

**SZENT JÁNOS KATOLIKUS ÓVODA,
ÁLTALÁNOS ISKOLA ÉS ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA
PEDAGÓGIAI PROGRAM**

EGYEK

2019

Tartalomjegyzék

Intézményi adatok	9
Az intézmény alapfeladatai:	9
Bevezetés.....	10
A program módosítás indokolása.....	10
Intézményi jövőkép	11
1. Helyzetelemzés.....	12
2. Egységes pedagógiai elvek, értékek, intézményi célok, feladatok	12
2.1. Alapelvek, értékek.....	13
2.1.1. A katolikus nevelés alapelvei, értékei	14
2.2. Alapvető intézményi célok.....	15
3. Erőforrások.....	16
3.1. Személyi feltételek	16
3.1.1. Óvoda	16
3.1.3. Iskola	17
3.2. Tárgyi feltételek	18
3.2.1. Óvoda	18
3.2.2. Iskola	18
4. Az intézmény kapcsolatai, partnerekkel való kapcsolattartás formái	20
5. A szülő, gyermek, pedagógus együttműködésének formái, továbbfejlesztésének lehetőségei	22
6. Az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó intézkedések	25
6.1. Kötelezettségek és felelősség	25
6.2. Célkitűzések	28
6.3. A megvalósítás alapjául szolgáló akcióterv intézményünkre vonatkozó része.....	30
7. Az intézmény gyermek-és ifjúságvédelmi feladatai	32
8. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenységek	35
9. A felvétel és az átvétel helyi szabályai.....	37
9.1. Az óvodai felvétel és átvétel szabályai	37
9.2. Az iskolai felvétel és átvétel szabályai.....	38
10. A pedagógiai program végrehajtásához szükséges, nevelő-oktató munkát segítő eszközök	

jegyzéke.....	39
11. Ünnepek, megemlékezések, hagyományok	40
12. MOZGÁS	44
12.1. A mozgás objektív feltételei:.....	45
12.2. A mozgás szubjektív feltételei:	46
1.1. A mozgás tartalma:.....	47
1.2. A mozgásfejlesztés feladatai	47
1.3. Könnyített és gyógytestnevelés szervezése.....	48
1.4. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése.....	48
2. Óvodai nevelési program	50
2.1. Helyi óvodai nevelésünk céljai és feladatai	50
2.1.1. A szükségletek szerepe a nevelési cél elérésében	52
2.1.2. A tevékenységek szerepe a nevelési cél elérésében.....	53
2.1.3. A képességek szerepe a nevelési cél elérésében	53
2.2. A tudatos fejlesztés feltételei.....	53
2.2.1. A fejlesztés tartalma	55
2.2.1.1. Hitre nevelés	56
2.2.1.2. Játék és tanulási tevékenység.....	58
2.2.1.3. Társas, közösségi tevékenység.....	60
2.2.1.4. Munkatevékenység	62
2.2.1.5. Szabadidős tevékenység.....	64
2.3. Komplex foglalkozások rendszere	64
2.3.1. A társadalmi érintkezést megalapozó komplex foglalkozások	65
2.3.1.1. Anyanyelvi nevelés	65
2.3.1.2. Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés.....	66
2.3.2. A társadalmi gyakorlat belső összefüggéseit tükröző komplex foglalkozások.....	67
2.3.2.1. A külső világ tevékeny megismerése.....	67
2.3.2.2. Művészeti tevékenységek	72
2.3.2.3. Verselés, mesélés	73
2.3.2.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka.....	74
2.3.2.5. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc.....	75

2.4.	A nevelés tervezése és időkeretei.....	77
2.4.1.	Komplex fejlesztési tervek készítése a 4 őselem szerint tagolódik:.....	78
2.4.2.	A nevelés időkeretei.....	80
2.4.2.1.	Napirend.....	80
2.4.2.2.	Hetirend.....	81
2.5.	Gondozás.....	81
2.5.1.	Gondozás, testi-lelki szükséglet.....	81
2.5.2.	Gondozási feladatok: testápolás, öltözködés, táplálkozás, pihenés.....	81
2.5.3.	Egészségvédelem, edzettség, egészségnevelési elvek.....	82
2.6.	A szociális hátrányok enyhítését segítő óvodai tevékenységek.....	86
2.7.	Roma nemzetiségi nevelési program.....	88
2.8.	A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelési programja.....	90
2.9.	Tehetséggondozás az óvodában.....	92
3.	Általános iskolai nevelési program.....	93
3.1.	A helyi nevelési rendszer fejlesztésének szempontjai.....	93
3.2.	Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai.....	94
3.2.1.	Az iskolában folyó nevelő-oktató munka alapelvei, értékei.....	94
3.2.2.	Kiemelt céljaink.....	95
3.2.3.	A nevelő-oktató munka feladatai.....	96
3.2.4.	Elvárt eredmények.....	107
3.2.5.	Alkalmazott tevékenységformák, módszerek, eljárások, eszközök.....	108
3.3.	A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnökök feladatai.....	109
3.3.1.	A Szent János Katolikus Általános Iskola pedagógusainak alapvető feladatai.....	109
3.3.2.	Az osztályfőnöki munka tartalma.....	110
3.4.	A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	113
3.5.	A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok.....	114
3.6.	A tanulók intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje.....	115
3.7.	A tanulmányok alatti vizsgák szabályai.....	117
3.8.	A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje...	120

3.8.1. A beilleszkedési magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység	120
3.8.2. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek	121
3.8.3. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program.....	122
3.8.4. Sajátos nevelési igényű tanulók nevelési programja.....	123
3.9. Szociális hátrányok enyhítését segítő iskolai tevékenységek	134
3.10. Környezeti nevelési program célrendszere	135
3.11. Egészségnevelési program, teljeskörű egészségneveléssel összefüggő feladatok	136
3.12. Fogyasztóvédelemmel összefüggő iskolai feladatok végrehajtásának programja	138
3.13. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának terve	140
3.14. Az egész napos iskola nevelési és oktatási programja	141
4. Iskola- óvodapszichológus	144
4.1. Az iskola- és óvodapszichológiával kapcsolatos jogszabályok és az ezekben szabályozott kérdések.....	145
4.2. Az iskola- és óvodapszichológiai feladatok törvényi előírásai	146
5. Az alapfokú művészeti iskola nevelési programja	149
5.1. A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai.....	149
5.1.1. A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei	149
5.1.2. A nevelő-oktató munka pedagógiai céljai.....	149
5.1.3. A nevelő-oktató munka pedagógiai feladatai.....	150
5.1.4. A nevelő-oktató munka pedagógiai eszközei, eljárásai	150
5.2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok.....	151
5.3. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos pedagógiai feladatok	151
5.4. A pedagógusok helyi feladatai, a főtárgytanár, tanszakvezető feladatai.....	152
5.5. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje...	153
5.5.1. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek	153
5.5.2. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program.....	153
5.5.3. A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése.....	154
5.5.4. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység.....	154
5.6. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje.....	155

5.7.	A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái	155
5.8.	A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata	155
5.9.	A felvétel, az iskolaváltás, a tanuló átvételének szabályai.....	157
5.10.	Az egyes művészeti ágak oktatásának cél- és feladatrendszere	158
6.	Az általános iskola Helyi tanterve.....	160
6.1.	Választott kerettanterv.....	160
6.2.	Az iskola egyes évfolyamain tanított tantárgyak, a kötelező és választható tanórai foglalkozások, célok feladatok, fejlesztési területek, kompetenciafejlesztés.....	160
6.2.1.	Alsó tagozat 1-4. évfolyam	161
6.2.1.1.	Célok, feladatok	161
6.2.1.2.	Fejlesztési területek – nevelési célok	162
6.2.1.3.	Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés	165
6.2.1.4.	Egységesség és differenciálás	167
6.2.2.	Felső tagozat 5-8. évfolyam	170
6.2.2.1.	Célok, feladatok	170
6.2.2.2.	Fejlesztési területek – nevelési célok	171
6.2.2.3.	Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés	175
6.2.2.4.	Egységesség és differenciálás	178
6.3.	Emelt óraszámú angol nyelvoktatás	184
6.4.	A választható tantárgyak, foglalkozások és a választható tantárgyakat oktató pedagógusok választásának szabályai	188
6.5.	Csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei	189
6.5.1.	A csoportbontások szervezésének elvei:	189
6.5.2.	Egyéb foglalkozások szervezésének elvei.....	189
6.5.3.	A témahét programja	191
6.5.4.	Erdei iskola.....	193
6.5.5.	Projektoktatás	194
6.6.	A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának szabályai	198
6.7.	Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei	204

6.8.	Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei.....	205
6.9.	A tanulmányi munka ellenőrzési és értékelési módja, formái, a tanuló jutalmazása, magatartása, szorgalma értékelésének és minősítésének elvei.....	206
6.9.1.	A tanuló teljesítménye értékelésének, minősítésének formái	206
6.9.2.	A belépő első osztályosok diagnosztikus mérése, értékelése.....	209
6.9.3.	A tanulók jutalmazásának elvei.....	210
6.9.4.	Magatartás, szorgalom értékelése és minősítése	211
6.9.5.	Házi feladat adásának elvei	214
6.10.	Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek.....	215
6.10.1.	Egészségnevelési elvek.....	215
6.10.2.	Környezeti nevelési elvek	216
6.11.	A tanulók fizikai állapota mérésének módszerei.....	217
6.12.	A településen élő nemzetiség kultúrájának megismerése	222
7.	Az alapfokú művészeti iskola helyi tanterve.....	223
7.1.	A választott kerettanterv megnevezése, ideértve bármely, az oktatásért felelős miniszter által kiadott vagy jóváhagyott kerettantervek közül választott kerettanterv megnevezése.....	223
7.2.	A választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások, továbbá a kerettantervben meghatározottakon felül a nem kötelező tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyaga, az ehhez szükséges kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése, órászáma.....	223
7.3.	Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei, figyelembe véve a tankönyv térítésmentes igénybevétele biztosításának kötelezettségét	233
7.4.	A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógia feladatok helyi megvalósításának részletes szabályait	234
7.5.	A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai	234
7.6.	A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elvei.....	234

7.6.1. Az iskola értékelési rendje, osztályzás, felsőbb osztályba lépés feltételei.....	235
7.7. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei	236
7.8. A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag	237
7.9. A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések	237
7.10. A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek	237
7.11. Az egyes tanszakok, ezen belül a tantárgyak általános fejlesztési követelményei.	237
7.12. A művészeti alapvizsga és a művészeti záróvizsga követelményei és témakörei.....	316
8. Tantárgyi tantervek	349
9. Mellékletek.....	349
10. Záradék.....	350
10.1. A pedagógiai program érvényességével, módosításával, nyilvánosságával kapcsolatos egyéb intézkedések.....	350
10.1.1. A pedagógiai program érvényességi ideje	350
10.1.2. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata	350
10.1.3. A pedagógiai program módosítása.....	350
10.1.4. A Pedagógiai Program nyilvánossága	350
11. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK	351

INTÉZMÉNYI ADATOK

Az intézmény neve: Szent János Katolikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola

Az intézmény OM azonosítója: 201783

Az intézmény címe: 4069 Egyek, Fő u. 1.

Az intézmény típusa: Többcélú Közös Igazgatású Köznevelési Intézmény

Az intézmény alapfeladatai:

- a) óvodai nevelés
- b) nemzetiséghez tartozók óvodai nevelés
- c) általános iskolai nevelés – oktatás (1-4. évfolyamokon és 5-8. évfolyamokon)
- d) a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető, oktatható sajátos nevelési igényű gyermekek, tanulók óvodai nevelése és iskolai nevelése – oktatása.

Fogyatékoság típusa: mozgásszervi (mozgáskorlátozott), érzékszervi (látássérült, hallássérült), enyhén értelmi fogyatékos, középsúlyosan értelmi fogyatékos, beszéd fogyatékos, A típusos autizmus, egyéb pervazív (átható) fejlődési zavar, egyéb pszichés fejlődési zavar (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavar).

- e) alapfokú művészetoktatás
 - a. zeneművészet ág (2 előképző, 6 alapfok, 4 továbbképző),

Klasszikus zene

1. *Fafűvós tanszak: furulya, fuvola, klarinét, szaxofon*
2. *Rézfűvós tanszak: trombita,*
3. *Akkordikus tanszak: gitár*
4. *Billentyűs tanszak: zongora*
5. *Vonós tanszak: hegedű,*
6. *Vokális tanszak: magánének, népi ének*
7. *Zeneismeret tanszak: szolfézs*

Elektroakusztikus zene

8. *Billentyűs tanszak: klasszikus szintetizátor*

b. képző- és iparművészeti ág (2 előképző, 6 alapfok, 4 továbbképző),

1. *Előkészítő 1-2. évfolyam: képzőművészeti tanszak*

2. *Alapfok 1-3. évfolyam: képzőművészeti tanszak*

3. *Alapfok 4-6. évfolyam: grafika és festészet tanszak*

4. *Továbbképző 7-10. évfolyam: grafika és festészet tanszak*

BEVEZETÉS

A program módosítás indokolása

Egyek Nagyközség Önkormányzata 211/2012. (V.31.) határozatában kinyilvánította szándékát, hogy az ETKIKI Többcélú Intézmény Szent János Általános Iskola és Napköziotthonos Óvodák intézményegységeit általános iskolai és óvodai feladatellátás céljára 2012. augusztus 31. napjától határozatlan időtartamra, de legalább 10 évre a Római Katolikus Egyház-, azon belül a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegye fenntartásába adja.

Jelen módosítás a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet, valamint a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény rendelkezéseinek való megfeleltetés a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 6.§ (1) (2) 7. § (1) és 8. § (1) bekezdéseiben meghatározott tartalommal.

A 2016. évben történő módosítást az emelt óraszámú angol nyelvoktatás és az Alapfokú Művészeti Iskola indítása indokolta.

A 2018. évi módosítást az Egységes Óvoda-Bölcsőde intézményegység megszűnése, „A Kormány 137/2018. (VII. 25.) Korm. rendelete Az Óvodai nevelés országos alapprogramjáról szóló 363/2012. (XII. 17.) Korm. rendelet módosításáról” kormányrendelet hatályba lépése és az Alapfokú Művészeti Iskolában történt változások indokolták.

A 2019. évi módosítást az emelt óraszámú angol nyelvoktatás pontosítása és a 2019. évi LXX. törvény elfogadásával, a Nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény módosítása indokolta.

Intézményi jövőkép

Többcélú intézményünk gyermek centrikus alkalmazotti közössége szeretné, ha a Szent János Katolikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola olyan vonzó, versenyképes intézménnyé válna...,

- Mely rugalmasan alkalmazkodik a változó társadalmi elvárásokhoz, ahol figyelnek és reagálnak a partneri igényekre.
- Amelyben a fejlesztési elképzelések találkoznak a fenntartó és az intézményhasználók elvárásaival.
- Ahol az intézményegységek munkája összehangolt, egységes a követelményrendszer.
- Ahol az oktatás és a nevelés szerves egységet alkot megteremtve ezzel a helyes gyermeki és tanulói értékrend kialakításának lehetőségét és feltételeit.
- Ahol adott a minőségi szakmai munka megerősítése, állandó fejlesztése, a szakmai fejlődés, az ön-és továbbképzés, valamint az „egymástól tanulás” lehetősége.
- Ahol humánus bánásmód és a gyermeki jogokat maximálisan tiszteletben tartó gyermekközpontú pedagógia érvényesül.
- Ahol a pedagógusok érzik a személyes példa felelősségét.
- Ahol biztosítjuk az esélyegyenlőséget, és kivédjük a korai szelekciót.
- Ahol a gyermekek folyamatos motiválásával felkeltjük a tudás iránti vágyat, ébren tartjuk érdeklődésüket, és megtanítjuk őket a jól végzett munka örömére.
- Ahol az élethosszig tartó tanulás megalapozása, az alapkészségek, kompetenciák megszilárdítása, alkalmazható tudás kialakítása, az egyenlő hozzáférés biztosítása, eltérő készségek- képességek kiegyenlítése, a tehetséggondozás valamint az intézményfokokozatok közötti, átmenetek megkönnyítése kiemelt figyelmet érdemel.
- Ahol a személyiségfejlesztés jól felszerelt innovatív nevelési-tanulási környezetben valósul meg.
- Ahol az intézményhasználók óvják, védik környezetüket, figyelmet fordítanak a takarékos energia – és vízfogyasztásra az épületek állagának, a berendezés épségének és tisztaságának megőrzésére.
- Ahol nyílt, őszinte és hatékony a kommunikáció.

1. HELYZETELEMZÉS

Egyek Hajdú-Bihar megyében a Hortobágy szélén fekvő 5.389 lélekszámú nagyközség. A lakosság többsége növénytermesztéssel és állattenyésztéssel foglalkozik, östermelőként vagy vállalkozóként. A legjelentősebb munkalehetőséget az Egyek Coop Kft. és a Medicor Kéziműszer Zrt. biztosítja, de a foglalkoztatás tekintetében kiemelkedő az Önkormányzat és az Egyeki Szöghatár Nonprofit Kft., foglalkoztatása is. A munkalehetőségek száma lényegesen kevesebb a lakosság számára, mint amennyi szükséges lenne. A 2017. évben folyamatosan regisztrált álláskeresők száma: 332,5 fő. Az Önkormányzat évek óta pályáz közmunkaprogramra, melyben jelenleg is 489 főt foglalkoztat. Sok az egzisztenciáját veszített család.

A községet jellemző munkanélküliség a szülők helyzetét nemcsak anyagilag, de pszichésen is nehezíti. A lakosságon belül nagyszámú a roma kisebbség, akik a munkalehetőség hiánya miatti nehézségeken túl fokozott és speciális gondokkal is küzdenek.

A nehezedő életkörülmények, a korlátozott munkalehetőség miatt a település megtartó ereje csökkent, a fiatalok elköltözése jellemző. Ez különösen azért szomorú, mert a magasabban kvalifikált szakemberek nem a településünkön keresik a megélhetési lehetőséget.

Részen a lakossági mobilitásnak köszönhetően az óvodába, iskolába járó gyermekek, tanulók megoszlása nem egyenletes, évenként jelentős eltérések tapasztalhatók. A csoportok összetétele egyre szélsőséesebb, növekszik az etnikumhoz tartozók és a hátrányos helyzetű gyerekek/tanulók aránya.

2. EGYSÉGES PEDAGÓGIAI ELVEK, ÉRTÉKEK, INTÉZMÉNYI CÉLOK, FELADATOK

Többcélú intézményünk a település egyetlen közoktatási feladatot ellátó intézményeként igyekszik megfelelni a fenntartó, a helyi önkormányzat és az intézményhasználók igényeinek és elvárásainak. Ahhoz, hogy a demográfiai kihívásokra, a településszerkezeti tényezőkből adódó esélykülönbségekre, az egyenlő bánásmód követelményeinek teljesítéséből származó elvárásokra és a költséghatékonyság kérdéseire egyaránt választ tudjunk adni, vezetői elkötelezettségre, **egységes szemléletre**, nevelőtestületi és alkalmazotti felelősséget magában hordozó **csapatmunkára** van szükség.

Az átszervezést követően intézményegységeink keresztény szellemiségben, azonos elvek mentén, **együtt** dolgoznak a közös intézményi célok elérése érdekében. Az egyes intézményegységek specifikus céljait és feladatait az óvoda és az iskola nevelési programja című fejezetek tartalmazzák.

2.1. Alapelvek, értékek

Intézményünk

- A felmerülő igényeknek és elvárásoknak megfelelően biztosítja a neveléshez, oktatáshoz, és az önművelődéshez szükséges alapfeltételeket.
- A gyermeki jogokat maximálisan tisztelő, gyermekközpontú pedagógiai gyakorlatot folytat.
- Felismerve az ember alapvető küldetését, az egészséges személyiség és a hit alapjait egyszerre kívánja megvetni.
- Ökumenikus szellemben biztosítja a gyermekek/tanulók hitre nevelését.
- Tárgyi és humán erőforrásaival támogatja a célkitűzéseinek megvalósítása irányába ható intézményen kívüli kezdeményezéseket.
- Segíti az intézményi célok megvalósítása érdekében tevékenykedő kisközösségek (klubok, csoportok, körök) létrehozását, biztosítja működésük feltételrendszerét.
- A tárgyi erőforrások, épületek, eszközök, felszerelések közös, koordinált használatával takarékos gazdálkodást folytat.
- A partneri elvárásoknak való megfelelés és az intézményi célok megvalósítása érdekében egységes minőségirányítási rendszert működtet.
- A minőségi szakmai munka, a humán erőforrás fejlesztése érdekében támogatja a munkatársak szakmai megújulását, biztosítja a szakmai fejlődés, az ön-és továbbképzés lehetőségét.
- Az infrastruktúra fejlesztése, a tárgyi feltételrendszer folyamatos javítása, az innovatív tanulási környezet megteremtése érdekében aktív pályázati magatartást és forrásbővítő tevékenységet folytat.
- Nyitott, láthatóvá teszi tevékenységét, és folyamatosan kommunikálja eredményeit.

2.1.1. A katolikus nevelés alapelvei, értékei

- Az Egyház az emberek üdvösségének szolgálatára irányuló küldetésének megvalósítása során főként, azokkal az eszközökkel él, amelyeket maga Jézus Krisztus bízott rá.
- Fölhasználja azokat az eszközöket is, amelyek különböző korokban, és különféle kultúrákban alkalmasak arra, hogy természetfölötti céljához közelebb segítsék és előmozdítsák az emberi személy kibontakozását.
- Az Egyház különleges eszközt lát közoktatási intézményeiben a teljes ember kifformálására.
- A II. Vatikáni Zsinat dokumentumai közül különösen a *Gravissimum Educationis* Momentum kezdetű leszögezi a katolikus nevelés jelentőségét:
„Az egyháznak is feladata a nevelés sajátos okból: először is azért, mert el kell ismernie, hogy nevelésre képes közösség. Legfőképpen pedig azért, mert kötelessége hirdetni az üdvösség útját minden embernek.”
- A katolikus intézmény része az Egyház üdvözítő küldetésének, különösen a hitre nevelés területén. Amikor a katolikus nevelésről szólunk, - Jézus által adott küldetésről van szó, tehát szükséges megfontolni:
 - A Szentírás tanítását, belőle Jézus tanítói és nevelői magatartását, az apostoli küldetést
 - az Egyházi Törvénykönyv rendelkezéseit
 - a zsinati dokumentumokat és a pápai megnyilatkozásokat

Katolikus intézményünk pedagógusai a minőségi oktatáson túl a keresztény értékrend, a katolikus szellemiség elmélyítését is hivatásuknak tekintik. Munkájuk során a gyermekek/tanulók felé alapvető erkölcsi értékeket közvetítenek.

2.2. Alapvető intézményi célok

- A gyermeki személyiség komplex fejlesztése, szociális készségek alakítása, testileg, lelkileg, értelmileg egyaránt **harmonikusan fejlett** gyermekek/tanulók nevelése.
- A keresztény értékek követése, a hit csírájának elültetése, a gyermekek/tanulók személyiségének őszinte tisztelete.
- A 2-14 éves korú gyermekek/tanulók személyiségének kibontakoztatása az életkori sajátosságokhoz és az eltérő fejlődési ütemhez alkalmazkodó harmonikus fejlesztése, alkalmazható tudás biztosítása, eredményes **készség és képességfejlesztés** minden életkori szakaszban.
- Az élethosszig tartó tanulás megalapozása, **kompetencia alapú oktatás** és nevelés kiterjesztése a helyi közoktatás teljes vertikumára.
- A hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű valamint a sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók **esélyegyenlőségének biztosítása** a nevelő-oktató munka minden területén.
- A **sajátos nevelési igényű gyermekek/tanulók** integrált nevelése- oktatása, fejlődésük **szakszerű segítése**.
- Hátránykompenzálás, felzárkóztatás a **szociokulturális hátrányok leküzdése** érdekében, a sikeres iskolakezdés esélyének megteremtése minden óvodás, a továbbtanulás lehetőségének biztosítása minden iskolás számára.
- A tehetség felkutatása, kibontakoztatása, **tehetséggondozás** a kiemelkedő képességű gyermekek/tanulók számára.
- A **természet szeretete - védelme** iránti igény felkeltése, a környezettudatos magatartás fejlesztése.

- Az **egészséges életmód** szokásrendszerének megalapozása.
- Információs- **kommunikációs és viselkedéskultúra** folyamatos fejlesztése helyes gyermeki értékrend kialakítása kooperációra nevelés.
- Felkészítés a következő „életút állomás” feladataira: **átmenetek megkönnyítése** (óvoda-iskola, alsó-felső tagozat, általános-középiskola)

3. ERŐFORRÁSOK

3.1. Személyi feltételek

3.1.1. Óvoda

Az óvodai ellátást az intézményegység 220 férőhelyen biztosítja. Az engedélyezett csoportok száma Egyeken az Óvoda u. 4. sz. alatti telephelyen összesen 9. Csoportjaink szerkezetük szerint osztatlanok, azaz vegyes életkorúak, illetve részben osztottak.

A nevelői feladatokat 17 főiskolai végzettségű óvodapedagógus 9 fő dajka, 3 fő pedagógiai asszisztens, 1 óvoda titkár, 2 fő konyhai kisegítő és látja el.

A nevelőközösség az utóbbi években stabilizálódott. Jól szervezett, megfelelő pedagógiai színvonalon teljesítő, összeszokott, igényes közösség. Az óvoda pedagógusai céljaik megvalósításáért, azonos elvek alapján, a pedagógiai szabadság nyújtotta változatos módszerekkel dolgoznak. A gyermekek számára követendő minta az igényes nevelői és emberi magatartás.

Az óvoda nevelőtestülete nyitott a pedagógiai innovációra, érzi és igényli a megújulás szükségességét. Természetes a folyamatos önképzés, a továbbképzéseken való részvétel.

- A jövőbeli pedagógiai munka szellemi bázisa az óvoda humán erőforrása, az elmúlt években használható és szükséges szakmai képzettséggel gyarapodott.

Szakvizsgával rendelkezik pedagógusaink közül: 5 fő (összesen 8 szakvizsga)

A következő területeken: közoktatási vezető, differenciáló nevelés - fejlesztési szakirány, szaktanácsadó a játékban, gyermek-, ifjúság- és családvédelem és gyógytestnevelés. Egy kolléganőnk pedagógiai szakirányú továbbképzés keretében hitoktatói képesítést szerzett.

Óvodapedagógusaink figyelembe veszik a gyermekek egyéni differenciáltságát, képességét, tehetségét, fejlődési ütemét, szociokulturális háttérét, segítve a hátrányos helyzetűek felzárkóztatását csakúgy, mint a tehetséggondozást, a gyermeki szükségletek és személyiségi jogok tiszteletben tartása mellett.

A kompetencia-alapú óvodai programcsomag bevezetése során képzetté nyilvánított 7 óvodapedagógus.

Az intézmény teljes nyitva tartási idejében a gyermekekkel történő foglalkozások mindegyikét óvodapedagógus irányítja.

3.1.3. Iskola

Az általános iskolában a nevelés és oktatás 17 tanulócsoportban folyik.

Az intézményegységben dolgozó pedagógusok száma 31 fő.

Szakvizsgázott pedagógus 10 fő. (összesen 12 szakvizsga)

A szakos ellátottság teljes körű (100%-os).

Az oktató- nevelőmunkát 1 fő gazdasági vezető 1 fő felsőfokú végzettségű iskolatitkár, 1 fő élelmezési ügyintéző/pénztáros, 1 fő pedagógiai asszisztens, 1 fő rendszergazda, 1 fő pszichológus, 2 fő konyhai kisegítő, 1 fő kézbesítő, 6 fő takarító, 2 fő fűtő- karbantartó és 2 fő portás segíti.

Az iskola nevelőtestületében sajnos a nemek közötti megoszlás aránytalanságot mutat, jelenleg Egyeken csupán 5 férfi tagja van a tantestületnek.

A pedagógusok közül 1 fő tanügyigazgatási, 4 fő közoktatási vezető, 4 fő differenciáló nevelés - fejlesztési szakon, 2 fő nem szakrendszerű oktatás és 1 fő mérésmetodika, minőségbiztosítási és szakértői szakterületen szakvizsgázott. Növelni szükséges a szakvizsgázott pedagógusok arányát.

A nevelőtestület munkafegyelme, innovatív fogadókészsége, szakmai felkészültsége jónak mondható. A felkínált továbbképzésre, önképzésre általában a közösség aktív magja fogadókész, de jelentős az önművelődési készség és igény a fiatal pedagógusok körében is.

3.2. Tárgyi feltételek

3.2.1. Óvoda

Óvodánk 9 csoportja 2 épületben található, melyek 1960-ban és 1980-ban (Óvoda u. 4.) épültek. Pályázati forrásokból ezek az épületek teljes körűen felújításra kerültek. Így ma már két korszerű, igényesen felszerelt épület biztosítja a megfelelő munkakörnyezetet az óvodai dolgozók számára, nevelői szobával és a szülők fogadására szolgáló helyiséggel.

A felnőtt közösség igényezését, igényességét tükrözik az otthonos, barátságos csoportszobák. A tárgyi felszereléseket, amelyeket a gyermekek használnak, számukra hozzáférhető módon és a gyermekek biztonságára figyelemmel kell elhelyezni. Udvaraink mérete megfelelő, pályázati forrásból azok felszereltsége is folyamatosan bővül. 2016-ban került átadásra a műfüves ovi-foci pályánk. Jó szervezéssel a szabadban is biztosítható a gyermekek sokféle tevékenykedtetése. Az óvónők a gyermekek egészséges életmódjának alakításáért és mozgásigényük kielégítéséért rendszeresen igénybe veszik a szomszédos sportpályát és játszóteret is.

Minden épületben HACCP rendszerű, átlagosan felszerelt melegítő konyha működik, a gyermekek étkeztetése az egészséges táplálkozás követelményeinek megfelelően történik.

Az óvodák játékkal, szakmai felszereléssel való ellátottsága az elmúlt években sokat fejlődött. Fejlesztési elképzeléseinkben prioritást kapott a mozgásfejlesztés eszközrendszerének és a képesség fejlesztő játékok fokozatos bővítése. A hiányzó felszerelések biztosításában folyamatosan számíthatunk a szülők segítségére és az óvónői kreativitásra.

Anyagi lehetőségeink szerint igyekszünk beszerezni a nevelőmunkát segítő szakkönyveket, folyóiratokat. Az óvodapedagógusok adminisztrációs munkáját számítógépek, laptopok segítik, rendelkezünk projektorral, fénymásolókkal, videokamerával, digitális fényképezőgéppel és táblával.

3.2.2. Iskola

Az iskola tantermei 2 telephelyen helyezkednek el. A tantermek és a kiszolgáló helyiségek állapota rendkívül szélsőséges. A Klebelsberg-féle épülettől az 1992-ben átadott új épületszárnyig terjed a skála.

A Fő út 1. sz. alatti székhelyépület a katolikus templom szomszédságában található, három részből áll. A legrégebbi épületszárny a század elején épült, majd bővítés folytán került sor 1960-ban egy további rész átadására. E két szárny között épült 1992-ben a legújabb épületrész. Az ÉAOP-4.1.1/2F-2f-2009-0009 pályázat keretében, 2009/2010-ben teljes körűen felújított központi épületben található 16 tanterem, 2 műhelyterem 2 számítástechnika terem, 1 nagyméretű tornaterem 2 foglalkoztató, a könyvtár és a nevelői szoba.

Az épület udvarán helyezkedik el különálló épületben, az alsó tagozat 2016-ban fenntartónk jóvoltából felújított „kis” tornaterme.

2017-ben a KEOP-5.2.3-16-2016-00011 energetikai pályázat keretében, az „A”, „B” és „C” épületszárnyak hőszigetelésére, egy 40kW-os napelemes rendszer telepítésére és a fűtési rendszer energiatakarékos fejlesztésére került sor, amely során egyben új szint is kapott intézményünk. A „D” épületben található a felújított ebédlő és melegítő konyha, kialakításra került egy mosókonyha és beszerzésre került egy nagyteljesítményű automata mosógép.

A tantárgyak tanítása szaktantermi rendszerben történik. Külön szaktárgyi szertárral rendelkezik a fizika-kémia és a biológia szaktanterem.

A központi épülethez két udvar tartozik, amelyek közül a nagyobb egy része aszfaltborítású. Itt kerül sor az iskolai rendezvények, ünnepélyek lebonyolítására.

Az Újtelepi iskola (Egyek, Béke u. 21.) műemlék jellegű épületében 4 tanterem és egy tornaszoba található, melyekben alsó tagozatos osztályok oktatása-nevelése folyik. Az elmúlt években ezen a telephelyen is sor került az iskolabútorok cseréjére. Az esztétikusan berendezett tantermek a pedagógusok igényességét tükrözik, otthonosak, barátságosak. A szünetek időtartama alatt a tanulók egy tágas, nagy udvaron tartózkodhatnak, amelyen 2005-ben salakpálya épült. Az épület udvarán helyezkedik el különálló épületben egy tanterem, az ebédlő és a melegítőkonyha, amely teljes körű felújítására 2015-ben került sor.

Az oktató-nevelő munkát közvetlenül segítő oktatástechnikai eszközök, szemléltető eszköztök pótlása, beszerzése folyamatosan történik. Az infrastruktúra pályázat részeként, megújult az eszközpark és jelentős szertárfejlesztésre is sor került.

Az elmúlt évek eredményes pályázati munkájának köszönhetően bővült az intézmény audio-vizuális eszköz ellátottsága. Az iskola épületei Internet elérési lehetőséggel rendelkeznek. Sokat fejlődtek az adminisztratív munka technikai feltételei és az intézmény belső kommunikációs rendszerének fejlesztésére került sor.

Mindkét telephelyen HACCP rendszerű, átlagosan felszerelt melegítő konyha működik.

Az egyre jobb feltételek biztosítása fokozatosan, szakmailag átgondoltan, gondos mérlegeléssel valósítható meg.

4. AZ INTÉZMÉNY KAPCSOLATAI, PARTNEREKKEL VALÓ KAPCSOLATTARTÁS FORMÁI

Intézményünk a társadalomban elfoglalt helye szerint kapcsolatban van különböző csoportokkal, szervezetekkel, intézményekkel.

Az eredményes működés, a minőségi munka feltétele a fenntartói elvárásoknak és partneri igényeknek való megfelelés. A kölcsönös előnyök, és a partneri viszony megteremtése és ápolása vezérli az intézményt a községben és azon kívül működő szervezetekkel kialakított vagy kialakítandó kapcsolataiban.

Az intézmény működésének alapvető feltétele a **fenntartó** támogatása, a kapcsolat továbbfejlesztése biztosíthatja nyugodt és eredményes intézményi munkát.

A katolikus intézmény természetes környezetét adja az egyházközség, amely lelkiiségével, a rá jellemző karizmákkal meghatározó befolyással van az intézményre. A gyermekek/tanulók nagy százaléka vallásos közegben nevelkedik. Az egyházközség sajátos érdekeltsége alakul ki a katolikus intézmény kifogástalan erkölcsi és szakmai minőségében.

Az intézmény várja és fogadja az egyházközséghez tartozó gyermekeket, folyamatos tájékoztatást ad munkájáról, illetve arra törekszik, hogy az egyházközség és az intézmény kapcsolata az egymás életében, rendezvényein való alkotó részvétel révén elmélyüljön. Ez irányú törekvései bizonyos mértékig kiterjednek a vonzáskörzetébe tartozó valamennyi egyházközségre, elsősorban egyházmegyéjében, melynek papságával intenzív kapcsolatot tart fenn, igénybe véve segítségüket, betekintést nyújtva számukra belső életébe, kritikus észrevételeiket is igényelve.

Az **iskola és óvoda** nevelőinek együttműködésében arra kell törekednünk, hogy közelítsük az intézményegységek pedagógiai gyakorlatát, elősegítsük az egységes nevelői szemlélet kialakulását.

A Kárpát-medence magyar nyelvű intézményei közötti oktatási tér kialakítása érdekében intézményünk más, külföldi magyar intézményekkel (óvodákkal, iskolákkal) kapcsolatépítésre törekszik, és – lehetőségei szerint – szakmai kapcsolatot tart fenn.

A kapcsolattartás formái:

- közös nevelési értekezletek
- közös tréningek, továbbképzések
- közös lelki gyakorlatok
- szakmai és nyílt napok
- tapasztalatcserék
- partneri találkozók
- templomlátogatások
- kölcsönös látogatások (gyerekekkel)
- szülői értekezleteken való részvétel
- közös ünnepek szervezése
- átadó megbeszélések (DIFER mérések eredményei)

Szakmai napok, hospitálások, intézményi rendezvények alkalmával a helyi innovációk rögzítése és a gyakorlati tapasztalatok átadása, kicserélése céljából belső használatra videofelvételt készítünk.

Közös rendezvények szervezésével a társadalmi kitekintés és együttműködés lehetőségét is meg kell teremteni. Intézményünk folyamatos kapcsolatot tart fenntartójával, a Debrecen-Nyíregyházi Egyházmegyével, a helyi plébániával, a Katolikus Pedagógiai Intézet (KaPI), a **pedagógiai, szakmai szolgáltatások** ellátására létrehozott intézményekkel:

- Nevelési Tanácsadóval
- Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálattal
- Pedagógiai Intézetekkel
- KaPI -val
- Gyógypedagógiai Rehabilitációs Szakértői Bizottsággal

Az intézményi étkezést biztosító **Szöghatár Nonprofit Kft.**-vel, a helyi **civil szervezetekkel**, a **kistérségi**, esetenként azon túli **szervezetekkel** és **társintézményekkel**. Az „**Esélyteremtő Óvoda**” projektbe bevont **társintézményekkel**. A **Zöldkereszt Bt.**-vel, és az **intézmény orvosával**.

5. A SZÜLŐ, GYERMEK, PEDAGÓGUS EGYÜTTMŰKÖDÉSÉNEK FORMÁI, TOVÁBBFEJLESZTÉSÉNEK LEHETŐSÉGEI

A pedagógiai munka elsődleges szereplői az **óvodás gyermekek** és az **iskolás tanulók**, a velük való kapcsolattartás meghatározza az intézmény működését.

Az intézményes nevelés a családi neveléssel együtt, azt kiegészítve szolgálja a gyermekek fejlődését. Ennek alapvető feltétele a családdal való együttműködés. Az együttműködés formái változatosak, a személyes kapcsolattól a különböző rendezvényekig magukba foglalják azokat a lehetőségeket, amelyeket az intézmény, illetve a család teremt.

Az intézmény kapcsolatot tart azokkal az intézményekkel, amelyek az óvodába lépés előtt, az óvodai és iskolai élet alatt meghatározó szerepet töltenek be a gyerek életében. A kapcsolattartás formái, módszerei alkalmazkodnak a feladatokhoz és a szükségletekhez.

A kapcsolatok kialakításában és fenntartásában intézményünk nyitott és kezdeményező.

Már a beíratásnak is kapcsolat-teremtőnek kell lennie, a szülő nyerhessen bepillantást gyermekével együtt az óvodai, illetve az iskolai életbe.

Tegyük lehetővé, hogy

- az egyéni elvárások és az intézményi lehetőségek egyeztetésére sor kerülhessen
- a családok felkészülhessenek az óvodai, illetve az iskolai életre
- előzetes szülői értekezleten és családlátogatáson kapjanak tájékoztatást az intézmény pedagógiai programjáról
- beiratkozáskor az óvoda illetve az iskola házirendjét írásban is megkapják

Az intézményes nevelés esősorban **a családi nevelés** kiegészítésére vállalkozik. Ehhez elengedhetetlen, hogy a gyerekekhez hasonlóan a családi nevelést is alaposan ismerje meg a pedagógus (családlátogatás). A kapcsolatkeresésben a kezdeményező szerepet a pedagógusnak kell vállalnia, szem előtt tartva, hogy felelős nevelőtársak egyenrangú viszonyáról van szó. A család sajátos feladatait és felelősségét az intézmény nem veszi át, sőt igényt tart arra, hogy a szülők gyermekük ismeretével és a családi nevelés tapasztalataival segítsék a pedagógusok munkáját.

Fontos a családok szokásainak, értékrendjének harmonizálása az intézményével. Kellő tapintattal és körültekintéssel segíteni kell a szülőket, hogy a családokban feladataikat minél

eredményesebben teljesíthessék. Az együttműködés a kölcsönös tiszteleten és bizalmon alapuljon! Alapelv, hogy a szülőkkel szemben nem lehetnek előítéletek!

Ahhoz, hogy a kölcsönös nevelési tapasztalatcsere **folyamatos** legyen, szükséges, hogy a pedagógus folyamatos szakmai tájékoztatást nyújtson az intézmény nevelési-oktatási célkitűzéseiről a gyerek/tanuló fejlődéséről.

- A tanulókat az iskola életét meghatározó dokumentumokról, az iskolai munkatervről, illetve az aktuális feladatokról az intézmény vezetője, a diákönkormányzat munkáját segítő pedagógus és az osztályfőnökök tájékoztatják
- A szülőket az intézmény életét meghatározó dokumentumokról, munkatervekről, az aktuális feladatokról az intézményegység vezetők, csoportvezető óvónők, osztályfőnökök tájékoztatják.
- A tanulót és szülőt a gyermek/tanuló fejlődéséről, egyéni haladásáról a pedagógusok folyamatosan (szóban, illetve a tájékoztató füzetten keresztül írásban) tájékoztatják.
- A tanulók kérdéseiket, véleményüket, javaslataikat szóban vagy írásban egyénileg, illetve választott képviselőik, tisztségviselőik útján közölhetik az intézmény vezetőivel, a nevelőkkel, a nevelőtestülettel, a diákönkormányzattal.

A kapcsolattartás formái:

- szülői értekezletek
- réteg szülői értekezletek
- partneri találkozók
- fogadó órák
- nyílt napok
- családlátogatás
- a magatartás és szorgalom szöveges értékelése (igény szerint felső tagozaton is)
- SZMK ülések
- ünnepélyek, rendezvények
- közös kirándulások
- alkalmi és baráti találkozók

Az utóbbi néhány évben településünkön kedvezőtlen folyamatok indultak el. Egyre többen viszik el gyermeküket a szomszédos településekre.

A tanulói fluktuáció megállításához elengedhetetlen a szülőkkel folytatott nyílt, őszinte párbeszéd. A partneri kapcsolattartás újszerű formája az óvoda által kezdeményezett kötetlen, interaktív partneri találkozó bevezetése az iskolában a szülői bizalom erősítésének lehetőségét kínálja. A kapcsolattartás fejlesztésének másik lehetősége a leendő elsősök szüleinek szervezett réteg szülői értekezlet tartalmi megújítása. A pedagógusokon kívül a tapasztalatok átadása érdekében meghívhatjuk az első osztályosok szüleit is. Különös figyelmet kell fordítani az átmenetek (óvoda-iskola, alsó-felső tagozat) kezelésére, hiszen ezeken az évfolyamokon a legnagyobb mértékű az „elvándorlás”. A leendő elsősöknek szervezett szülői fórum mintájára, a leendő ötödikesek szülei számára is szervezhetünk hasonlót. Meg kell szólítani azokat a szülőket, akik más településre kívánják beíratni, illetve íratják be gyermekeiket, bízva abban, hogy válaszolnak kérdéseinkre és megfogalmazzák azokat az elvárásokat, melyek teljesülése esetén visszanyerhető az intézménybe vetett bizalmuk.

Az intézmény és a család együttműködésének fontos kerete a szülői munkaközösség, amely szervezi a szülőket a nevelőtestületek segítésére, a gyermekközösség életének gazdagítására. Működésének támogatása az együttműködés tartalmasabbá tétele szükséges. A szülők személyes bekapcsolása az intézményi nevelőmunkába, bevonásuk a rendezvények szervezésébe és lebonyolításába a kapcsolattartás továbbfejlesztésének számos lehetőségét rejti.

A nevelés feladatainak tudatosítása és korszerű módszereinek terjesztése a nyilvánosság biztosítása, tájékoztató kiadványok (iskolahívató) szerkesztése és megjelentetése szintén segítheti a kapcsolattartást. A korrekt információáramlás, a vélemények kicserélése, a megerősítés, az ésszerű javaslatok, a jogos igény megfogalmazása, a megfelelő formában történő segítségnyújtás hatékonyabbá teszi az együttműködést.

A korszerű technika és a média kínálja lehetőségekkel is élni kell. Folyamatosan frissítjük, karbantartjuk és hasznosítjuk az intézmény honlapját, állandó rovatunk van az Egyeki Hírmondóban.

6. AZ EGYENLŐ BÁNÁSMÓDRA ÉS ESÉLYEGYENLŐSÉGRE VONATKOZÓ INTÉZKEDÉSEK

- a 2003. évi CXXV. törvény az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról alapján -

6.1. Kötelezettségek és felelősség

Egyek Nagyközség Önkormányzatának biztosítania kell, hogy a település minden lakója, de főként az oktatási intézmények, szülők és az érintett szakmai és társadalmi partnerek számára elérhető legyen az Egyek Nagyközség Közoktatási Esélyegyenlőségi Programja, illetve, hogy az önkormányzatok döntéshozói, tisztségviselői és a településen működő közoktatási intézmények dolgozói ismerjék és kövessék a benne foglaltakat. Biztosítania kell, hogy az önkormányzat, illetve az egyes intézmények vezetői minden ponton megkapják a szükséges felkészítést és segítséget a program végrehajtásához. Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben pedig meg kell tennie a szükséges lépéseket.

- Egyek Nagyközség Önkormányzatának feladata és felelőssége a program megvalósításának koordinálása (a programban érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása), a program végrehajtásának nyomonkövetése, és az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása.
- A település vezetése, az önkormányzat tisztségviselői és a településen működő közoktatási intézmények vezetői felelősek azért, hogy tudatában legyenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokkal, biztosítsák a diszkriminációmentes oktatást, nevelést, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.

Felelősségük továbbá, hogy ismerjék az Egyek Nagyközség Közoktatási Esélyegyenlőségi Programjában foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában; illetve az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a kijelölt programirányítónak.

- Minden, az önkormányzattal és közoktatási intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a programot és magára

nézve is kötelezőként kövesse azt. Ennek biztosítása Egyek Nagyközség Polgármesterének felelőssége.

A közszolgáltatások közül Egyek településen ellátatlan a bölcsőde és csökkent a fejlesztő felkészítés, logopédiai ellátás, nevelési tanácsadás óraszám. (Helyzetelemzés 9. o.)	Igényfelmérés után intézkedési tervet kell készíteni a közszolgáltatás ellátására, a települések lakói számára e szolgáltatások elérhetőségének biztosítására. A térségi Családsegítő és Gyermekjóléti Szolgálat, Nevelési Tanácsadó és Logopédiai Intézet kapacitásának növelése, infrastruktúra és humán erőforrás fejlesztéssel, vagy helyben szakemberek alkalmazása.
Valamennyi tanköteles korú halmozottan hátrányos helyzetű tanuló intézményes nevelésben részesül.	Beavatkozást nem igényel.
A szakvélemény alapján integráltan oktatható sajátos nevelési igényű tanulók oktatása biztosított. A sajátos nevelési igényű tanulók között, magas a roma származásúak aránya. (Helyzetelemzés 14. o.)	A település egészségügyi és szociális térképének elkészítése. Célzott beavatkozások az egészségügyi és szociális feltételek javítása érdekében; ellátásfejlesztés (szociális munkások, családsegítő, gyermekjóléti szolgálat, védőnők, orvosi ellátás). A 7-8. osztályos SNI tanulók részére a foglalkoztatás lehetőségét biztosító minőségi szakképzésbe való továbbtanulást elősegítő mentor programok megvalósítása; általános iskola-középiskola együttműködések támogatása.
A település területén működő általános iskolában és óvodában magas a HHH tanulók/gyermekek aránya. (Helyzetelemzés 14. o.)	Kiegészítő egészségügyi és szociális beavatkozások a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek számára. Infrastruktúra fejlesztés és további programok kidolgozása. Tanulóbarát környezet kialakítása. A helyi igényekre alapozott közoktatási, felnőttoktatási, illetve közösségi feladatokhoz kötődő, a halmozottan hátrányos helyzetűek esélyegyenlőségét biztosító fejlesztések támogatása, Szülő Suli programok.
Az általános iskoláskorúak 85% tanul helyben a többiek eljárnak más településekre (Tiszafüred, Tiszacsege, Hortobágy).	Vizsgálni kell a településről történő tanulói ingázás okait. Kínálatbővítés, korszerű módszertani-, technikai-, infrastruktúrafejlesztés.

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók továbbtanulási mutatói az iskolában tanuló diákok általános továbbtanulási adatainál alacsonyabbak. (Helyzetelemzés 17. o.)	Felvételre való tantárgyi felkészítés, a tanulói kompetenciák fejlesztése A kommunikáció és együttműködés hatékonyságának növelése a szülőkkel és segítő szolgáltatásokat biztosító szakmai és társadalmi partnerekkel A 7. és 8. osztályos halmozottan hátrányos helyzetű tanulók részére továbbtanulást támogató programok szervezése gimnáziumok, szakgimnáziumok és szakközépiskolák részvételével (utóbbi esetében elsősorban a hiányszakmák területén). Pályaorientációs programok. Középiskolákkal való együttműködési programok megvalósítása (közös mentorálás).
Magas az évfolyamismétlők aránya (Helyzetelemzés 7. o.)	A lemorzsolódás kockázatában érintett tanulók mentorálása. (Arany János, Útravaló programokban való részvétel) Egyéni fejlesztési terv alkalmazása. Pedagógiai módszertani fejlesztés.
A magántanulók aránya magasabb az országos átlagnál és növekvő tendenciát mutat. (Helyzetelemzés 17. o.)	A kommunikáció és együttműködés hatékonyságának növelése a szülőkkel és segítő szolgáltatásokat biztosító szakmai és társadalmi partnerekkel. Az érintett tanulók részére szükség szerint egyéni fejlesztés, egyéni, vagy csoportos tantárgyi felkészítés, egyéni mentorálás biztosítása ehhez humánerőforrás-kapacitás felmérése.
Az általános iskola, és az óvoda vállalja a sajátos nevelési igényű gyerekek/tanulók integrált nevelését, oktatását. Az SNI diákok 100% integráltan tanul. (Helyzetelemzés 18. o.)	Az integrált oktatás módszertani területeinek alkalmazása minél szélesebb körben az óvodától az általános iskoláig.
Az országos kompetenciamérések eredményei az országos átlaghoz képest alacsonyabbak, de a hozzáadott értéket nem kérdezi a táblázat. (Helyzetelemzés 17. o.)	A kétfévente esedékes kompetencia-méréseket követő elemzések, fejlődésvizsgálatok tapasztalatai, ill. a fórumok, szakmai testületek ajánlásai alapján a fejlődési ütemet növelő fejlesztési programok megvalósításának támogatása, ill. az ahhoz szükséges feltételek (humánerőforrás-fejlesztés, átszervezés, alkalmazott pedagógiai módszerek és szemlélet megújítása, infrastrukturális feltételek, ill. eszközellátottság javítása stb.) optimális biztosítása. Az óvoda több HEFOP-os pályázatnak volt együttműködő partnere. (HEFOP 3.1.3.)

Az óvoda és az általános iskola nevelőtestületének tagjai nagy számban vettek részt korszerű pedagógiai módszertani kultúrával, az inkluzív oktatási-nevelési módszerekkel foglalkozó képzéseken és azokat rendszeresen alkalmazzák. (Integrált nevelés-oktatás gyakorlata, kooperatív technikák, differenciáló módszertan, drámapedagógiai, fejlesztő pedagógia.). (Helyzetelemzés 18. o.)	A pedagógusok folyamatos bevonása a különböző speciális képzésekbe, továbbá a szakmai programok változásokhoz való alkalmazása. Humán erőforrás-fejlesztés.
A tanórán kívüli tevékenység igénybe vételét tekintve a délutáni foglalkozásokat például alacsony létszámban veszik igénybe. (Helyzetelemzés 21. o.)	A HHH tanulók iskolán kívüli programokhoz való egyenlő hozzáféréseinek biztosítása szükséges. A délutáni (napközi, tanulószoba) foglalkozásokat látogató tanulók számának növelése.
Kiegészítő normatív vagy egyéb támogatásokat igényel az óvoda és az általános iskola is.	A különböző támogatások és normatívák igényjogosultjainak számbavétele, az igényjogosultság megállapításához szükséges adminisztratív feltételek megteremtése. Igénylési terv készítése a kiegészítő források jog-, és szakszerű felhasználására: az érintettek, pl. a szolgáltatások minőségi (szakmai-, személyi-, és tárgyi) feltételeinek javítását célzó tevékenységek biztosítására.

6.2. Célkitűzések

Rövidtávon elérendő célok (1 éven belül):

- Egy áttekinthető, könnyen kezelhető nyilvántartási, adatszolgáltatási rendszer bevezetése a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekekről, óvodáztatásukról és iskoláztatásukról, eredményességükről, továbbtanulásukról általános iskolában és középiskolában egyaránt.
- Az intézmények alapidokumentációinak folyamatos felülvizsgálata, melyben az esélyegyenlőség biztosítása összhangban áll a közoktatási esélyegyenlőségi intézkedési tervben megfogalmazottakkal.
- Intézkedési terv kidolgozása az alábbi ellátások elérésére, optimális ellátásra: bölcsőde, fejlesztő felkészítés, logopédiai ellátás, nevelési tanácsadás.

- Iskolai szegregáció felmenő rendszerben történő megszüntetése

Középtávon elérendő célok (3 év alatt):

- Amennyiben lehetséges és indokolt az óvodai polarizáció csökkentése.
- Preventív célú óvoda- és iskolafejlesztési program a pedagógiai munka modernizációja, az integrált oktatás, esélyteremtés érdekében.
- A kompetencia-mérések eredményeit, tapasztalatait megvitató tantestületi-, települési fórumok, szakmai munkaközösségek szervezésének támogatása és biztosítása az országos eredményektől való szignifikáns eltérések okainak feltárása és a beavatkozási lehetőségek meghatározása érdekében. A szükséges fejlesztések szakmai-módszertani és egyéb feltételeire vonatkozó intézkedési terv kidolgozása.
- A kompetencia-mérések követő elemzések, fejlődésvizsgálatok tapasztalatai, ill. a fórumok, szakmai testületek ajánlásai alapján a fejlődési ütemet növelő fejlesztési programok megvalósításának támogatása, ill. az ahhoz szükséges feltételek (humán erőforrás-fejlesztés, átszervezés, alkalmazott pedagógiai módszerek és szemlélet megújítása, infrastrukturális feltételek, ill. eszközellátottság javítása stb.) optimális biztosítása az érintett intézményekben.
- A lemorzsolódás kockázatában érintett tanulók mentorálása. A releváns esélyegyenlőtlenségi indikátor folyamatos ellenőrzése, további korrekciós intézkedések tervezése és végrehajtása.
- Az érintettek (pedagógusok, szülők és társadalmi partnerek, pl. civil szervezetek) bevonásán, meggyőzésén alapuló intézkedési és kommunikációs terv készítése.
- Települési szintű egészségügyi és szociális térkép elkészítése.

Hosszú távon elérendő célok (6 év alatt):

- A 7-8. osztályos SNI tanulók részére a foglalkoztatás lehetőségét biztosító minőségi szakképzésbe való továbbtanulást elősegítő mentorált programok megvalósítása; iskola-középiskola együttműködések támogatása.
- Valamennyi intézményben az infrastrukturális fejlesztések és eszközbeszerzések a mai kor színvonalának megfelelően megvalósulnak.
- Akadály-mentesítés az óvodában, általános iskolában.

6.3. A megvalósítás alapjául szolgáló akcióterv intézményünkre vonatkozó része

Rövid távon megvalósítandó intézkedések

Megállapított problémák	Cél megfogalmazása	Intézkedés leírása
A kompetencia-mérések eredményei alapján folyamatos elemző munka, szükséges az általános iskolában.	A tanulók és kiemelve a HH/HHH diákok minél eredményesebben szerepeljenek a méréseken	Egyéni fejlesztések, korrepetálások, ösztöndíjprogram. Egyéni fejlesztési tervek készítése a HHH tanulókra.
	Kompetencia alapú nevelés és oktatás kiterjesztése az óvodában és az iskolában is.	Kompetencia alapú oktatás bevezetése szélesebb körben. Adaptációs tevékenység. Módszertani képzések. Korszerű oktatási technikák.
Magas az évfolyamismétlők számaránya.	Lemorzsolódási adatok csökkentése. Az elégséges tudás birtokában az évfolyamismétlések számának csökkenése	Módszertani képzés. Tanulói ösztöndíjrendszer működtetése. Iskolán kívüli programokkal, a napközis ellátásba történő bevonás révén kell segíteni a diákokat. Mentorprogramok beindítása.
Pluszforrások szükségesek a megvalósításhoz.	A kiegészítő normatívák igénylése, hatékony felhasználása. (óvoda-iskola-középfok)	Igényjogosultak számbavétele – igény-jogosultság adminisztratív feltételeinek biztosítása, szakmai-, személyi-, és tárgyi feltételek biztosítása.
Az érettségít adó középiskolákba való felvételi arány az országos átlag alatti. A HHH tanulók alacsony arányban tanulnak tovább érettségít adó középiskolában.	Növekedjen a HHH tanulók között az érettségít adó középiskolába való továbbtanulás aránya. HH és HHH színvonalas középiskolai képzésbe kerüljenek.	A felkészülést támogató tananyag, segédeszköz beszerzése. A 7. 8. osztályos HHH tanulók részére továbbtanulást támogató programok szervezése a középiskolák részvételével, pl. hiányszakmák esetében. Egyéni átvezető fejlesztési tervek alkalmazása.

A magántanulók aránya magasabb az országos átlaghoz képest	Ne haladja meg az országos átlagot a magántanulók aránya.	Gyors és hatékony kommunikáció kialakítása a szülői ház és az iskola között. Segítő pedagógus, családi koordinátor, asszisztens, gyermekfelügyelő alkalmazása. Egyéni tanrend kialakítása.
Az SNI tanulók között magas a roma tanulók aránya.	Az SNI tanulók között a települési aránynál ne legyen magasabb a romák aránya.	Komplex prevenciós tevékenység, egészségmegőrző program Roma dajka, koordinátor alkalmazása. SNI felülvizsgálatok rendszeren megtörténnek.

Közép távon megvalósítandó intézkedések

Megállapított problémák	Elérendő cél megfogalmazása	Intézkedés leírása
A környező oktatási intézmények fejlődésének hatására más intézményeket részesítenek előnyben a szülők gyerekeik számára. A szomszédos települések iskoláinak jelentős az elszívó ereje. 15 % az eljárók aránya települési szinten	Helyi általános iskola megtartó erejének fokozása.	Érintettek felkeresése, meggyőzése. Motivációs rendszer lehetőségének vizsgálata. Inkluzív intézmény feltételrendszerének megteremtése. Tanórán kívüli foglalkozások minőségének (sport, informatika idegen nyelv), mennyiségének javítása. Óvoda-iskola átmenet erősítése.
Gyógypedagógiai, továbbtanulási, pályaválasztási tanácsadás intézményesített megszervezése.	Legyen helyben vagy a szomszédos településeken elérhető intézményesített szaktanácsadás. A hiányzó közszolgáltatások ellátása megtörténjen.	A speciális jelleggel minta kidolgozása a település fiataljainak megtartása érdekében.
Egyéni fejlesztést szolgáló plusz szolgáltatások bővítése. (gyógytestnevelés, logopédia)	Gyógypedagógus, logopédus magasabb óraszámban történő alkalmazása Egyek területén. A szolgáltatás ellátása helyben történjen.	Humán-erőforrási terv kidolgozása települési szinten. Utazó szakember igénybevétele. Pedagógusok továbbképzése. Pályázatok.

Hosszú távon megvalósítandó intézkedések

Feladat (probléma) megfogalmazása	Elérendő cél megfogalmazása	Intézkedés leírása
Magas a HHH gyermekek aránya, tendenciáját tekintve nő a számuk.	Tendenciáját tekintve ne növekedjen a HHH gyermekek aránya.	Intézkedési terv kidolgozása, humánerőforrás gazdálkodási és fejlesztési terv társulási szinten, pályázatok. A középiskolák a felnőttképzés beindításával, piacképes szakmai képzésprofillal új alternatívát nyújthatnának a település lakossága számára. A felnőttképzés a HHH gyermekeket nevelők számára. Roma dajkák, pedagógiai- és közművelődési asszisztensek képzése, foglalkoztatása.

7. AZ INTÉZMÉNY GYERMEK-ÉS IFJÚSÁGVÉDELMI FELADATAI

Intézményünk kiemelten kezeli a gyermek- és ifjúságvédelem pedagógiai tevékenységet.

A katolikus iskolák különös figyelmet szentelnek a gyengébbekre, és segítik a nehezebb körülmények között élőket. Nevelésünk a keresztény értékrend elfogadását, a keresztény életforma kialakítását, mindennapi megélését segíti elő, amely remélhetőleg tanítványaink számára maradandó lesz.

Célunk a prevenció, a gyermekek hátrányos helyzetének csökkentése és a veszélyeztetettség kialakulásának megelőzése, illetve segítség nyújtása a veszélyeztetettség megszüntetésében. Minden, a gyermeket érintő beavatkozás esetén tiszteletben tartjuk a tanulók és a szülők jogait, eleget teszünk titoktartási kötelezettségünknek.

Az elmúlt évek társadalmi - gazdasági feszültségei, az átmenettel járó értékvesztés, az állami szociálpolitika egyeduralmának megszűnése kedvezőtlenül befolyásolta a családok életét. A **család** elsődleges társadalmi közeg, - az egy háztartásban, életvitelszerűen együtt élő közeli hozzátartozók életközössége, amelyben az együttműködés, az egymásra utaltság, a felelősség egymásért - uralkodik, magában rejti az összetartozás megélését, a létfeltételek közös megteremtését, ugyanakkor teret biztosít a személyiség elfogadásához. A **gyermekvédelem** elsősorban a család feladata, magába foglalja a gyermek gondozását, eltartását, nevelését,

erkölcsi és anyagi érdekképviselőjét. Napjaink családpolitikája differenciált ellátást igyekszik nyújtani a családoknak az alapvető GYERMEKI JOGOK betartásával: minden gyermeknek joga van családban élni és olyan gyermekvédelmi ellátásban részesedni, amely fejlődéséhez szükséges.

A gyermekvédelem általános társadalmi, családi feladatait **segíti intézményünk**, de részt vállalunk a speciális gyermekvédelmi feladatokból is, amikor a veszélyeztetett vagy hátrányos helyzetű gyermekeknél a károsító tényezők enyhítésére, a gyermek eredményes helytállására összpontosítunk. Minden pedagógus feladata, hogy óvodába, iskolába lépés előtt családlátogatás alkalmával mérje fel a család életkörülményeit, nevelési attitűdjét. Az óvodai és iskolai élet során folyamatosan kövesse a családban történő változásokat. A nevelési/tanév elején az intézménybe járó veszélyeztetett, hátrányos helyzetű, csonka családban élő és nevelési, tanulási problémákkal küzdő gyermekek/tanulók felmérése a csoportvezető óvónők és az osztályfőnökök közreműködésével történik. Ezen gyermekek/tanulók (és családok) sorsának figyelemmel kísérése, a folyamatos segítségadás, szükség esetén a nevelési/tanév közben történő **ismételt családlátogatás** a gyermekvédelmi felelős, a csoportvezető óvónők, és az osztályfőnökök közös feladata.

A gyermek játékában, rajzaiban és viselkedésében kivetíti a családi összetartozás érzését vagy annak hiányát. A családját lerajzoló gyermeknél a színhasználat, a térkitöltés, a vonalvezetés, az arányok mind jelzés értékűek. Ezeket a jeleket a pedagógusnak észre kell vennie.

Fontos, hogy támogassuk a nevelési nehézségekkel küzdő családokat, a fejlődésben gátolt gyermekeket.

Feladatunk a veszélyeztetettség felismerése, a nevelési ártalmak ellensúlyozása. A rossz környezeti hatás mellett fel kell figyelni a család vagy azon belül a gyermek megromlott interperszonális kapcsolataira.

Segítséget nyújtunk azoknak a gyerekeknek, akiknek alapvető szükségletei a családban nem nyernek kielégítést (pl. fizikai, lelki, egészségügyi, emocionális, közösségi, szeretet-intimitás, a biztonság igénye).

Intézményünkben lehetőséget adunk sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésére oktatására is. Velük minden területen nagyon tudatosan és körültekintően foglalkozunk - együttműködve a pedagógiai szakmai szolgáltató intézmények szakembereivel.

Feladataink:

- A gyermek elhanyagoltsági tüneteinek felismerése, (pl.: ruházat, élelem, ellenőrzés hiánya, egészségügyi ellátás, stb. hiánya;)
- Felismertetni a szülőkkel saját problémáikat, segíteni annak megfogalmazását, változtatási igényük felkeltését.
- A család önintegritásának (csorbíthatatlanság, épség) segítése.
- A szülői kompetencia erősítése.
- Az otthonteremtés, a belső nyugalom megtalálásának segítése.
- Az értékek áthangolása - igazítása a társadalom által elfogadottakhoz.
- A negatív események érzelmi feldolgozásának segítése.
- Alkalmazni a segítő szakma etikai normáit és módszereit, (pl.: önkéntesség, személyiségi jogok védelme, pedagógiai tapintat; gyengédség, empátia stb.).
- Jelzőrendszer működtetése.
- Gyermeki jogok védelme, érdekképviselés.
- Kedvezményes étkezés-és tanszerellátás biztosítása az érintettek részére.
- Speciális gyermekvédelmi gondoskodás a hátrányos, halmozottan hátrányos és veszélyeztetett helyzetű gyermekek/tanulók, a sajátos nevelési igényű gyermekek/ tanulók, és a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézségekkel küzdő gyermekek/tanulók számára.

Gyermekvédelmi feladataink koordinálását az intézmény megbízott gyermekvédelmi felelősei látják el, éves terv alapján. Folyamatos kapcsolatot tartanak a csoportvezető óvónőkkel, az osztályfőnökökkel, a szükséges szakszolgálatokkal, a szociális, egészségügyi intézményekkel, szakemberekkel:

- A **csoportvezető óvónő**, az **osztályfőnök** a gyermek/tanuló rászorultságának illetve hátrányos helyzetének ismeretében javaslatot tesz a nevelőtestületnek az intézményi juttatásokról.
- **Gyermekjóléti szolgálattal** folyamatos, rendszeres kapcsolatot tartunk. Igénybe vesszük szolgáltatásaikat: pszichológus, stb. Aktívan részt veszünk az általuk szervezett előadásokon. Rendszeresen kicseréljük információinkat az érintett gyermekekről/tanulókról.

- **Nevelési tanácsadó** szakembereinek segítségét kérjük – a szülőkkel és nevelőkkel egyeztetve – a beilleszkedési tanulási nehézségekkel, magatartási problémákkal küzdő gyermekek esetében. Folyamatosan igénybe vesszük szolgáltatásaikat.
- **Gyámügyi előadó:** A gazdasági átalakulás következtében megnőtt a munkanélküliség körzetünkben. Egyre több család került nehéz szociális helyzetbe. Mindez indokolja a gyámüggyel való szoros együttműködést. Naprakész információval kell rendelkezni ahhoz, hogy az anyagi támogatást illetően a legmegfelelőbb döntést hozhassák (nevelési segélyek, esetenkénti segélyek stb.)

Részt veszünk a védelemben vételi tárgyalásokon is.

- **Rendőrség** segítségét is igénybe vesszük
- a biztonságos közlekedésre nevelés
- a bűnmegelőzés
- a drogfogyasztás megelőzése érdekében

Készek vagyunk az együttműködésre a gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok ellátásában, az esetlegesen tanulóinkat érintő problémák megoldásában is.

- **Iskolaorvos, védőnői szolgálat** – folyamatosan figyelemmel kíséri a gyermekek/tanulók fejlődését, igyekszik kiszűrni az egészségügyi rendellenességeket. Szervezett fogászati szűrővizsgálaton is részt vesznek az intézménybe járó gyermekek. Az egészségügyi szakemberek igény esetén felvilágosító, tájékoztató előadásokat tartanak a gyermekek/tanulók esetenként a szülők számára.

8. A SZOCIÁLIS HÁTRÁNYOK ENYHÍTÉSÉT SEGÍTŐ TEVÉKENYSÉGEK

A katolikus óvodák és iskolák különös figyelmet szentelnek a gyengébbekre, és segítik a nehezebb körülmények között élőket.

Nevelésünk a keresztény értékrend elfogadását, a keresztény életforma kialakítását, mindennapi megélését segíti elő, amely remélhetőleg neveltjeink / tanítványaink számára maradandó lesz.

Szociális hátrányokat előidőző tényezők:

Családi mikrokörnyezet

- családi, gazdasági helyzetből adódó lakásviszonyok
- sokszor az alapvető higiénés feltételek hiánya
- a szocializációhoz szükséges alapfeltételek közül hiányzik a családi biztonság,
- a rendszeres törődés, a gondoskodás, a védettség hiánya
- alacsony az egy főre jutó jövedelem
- munkanélküliség
- a társadalmi mobilitás hiánya
- kulturális helyzet (szülők alacsony iskolai végzettsége, a kultúra megbecsülésének hiánya)
- a család magatartása (helytelen nevelési módszerek, kevés közös élmény)
- a családi környezet nem megfelelően szocializáló hatású
- a család erkölcsi magatartása
- tartós betegség a családban
- csonka családban felnövő gyermekek elvált szülők, árva, félárva gyermekek

Családi házon kívüli környezet

- utca, lakókörzet negatív hatása
- helytelen viszony, kifogásolható magatartású gyermekcsoportok, baráti kör

Cél: segíteni azon gyermekek/tanulók esélyegyenlőségét, beilleszkedését az óvodai, iskolai környezetbe, akik szociális körülményeiket tekintve hátrányos helyzetűek.

Feladat: Olyan védőhálót vonni a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek/tanulók köré, hogy az óvodában és az iskolában anyagi okok miatt ne szenvedjenek hátrányt.

A hátrányos helyzetű gyermekek a közösségbe kerülve gátlásokkal küzdenek, szorongók, nehezen kommunikálnak, konfliktushelyzetben többnyire agresszívan reagálnak. Nem ismerik saját képességeiket, érzelmeiket, nehezen értelmezik társaik viselkedését, feléjük forduló jelzéseit.

Feladatok:

Elsődleges feladatunk felderíteni a gyermek fejlődését veszélyeztető okokat. Pedagógiai eszközökkel törekszünk a káros hatások megelőzésére, illetve ellensúlyozására.

Megoldási lehetőségek:

- nevelési segítség, tanácsadás,
- a szülők figyelmének felhívása a gyermek fejlődésének sajátosságaira,
- a gyermek nevelési tanácsadóba irányítása,
- a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztésének biztosítása

9. A FELVÉTEL ÉS AZ ÁTVÉTEL HELYI SZABÁLYAI

9.1. Az óvodai felvétel és átvétel szabályai

Óvodánk minden Egyek településen állandó lakóhellyel (ennek hiányában tartózkodási hellyel) rendelkező hároméves, háromévesnél idősebb és harmadik életévét a felvételtől számított fél éven belül betöltő gyermek felvételi kérelmét teljesíti.

Férőhely esetén további felvételi kérelmeket is teljesítünk, olyan gyermekeket is felvesszünk, akiknek lakóhelye (ennek hiányában tartózkodási helye) nem Egyek településen van.

Ilyen esetekben az óvoda vezetője értesíti a gyermek lakóhelye (ennek hiányában tartózkodási helye) szerint illetékes települési önkormányzat jegyzőjét.

Az óvodai beiratkozás előtt 30 nappal az intézmény honlapján (www.ovoda.sztjanos.hu), az Egyeki Hírmondóban, valamint a településen működő közintézmények hirdetőtábláin hirdetményt teszünk közzé a beiratkozás idejéről.

Beiratkozáskor be kell mutatni:

- A gyermek születési anyakönyvi kivonata,
- A gyermek lakcímkártyája,
- A gyermek taj - száma,
- A szülő, törvényes képviselő személyi azonosító és lakcímkártyája,

- A gyermek esetleges betegségét, speciális igényét igazoló szakvélemény, orvosi igazolás,
- A kötelező védőoltásokat tanúsító igazolás, vagy az oltási kiskönyv erre vonatkozó másolata,
- Gyermekvédelemi kedvezményről, hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetről szóló határozat,
- Szülők munkáltatói igazolása
- A sajátos nevelési igényű gyermeket nevelő óvodába való felvételhez a szakértői és rehabilitációs bizottság javaslata,
- Elvált, illetve élettársi viszonyban élő szülők esetén a szülői felügyelet jogát igazoló hivatalos dokumentum,
- Nem magyar állampolgárság esetén, az ország területén való tartózkodás jogcímét igazoló okirat.

Az óvoda vezetője, az óvodai felvételi, átvételi kérelem elbírálásáról, a döntést megalapozó indoklással, a fellebbezésre vonatkozó tájékoztatással értesíti a szülőt.

Óvodai nevelésre kötelezett gyermek felvétele, átvétele esetén indoklás nélkül értesíti az előző óvoda vezetőjét is.

Amennyiben óvodánk szakértői vélemény vagy kormányhivatal határozata alapján a kijelölt intézmény, az óvoda vezetője értesíti a gyermek lakóhelye (ennek hiányában tartózkodási helye) szerint illetékes települési önkormányzat jegyzőjét, ha a gyermeket nem írták be az óvodába.

9.2. Az iskolai felvétel és átvétel szabályai

Iskolánk tanköteles korú, az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését igazoló gyermekek felvételi kérelmét teljesíti. Felvételi kritériumok teljesítésének igénye nélkül fogadja tanulóit – normál tanulócsoporthoz integrált oktatásra.

Az iskola első évfolyamára történő beiratkozás adott év március 1-je és április 30-a között történik.

A beiratkozás előtt 30 nappal az intézmény honlapján (www.iskola.sztjanos.hu), az Egyeki hírmondóban, valamint a településen működő közintézmények hirdetőtábláin hirdetményt teszünk közzé a beiratkozás idejéről.

Az első évfolyamra történő beiratkozáskor be kell mutatni:

- a gyermek személyazonosítására alkalmas, a gyermek nevére kiállított személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolványt
- az iskolába lépéshez szükséges fejlettség elérését tanúsító igazolást (óvodai szakvélemény)
- szükség esetén szakértői bizottság, vagy nevelési tanácsadó szakvéleményét

A második vagy magasabb évfolyamra történő beiratkozáskor be kell mutatni:

- a tanuló személyazonosítására alkalmas, a tanuló nevére kiállított személyi azonosítót és lakcímet igazoló hatósági igazolványt
- az elvégzett évfolyamokat tanúsító bizonyítványt

Tanulók átvételéről, a tanuló előző tanulmányi, magatartás és szorgalom érdemjegyeinek, valamint az adott évfolyamra járó tanulók létszámának figyelembe vételével az igazgató dönt.

Abban az esetben, ha a második vagy magasabb évfolyamra jelentkező tanuló nem tanulta az egyeki általános iskola által oktatott valamennyi tantárgyat, vagy hosszabb ütemezéssel tanulta azt – a tanév végéig kap türelmi időt a felzárkóztatásra, hiánypótlásra.

Tanári segítséggel felkészülve, a tanév utolsó napjáig kell osztályozóvizsgát tennie az adott évfolyamon.

Jelenleg intézményünkben a szülők és tanulók igénye alapján csak angol nyelv oktatása folyik. Ha az iskolába érkező új tanuló más nyelvet tanult, akkor felkészüléséről a szülő gondoskodik. Félévkor és év végén osztályozó vizsgát kell tenni az adott tantárgyból, melynek megszervezése szintén a szülő feladata.

10. A PEDAGÓGIAI PROGRAM VÉGREHAJTÁSÁHOZ SZÜKSÉGES, NEVELŐ-OKTATÓ MUNKÁT SEGÍTŐ ESZKÖZÖK JEGYZÉKE

A köznevelési törvény szerint az iskoláknak rendelkezniük kell a feladataik ellátáshoz szükséges feltételekkel. A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet 2. melléklete határozza meg, melyek azok a minimális eszközök, amelyekkel az óvodáknak és iskoláknak rendelkezniük kell.

A nevelő-oktató munkát segítő eszközök részletes jegyzéke a program 1. sz. mellékletét képezi.

11. ÜNNEPEK, MEGEMLÉKEZÉSEK, HAGYOMÁNYOK

Hagyományainak kialakításában is érvényesítjük a vallásos nevelést. Az ünnepélyek, rendezvények a szülőkkel való nyílt párbeszéd és szoros együttműködés legfontosabb színterei. Jó lehetőséget teremtenek a kevésbé aktív és nagyon elfoglalt szülőkkel való találkozásra, beszélgetésre. Az ünnep - nyilvánossága miatt - az egyik legjobb lehetőséget nyújtja az intézmény a sajátos, egyéni arculatának megteremtésére és megmutatására. Az ünnepeken keresztül az intézmény és az ott dolgozó pedagógusok munkájáról hű képet alkotnak a szülők és érdeklődők. Az ünnep arra is alkalmas, hogy a szélesebb nyilvánosság számára is megmutatkozzon az intézmény nevelőközössége, a helyi viszonyok és helyi lehetőségek befolyásának erősödése miatt ez elengedhetetlenül fontossá válik. Az ünneplés pedagógiai szempontból kiemelt lehetőséget kínál a nevelésnek, gondoljunk itt a rengeteg tevékenységi lehetőségre, az esztétikai élmények hatására vagy a közösségi érzések széles skálájának megmutatkozására. Az események kiemelik az ünnep résztvevőit a hétköznapokból és ez által nagyobb aktivitásra, kreativitásra ösztönöznek. Az ünnepek a hagyományok ápolása szempontjából is rendkívül fontosak az intézményben, hiszen kultúránk megismertetésére adnak lehetőséget. Az ünneplés lényege sokszor nem is maga az ünnep, hanem az a sok előkészület, ami rengeteg tevékenységre, ötletre kidolgozására, önálló elképzelések megvalósítására ad lehetőséget. Az aktív és önálló gyermek nevelésének egyik igen sajátos eszköze a jól előkészített és szépen megformált ünneplés. Az készülődés a csoporton/osztályon belüli közösségi érzések alakítására is igen kitűnő alkalmat teremt és természetesen tág teret nyit a gyermekek/tanulók közötti együttműködésnek a kooperációnak és a kommunikációnak a gyakorlásához. Ilyen szempontból még előnyösebb, ha a csoportok/osztályok, nagyobb közösségek együttműködnek az ünnepi előkészületek során. Az esztétikus és alkalomhoz illő teremdzsítés ugyancsak lehetőség arra, hogy együtt örüljünk annak, amit létrehoztunk. Nem másról van itt szó, mint az értékteremtés folyamatáról és a gyermek/tanulócsopott által létrehozott érték, alkotás, ötletmegvalósulás közös örömről. Ennél komolyabb közösségalkotó tevékenységet keresve sem tudnánk találni. Az ünnepek tehát nemcsak nevelési céljaink megvalósítása szempontjából fontosak, hanem azért is, mert a legkülönbélebb tevékenységi formákra adnak lehetőséget. A gyerekek a megszokott formáktól és ötletektől sokkal jobban képesek eltérni az ünnepi

készülődés lázában. Az ünnepi előkészületekbe a szülőket is bevonjuk, ez, egy lehetőség a szülők számára, hogy megismerjék az intézmény munkáját. Ne feledjük a szülők elsősorban a külsőségekből, ítélnék. Ha azt akarjuk, hogy értékítéletük reális szakmai irányokból is megnyilvánuljon, akkor nagyon gyakran be kell vonni őket az intézmény munkájába. Az ünnepi előkészületeknek és magának az ünneplésnek sok fontos külső megnyilvánulási formája van. Nem mindegy, hogy felöltözve, szépen megterített asztal mellett ünnepelünk, esztétikusan díszített teremben, vagy nem figyelünk a külsőségekre. Ha nem vagyunk tekintettel ezekre az íratlan szabályokra, akkor az ünneplés lényege vesz el. Minden intézmény társadalmi és közösségi életének meghatározói a hagyományok melyek stílusát az adott közösség alakítja, formálja. A nevelési/tanév jeles napjai évről évre visszatérnek az intézmény életében. Megünneplési módjuk szokásrendet, hagyományt alakít ki. Ezek kereszténységünk elmélyítésében és magyarságtudatunk kialakításában jelentős szerepet játszanak: megtanítanak az ünnep szerepére, az ünneplés módjaira, megerősítik gyökereinket, a folytonosság tudatát, és stabilitást adnak.

1. Egyházi ünnepek:

- Advent: Készülődés Jézus születésnapjára
 - Lelki készülődés a gyerekekkel
 - Közös díszítés, koszorú készítés a szülőkkel (közös munka advent üzenete)
 - Adventi gyertyagyújtások
- Mikulás: Szent Miklós napja
- Karácsonyi ünnepség (egész intézmény)
- Vízkereszt
- Nagyböjti lelki készüllet
- Iskolások lelki napja
- Tanárok lelki napja
- Óvodai dolgozók lelki napja
- Húsvét
- Pünkösd
- Mindenszentek

2. Az intézmény hagyományos ünnepei:

- Veni Sancte tanévnyitó
- Elsősök avatása
- A gyermekek név és születésnapjai
- Advent
- Megemlékezés intézményünk védőszentjéről Kenty Szent Jánosról
- Farsang
- Gyermeknap, sportnap (óvoda, alsó tagozat közösen)
- Sport nap
- Anyák napja
- Óvodai évzárók, ballagás
- Pedagógusnap
- Te Deum évzáró, ballagás

3. Nemzeti ünnep

- Március 15.
- Június 4.
- Október 6.
- Október 23.

4. Időszakos és „zöldbetűs” ünnepeink:

- Víz világnapja - március 22.
- Vizes élőhelyek világnapja – február 02.
- Föld napja - április 22.
- Flórián - a tűzoltók védőszentje - május 4. (nyílt nap a tűzoltóságon)
- Madarak és fák napja - május 10.
- Környezetvédelmi Világnap - június 5.
- Világtakarítási nap - szeptember 23.
- Állatok világnapja - október 04.

A gyermekek születés és névnapjainak megünneplése minden csoportban és osztályban más-más módon történik, évenként egyeztetve a szülők közösségével. Az Anyák napja, az iskolai tanévnyitó, az évváró és a ballagás minden esetben nyilvánosak. Lehetséges az ünnepek összekapcsolása is. A többi „jeles nap” megünneplése csoportonként, osztályonként vagy intézményegységenként más és más lehet, szervezése, tervezése a pedagógus kompetenciája. A természethez fűződő pozitív viszony kialakításához nagyban hozzájárulnak a környezetvédelmi jeles napok a „zöldbetűs ünnepeink”.

Néphagyományok

Célunk: a hagyományok, népszokások életkornak és környezetnek megfelelő átörökítése gyermekeink életébe, a nemzeti identitás megalapozása.

Főbb feladataink:

- érzelmi kötődés kialakítása a szűkebb és tágabb környezet iránt,
- a magyar néphagyományok integrálása a nevelési területekbe,
- a jeles napok megünneplése.

Érzelmi kötődés kialakítása

Minden gyermeknek joga van ahhoz, hogy megismerje elődeink életét, népünk hagyományát. A múlt megértése, a szülőföld szeretete, a család tisztelete, a humanista szemléletű ember egyik jellemzője. A népi kultúra, a hagyományok a nemzeti érzés alapköveit rakja le, megerősíti a közösségi érzést. Más kultúrák tiszteletére is nevel. Ezt a célt szolgálja a nemzetközi testvérvárosi, testvérintézményi kapcsolataink ápolása is

A néphagyományokat a jeles napok, a kismesterségek által igyekszünk közel hozni gyermekeinkhez, kiaknázva a tájház nyújtotta lehetőségeket. Sokszínű élmény biztosításával, az érdekesség varázsával, igyekszünk érzelmileg megérinteni őket. A néphagyományok megismertetését a keresztény erkölcsi nevelés szempontjából kiemelkedő fontosságúnak tartjuk.

A néphagyomány komplex lehetőséget rejt nevelés számára:

- élményt ad
- szórakozást nyújt
- ismeretekhez segít

- fejleszti az ízlést
- közösséget épít
- hazaszeretetre nevel
- viselkedési mintákat közvetít
- megalapozza a gyermek/tanuló érzelmeit, esztétikai, és morális biztonságát.

12. MOZGÁS

A kereszténység nagyra értékeli az emberi testet. "Az Ige testté lett" az örök isteni terv szerint. Testünk Jézus Krisztusban megszentelődött, és a Szentlélek templomává vált. A feltámadásban testünk végleges megdicsőülését várjuk. - A keresztény nevelés az egész embert szolgálja, "egész"-sége irányul. EGÉSZ életet csak úgy élhetünk, ha testünket a szellemi és erkölcsi értékek szolgálatába állítjuk. Minden testhez kötött értéknek örök jövője van.

A több éves tapasztalat azt mutatja, hogy az egyeki lakosság életmódja változást igényel az egészség megőrzése érdekében. A mai világban gyermekeink keveset mozognak, melynek oka többféle lehet. Intézményünk felismerve a problémát kiemelt figyelmet fordít az egészséges életmód szokásrendszerének megalapozására, ezen belül a mozgásfejlesztésre.

Az óvodás és kisiskolás korú gyermekek egészséges testi fejlődésének biztosítása nem képzelhető el a rendszeres, játékban gazdag, az egyéni képességet figyelembe vevő, kellő aktivitást és terhelést biztosító mindennapi testnevelés nélkül. Tény, hogy a mozgásöröm és a szellemi fejlődés egymással kapcsolatban áll. A mozgásfejlesztéshez hozzátartozik, hogy maximálisan biztosítsuk a spontán mozgáslehetőséget, mégpedig az egyéni sajátosságok figyelembe vételével. Ajánlatos minden adódó lehetőséget kihasználnunk a nap folyamán a mozgásra. Fontos a szabad levegőn tartózkodás minél hosszabb idejű biztosítása. A szabadban végzett számtalan tevékenység (tornázás, játék, kirándulás, stb.) fokozza a gyermek edzettségét, teherbíró képességét, segíti fizikai fejlődését, jó hatást gyakorol a gyermek szellemi fejlődésére is. A jól szervezett séták, kirándulások a mozgásigény kielégítésén kívül együttes élményt is jelentenek. A gyerekek napirendjét úgy célszerű összeállítani, hogy elkerüljük az egyoldalú terhelést és felváltva biztosítsuk a mozgást és az ülással együtt járó tevékenységeket. Az egészséges életmód szokásainak kialakítása már a családi nevelésen belül elkezdődik, viszont a mozgás megszerettetése, a mozgásigény kielégítése az óvodai és iskolai testi nevelésnek is fontos

feladata, amit csak a helyesen megválasztott mozgásanyag változatos gyakoroltatásával érhetünk el. A megfelelő intenzitású, derűs légkörű testmozgás biztosítja a motoros képességek fejlődést, melynek egyre magasabb szintje előfeltétele a bonyolultabb mozgások eredményes végrehajtásának, ezáltal a mozgásműveltség fejlődésének. A természet erőivel, - napfény, levegő, víz -, történő edzés kedvező hatását célszerű kihasználni. A feltételek esetünkben az óvoda és iskola udvarai, a játszótér, vagy a sportpálya. Az intenzív, változatos gyakorláshoz megfelelő helyre és eszközre van szükségünk. A jó eredmény eléréséhez az optimális tárgyi feltétel biztosításán túl a pedagógus és a gyermek aktív együttműködése is elengedhetetlen. Mindig biztosítjuk a gyerekeknek az együttes mozgásos játékot, s annak derűs légkörét. A játékban közösségi érzéseket mélyítünk el, megtanulnak egymás testi épségére vigyázni, fejlődik türelmük, kitartásuk, kudarcűrő képességük. A nyugodt, derűs, játékban gazdag, kellő intenzitású napi 20-30 perces testmozgás nemcsak a kondicionális és koordinációs képességek fejlődését biztosítja, hanem hozzájárul a gyermeki személyiség fejlesztéséhez is.

A testnevelési foglalkozások és a testnevelés órák során alkalmat teremtünk speciális gyakorlatok beiktatásával a testalkati deformitások megelőzésére is (lábboltozat erősítés, gerinctorna).

12.1. A mozgás objektív feltételei:

Elsősorban a megfelelő hely biztosítása. Mivel a foglalkozásokat döntő mértékben a szabadban valósíthatjuk meg, ezért célszerű a füves területen különféle pályákat kialakítanunk. Téli szánkózásra, csúszkálásra szintén lehetőséget biztosít az udvar és sportpálya. A füves, sík terület mellett fontos az aszfaltos terület is, ahol futóversenyeket rendezhetünk, valamint a gumitéglás terület, amely kiválóan alkalmas a mozgásos játékok lebonyolítására. Az egyensúlyérzék fejlesztésére alkalmasak a mászóakák, a speciális mozgásfejlesztő eszközök. A megfelelő méretű óvodai pancsoló, valamint a nyáron szervezett úszótanfolyam elősegíti a vízzel való ismerkedést, lehetőséget teremt a vízhez szoktatáshoz. Nyáron a mezítláb történő gyakorlatoknak is nagy jelentősége van, adjunk minél több lehetőséget az ilyenfajta tornának. Hosszabb sétát, túrát is tehetünk a szabadban. Minden, ami az óvoda és iskola udvarán található, felhasználható a mindennapi mozgás feladatainak megvalósításához. Ugyanez mondható el az épületeken belül szervezett mozgásra is, legyen szó a csoportszobában, tanteremben vagy a korszerűen felszerelt tornaszobában, tornateremben tartott foglalkozásokról, testnevelés órákról. Némi ötletességgel

tovább bővíthetjük a már meglévő kézi szereket. Nagy gondot kell fordítani az alkalmazott tornaszerek épségére, tisztaságára, valamint arra, hogy könnyen elérhetők legyenek és megfelelő számban álljanak rendelkezésre. Az eszközök előkészítése, helyrepackolása a pedagógus, a gyermek, a dajka, illetve pedagógiai asszisztens aktív együttműködését igényli.

12.2. A mozgás szubjektív feltételei:

A pedagógus személyisége, testi neveléséhez való viszonya nagymértékben meghatározza a mozgás eredményességét. A testgyakorlatok mintaszerű végzésével, a játékba való aktív bekapcsolódással kedvezően motiválhatjuk a gyermekeket, építve utánzási hajlamukra, segítve a rendszeres testmozgáshoz való pozitív viszonyuk kialakulását. Az örömmel, derűs légkörben együttesen végzett gyakorlás hozzájárul az egészséges életmód szokásainak megalapozásához is, ezért nagyon lényeges, hogy minden megnyilvánulásunkon tükröződjön az, hogy szívesen mozgunk együtt a gyerekekkel és örülünk a gyerekek mozgásban elért sikereinek.

A mindennapi mozgás, már az elnevezése is utal arra a szándékra, hogy elegendő időt kívánunk fordítani a gyerekek testi képességeinek fejlődésére. Ez a hét mindennapján jelen van és minden gyermek számára kötelező. A pedagógus dönti el, hogy a mindennapi mozgás ideje alatt testnevelés foglalkozást tart, vagy egy-egy mozgáscsoport gyakorlásával esetleg testnevelési játékkal tölti ki az időt.

A mindennapi mozgás tartalmát, szervezését és anyagát, döntően a gyerekek fejlettségi szintje határozza meg.

1.1. A mozgás tartalma:

A mindennapos mozgás tartalma döntő mértékben a természetes gyakorlatokból áll. A **természetes gyakorlatokat** változatos formában, különböző irányban, eszközzel és eszköz nélkül is célszerű gyakoroltatni. A végrehajtás fokozatainak megválasztásakor a gyermekek egyéni képességeit vegyük figyelembe.

Járás - futás gyakorlatok

Gimnasztika: Idetartoznak a szabadgyakorlatok és ezeknek a gyakorlatoknak kézi eszközzel, társsal és padon végzett alapformái.

Főgyakorlatok: Ez a foglalkozások fő része, ahol a mozgássor begyakorlása történik.

A főgyakorlatokat természetes mozgásoknak is hívjuk, mert mindennapi életben legáltalánosabban használt mozgások.

Játék

A mozgásos játékok csoportja

- Futójátékok
- Fogójátékok
- Egyéni - páros - csoportos versengések
- Sorversenyek
- Váltóversenyek

Legdöntőbb feladatunk a mindennapi mozgás a motoros képességek fejlesztése, ami csak akkor érhető el, ha gondos szervezéssel, helyes mozgásanyag választással a gyerekek mozgásaktivitása biztosított.

1.2. A mozgásfejlesztés feladatai

- A gyerekek természetes mozgáskedvének megőrzése, a mozgás megszerettetése.
- A rendszeres mozgással egészséges életvitel kialakítása.
- Mozgástapasztalatok bővítése.
- Fizikai erőnlét fejlesztése.
- Értelmi struktúrák és a szociális képességek fejlesztése.
- Legyen lehetőségük a gyermekeknek saját testük mozgását átélni.

- Sokoldalú mozgástapasztalatokat szerezzenek a gyermekek az alapvető mozgásformák által.
- Fejlődjön a gyerekek mozgása és egyensúlyérzéke.
- A kéz finom mozgásainak fejlesztésére nyújtunk változatos lehetőséget.
- Segítsük elő a harmonikus, összerendezett mozgás kialakulását.
- Vázizomzat erősítése.
- Helyes testtartás kialakítása.

1.3. Könnyített és gyógytestnevelés szervezése

- Az intézménybe járó tanulók, amennyiben egészségi állapotuk indokolja az iskolaorvosi, szakorvosi szűrővizsgálat alapján könnyített testnevelés, vagy gyógytestnevelés órán vesznek részt.
- A könnyített testnevelés vagy gyógytestnevelés órát a többi tanulóval együtt, azonos csoportban szervezzük, ezeket a tanórákat szakképzett gyógytestnevelő tanár tartja.
- A könnyített testnevelés órát úgy biztosítjuk, hogy a mindennapos testnevelés ezekben az esetekben is megvalósuljon.
- A testnevelés órán való részvétel alól felmentést kap az a tanuló, akinek mozgásszervi, belgyógyászati vagy egyéb szakorvos által megállapított egészségkárosodása nem teszi lehetővé a gyógytestnevelés órán való részvételét sem.

1.4. A sajátos nevelési igényű gyermekek fejlesztése

A sajátos nevelési igényű gyermekek joga, hogy különleges gondozás keretében állapotuknak megfelelő pedagógiai, gyógypedagógiai, konduktív pedagógiai ellátásban részesüljenek, integráltan a többi gyermekkel.

A kompetenciai alapú nevelés-oktatás célja, hogy a speciális szükségletű gyermekek nevelése és fejlesztése illeszkedjen a nevelés egészébe.

A pedagógus a szükséges feltételek megteremtésében segít.

Az SNI gyermekeknél a jelek a nagymozgások és a finommotorika terén is jelentkezhetnek. Fontosnak tartjuk, hogy a mozgásban akadályozott gyermek - a mozgásállapotának függvényében - a lehetőségekhez mérten minden szinten be tudjon kapcsolódni. A pedagógusnak azonban

ismernie kell, hogy melyek azok a tevékenységek, amelyeket egyáltalán nem végezhet a gyermek. A különböző mozgásformák elsajátításának szabályait a gyermekben tudatosítani kell, hogy biztonságban éljenek a saját képességeikkel, ismerjék fel korlátaikat, ha szükséges kérjenek segítséget.

A nevelés folyamatában a gyermekek testi- és mozgásfejlesztése a személyiségük fejlődését segíti elő. A testi fogyatékkal élő gyermek mozgásai koordinálatlanok a központi idegrendszeri károsodás következtében, a helyváltoztató mozgások fejlődésének üteme lassú, ezért a mozgás koordinálását tanítani kell. A diszlexiás gyermeket a motoros ügyetlenség, mozgáskoordinációs nehézségek jellemzik. A testi képességek fejlesztése terén tudatosan törekedni kell, hogy segítséget nyújtsunk ezeknek a gyerekeknek.

A mozgásos tevékenységek a gyermekek mozgásigényének kielégítését szolgálják. A fogyatékkal élő gyermeket - az egyéni képességeinek megfelelően - a pedagógus különféle mozgásformákkal ismerteti meg, ami által a gyermek magabiztosabbá válik. A gyermeket készíteni kell a mozgásra, a helyváltoztatásra. Szerepeljenek minden olyan játékban, amelyet jól tudnak végezni.

Az egészséges gyermeket úgy kell nevelni, hogy a sérült gyermeket is vonják be a játékba.

A pedagógusnak tisztában kell lennie:

- a sérülés okával, tünetekkel és a diagnózissal;
- a szükséges teendőkkel;
- a káros mozgásformákkal.

2. Óvodai nevelési program

A Nevelési program alapelvei, értékei célkitűzései

Óvodai Programunk gyermek-, személy- és játékközpontú szemlélete biztosítja az óvoda funkcióinak (óvó-védő, szociális, nevelő-személyiségfejlesztő) érvényesülését.

Az óvoda nevelő intézmény, s mint ilyen a gyermeki személyiség kibontakoztatására, fejlesztésére törekszik, a gyermekeket megillető jogok, az egyenlő hozzáférés biztosításával, kerülve a nemi sztereotípiák erősítését, elősegítve a nemek társadalmi egyenlőségével kapcsolatos előítéletek lebontását. Nem csupán „megengedi”, hogy a gyermek fejlődjön, nem passzívan szemléli ezt a fejlődést, hanem lehetővé teszi, elősegíti ezt a tudatosan tervezett, szervezett nevelési helyzetek megteremtésével.

Programunk 3 éves kortól az iskolába lépésig a gyermekek szociális életképességét (életre nevelését) minden későbbi fejlődés alapjaként kezeli. A pedagógiai célok és feladatok centrumába tudatosan az együttműködési és érintkezési képességek fejlesztését állítja, azaz kooperációra és kommunikációra kívánja képessé tenni óvodáskorban a gyermekeket. A társadalom és az egyén kölcsönviszonyának valamiképpen a nevelés fogalmában is tükröződnie kell. Felfogásunk szerint a **nevelés a társadalom számára szükséges egyéni képességek intenzív fejlesztése.**

2.1. Helyi óvodai nevelésünk céljai és feladatai

1. *2,5 éves kortól az iskolába lépésig a gyermekek - életkori és egyéni sajátosságainak, eltérő fejlődési ütemének, érési jellemzőinek figyelembe vételével – sokoldalú, harmonikus személyiségfejlesztése. (pozitív személyiségjegyek alakítása, érzelmi-erkölcsi, értékorientált közösségi nevelés hatékonyságának növelése.)*
2. **Vallásos és nemzeti kultúránk közvetítése** által, a gyermekek érzelmi, szociális és értelmi gazdagítása, a keresztény hitélet megalapozása, az élet értékeinek megláttatása, annak megbecsülésére nevelés.
3. *A sikeres iskolai beilleszkedéshez szükséges testi, lelki és szociális kompetenciák kialakítása: óvodáskor végére a gyermekekben alakuljanak ki azok a készségek, képességek, amelyek a sikeres iskolakezdéshez szükségesek.*
4. *Olyan gyermekek nevelése, akik testileg, lelkileg, értelmileg és az anyanyelvi nevelés terén harmonikusan fejlettek.*

5. *Az óvodai nevelés minden folyamatában legyen biztosított a **hátrányos helyzetű, a halmozottan hátrányos helyzetű és a roma** gyermekek esélyegyenlősége.*
6. *A hazájukat elhagyni kényszerülő családok (migráns) gyermekeinek önazonosságának megőrzése, az interkulturális nevelésen alapuló integráció biztosítása.*
7. *Legyen biztosított a sajátos nevelési igényű gyermekek esélyegyenlősége, integrált neveléssel fejlődésük szakszerű segítése.*
8. *Alakuljon ki a gyermekekben a természet szeretete és védelme iránti igény, a környezettudatos magatartás, a környezet védelméhez és megóvásához kapcsolódó szokások alakítása.*
9. *Az óvodáskor végére alakuljon ki és szilárduljon meg az egészséges életmód, testápolás, tisztálkodás, a fogmosás, az étkezés, az öltözködés a betegségmegelőzés és az egészségmegőrzés szokásrendszere és igénye.*

Keresztény pedagógiai programunk– a gyermek szociális életképessége növelése érdekében – fejlesztő hatásokban gazdag nevelési alaphelyzet megteremtését feltételezi. A nevelési alaphelyzet mindenek előtt, a különböző tevékenységek, együttműködési formák, kapcsolatok, fejlesztő hatások és fejlődési lehetőségek összefüggő rendszerében létezik. Kiemelt figyelmet fordítunk a jó közösség kialakítására, az egymásért való őszinte tenni akarás mindennapi életünk része.

A vallásos nevelés, mint „tudatos értékválasztás ” a nevelési helyzetekbe beépített tevékenységek által valósítható meg, hiszen a gyermek állandó tevékenykedés közben fejlődik. A gyermeki megismerés alapja óvodáskorban a folyamatos érzékelés, tapasztalás és cselekvés. Ebben az életkorban az igazi ismeret az, amit a gyermek önmaga szerez meg. Mindennek az alapja az, hogy a gyermek érdeklődésére és cselekvésére, előzetes tudására, tapasztalataira épüljön az ismeretanyagot is tartalmazó tevékenységrendszer.

Programunk nem egyoldalú gyermekközpontúságot hirdet, nem abszolutizálja a gyermeki szükségleteket és adottságokat. Ezeket alapnak tekinti a keresztény nevelés megvalósításához. Valljuk, hogy a gyereket minden életkori szakaszban orientálni kell valamire, vezetni kell valahová.

Az igazi tennivaló ebben az életkorban az életfeladatokra való nevelés. Ez az életre való felkészítés csak valóságos tevékenységek, csak a tevékeny életre alapozott nevelőmunka útján valósítható meg.

Katolikus gyermekkép

„A keresztény ember számára a gyermek Isten ajándéka, az élet folytonosságának láncszeme. Az Isten adta természet és erkölcs törvényei szerint lép az életbe, és az Isten adta törvények szerint kell belőle embert fejleszteni. Érték, mert fejlődő életbimbó, érték, mert Istentől származik, érték, mert halhatatlan lélek lakik benne..,

dr. Marczell Mihály

A nevelési cél elérésének feltételei

Programunk kitűzött nevelési céljait a gyermekek szükségleteinek, tevékenységeinek és képességeinek figyelembe vételével, megfelelő pszichés környezetben, a gyermek egyéni adottságaiból kiindulva lehetséges megvalósítani.

A gyerek fejlődésének alapja, hogy féltő, óvó, gondoskodó szeretet, folytonos, stabil biztonság vegye körül.

Egyéni, differenciált bánásmód szükséges a személyes, bensőséges kapcsolat kialakításához, amely minden gyermeket megillet.

2.1.1. A szükségletek szerepe a nevelési cél elérésében

A gyermeknek joga van ahhoz, hogy megkapja a neki megfelelő gondoskodást és nevelést. Olyan nyitott és rugalmas rendszerben fejlődhessen, mely igazodik egyéni szükségleteihez, életkori és egyéni sajátosságaihoz, fejlődési üteméhez.

A gyermek fejlődő személyiség, ezért sajátos, életkoronként, életkori szakaszonként és egyénenként változó testi, lelki szükségletei vannak. A szükségletek kielégítésében, a gyermek személyiség alakulásában a gyermeket körülvevő személyi és tárgyi környezetnek meghatározó szerepe van. A környezeti hatások közül a család szerepe igen jelentős, hiszen a család az első szocializációs szintér, amely a kisgyermeket formálja. A családi nevelés mellett az óvodának igen nagy szerepe van az elsődleges szocializáció során. Az óvoda nagy előnye a családdal, hogy a családnál tágabb, tagoltabb szocializáció erőteret hozhat létre. Tudatosan alakítja, építi, kombinálja azokat a nevelő hatásokat, amelyekben az együttműködés és a társas érintkezés elemi formái integráns egységet, szerves, kölcsönös kapcsolatot alkotnak.

Az óvodáskorú gyermek magatartását érzelmei befolyásolják. Ezért fontos, hogy a vele kapcsolatban kerülő gyermekekkel és felnőttekkel (óvodapedagógus, dajka) pozitív, kedvező hatások, élmények érhék. **Szükséges, hogy a gyermek az óvodapedagógusokban és az óvodában dolgozóknak társra, ha kell, természetes támaszra találjon.**

2.1.2. A tevékenységek szerepe a nevelési cél elérésben

A gyermek személyisége és a *tevékenysége kölcsönösen egymásra hatva fejlődnek.*

A gyermek, tevékenykedő lény. Személyisége komplex tevékenységek által fejleszthető a leghatékonyabban.

2.1.3. A képességek szerepe a nevelési cél elérésében

A tevékenységközpontú nevelés olyan képességek kifejlesztését jelenti, amelyek a társadalomban létező, elképzelhető pozitív tevékenységek gyakorlásához szükségesek.

A nevelés szempontjából kitüntetett, a társadalmi és egyéni szempontokból lényeges képességek két nagy csoportba sorolhatók.

1. Az első csoportba tartoznak a *kooperációs képességek*
2. A második csoportba tartoznak a *kommunikációs képességek*

2.2. A tudatos fejlesztés feltételei

Az óvodáskorú gyermek fejlesztése a nevelési céloknak megfelelően a nevelési folyamatban valósul meg. A nevelési folyamat a környezettel való állandó és szoros kapcsolatban zajlik. A tudatos fejlesztés az óvodapedagógus által irányított, befolyásolt, de nem kizárólagosan tőle függő folyamat. A társadalmi, gazdasági környezet, a keresztény értékrend, a helyi lehetőségek, a gyermekcsoport életkora, összetétele, a szülők igényei mind befolyással vannak a fejlesztés tartalmára. A tudatos fejlesztést az objektív és szubjektív feltételek ugyancsak jelentősen befolyásolják.

Az objektív feltételek

Az óvoda épülete, berendezése, az óvoda udvara, a gyermeket körülvevő környezet adottak.

Feladataink

- Igyekezni kell minden óvodapedagógusnak a meglévő objektív feltételeket, a gyermekek környezetét minél kevesebb ráfordítással úgy alakítani, megszervezni, hogy megfeleljen a gyermek játék- és mozgásigényének, a tevékenykedésnek, a felfedezés, a megcsodálás eredményeinek, az életszerűség, a természet közelség követelményeinek.
- Átjárhatóság biztosítása az óvoda egész területén – tevékenységi helyek közös kialakítása.

- Udvar felszereltségének javítása, gazdagabb mozgásforma közül választhassanak.
- Folyosó, öltöző kihasználása, szokásrendszer átalakítása

A tudatos fejlesztés szubjektív feltételei

Az óvodapedagógus és a gyermek, gyermek-dajka aktív együttműködése

Az óvodapedagógus modell szerepe

Az óvónő és a dajka együttműködése

A környezetben élők hatásai

Milyen legyen az „egyeki” óvónő?

- gyermekszerepetének alapja, elfogadni olyannak, amilyen, s nem olyannak amilyennek lennie kellene
- legyen őszinte érdeklődésű az egyes gyermek iránt
- jellemezze hitbeli elkötelezettséggel járó küldetésstudat, okos szeretetet, együttérzés, segítőkészség és tolerancia
- jellemezze elmélyült elemzési készség, pedagógiai – pszichológiai szaktudás
- vezérlés, irányítás helyett a „segítség” készsége motiválja, de mindig csak ott és annyit tegyen amennyit, a gyerek fejlettsége igényel
- pedagógiai gyakorlata, nevelő munkája a gyermeki személyiséghez és a keresztény értékrendhez igazodjon
- tudjon differenciálni elvárással, szervezéssel, módszerekkel, /ne a gyereket differenciálja/
- metakommunikációs készsége fejlett legyen, a gyermek meghallgatásán legyen a hangsúly, ne a magyarázaton
- tudja, merje bevallani és elfogadni kudarcait és hiányosságait
- legyen képes saját magából, munkájából meríteni, saját örömeire végezze munkáját /ne kívülről várja csak/
- parancs helyett – irányít
- döntés helyett – megbeszél
- utasítás helyett – felkínál
- legyen hiteles és becsületes: ne adjon alkalmat arra, hogy a nevelőtársak /szülők/ csalódjanak az óvónőkben

- Olyan módszereket, munkaformákat választ, melyek hozzásegítik a gyereket az önértékelés fejlődéséhez, reális énkép kialakulásához.
- Az óvodapedagógus kommunikációja legyen tiszta, érthető és választékos szóhasználatú, mellyel a gyermekek kommunikációs képességeit fejlesztheti.
- Szülőkkel való kommunikációja mindig legyen őszinte és nyitott.
- A gyermekek felé intézett kérdései legyenek egyszerűek és könnyen megválaszolhatók, mellyel ösztönzően hat a gyermekek szóbeli megnyilvánulásaira.
- Az egyeki óvodapedagógus az IKT eszközeit rendszeresen, felelősséggel alkalmazza nevelő munkájában, beépíti az intézmény újszerű módszertani kultúrájába, szem előtt tartva a gyermekek komplex személyiségfejlesztését.

Törekedni kell, hogy minden óvodában dolgozó attitűdje megfeleljen a fenti elvárásoknak.

2.2.1. A fejlesztés tartalma

Az ismeretek, kompetenciák fejlesztéséhez tapasztalati úton történő megszerzéséhez segítjük hozzá a gyermeket.

Megteremtjük annak a lehetőségét, hogy a gyermekek a játékon, a művészeteken, az alkotómunkán, saját tevékenységén, felfedezésén keresztül szerezhessen meg azokat az élményeket, amelyek megnyitják, és ébren tartják benne a vágyat a környező világ megismerésére, a tanulás örömeinek átélésére.

Ebben az életkorban az igazi ismeret az, amit a gyermek önmaga szerez meg. Mindennek az alapja az, hogy a gyermek érdeklődésére és cselekvésére, előzetes tudására, tapasztalataira épüljön az ismeretanyagot is tartalmazó tevékenységrendszer.

Meggyőződésünk, hogy a tevékenységek által nevelődő gyermek felnőve aktív részese lesz saját természeti és társadalmi környezete kialakításának. Éppen ezért a tevékenységközpontú óvodai nevelés tartalma a tevékenységeken keresztül jut érvényre és a nevelési folyamat négyes feladatrendszerén keresztül valósul meg. A feladatrendszer elemeit a nevelés foglalja keretbe.

A FELADATRENDSZER ELEMEI:

Hitre nevelés

Játék és tanulási tevékenység

Társas és közösségi tevékenység

Munkatevékenység

Szabadidős tevékenység

A gyermek életmegnyilvánulásaiban sohasem különülnek el a különböző tevékenységek, azok komplex módon, egymást kiegészítve jelennek meg.

2.2.1.1. Hitre nevelés

A hit Isten ajándéka.

A hitre nevelés célja a hit felébresztése, keresztény hitélet megalapozása és az Istenkép kialakítása a kisgyermekekben.

A keresztény kultúra közvetítése által a gyermekek érzelmi, szociális és értelmi gazdagítása, a képességek kibontakoztatása, melyek biztosítják a gyermekek harmonikus személyiségfejlesztését, a hit és közösségi életre való felkészítését.

A hitre nevelés átszövi az óvodai élet egészét, megjelenik,

- a köszönési módban
- a mindennapos lelki beszélgetés során
- az étkezés előtti és utáni imádságban
- a templomlátogatások során
- a játékban
- a tevékenységekben megvalósuló tanulásban
- a délutáni pihenés előtti imában, fohászban
- heti egy alkalommal hitoktatásban

Ez a nevelési forma, nevelési mód, erkölcsileg, de főleg érzelmileg kell, hogy többletet adjon!

Az óvodapedagógus feladata

- Szeretetteljes légkörben az érzelmi biztonság megteremtése. Egy szerető, elfogadó – befogadó közösség kialakítása, melyben őszinte bizalom, összetartozás alakul ki gyermek-gyermek, gyermek-felnőtt és felnőtt-felnőtt között.

- A családok bekapcsolása a katolikus egyház életébe: közös imádság, közös programok – kirándulás, munka, szórakozás – szervezése.
- A liturgikus év eseményeinek közös átélése:
 - karácsonyi ünnepkör
 - húsvéti ünnepkör (az ünnepre készülve jócselekedetek gyűjtése)
 - templomlátogatás, ismerkedés a liturgia eszközeivel
 - templomlátogatás során a helyes viselkedési szokások megismertetése
 - közös mise-látogatás a családokkal
 - imádságok tanulása
- Az erkölcsi tulajdonságok megalapozása, kialakítása (együttérzés, segítőkészség, önzetlenség, figyelmesség, akarat)
- A biztonságérzet erősítése során a feltétel nélküli szeretet, elfogadottság és a bizalom élményének megéreztetése.
- Az ünnepek és megemlékezések:
 - az ünneplés jelentőségének megéreztetése,
 - az ünnep érzelmi tartalommal való megtöltése,
 - az ünnep, jeles nap kiemelése a mindennapi élet eseményeiből,
 - az ünnep előkészítése, lezárása.
- A gyermeki magatartás alakulása szempontjából modell értékű legyen az óvodában dolgozó felnőttek kommunikációja, bánásmódja, viselkedése.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

A gyermek iskolába lépés idején is igényelni fogja a hit tovább élését. Képesse válik a kölcsönös tiszteletadásra. Erkölcsi tulajdonságai között kiemelt helyett foglalnak el az együttérzés, a segítőkészség, az önzetlenség, a figyelmesség. Fogékonnyá válik az élet értékeinek - a természetben és az emberi környezetben megmutatkozó értékek, a nemzeti identitástudat, a keresztény kulturális értékek, a hazaszeretet, a szülőföldhöz és családhoz való kötődés - meglátására, felfedezésére és megbecsülésére.

2.2.1.2. Játék és tanulási tevékenység

„Óvodáskorban a játék a gyermek számára a legfőbb élményforrás, ugyanakkor a személyiség fejlesztésének a színtere, a tanulás, a készség- és képességfejlesztés leghatékonyabb módja.

Nevelő munkánk során a játék és a gyermeki tevékenységek széles körének tudatos felhasználásával fejlesztjük azokat a kompetenciákat, amelyek megalapozzák az iskolai tanulást (szociális, értelmi, verbális, testi képességek). Az eredményes nevelés fontos feltétele a gyerekismeret, a differenciálás, az egyéni bánásmód alkalmazása.

Az óvodáskorú gyermek fő tevékenysége a játék, hiszen ebben tudja magát kifejezni, és ezáltal fejlődik, tanul. Közvetíti gondolatait, érzelmeit. Megtanul együttműködni, beszélni, alkotni, megismerheti a másik embert, képet alkot a világról, és úgy érzi, alakítja azt. Fantáziája gyarapszik, a játékon keresztül jut ismeretekhez, munkafolyamatokat sajátít el, azaz tanul és ezek által gyarapszik.

A tudásalapú társadalomban és az élethosszig tartó tanulás alapja a kíváncsiság, önértékelés, rugalmasság, kreativitás. Ezek a képességek csak a játékban és a játék által alakulnak ki, fejlődnek.

Az óvodáskor a játék korszaka. Vágyak, elképzelések szerint alakul. Örömforrás, belső késztetésből fakad. Intim és titkos szféra, tehát mindenképpen tiszteletet érdemel. A játék a személyiség tükröje, fő kommunikációs közeg, a nevelés eszköze. Utánzásra épül. Tükröződik benne a gyermek feszültsége, konfliktusai, érzelmei, vágyai, külső hatások feldolgozása. A játék tehát amellett, hogy személyiségfejlődés alapfeltétele, gyógyító hatású is. E tulajdonsága pedig azért fontos, mert gyermekeinket egyre több durva külső hatás éri, melyeknek feldolgozása e tevékenységben történik. Ha jobbra, szelídebbé akarjuk tenni a személyiséget, akkor az a dolgunk, hogy hagyjuk és segítjük a negatív élményeket feldolgozni, átértékelni. A szabad játékot támogató, megengedő, együttműködő, ösztönző óvodapedagógusi szerepünk van. Játszani szerető, játékot igénylő, a szabályokat betartó, szabadon alkotó gyermekeket nevelünk.

Óvodás életkorban **a játék a gyermek legegységesebb pszichikus szükséglete, ezért fontos a szabad játék túlsúlyának érvényesítése.**

A szabad játék, értelmezésünk szerint, hogy az óvónő biztosítsa a gyermekek számára az önállóságot, a szabadságot:

- a téma kiválasztásában,

- az eszközök megválasztásában,
- a társak megválasztásában,
- játszóhely, idő megválasztásában,
- folytathatóságot,
- tudja, mikor avatkozzon be a felnőtt.

Ebből következően a gyermek 7-9 óra napi játékszükségletét ki kell elégíteni, és meg kell hagyni a játék semmi mással nem helyettesíthető szerepét, funkcióját a gyermek életében. A 2,5-6-7 éves gyerek létformája a játék. Ezen keresztül tapasztalja meg a körülötte lévő világ sokszínűségét. Ezen keresztül szerzi ismereteit, tanul, jut örömhöz, sikerélményhez. A játék a gyermek számára a legfőbb élményforrás, ugyanakkor a személyiség fejlesztésének színtere, a tanulás, a készség- és képességfejlesztés leghatékonyabb módja.

Feladatunk, hogy a gyermekek számára minél több élményt biztosítsunk a játék fejlesztéséhez.

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén

- ❖ Szerepjátékuk tartalmas, kifejező.
- ❖ Ugyanazt a játéktémát képesek több napon keresztül végigvinni.
- ❖ Bonyolult építményeket hoznak létre.
- ❖ Élvezik a szabályjátékokat.
- ❖ Képesek a szabályok betartására, óvják a játékeszközöket.
- ❖ Gazdag érzelem és ötletvilág jellemzi őket.
- ❖ Játékukban a saját maguk által készített eszközöket is használják.
- ❖ A játék folyamán a társas viselkedés szabályát életkornak megfelelően betartják.

A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg és cselekvésen keresztül sajátít el, amelyeket képes alkalmazni képességei, készségei által.

Ennek érdekében fontos, hogy minél több tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen át, és természetes kíváncsiságát kielégíthesse. Ezért **a játékba integrált önkéntes és cselekvéses tanulás az óvodai tanulás útja.**

Az óvodai tanulás szélesen értelmezett, az egész nevelés folyamatát átható tevékenység.

Az óvodai tanulás specifikumai:

A gyermekek részére a tanulási folyamat **önkéntes**: de ez az önkéntesség a tevékenységekben való bekapcsolódásnál érvényesülhet igazán.

Egyéni képességek figyelembe vétele: Fontos a differenciált, önmagához mért pozitív értékelés. Törekszünk az egészséges önkorrekció kialakítására.

A gyermeki kíváncsiságra építünk.

A gyermek **cselekvő aktivitása** képessé teszi őket arra, hogy önmaguk becsült lehetőségei alapján vállalkozzanak.

Az óvodai tanulás, **fejlesztést** is jelent. Az egyes gyermek érési folyamatához igazított, életkori sajátosságainak megfelelő eszközökkel, módszerekkel történő támasznyújtást. E fejlesztés lehet **korrekciós**, illetve **prevenciós** jellegű.

2.2.1.3. Társas, közösségi tevékenység

A közösségi nevelés alapelve, hogy a gyermek, mint egyén találja meg a helyét a közösségben. Válgják igényévé a csoporttal való együttműködés, ugyanakkor, egyedül is tevékenykedhessen. Ilyenkor a többiek alkalmazkodjanak hozzá.

A társas kapcsolatok alakulásának legfőbb eszköze elsősorban a játék, ezt követik a közös tevékenységek, a közösen végzett feladatok, a különböző szervezeti keretekben megvalósuló tanulási formák.

A társas és közösségi tevékenységek a nevelőmunka egészét átszövik. Ebben a folyamatban legfontosabb időpont az, amikor a gyermek először ismerkedik az óvodával, az óvodai csoporttal. A zökkenőmentes átmenet elősegítése érdekében először a megszokott családi környezetben, családlátogatás alkalmával találkozunk a gyerekekkel. A vegyes életkorú csoportban a társas, közösségi tevékenységekre, a szociális tanulásra gazdagabb lehetőségek nyílnak. Ezáltal megkönnyítik és eredményesebbé teszik a beszoktatást is. A beiratkozással egyidőben kell megkezdenuünk megismerni és felmérni a gyermekek szokásrendszerét, szükségleteit, különös tekintettel a hátrányos helyzetű ill. cigány gyermekekre, hiszen náluk előfordul, hogy alapvető higiénia ill. szociális szokások hiányoznak.

A gyermekekkel szemben támasztott két fő követelmény a következő:

- Tanuljon meg másokkal érintkezni és együttműködni.
- A kooperációs és kommunikációs képességek pedagógiai szempontból sikeres formálásának legfontosabb feltétele, hogy a tevékenység – társadalmi és egyéni – értéktartalma és hasznossága nyilvánvaló, felismerhető, tudatosítható, átélhető legyen a gyermek számára.

Nagyon fontos feladat már az óvodában tudatosan törekedni a közösségben zajló folyamatok, a társas kapcsolatok és közös tevékenység kibontakoztatására. Minden gyermek egyéniség, akinek lehetőséget kell biztosítani személyisége pozitív és széleskörű kifejlődéséhez.

A csoportban elfogadott normák befolyásolják a gyermekek cselekedeteit.

Az óvodai gyermekközösség kialakítása a tevékenységek rendszerén keresztül valósítható meg. A tevékenykedtetés sokszínű, változatos legyen és a tevékenykedtetésen legyen a hangsúly. Mindent kipróbálhasson a gyermek, kivételt csak testi, szellemi épségét veszélyeztető tevékenységek képeznek. A közösségi szokások kialakítása, pedig a tevékenységek végzését segítse, a gyermekek cselekedeteit irányítsa. A szokások tegyék lehetővé, hogy az egyik gyerek ne zavarja a másikat a tevékenység végzése közben, a szokásrendszer tegye lehetővé a gyermekek közötti jobb együttműködést, egymás tevékenységére figyelmet, vagy a közös tevékenység során kialakuló viták lerendezését.

A gyermek számára biztonságot nyújt a megalapozott és következetes, ám rugalmasan kezelt szokásrendszer. Általa fejlődik normarendszere, mely a további fejlődési szakasznak, az iskoláskornak az alapja, s egyben a felnőtté válás feltétele is.

A fejlődés várható eredménye óvodáskor végén

- ❖ Tudják óvodájuk, csoportjuk nevét.
- ❖ Ragaszkodnak a csoportjukban lévő gyermekekhez, felnőttekhez, ezt kifejezik érzelmekben, szavakban.
- ❖ Betartják a kulturált viselkedés szabályait.
- ❖ Elfogadják társaik eltérő külsejét, viselkedését, beszédét (másságát)
- ❖ Elfogadják az adott tevékenységek által megkívánt magatartásformákat.
- ❖ Érdeklődnek egymás és hiányzó társuk iránt.
- ❖ A vendégeket szeretettel fogadják.
- ❖ Köszönnek a felnőtteknek, társaiknak.
- ❖ Elfogadják és követik az óvónő kérésein túl más nevelőket is.
- ❖ Szívesen végeznek munkát a közösségért.
- ❖ A tevékenységeket a megbeszéltek alapján befejezik.
- ❖ Képesek nyugodtan ülni, a felnőttre figyelni.
- ❖ A konfliktushelyzetben társaikkal egyezkednek.
- ❖ Önismeretük reális.
- ❖ Együttműködnek a közös rendezvényeken.

2.2.1.4. Munkatevékenység

A játék mellett az óvodában a munka olyan tevékenység, melyet a gyermek szívesen végez. Ez abból adódik, hogy a munkát játékos formában végezzük.

Fő jellemzője a játékkal szemben, hogy van célja, eredménye, külső szükséglet motiválja. Felelősséggel jár, tapasztalatok, készségek szükségesek hozzá.

A munka humanista jellege az értékek létrehozásában, abban való gyönyörködésében, a környezet átalakításában van. A gyermekekkel derűs környezetben, felszabadult légkörben végezzük. A gyermekek a munka során igazán kipróbálhatják erejüket, képességüket.

Az egyes munkafajtákat fokozatosan vezetjük be. A munkafogásokat egyenként mutatjuk be és gyakoroltatjuk. A munka mennyiségét csak fokozatosan növeljük.

Értékelés: munka feletti közös öröm, később az eredmények.

Figyelembe vesszük, ha egy-egy gyermeknek van "kedvenc" munkája, de nem engedjük, hogy mindig kizárólagosan csak ő, és csak azt végezze.

Célunk: hogy minden gyermek örömét lelje a munkában.

Főbb feladataink: a különböző munkajellegű tevékenységeinek megtervezése, a feltételek biztosítása.

Önkiszolgálás:

Az óvodáskor kezdetétől igen nagy a jelentősége az önkiszolgálásnak. Az önmagukkal kapcsolatos minden tevékenységet – testápolás, öltözködés, étkezés, környezetük rendben tartása – kezdetől fogva próbáljanak önállóan végezni. Engedjük, hogy a gyermekek képességeik szerint életkoruktól függetlenül, akkor végezzék el az önkiszolgálást, amikor képesek rá.

A **testápolás** során a gyermekeket először alapvető szükségleteik kielégítése motiválja. A kezdeti hiányosságot felváltja a jól kialakított szokásokon alapuló igényes testápolás tisztálkodás, a hozzá kapcsolódó alapvető fogásokkal. A **tisztálkodási** és higiénés szokások megszilárdítása, a szabályok kialakítása során figyelünk az intimitás tiszteletben tartására.

Étkezésnél megismertetjük az igényes terítéshez, étkezéshez szükséges tevékenységeket, eszközöket, majd készség szintre emeljük azokat.

Az **öltözködés** folyamán a hőmérsékletnek megfelelő öltözködés igényét igyekszünk kialakítani. A ruhadarabok nevét, célszerű használatát, a vetkőzés, ill. öltözés helyes sorrendjét és módját gyakoroltatjuk. A mozgásszervi fogyatékos gyermekek jóval több felnőtt segítséget, türelmet, időt, buzdítást igényelnek az öltözködés során.

Környezetünk rendjének megőrzése - már közösségért végzett munka is.

Az önkiszolgálást belső igénnyé szükséges alakítani. Sokat jelent az óvónői (felnőtt) példa, s a rendszeresség.

Alkalomszerű munkák:

Ezek a tevékenységek segítik a gyermek feladattudatának fejlődését, időészlelésének alakulását. A közösen végzett munka sok örömet rejt magában, erősíti a közösségi érzést, alakítja az érzelmeket és az empátiás készséget.

Kerti munka:

A munka társadalmi értékének megismertetésére az óvodában a kerti munka ad lehetőséget. Szükségesnek tartjuk az óvodában az élősarok kialakítását és a kerti munka megvalósítását, mert ez ad lehetőséget a természet, a környezet és az ember kölcsönhatásának megtapasztalására minden gyermeknek. Nagyon fontos, hogy a munkavégzéshez elegendő mennyiségű és megfelelő minőségű szerszám álljon a gyermekek rendelkezésére. A termést értékesíteni is lehet, de saját célra, saját fogyasztásra felhasználva is megismerhetik a gyermekek annak valós értékét.

Naposi munka:

A naposság a feladattudat, kötelességtudat, a felelősségérzet és a közösségi érzés alakításában fontos gyermeki tevékenység. A naposi munkát akkor célszerű bevezetni, amikor a gyermekek készség szinten ismerik a munkafolyamat menetét, fogásait. Nagy szerepe van a tevékenységnek a mozgáskoordináció fejlődésében a társas-viszony és az együttműködés kialakulásában. Fejleszti az érzéket és lehetőséget ad a másokról való gondoskodás örömeinek átélésére.

Közösségért végzett tevékenységek:

A mindennapi élettel kapcsolatos állandó és alkalomszerű munka:

- játékok javítása, készítése,
- teremrendezés, takarítás, díszítés,
- ünnepi készülődés, ajándékkészítés,
- házimunka jellegű tevékenységek: sütés, főzés, befőzés,
- az óvoda előtti füves terület takarítása,
- udvari játékpakolás.

Növénygondozás – állatgondozás:

- élősarok kialakítása, rendben tartása,
- folyamatos gyűjtőmunka, termések betakarítása,
- kert gondozása, fű ápolása, levélgyűjtés,
- madarak, halak rendszeres etetése,
- segítség az öntözésben, gyomtalanításban, növényápolásban, telepítésben,
- járda, faház, tisztántartása

A fejlődés várható eredménye az óvodáskor végén:

- Igényesen, kötelességszerűen végzik a rájuk bízott feladatokat.
- Szívesen vállalnak egyéni megbízásokat.
- Kialakul bennük az aktív, együttműködő, alkotó szellem.
- Szívesen vesznek részt növény-és állatgondozási feladatokban.

2.2.1.5. Szabadidős tevékenység

A szabadidős tevékenységben célunk az, hogy minden gyermek megtalálja a fejlettségének, érdeklődésének, temperamentumának legmegfelelőbb tevékenységet. A szabad, mindennapi tevékenykedés elsősorban a játékidőben bontakozik ki.

A szabadidő igazi tartalma: a szabadidő hasznos eltöltésének céljából a lehetőségek közötti szabad választás.

Az óvodások napi életének ilyen formában való szervezésével nemcsak változatos, minden gyermek érdeklődésére igényt tartó keretet teremtünk, hanem a csoportnál nagyobb közösség megismerésére, sőt kialakítására is lehetőséget biztosítunk. (szakkörök)

2.3. Komplex foglalkozások rendszere

A komplex foglalkozások lényege:

- a.) Komplex rendszereket, folyamatokat értelmeznék az óvodás gyermek szintjén.
- b.) A foglalkozásokat probléma centrikusság és egy-egy vezető szempont megléte jellemzi.
- c.) A foglalkozásokon tudatosan és tervszerűen integráljuk az adott problémához tartozó ismereteket, előtérbe kerül a projekt módszer.

Tudatosan választjuk meg és alkalmazzuk a gyermekek fejlettségéhez igazítva, a minőségi, esztétikus és pedagógiai értékű információforrásokat. Pl: képeskönyvek, képek, laptop stb.

A foglalkozások szervezése, irányítása során módszereinket, pedagógiai eljárásainkat a műveltségterületekhez, a gyermekek egyéni sajátosságaihoz, fejlettségi szintjéhez próbáljuk igazítani. Pl.: szóbeli irányítás, biztatás, pozitív megerősítés stb.

2.3.1. A társadalmi érintkezést megalapozó komplex foglalkozások

2.3.1.1. Anyanyelvi nevelés

Az anyanyelvi nevelés valamennyi tevékenységforma keretében megvalósítandó feladat.

A beszélő környezet során elsősorban az óvodapedagógusok azok, akik a hivatásuknál fogva anyanyelvi értékeket közvetítenek, melynek elsődleges eszköze a játék.

Az anyanyelv a legfontosabb eszköze a szociális kapcsolatok kiépítésének és az emberek közötti kommunikációnak. Az óvodai anyanyelvi nevelést a személyiség teljes kibontakozásának fontos részeként és feltételeként értelmezzük. A beszéd és a gondolkodás egymással szoros kapcsolatban áll. Az óvodai anyanyelvi nevelés komplex folyamat, ami a nevelési folyamat egészében jelen van. Az óvodáskorban jelenlevő feladatok: az anyanyelv ismeretére, megbecsülésére, szeretetére nevelés, a nyelvi, a beszédértés-, és a beszédképesség fejlesztése, a természetes beszéd és kommunikációs kedv fenntartása, ösztönzése.

A beszédfejlődésnek az óvodáskorban négy fő forrása van:

- a.) a család anyanyelvi kultúrája
- b.) az óvónő beszéde
- c.) a gyermek beszéde
- d.) a párbeszéd

A fejlődés várható jellemzői az óvodáskor végén:

- ☺ A gyermekek beszéljenek bátran, szívesen, használják aktívan szókincsüket.
- ☺ Gondolataikat tudják érthetően, összefüggően kifejezni, törekedjenek a folyamatos elbeszélésre.
- ☺ Tudják nyugodtan, figyelmesen végighallgatni az óvónőt és társaikat, várják végig a mások megnyilatkozását.

- ☺ Az egészségesen fejlődő gyermek – érthetően, folyamatosan beszél.
- ☺ Életkorának megfelelő tempóban és hangsúllyal tudja kifejezni gondolatait. Minden szófajt használ, különböző mondszerkezeteket, mondatfajtákat alkot, tisztán ejti a magán- és mássalhangzókat, végig tudja hallgatni és megérti mások beszédét.
- ☺ Beszédüket személyiségüknek és az aktuális helyzet kiváltott érzelmeknek megfelelő természetes gesztusokkal, arcjátékkal kísérik.

2.3.1.2. Matematikai tartalmú tapasztalatszerzés

Programunk az ismerettartalmak komplex óvodai foglalkozások keretén belül megvalósuló fejlesztésre kívánja a hangsúlyt helyezni. Felfogásuk azonban a matematikai nevelés önállóságát is hangsúlyozza. A valódi tudás az, amit a gyermek maga fejt meg, és cselekvésen keresztül sajátít el. Ennek érdekében fontos, hogy minél több matematikai tapasztalathoz jusson, élményeket élhessen át, és természetes kíváncsiságát kielégíthesse.

A tevékenységek végzése, a folyamatos cselekedtetés rengeteg olyan szituációt hoz felszínre, ahol természetes környezetben folyhat a matematikai tapasztalatok szerzése. A matematika a valóság megismerésének, ezáltal a megismerhető képességek fejlesztésének is az eszköze. Tevékenykedés közben a megismerő képességek (érzékelés, észlelés, megfigyelés, emlékezés, tapasztalás, megértés, problémalátás, problémamegoldás) fejlesztése szinte észrevétlenül megvalósítható.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ☺ Váljanak képessé arra, hogy az óvónő kérdéseit, gondolatát, megértsék, kövessék.
- ☺ A gyermek aktivitása és érdeklődése során tapasztalatokat szerez a közvetlen és tágabb természeti – emberi – tárgyi környezet formái, mennyiségi, téri viszonyairól.
- ☺ Matematikai jellegű helyzetről, problémáról saját gondolataikat szabadon mondják el, ítélik és beszéljék meg egymás állításainak igazságát, esetenként javítsák saját tévedéseiket.
- ☺ Legyenek képesek jól ismert tulajdonságok szerint válogatni, sorba rendezni, összehasonlítani és ezeket szóban is kifejezni.
- ☺ Értsék és használják helyesen a mennyiségekkel, halmazokkal kapcsolatos összehasonlítást kifejező szavakat, /pl. hosszabb, rövidebb, legrövidebb stb., több, kevesebb stb./

- ☺ Hosszúság jellegű mennyiségeket tudjanak önállóan is összemérni, az összemérés alapján helyes megállapítást is tudjanak tenni. Tudjanak összemérni két halmazt párosítással /legalább 10-ig/ az elemek különféle színe, nagysága, elrendezése estén is.
- ☺ Számláljanak meg tárgyakat legalább 10-ig.
- ☺ Legyenek képesek különféle geometriai tulajdonságok szerint térbeli és síkbeli alakzatokat szétválogatni, egyes egyszerű tulajdonságokat meg is nevezni.
- ☺ Szerezzenek tapasztalatokat és élményeket a tükörrel való játék során.
- ☺ A térben való tájékozódásban elérhető a jobbra-balra irányok és állások megkülönböztetése, értik és követni tudják az irányokat, illetve helyeket kifejező névutókat /pl. alá, fölé, közé, alatt, fölött, között/. A síkban megszokott megegyezést megértik /mit értünk a vízszintes síkban az alatt, fölött szavakon/.

2.3.2. A társadalmi gyakorlat belső összefüggéseit tükröző komplex foglalkozások

2.3.2.1. A külső világ tevékeny megismerése

Nevelési programunk célja az, hogy a gyermeknek segítséget nyújtson ahhoz, hogy a világot megismerje és megértse a maga egészében. A közvetlen megfigyelésre és a tapasztalatszerzésre építünk. *Az óvodapedagógus az ismeretek tapasztalati úton történő megszerzéséhez segíti hozzá a gyermeket.*

Megteremti annak a lehetőségét, hogy a gyermek a saját tevékenységén keresztül szerezhessen meg azokat az élményeket, amelyek megnyitják, és ébren tartják benne a vágyat a környező világ megismerésére, a tanulás örömének átélésére.

A természet szeretetére kívánjuk nevelni a gyermekeket, természet közeli élettel, a természet, a környezet szeretetének bizonyításával, példát mutatva a gyermek számára. A tágabb és szűkebb környezet közvetlen, tapasztalati úton történő megismerésével lehet elérni, hogy **a gyermek tisztelje a környezetét, és bátran alakítsa azt** anélkül, hogy kárt okozna benne.

Nevelési célunk, hogy az óvodáskorú gyerekek környezettudatos gondolkodását, viselkedését megalapozzuk. A tapasztalatszerzés mindig a valódi környezetben történik, ezért a komplex foglalkozások legtöbb esetben a szabad természetben vagy az óvoda környezetében, udvaron zajlanak. Legfontosabb feladat megismertetni a gyermeket azzal a természeti környezettel, amelyben él, azokkal az őselemekkel, melyek körülveszik, felhívni a figyelmet annak értékeire és szépségeire, illetve veszélyeire. Ez képezi majd az alapját a

később kialakuló természetszeretetnek és tiszteletnek. Az élő és élettelen természet, az őselemek megannyi ismeretet, feladatot jelentenek a kisgyermeknek. A séták, kirándulások, az óvoda kertjében vagy az élősarokban végzett tevékenységek tanulási, tapasztalási lehetőséget kínálnak a gyerekeknek. Az önálló és csoportos megfigyelések révén értékes tapasztalathoz juthat a természetben végbemenő folyamatokról, változásokról és összefüggésekről. Már az óvodában fel kell készíteni a gyermekeket arra, hogy társadalomban élünk, ami a közvetlen környezetünkön keresztül hat ránk. A gyermeket demokratikus társadalmi rendben való életre készítjük fel, amelyben különböző vélemények, értékítéletek lehetnek egymás mellett. Meg lehet éreztetni a gyermekekkel, hogy mindenkinek lehetősége van saját lelkiismeretének megfelelően dönteni. A tolerancia, mások véleményének, érzéseinek és gondolatainak tiszteletben tartása arra neveli a gyermeket, hogy képes legyen elfogadni másokat. Mindez a társadalomban való harmonikus, kiegyensúlyozott élethez feltétlenül szükséges. Ide tartozik a mások (idősebbek, felnőttek,) tisztelete és szeretete. Ilyen pedagógiai légkörben fejlődik a gyermek ítélőképessége és természetes viselkedési formájává válik a más felfogásokkal szembeni tolerancia. A komplex foglalkozás keretén belül a megérthető társadalmi folyamatok között még a gazdasági kérdések is felszínre kerülhetnek. A szülőföldhöz, a nemzeti kultúra hagyományaihoz fűződő pozitív érzelmi viszonyt alakítsunk ki. Ismerkedjenek helyi népszokásokkal, a közösséghez való tartozás élményeivel, a nemzeti, a családi és a tárgyi kultúra értékeivel, megtanulja ezek szeretetét, védelmét is. A környezetvédelem már az óvodás gyermek szintjén is felvethető és beépíthető a komplex foglalkozások rendszerébe. Az óvodai nevelés folyamatában fontosnak tartjuk a tágabb környezetről való élmény- és tapasztalatszerzést is, eltérő felszíni formákat, azok növény és állatvilágát, az ott élő emberek életét, lehetőség szerint ismerjék meg gyermekeink (hegyvidék, városok, Tisza-tó, Duna, vadas parkok stb.)

A külső világ tevékeny megismerésének célja

- A környezet megismertetésére, óvására nevelés
- Elősegíteni a környezettudatos magatartás és életvitel kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezeti válság elmélyülésének megakadályozására, elősegítve az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntarthatóságát.
- Kialakítani a környezet ismeretén és a személyes felelősségen alapuló környezetkímélő, katolikus erkölcsnek megfelelő magatartást, egyéni és közösségi szinten egyaránt.
- Érzékennyé tenni a gyermekeket a környezet állapota iránt

- Bekapcsolódni a közvetlen környezet értékeinek megőrzésébe, gyarapításába.
- Legyen meghatározó életmódjukban a természet tisztelete, védelme.

A külső világ tevékeny megismerésének fő területei

- I. Környezetvédelem: (levegő, víz, hulladékgazdálkodás)
- II. Természetvédelem: (természetvédelmi területek, értékek, tájvédelem, erdővédelem)
- III. Környezet és társadalom: (hazánk, szülőhelyünk, népszokások, ünnep)
- IV. Környezet-egészségügy, egészségnevelés (életminőség, testi-lelki jólét)

A külső világ tevékeny megismerésének elvei

- Környezetbarát attitűdök, szokások kialakítása a gyermekekben
- Rácsodálkozni a teremtet világra (öröm, hála, felelősség)
- A természeti és társadalmi környezetről tényeket, ismereteket, problémamegoldó gondolkodást közvetíteni, figyelembe véve az óvadás gyermekek életkori sajátosságait.
- Segíteni a környezeti folyamatok, ok-okozati összefüggések megértését.
- Ismerkedés a szülőföld és a közvetlen környezet hagyományaival, szokásaival és a családi, tárgyi kultúrával
- Megfigyelő séták, kirándulások szervezése
- Ismeretek gyűjtése tapasztalati úton (évszakok, jelenségek, növények, állatok);
- Környezettudatos magatartás alapozása, alakítása
- A közlekedés biztonságára, önfegyelmre, egymás óvására nevelés
- Az önálló véleményalkítás, döntésképeség fejlesztése kortárs kapcsolatokban és a környezet alakításában
- Ismerkedés az épített környezettel, kiemelten egyházi épületekkel, műalkotásokkal;
- Ismerkedés egyházi helyiségekkel, eszközökkel, viselkedési szabályokkal
- Részvétel egyházi ünnepeken

A komplex foglalkozások magukban foglalják az alábbi témákat:

- **A 4 őselem: tűz, víz, levegő, föld**
- évszakok változásai, jellemzői (hónapok, hét napjai, napszakok, időjárás)
- család, otthon
- élő és élettelen világ
- közösségi élet
- egészség, egészséges életmód

- szülőföldem, hagyományok, szokások

Feladataink a foglalkozások megszervezésében:

- A társadalomba való beilleszkedéshez szükséges magatartásformák és szokások kialakítása, elsajátítása
- Olyan feltételek teremtése, amely lehetővé teszi minél több tapasztalat szerzését a természetben.
- Teremtünk lehetőséget a folyamatos és alkalmi megfigyelésre.
- Építünk a spontán lehetőségekből fakadó élménynyújtásra.
- Tudatosan törekedjen az óvodapedagógus arra, hogy minél több élményt gyűjtsenek a gyermekek saját természeti és társadalmi környezetükből.
- Biztosítani minden eszközt és lehetőséget a gyermekeknek a természetben való folyamatos tevékenységhez.
- A foglalkozásokat lehetőség szerint a szabad természetben szervezzük meg.
- Hatékonyan működünk együtt a szülőkkel, a környezet megszerettetésében, megóvásában.
- Lakóhellyel és környezetünkkel kapcsolatos tapasztalatok, ismeretek bővítése.
- Biztosítsuk annak a lehetőségét, hogy nap, mint nap változatos, színes élményeket szerezzenek önmagukról, az őket körülvevő környezetről.
- Játszva tanuljanak egymástól és a felnőttektől.
- Növények ültetése, csíráztatása és gondozása a csoportszobában
- Növények fejlődésnek megfigyeltetése különböző körülmények között
- Környezetvédelemmel kapcsolatos fogalmak megismertetése
- Szelektív hulladékgyűjtés, újrahasznosítás
- Gondoskodási szokások és készségek kialakítása
- Az óvodakert létrehozása, lehetőségeinek kihasználása a környezeti nevelőmunkában
- Kertészkedés, kerti szerszámok biztosítása a gyermekeknek
- Madárbarát kert - madáretető, madáritató
- Halak etetése
- Jeles Zöld napok megünneplése
- A világ megismerésére való törekvést egyengetni, ápolni kell, és szorgalmazni, hogy a számukra érthetlent, ismeretlent megfogalmazzák, és kérdések formájában feltegyék!

- Arra kell nevelnünk a gyerekeket, hogy nem szükséges, és nem lehetséges mindent megismernünk, hagynunk kell helyet az ismeretlennek, a titokzatosnak is. Elégedjenek meg és örüljenek annak, amit megértettek!
- Nem hagyhatjuk figyelmen kívül a válaszadásnál a gyermeki világkép, gondolkodás életkori sajátosságait!
- A tudásvágyukat kell felébreszteniük, és kielégíteniük! Az ismeretközlésnél ne a halmozásra, a mennyiségi többletre törekedjünk, hanem a fogalmak tartalommal való megtöltésére, és annak az időnek a biztosítására, amely a megértést segíti elő.
- A tudástartalmakat igyekszünk szakszerűen, érthetően közvetíteni, az életkori és egyéni jellemzők figyelembe vételével, ügyelve arra, hogy közlésünk összekapcsolódjon a cselekvéssel, és szemléltetéssel.

Pl.: az anyagok tulajdonságait konkrét tevékenységben tapasztalják meg a gyermekek pl: elázik, téphető, rugalmas, puha, elég stb.

- Támogassuk az önállóságra való törekvéseket! Ez a tevékenységformák bármelyikére igaz. Elengedhetetlen a segítő, támogató jelenlétünk, de velük, értük és ne helyettük, ne fejlődésük ellen tegyünk!
- A gyerekek pozitív érzelmi viszonyának kialakítása a természeti – emberi - tárgyi világ értékei iránt. Szülőföld, emberek, hazai táj szeretetére nevelés. Helyi néphagyományok, szokások megismerése, elsajátítása.
- Önmagához való pozitív énkép formálása.
- „Oviösvény” állomásainak bejárása évszakonként.
- **ZÖLD –ÓVODA** cím feladataival járó tevékenységek megvalósítása.

Fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére:

- ☺ Biztosan tájékozódjanak közvetlen környezetükben.
- ☺ Ismerjék az egyes évszakok néhány jellegzetességét, tudjanak különbséget tenni az évszakok között. Ismerjék környezetük növényeit, s azok gondozását. /kert, élősarok/ Tevékenyen vegyenek részt környezetük alakításában. Tudatosodjon bennük a természet- és környezetvédelem, ami a környezettudatos magatartás alapját képezi.
- ☺ Ismerjék a négy őselem, a tűz, a víz, a föld és a levegő hatását az élő és élettelen környezetre, ezek veszélyeit, illetve egymáshoz való kölcsönhatásukat.
- ☺ Ismerjék fel környezetükkel kapcsolatos felelősségüket, fedezzék fel a veszélyforrásokat.

- ☺ Ismerjék környezetükben élő házi és vadonélő állatokat, bogarakat, legyenek képesek összehasonlítani külső jegyek alapján.
- ☺ A gyermekek tudják saját nevüket, születésük idejét, helyét, lakcímüket. Szüleik pontos nevét, foglalkozását, munkahelyét.
- ☺ Ismerjék a környezetükben lévő intézményeket, szolgáltató üzleteket, az ott dolgozó emberek munkáját, becsüljék a munkájukat.
- ☺ Szerezzenek gyakorlatot az elemi közlekedési szabályok betartásában – ismerjék a közlekedési eszközöket.
- ☺ Ismerjék és tudják megnevezni környezetük színeinek sötét és világos változatait.
- ☺ A testrészeket az emberi test felépítésének megfelelően felsorolják. Igényesek testük tisztaságára. Testük megismerésével készüljenek fel saját szervezetükben zajló változásokra.
- ☺ Legyenek fogalmuk az időről /évszakok, hónapok, hetek, napok, napszakok/.
- ☺ Kérdéseiket bátran, nyíltan fogalmazzák meg.

2.3.2.2. Művészeti tevékenységek

A művészet ismerete, szeretete már az óvodáskorban elkezdődik. Nagyon fontos a művészeti nevelés szempontjából az, hogy tudatában legyünk: az esztétikum már korai életkorban hat a kisgyermekre. Az óvodáskorban hihetetlenül nagy lehetőségei vannak a kreatív képességek kibontakoztatásának. Az óvodában a gyerekek kreativitásának megnyilvánulását elsősorban az oldott légkör, a nagy mozgás és szabadságtér valamint a megfelelő eszközök biztosítása segíti elő. Minél több alkalmat kell adni arra, hogy a gyermekek érzéseiket, gondolataikat, ötleteiket a játékban, az ének-zenében, a bábozásban, a rajzolásban stb., kifejezésre juttassák. A tapasztalatszerzés itt is alapvető fontosságú feladat. Minél több eszközzel ismerkednek meg a gyermekek, minél biztosabban kezelik azokat, annál több lehetőségük adódik önmaguk kifejezésére. A művészeti tevékenységek rendkívül sokrétű, összetett és komplex jellegű. Ebbe a fogalomkörbe a mese – vers, az ének – zene, a bábozás, a tánc, a játék, a dramatizálás, a festés, az agyagozás, rajzolás, a barkácsolás éppúgy beletartozik, mint a környezet esztétikája.

2.3.2.3. Verselés, mesélés

A vers és a mese szórakozás, kellemes időtöltés, együttes élmény. Az óvodai mese és versmondás élmény a kisgyermek számára, melynek lényege spontán és játékos jellegében van. A legszorosabban összefonódik a zenével, énekkel, mozgásos játékokkal.

Az irodalmi nevelés során több vers és mese is beépült programunkba, ahol előtérbe helyeztük a különböző készségek-képességek fejlesztését, illetve biztosítjuk a gyermeki önkifejezés kiteljesedését. A versek, mesék kiválasztásakor figyelembe vettük a gyermekek fejlettségi szintjét. Célunk a gyermekek érzelmi, értelmi, és esztétikai fejlődésének segítése, pozitív személyiségjegyeinek megalapozása, megfelelő viselkedésformák alakítása. A jól összeválogatott, változatos műfajú irodalmi neveléssel segíthetjük a gyermek etikai értékrendjének alakulását, amely az erkölcsi nevelés legfontosabb eszköze is. Segítsük elő, hogy megfelelő eszközzel el is játszassák a gyermekek a nekik tetsző meséket. Kedvelt tevékenysége az óvodásoknak a bábozás és a dramatizálás is. Mindkettő szorosan kapcsolódik a mindennapi meséléshez, mondókázáshoz, verseléshez. Bármely témakörben-: tűz, víz, levegő, föld-, kiváló lehetőség adódik új ismeretek megszerzésére, fejlesztésre, komplexen, a gyermek csodákkal teli világában, a mesében-a, bábjátékban.

Az óvodában a 3-7 éves gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodóan a népi – népmesék, népi hagyományokat felelevenítő mondókák, rigmusok, a magyarság történelmet feldolgozó mondavilág elemei, meséi -, klasszikus és a kortárs irodalmi műveknek egyaránt helye van.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- ☺ A gyermekek játék illetve más tevékenység közben, odaillő szövegeket, rigmusokat mondogatnak. Az elhangzott vers, mondóka ismétlését kérik.
- ☺ Társak az óvónő énekes, halandzsás, mozgásos improvizáló játék kezdeményezéseiben. Hangzás, hangulat, érzelem és alkalom egységében kezdik felfogni a mondott, hallott vers témáját, költői képeit.
- ☺ Várják, kérik a mesemondást, maguk is segítenek a mesemondás, hallgatás feltételeinek kialakításában.
- ☺ Megszilárdulnak a mesehallgatáshoz kapcsolódó szokásaik, a figyelem fenntartásának és ellenőrzésének játékos egyezményes jelzései.

- ☺ Figyelmesen, csendben végighallgatják a mesét, s viselkedésükön, tekintetükön látszanak a belső képzeleti képek készítésének jelei.
- ☺ Van néhány mesehősük, a vele megtörtént dolgokat beviszik játékaikba.
- ☺ A mesekönyvek képeit önállóan is hosszan nézegetik, egymásnak mutogatják. Kérik a felnőtteket, hogy meséljen róluk vagy önállóan mesélnek azokról.
- ☺ Ismerik az óvoda gyerekkönyvespolcát, a könyvek között eligazodnak. Vigyáznak a könyvekre.

2.3.2.4. Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka

A rajzolás, festés, mintázás, építés, képalakítás, a kézi munka, mint az ábrázolás különböző fajtái, továbbá a műalkotásokkal, a népművészeti elemekkel, szokásokkal, hagyományokkal, nemzeti szimbólumokkal az esztétikus tárgyi környezettel való ismerkedés is fontos eszköze a gyermeki személyiség fejlesztésének.

A rajzolás, festés, mintázás, kézimunka nevelés célja, a látás kultúrájának fejlesztése mellett az, hogy képessé tegye az egyént a szép érzékeltetésére az életben és a művészetben, képessé tegye arra, hogy részt vegyen a szép létrehozásában és a szép elemeit belevigye az életbe.

A hangsúly a képességfejlesztés, mely a külső világ tevékeny megismerését biztosítja, valamint az attitűdbeli jellemzőkön és ismereteken alapuló nevelés, mely alkalmassá teszi a gyermeket a látható világ érzékelésére, befogadására.

A gyurmázás, rajzolás, festés, vágás, ragasztás, varrás, barkácsolás a gyermekek kedvencei közé tartoznak. A feladat elsősorban az, hogy biztosítsuk a zavartalan és sokrétű tevékenykedés feltételeit. A négy öselemhez kapcsolódó komplex fejlesztési tervek, melyek minél sokrétűbben /akár szokatlan módon is/ jelenjenek meg a vizuális technikák alkalmazásában. Ezeket úgy kell megválasztani, hogy a gyermek maga tehessen felfedezéseket, szerezzon közvetlen és közvetett tapasztalatokat, gyakorolhassa alkotó fantáziáját.

A gyermeki alkotás a belső képek gazdagítására épül. Törekedni kell a gyermeki alkotások közösségi rendezvényen való bemutatására és a tehetségek bátorítására.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- ☺ A gyerekek egyéni módon jelenítsék meg személyes élményeiket, ismereteiket, gondolataikat, elképzeléseiket. Ezek kifejezésére biztonsággal használják a vizuális nevelés eszközeit, örömmel, saját kezdeményezésükre is alkossanak.
- ☺ Ábrázolásuk változatos legyen, tagoltságot mutasson, formákhoz és a hangulatokhoz megfelelő színeket társítsanak, színhasználatukban érvényesítsék kedvelt színeiket. Emlékezet utáni témáikban részleteket is ábrázoljanak.
- ☺ Közvetlen megfigyelés alapján emeljenek ki megkülönböztető jegyeket, szín- és formabeli tulajdonságokat, hangulati elemeket.
- ☺ Tudjanak díszítő – tervező feladatokat megoldani sorakoztatással és más elrendezéssel, vonalas és folthatású mintaelemekkel, változatos színekkel, rajzolással, festéssel, papírmunkával, agyagba karcolással. Tudjanak egyszerű formákat papírból kivágni, hajtogatni, ragasztani, papírelemekből és más anyagok felhasználásával képet, egyszerű játékot tervezni és készíteni. Plasztikai munkájuk egyéni, részletező legyen, tudjanak formákat mintázni elképzeléseik alapján és megfigyelésük felhasználásával.
- ☺ Ismerjék a különböző anyagokat, az ábrázolás és a konstruálás egyszerű munkafogásait, technikai alapelemeit.
- ☺ Az eszközhasználatuk legyen célszerű és gazdaságos, az eszköztartásuk és az anyagkezelésük helyes. Jelenjen meg az eszközök karbantartásának szokása és a munkaszervezés képessége.
- ☺ Formaábrázolásuk változatos, többnyire képesek hangsúlyozni a legfontosabb megkülönböztető jegyeket, jellemző formákat. Emberábrázolásaikban megjelennek a részformák /pl. haj, ruha, stb./, s próbálkoznak a legegyszerűbb mozgások jelzéseivel is.
- ☺ A közös munkák értékelése során saját műveikkel és a műalkotásokkal kapcsolatban szóbeli véleményt nyilvánítsanak.

2.3.2.5. Ének, zene, énekes játék, gyermektánc

Az óvodai ének, zene nevelésnek jelentős hagyományai vannak. A magyar népdalok, mondókák, gyermekdalok világa ma is élő és felhasználható hagyomány. Minden évszakhoz és ünnepünkhöz kapcsolódik olyan dalanyag, melyet megismertethetünk a gyermekekkel.

A néphagyományörzés mellett a Kodály alkotta módszer is folyamatosan megújulva megtartotta kapcsolatát az életre neveléssel. Az ének-zene és az ehhez kapcsolódó mozgás

ugyanúgy az óvodai mindennapok része, mint a napi mesélés vagy séták és kirándulások. Napközben bármikor adódhat lehetőség énekekre, mondókázásra vagy körjátékok játszására. A komplex foglalkozások inkább összefoglalják, elmélyítik a gyermekek ismereteit és alkalmat adnak a képességek fejlesztésére. Mégpedig egyénre szabott képességfejlesztésre, ugyanis zenei képességek terén azonos életkorú gyerekek között is nagy differenciák lehetnek. A Kodály Zoltán útmutatásai alapján Forrai Katalin által kidolgozott óvodai ének - zenei nevelés alapjaira épülő fejlesztést valósítjuk meg, biztosítva ezzel a gyerekek ének - zenei kultúrájának megalapozását, a zenéhez való, pozitív érzelmi viszony kialakulását, a néphagyományörzést, az ének - zenei nevelés színvonalának megőrzését, és az igényesen válogatott kortárs művészeti alkotások fontos eszközül szolgálnak a zenei kreativitás alakításában. Az újszerű módszerekhez segítséget nyújt a kompetencia – alapú nevelési programcsomag ZENEVÁRÁZS kiegészítő segédlete.

A zenehallgatási anyag megválasztásánál figyelembe vesszük a gyermekek nemzeti etnikai hovatartozását is.

A fejlődés várható jellemzői óvodáskor végére

- ☺ Képesek halkan - hangosan énekelni, tapsolni, beszélni.
- ☺ Összehasonlítják és énekléssel, mozgással bemutatják a normál tempónál gyorsabbat, lassabbat.
- ☺ Ismerik a magas – mély éneklés közti különbséget, maguk is tudnak magasabban és mélyebben énekelni, dalt kezdeni, hallás alapján térben kézzel mutatni.
- ☺ Megkülönböztetik az egyenletes lüktetést a dal, illetve mondóka ritmusától.
- ☺ Hallás után képesek visszaénekelni dallammotívumokat – ismerik a dallambújtatást. Képesek a dallamot térben mutatni.
- ☺ Kitalálnak dallamot rövid szövegekhez – dallam improvizáció -.
- ☺ Szöveges ritmusmotívumokat visszatapsolnak, csoportosan és egyénileg is.
- ☺ Megismerkednek néhány hangszerrel egyeseket meg is szólaltatnak.
- ☺ Megismernek néhány egyszerű játékos tánclépést, ezeket örömmel gyakorolják.
- ☺ Tudnak térformákat alakítani. /kör, csiga, hullámvonal/
- ☺ Ismert dalt hallás alapján szöveg nélkül is tudnak dúdolni, zümmögnie vagy egyszerű szótagokkal előadni.
- ☺ Felelgetős játékokat két csoportban /vagy a csoport és egy gyerek együttműködésével/ folyamatosan, az óvónő segítségével is el tudnak énekelni.

- ☺ Felismerik a dallamot dúdolásról, hangszerről, a hasonló fordulatokból, sajátos kezdő, erősen eltérő belső vagy záró motívumokról.
- ☺ Érzékenyek a természetes és környezet hangjára, figyelik és megkülönböztetik a hangszínek finom eltéréseit zörejen, beszédhangon egyaránt.
- ☺ Felfigyelnek az óvónő és a társaik énekének és beszédhangjának különböző hangszínére. Egyöntetűen körbejárnak szép – kicsit oldalt fordított – testtartással, kézfogással. Az egyszerű játékos, táncos mozgásokat motívumnyi ismétlődő szakaszokkal szépen megformálják /pl. dobbantás, koppantás, átbújás, párválasztás, páros forgás, kifordulás, köralakítás, lépések változatos irányával/.
- ☺ A bemutatott élőzenét, a hangulatban egymástól eltérő népdalokat, műzenei szemelvényeket, más népek dalait figyelmesen hallgatják.

2.4. A nevelés tervezése és időkeretei

Az óvodai nevelésünk céljának és feladatainak ismeretében a pedagógiai ráhatások rendszerét egyéni adottságokhoz igazodva tervezzük meg. Számunkra alapvetően fontos feladat a teljes nevelési folyamat tudatos átgondolása még akkor is, ha jelentős mértékben építünk a spontán, gyermeki ötletekre, tapasztalatokra. A tervezésben tudatosan vesszük számításba, hogy az egyes gyermekek érési üteme különböző és a gyermekek fejlődését tekintve is különböző szinteken lehet egyik vagy másik képességét illetően.

Komplex módon vesszük figyelembe a pedagógiai folyamat minden lényeges elemét: a tartalmat, a gyermekek előzetes ismeretét, motiváltságát, életkori sajátosságait, a nevelési környezet lehetőségeit, korlátait stb.

Tudatosan tervezzük a tevékenység céljainak megfelelő módszereket, eszközöket, szervezési módokat. Többféle módszertani megoldásban gondolkodunk. Az adott helyzetnek megfelelően rugalmasan alkalmazzuk módszereinket.

Pedagógiai tervező munkánkat a Pedagógiai Program gyakorlatával koherens hosszabb és rövid távú egységekre és tevékenységekre bontva készítjük el.

Csoportnapló: A naplót elektronikusan készítjük, a törvényben előírtaknak megfelelően.

Az óvodai nevelési év elején minden csoportra éves **Nevelési tervet** készítenek óvodapedagógusaink, figyelembe véve az adott csoport szerkezetét, ill. összetételét. Ebben határozzák meg a gyermekek testi és lelki szükségleteinek kielégítésére irányuló, elérendő nevelési céljaikat, feladataikat az alábbi területek tekintetében:

- a hitre nevelés erősítése,

- környezettudatos magatartás megalapozása,
- az egészséges életmód alakítása,
- az érzelmi nevelés és a szocializáció biztosítása,
- játék és tanulás megvalósítása.

Tematikus terveinket a Kompetencia - alapú programcsomag ajánlásával készítjük el, tartalmazzák a műveltségterületeket, a képességfejlesztést és a differenciálást.

2.4.1. Komplex fejlesztési tervek készítése a 4 őselem szerint tagolódik:

- **Levegő** – július, augusztus, szeptember
- **Tűz** – október, november, december
- **Víz** – január, február, március
- **Föld** – április, május, június rendszerében.

A komplex fejlesztési terveket, három fejlődési szintre dolgoztuk ki, jelezve, hogy képességekről van szó, nem óvodai csoportról.

A **komplexitás, a minőség, a képességfejlesztés az elsődleges**, ennek szolgálatába állítottunk minden műveltségi területre kiterjedő anyagot. Az **integráló műveltségi terület**, - a külső világ tevékeny megismerése - a matematikai tartalmú tapasztalatok -, illetve **az integrált műveltségi területek** - anyanyelv, verselés, mesélés; rajzolás, festés, mintázás, kézimunka; adták a komplexitást.

A fejlesztés során „minden kisgyerekre gondoltunk, aki többek között abban azonos, hogy más.....”

Képességfajták: **értelmi, szociális kommunikációs, testi - képességek**

Differenciálási szintek. Három szintre terveztük meg a négy fő képesség területet:

I. *eltérő fejlődésű* - sajátos nevelési igényű gyermek

II. *átlagos képességű* - standardhoz közelítő képességű gyermek

III. *kiemelkedő képességű* - a tehetséges, kreatív képességgel rendelkező gyermek.

Természetesen a szintek rugalmasan átjárhatóak.

Tematikus terveink az adott őselemet több szempontból közelítik meg,

Egy – egy témakör komplex, több szempontú feldolgozását 8 témán keresztül, változatos tevékenységekkel valósítjuk meg. Egy- egy témát egy, ill. két héten keresztül dolgozunk fel, törekedve a személyiség kibontakoztatására és fejlesztésére, amit tudatosan tervezett,

szervezett nevelési helyzetek megteremtésével segítünk elő. Mindezeket a **Heti tervben** rögzítjük.

A HETI TERV tartalmazza a **műveltség tartalmakat**, az **értelmi, szociális, kommunikációs és testi képességeket**, és a **differenciálási szintekre** történő tervezést.

A heti rendben a **műveltségi területeket** az egyes napokhoz rendeltük. A tevékenységekhez naponta **vázlatot** készítünk. A tevékenységek szervezése, irányítása során módszereinket, pedagógiai eljárásainkat a műveltség tartalmakhoz, a gyermekek egyéni sajátosságaihoz, fejlettségi szintjéhez próbáljuk igazítani. Pl.: szóbeli irányítás, biztatás, pozitív megerősítés.

A gyermeki tevékenységeket igyekszünk úgy megszervezni, hogy lehetőség nyíljon az adott témával kapcsolatosan a valóság sokoldalú megismerésére, cselekvésre, érzelmi és művészi hatások átélésére. pl: anyagok tulajdonságai témában, a különféle anyagú tárgyak szétválogatása (fakanál, papírzacskó), majd rajzolás, festés, mintázás, kézimunka keretében ezekből bábkészítés, illetve ezekkel való bábjáték.

A **FEJLŐDÉSI NAPLÓ** – a kisgyermek személyiségét követi nyomon, mely tartalmazza a gyermek fejlettségi szintjét, fejlődésének ütemét, a differenciált nevelés irányát. A gyermek fejlődését nyomon követő dokumentáció, mind a négy fő terület az értelmi, a szociális, a kommunikációs, testi fejlődésével kapcsolatos információkat képességekre, készségekre részleteiben lebontva tartalmazza.

Külön fejlesztési terv készítése nem indokolt, mivel a fejlettségi állapot rögzítése egyben fejlesztési tervként értelmezendő.

A tervezés fontos részét képezik azok az írásos dokumentációk, amelyek tükrözik a csoportra vonatkozó legfontosabb adatokat, a közösség szabály- szokásrendszerét, a neveléssel és a tanulással kapcsolatos folyamatos tervező munkát.

<i>terv</i>	<i>gyakoriság</i>
Anamnézis	Óvodai élet kezdetén
Befogadás jellemzői	Óvodai élet kezdetén
Fejlesztési napló – Egyéni fejlesztési terv	Évente 2 alkalommal
Nevelési terv	Folyamatos
DIFER	Tanköteles kortól évente 2 alkalommal

2.4.2. A nevelés időkeretei

A nevelés céltudatos megtervezése során alakítjuk ki a gyermekek óvodai, életrendjét, időbeosztását. A **hetirend** és a **napirend** az a szervezeti keret, ami biztosítja a gyermek számára a nyugodt, kiegyensúlyozott, kiszámítható óvodai környezet megteremtését. A napirend lehetővé teszi a szabad levegőn való hosszú idejű tartózkodást, a szokásrendszer kialakítását, a gyermeki tevékenységek szabad kibontakoztatását.

2.4.2.1. Napirend

A közösségi nevelés a gyermekek életének céltudatos megszervezését igényli. Ezt szolgálja a napirend, mely biztosítja a gyermekek változatos tevékenységét.

A napirenden belül a legtöbb időt a gyermekek legfontosabb tevékenységére, a játék kapja. A szabad levegőn való tartózkodás, a gyermekek gondozásával kapcsolatos teendők (étkezés, tisztálkodás, alvás) ugyancsak beilleszthetők a játéktevékenység egész napos folyamatába.

A napirend a gyermekek nyugodt napi életét biztosítja, figyelembe veszi a fejlődés közben bekövetkezett változásokat.

Az óvodapedagógus a nap folyamán törekszik a folyamatos pozitív visszajelzésre.

Következetes visszajelzésével, értékelésével a gyerekek személyiségfejlődését segíti.

A gyermekek szokásrendszerének kialakításával biztosítjuk a napirenden belül megvalósuló tevékenységek zavartalanságát.

A napirend általános időkeretei 10 órás nyitva tartás esetén:

	Óvodai korcsoport
Játék és szabadidős tevékenység, hitpercek, ima	4 óra 55 perc
Étkezés, pihenés	3 óra
Öltözködés, tisztálkodási tevékenység	1,5 óra
Komplex foglalkozások naponta	35 perc

A napirendben az egyes tevékenységekre fordítható idő rugalmasan változtatható a körülmények, az évszakok, a váratlan események és a gyermek egyéni szükségleteinek hatására.

2.4.2.2. Hetirend

A hetirend a napirendhez hasonlóan a folyamatosságot, rendszerességet, a nyugalmat segíti elő a csoportokban és lehetőséget nyújt a szokásrendszer segítségével a gyermekek napi életének megszervezéséhez. A rugalmasság a helyzethez való alkalmazkodást segíti. A hitfoglalkozásokat óvodapedagógus vezeti, heti 1 alkalommal.

2.5. Gondozás

2.5.1. Gondozás, testi-lelki szükséglet

A gyermekek testi-lelki szükségleteinek kielégítése elemi feladatunk, hiszen a jó közérzet alapfeltétele a gyermek folyamatos tevékenységének.

2.5.2. Gondozási feladatok: testápolás, öltözködés, táplálkozás, pihenés

E területek az egészségmegővés alapjai, amit tudatosítunk nevelésünk során. Példát mutatunk, megismertetjük az ezekhez fűződő szokásokat.

A gyerek testi szükségletét, pszichoszomatikus biztonságérzetét szolgálja a bensőséges gyermek - felnőtt kapcsolat. A gondozás szorosan kapcsolódik a játékhoz, munkajellegű feladatokhoz, a tanuláshoz. A folyamatos napirenddel a helyes életritmus megteremthető. Minden gyermek az egyéni ütemének megfelelően végezheti, gyakorolhatja a napi élethez kapcsolódó szokásokat. A többszöri gyakorlás alakítja a gyermek énképét, segíti önállóvá válását. A vegyes korcsoport segíti a gondozási műveletek egyénenként differenciált fejlesztését. Az óvodapedagógusok, a dajkák megosztott jelenléte, segítsége, a gyermektársak modellje és támogatása szociális értékű.

A **gondozási feladatok** intimitást igényelnek, ezért törekszünk arra, hogy e tevékenységet lehetőleg ne csoportosan végezzék gyermekeink. A WC használatára bármikor joga van a gyermeknek. Az intimitás miatt személyes segítségnyújtást biztosítunk, főleg a kisebb gyermekeknél és a beszoktatás idején. A segítségnyújtás kölcsönös bizalomra, meghitt

viszonyra épül. A gyermekek gondozásában a dajka segítségét vesszük igénybe, aki az ideje nagy részét a gyermekcsoportban tölti.

Az egészséges fejlődés egyik feltétele a **táplálkozás**. A gyermekek étvágyát, eltérő szokásait figyelembe vesszük. Nem erőltetjük az ételt, de kínálunk, igyekszünk megszerettetni az új ízeket, szem előtt tartva a változatos, tápláló, egészséges étkezést, különösen a magas cukortartalmú ételek és italok, a magas só- és telítetlenzsír-tartalmú ételek fogyasztásának csökkentését, a zöldségek és gyümölcsök, illetve tejtermékek fogyasztásának ösztönzését.

A kiválasztó szervek megfelelő működése érdekében a gyermekeknek folyadékot állandóan biztosítunk a csoportszobában és az udvaron egyaránt. Különösen védjük a gyermekek érzékszerveit. Ápolásukhoz tiszta eszközöket, nyugodt feltételeket teremtünk.

Formáljuk a szülők és a gyermekek szemléletét, különös figyelmet szentelve higiénára, a rágás fontosságára, modellt nyújtunk a családnak az egészséges táplálkozáshoz. A feldolgozáshoz szükséges eszközöknek a csoportszobában külön helyet biztosítunk. Az étkezésnél fontosnak tartjuk a kulturált étkezési szokások betartását, az esztétikus terítést.

Az **öltözködés** során minden gyermeknek szükség szerint segítünk. A szülőket igyekszünk meggyőzni, hogy gyermeküket időjárásnak megfelelően öltöztessék, legyen váltóruhájuk, a ruhákba rajzolják bele a gyermekük jelét. Odafigyelünk és a gyermekeket is figyelmeztetjük, hogy ruhájukat mindig a helyére tegyék.

Az öltözködés védelmet szolgál az időjárás változásaival szemben, fejleszti a gyermek ízlésvilágát, önállóságát. A ruházat igazodjon az időjárás változásához, legyen kényelmes, könnyen felvehető. A benti cipő védje a lábát. A túlóltóztatás veszélyére fel kell hívni a szülők figyelmét.

Tanulják meg az egyes ruhadarabok le, illetve felvételét, majd a gombolást, cipőbekötést. Az egyéni fejlettségnek megfelelően a követelményeket fokozatosan növeljük.

A szervezet egészséges fejlődéséhez elengedhetetlen a **napi pihenés**. Ehhez szükséges a tiszta levegő, a csend, nyugalom, kényelmes ruházat. A szülők, (szükség esetén az óvoda) gondoskodnak az ágynemű mosásáról,

A gyermekek egyéni alvásigényét figyelembe vesszük.

2.5.3. Egészségvédelem, edzettség, egészségnevelési elvek

Megfelelő gondozással, a testi szükségletek kielégítésével elősegítjük a gyermekek egészségének megóvását. Az óvodapedagógus feladata, hogy megismerje a gyermek otthoni

életritmusát és egyéb szokásait. Az allergiás, asztmás és egyéb betegségek, valamint a mozgásban akadályozott gyermekek nagyobb odafigyelést igényelnek.

Célkitűzés

- Óvodánk célja, hogy a gyermekekben kialakítsuk az egészséges életmód iránti igényt.
- Képesek legyenek felmérni saját egészségi állapotukat, ismerjék fel és utasítsák el az egészségkárosító tényezőket.

Tevékenységek, feladatok

- Testi egészség (gondozás, ápolás, mozgásfejlesztés),
- pszichohigiénés egészségvédelem,
- a szociális kapcsolatok harmóniája (közösségi élet, segítség stb.),
- az egészségvédő képesség fejlesztése,
- balesetek megelőzése
- higiénés szabályok betartása
- fertőző betegségek és egyéb rendellenességek megelőzése
- felkészülés a váratlan helyzetekre
- a gyermekek egészséges életmódjának, egészségvédő szokásainak kialakítása,
- az óvodapedagógusok és a nem pedagógus dolgozók viselkedésének szabályozása (példamutatás),
- a szülők otthoni egészségnevelő feladatai (higiénés szokások alakítása, példamutatás)
- az egészségügyi szolgálatokkal való együttműködés.

Testi egészség megőrzésének elvei:

- A gyermek testi szükségleteinek, mozgásigényének kielégítése
- Mindennapos testmozgás (lehetőség szerint a szabadban) + heti 1 alkalommal mozgás foglalkozás, melynek keretében figyelmet fordítunk az elemi mozgások és játékok elsajátítására, gyakorlására, amelyek egyrészt sokoldalú mozgástapasztalatot biztosítanak ügyességük fejlesztésére, ugyanakkor hozzájárulnak fizikai képességeik életkoruknak megfelelő fejlesztéséhez, az egészséges életmód szokásainak megalapozásához, mozgásigényük felkeltéséhez, kielégítésükhöz és a sport megszerettetéséhez.

- A foglalkozások szervezésénél figyelmet kell fordítani arra, hogy a gyermekeknek sikerélménye legyen, így a mozgást örömmel végezzék.
- Gyógytestnevelés a rászoruló gyerekek számára.
- Tehetséges gyermekek tánctanulása.
- Az egészséges táplálkozás iránti igény kialakítása: napi ötszöri étkezés fontosságának ismertetése.
- A kulturált étkezési szokások, az ízléses terítés kialakítása a csoportokban.
- Egészségét keretén belül táplálékpiramis készítése, egészséges és nem egészséges ételek csoportosítása
- Zöldségek, gyümölcsök fogyasztása, fontosságának ismertetése

A baleset megelőzés elvei:

- ép, jó minőségű és anyagú eszközök használata,
- gyakori felülvizsgálatok, javítás,
- állandó felügyelet,
- a talaj, közlekedő utak tisztántartása,
- nagyméretű eszközök rögzítése,
- ruházat ellenőrzése,
- baleset megelőzés szabályainak betartása,
- eszközök idényjellegű használata.

Higiénés szabályok kialakítása, betartatása:

- WC papír megfelelő használata, (főleg lányoknál)
- WC -n egy gyermek legyen egyszerre,
- folyékony szappannal való kézmosás,
- testnevelés foglalkozás utáni mosakodás
- körömkefe igénybevétele szennyező tevékenység után,
- saját fésű használata,
- megfelelő orrfűvési technika elsajátíttatása,
- a szülő ösztönzése tiszta, megfelelő méretű ruházat biztosítására,
- váltóruha biztosítása
- a haj rendszeres gondozása,
- megfelelő tisztaságú ivóvíz biztosítása,
- a textíliák szükség szerinti cseréje.
- tisztálkodás igényének kialakítása.

- fogorvosi szűrés és tájékoztatás,
- váltócipő használata a csoportszobákban.

Fertőzések, egyszerűbb rendellenességek megelőzése:

- a szezonális fertőző betegségekre való felkészülés: szellőztetés, fertőtlenítés zsebkendő beszerzése,
- egyéni eszközök biztosítása,
- beteg gyermek elkülönítése,
- a szülők tájékoztatása, értesítése.

Pszichohigiénés egészségvédelem:

Nagyon fontos feladat, hiszen a lelki eredetű problémák negatívan hatnak a fizikai állapotra.

Mit tehetünk ennek érdekében?

- tartózkodunk a megszegényítéstől, / pl.: bepislés /
- lehetőség szerint alvásidőben, WC használatakor, megteremtjük a nyugalmat, csendet, az intimitást,
- nem siettetjük a gyermeket alapvető tevékenységeiben,
- nem terheljük túl gyermekeinket,
- meghallgatjuk a problémákat,
- biztosítjuk a rendszerességet, e mellett a rugalmasságot,
- igyekszünk csökkenteni a konfliktusokat,
- nem tűrjük el a gyermekek közötti megkülönböztetést, erőszakot,
- az agresszív magatartású gyermeket vizsgálatra küldjük,
- szükség esetén egyéni fejlesztési tervet dolgozunk ki,
- megszervezzük a beszédhibás gyermekek logopédiai kezelését,
- a kisebb fogyatékkal élő gyermekek elfogadtatása nagy hangsúlyt fektetünk,
- megismertetjük gyermekeinket a káros szenvedélyek hatásával.

A jövőben is biztosítani szeretnénk

- a gyermekek egészségügyi vizsgálatát / látás, hallás, általános vizsgálatot, fogászati szűrést/
- az egészséges táplálkozáshoz kapcsolódó gyümölcsnapok szervezését /kiegészítésként/
- gyógytestnevelési prevenciós foglalkozások szervezését belső szakember irányításával, tehetséggondozást

- élményszerző kirándulásokat,
- közös környezetalakító és –védő, egészségmegőrző programok szervezését.

Programunk megvalósításában legfontosabb partnereink a szülők, a nevelést, fejlesztést segítő külső szakemberek. Feladataink koordinálása mindnyájunknak feladata, hiszen gyermekeink érdekképviselője, védelme alapvető kötelességünk!

2.6. A szociális hátrányok enyhítését segítő óvodai tevékenységek

A gyermekek fejlődése abban az esetben optimális, ha mindig a gyermekek aktuális fejlettségi szintjéhez igazodunk. Csupán az életkor adta fejlettségi szint figyelembe vétele nem elegendő a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek megfelelő fejlesztésére. Az óvodánkba kerülő gyermekek döntő hányada érkezik nagycsaládból, a szülők alacsony iskolai végzettségűek és ebből következően főként munkanélküliek. Ez a családi környezet nem mindig érzélem gazdag és szeretetteljes, ugyanakkor jellemző, hogy ezen gyermekek bizonyos funkcióban vagy képességbeli területen lemaradnak, illetve stagnálnak.

Célkitűzés

A család körülményeit, nevelési módszereit megismerve, a szülő bizalmát elnyerve és ezekre alapozva a legoptimálisabb fejlesztőtevékenység megvalósítása, a gyermek személyiségének, képességeinek teljes kibontakozása.

A szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek felzárkóztatása, differenciált fejlesztése terén legfőbb célunk, hogy az óvoda nyugodt – érzélem gazdag - derűs légköre segítse az esetleges sérüléseik kompenzálását. Az óvoda valamennyi dolgozója részéről elengedhetetlen a türelmes – elfogadó attitűd, a fokozott törődés, az egyénhez igazított elvárások; amelyek mintául szolgálnak a gyermekek számára. Különösen fontos integrálódásuk (kapcsolatteremtés, beilleszkedés a csoportba, tevékenységekbe) segítése. A családot érintő feljegyzések, a gyermek fejlődésének leírása és a fejlesztési terv a fejlődési napló részét képezik. Ezen dokumentumban foglaltak kezelése bizalmas, a szülő személyiségi jogait nem sértheti.

Az óvoda alapvető feladata, hogy a problémákat mielőbb feltárja. A hátránnyal küzdő gyermekeket differenciált fejlesztéssel kiemelten segítse az előre haladásban, tegyen meg mindent a hátrány mérséklésére, vagy az esetleges felszámolására.

A hátrányos helyzetű gyermek részére biztosítani kell olyan fejlesztő foglalkozásokat is, amelyek segítenek a lemaradásaik felszámolásában, az esélyegyenlőség biztosításában, s abban, hogy eredményesen készülhessenek fel az iskolai életre.

Feladataink

- A gyermek és körülményeinek megismerése, regisztrálása, folyamatos követése
- Megállapítani, hogy képességei kibontakozásában elsősorban mi akadályozza
- Meghatározni a lemaradás mértékét, minőségét
- A fentiek alapján a gyermek és szülő érdeklődésének, képességének megfelelő közös út keresése, amely a gyermek optimális fejlődését segíti
- Családlátogatás, szülői konzultáció az óvodapedagógussal és a fejlesztő pedagógussal, gyermekvédelmi felelőssel
- Rendszeres egészségügyi felügyelet és orvosi ellátás (iskolaorvos és védőnő)
- A szülők anyagi terheinek csökkentése, pályázati lehetőségek útján
- Az óvodai felvételnél fontos szempont, hogy az egységek között, illetve a csoportok kialakításánál kiegyenlített legyen a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek száma
- Minden óvodai egység és csoport számára biztosítjuk a minőségi nevelés feltételeit
- A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek fejlesztésére készült programot minden óvodai egységben alkalmazzuk
- A gyerekek fejlesztésében a differenciált egyéni bánásmód érvényesül
- Tanulást segítő módszerek alkalmazása: kooperatív technikák, drámapedagógia
- Képességfejlesztő foglalkozások biztosítása /mozgásfejlesztés, kézműves tevékenységek, számítógépes fejlesztés/
- Gyógy-testnevelés biztosítása
- Hittan foglalkozáson való részvétel
- Pályázati lehetőségek kihasználása (EFOP 3.1.3. „Esélyteremtő Óvoda” Projekt)
- A hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek fejlesztésébe szükség szerint bevonunk más szakembereket, szervezeteket
- A gyermekjóléti szolgálat, családsegítő, valamint a gyámügy segítségének igénybevétele, annak érdekében, hogy a szociális hátrányt elszenvedő gyermekek minél hamarabb segítségben részesüljenek
- Rendszeres kapcsolattartásra törekszünk a szülőkkel, hogy a gyermekek érdekében megnyerjük támogatásukat, együttműködésüket

- A szülőket bevonjuk az intézményi programokba
- A szülők felvilágosítása a lehetséges kedvezményekről, a szociális hátrányok mérséklésére szolgáló támogatási lehetőségekről
- Szabadidős tevékenységek szervezése / szakkörök /
- A beilleszkedési nehézségekkel küzdő gyermekek szocializációját segítő tevékenységek: játék, drámajáték, azonosulásra épülő játék, kapcsolatteremtő játék, kreatív tevékenységek.
- Társas kapcsolatok alakítása, tapasztalatszerzés az egymással törődésről. Páros szituációs játékok.
- A közös mozgás öröme, mozgásfejlesztő eszközökkel, óvónő által irányított mozgásos játékokban.
- Az énekes játékok a hallás-, és ritmusérzék fejlesztés mellett a különböző érzelmek átéléséhez is segítséget adnak.
- Népmeséink nevelő hatású, én erősítő példát, erkölcsi irányt adnak.

2.7. Roma nemzetiségi nevelési program

A fejlesztési tevékenység

Intézményünkben a roma származású gyermekek körében, roma kulturális nevelést folytatunk, kizárólag magyar nyelven. Nevelő-fejlesztő munkánk során figyelembe vesszük a Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai nevelésének irányelveit.

Cél:

- Kompenzálni a családi nevelés hiányosságaiból keletkező retardációt.
- Segíteni a gyermekeket és a családokat a többségi társadalom elvárásaihoz, normarendszeréhez való alkalmazkodását.
- A gyermekek szeretet és biztonságérzetének biztosítása, „másságuk” tiszteletben tartásával a társadalmi együttélés szabályainak alapozása.

Az óvodai nevelés terén nyilvánvaló, hogy nagyobb odafigyelést, több foglalkoztatást igényelnek ezek a gyerekek.

Társadalmi fejlődésünk szempontjából nagyon fontosnak tartjuk, hogy a különbségek tompuljanak, s ők is hasznos, egyenrangú partnerekké válhassanak emberi társadalmunkban.

Feladat:

- A gyermekek megismerése, az esetleges lemaradás területének és mértékének megállapítása, a tehetség felismerése.
- A testápolási, higiénés, öltözködési és étkezési szokások tapintatos alakítása.
- Nyelvi, kommunikációs képességek fejlesztése.
- Erkölcsi, kulturális értékek, együttélés szabályainak megismertetése.
- A családi és az óvodai nevelés jellemzőinek kölcsönös megismerése és megismertetése, az együttműködés szorgalmazása.

Szakmai tapasztalatainkból kiindulva a roma gyerekek átlagon felüli zenei képességekkel rendelkeznek, amelyek már kora gyermekkorban megmutatkoznak. Mozgáskultúrájuk kifinomult, ritmusra hangolt. Fokozott érdeklődést tanúsítanak az irodalmi művek (versek, mesék, mondókák, bábjátékok) iránt, melyeken keresztül hatást gyakorolhatunk érzelmi szféráikra, biztos bázist teremtve az óvodai felzárkóztató munkához. Célunk, hogy a roma gyerekek kulturális elemeit, hagyományait beépítve jussunk el a többségi társadalom általános szintjére. Ez egyaránt érinti a tanulás és a nevelés minden területét, hangsúlyozottan a gondozási feladatokat /önkiszolgáló tevékenységek, étkezés, higiénia, egészséges életmód, stb. /

A programunk gyakorlati realizálását az óvoda minden pedagógusa felvállalja, mivel nincsenek szegregált roma csoportjaink.

Feladatok megvalósításakor fontos az alábbiak figyelme vétele:

- *Az egészséges életmódra nevelés* szokásainak kialakítása, a szociális hátrányból eredő hiányok kompenzálása. A higiéniai, táplálkozási szokások, a pihenés, edzés, mentálhigiénét biztosító szemléletének megalapozása.
- *Az érzelmi élet gazdagítása*, szocializálás az eltérő, változó környezetbe való beilleszkedéshez. A kezdeti gátlások feloldása, mintakövetés tanulással, egyéni élmények átélésével.
- *Az értelmi képességek* területén mutatkozó eltérések kiegyenlítése. Alapvető tapasztalatok megszerzése. A kiemelkedő képességek felismerése, gondozása / pl. zenei és ritmus, tánc, képességeik / az iskolai alkalmassághoz szükséges személyiségjegyek, részképességek fejlesztése.

- A munkajellegű tevékenységet a nevelés, a személyiségfejlesztés fontos eszközének tekintjük, ezért figyelembe vesszük a gyermekek eltérő élettapasztalatait.

Együttműködés a szűkebb és tágabb környezettel /család, fenntartó, Zöldkereszt Bt, Gyermekjóléti Szolgálat /. Kiemelt feladatnak tekintjük a családdal való együttnevelést, a család bevonását az óvodai életbe.

2.8. A sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelési programja

A sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelését az Óvodai nevelés országos alapprogramja és a sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének irányelve tartalmazza.

A gyermekek jogaival összhangban különleges gondozásra jogosultak a mozgásszervi, érzékszervi, értelmi, beszéd fogyatékos és halmozottan fogyatékos, valamint egyéb pszichés fejlődési zavarral (súlyos tanulási, figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral) küzdő gyerekek.

Helyzetkép-szükségesség

Óvodánk csoportjaiban korábban is jelen voltak az óvodáskorú, speciális nevelési szükségletű gyermekek. A jogi feltételek kialakulása /az 1993. évi LXXIX.tv. a közoktatásról és módosításai / legalizálta az integrációs törekvéseket. A törvény a sérült gyermekek speciális jogaként fogalmazza meg a pedagógiai gondoskodást, a sérültség fokától függően az intézményes nevelést speciális vagy lehetőség szerint lakóhely szerinti intézményben. Az esélyegyenlőségi törvény kimondja, hogy az óvodai nevelésben a többi gyermekkel együtt vehet részt a fogyatékos, amennyiben ez fejlődése, képességei kibontakoztatása szempontjából előnyös.

Az integráció kiterjed az alapító okiratban meghatározott sajátos nevelési igényű gyermekek normál populációban való nevelésére.

Feltételei:

- **Az integrált nevelést tartalmazza az intézmény alapító okirata**
- **A gyermek rendelkezzen szakértői véleménnyel**
- **Az intézmény rendelkezzen a szükséges feltételekkel.**

Az integrált nevelés célja, hogy az Óvodai nevelés országos alapprogramjában megfogalmazott lehetőségek alapján az óvodáskorú gyermekek normál óvodai nevelése során –a részükre folyamatosan és elégségesen biztosított speciális fejlesztés mellett – gyermeki jogait is gyakorolva szociálisan, értelmileg, érzelmileg váljanak alkalmassá az iskolai életre.

Általános elvek a megvalósításhoz

- A gyermek harmonikus személyiségfejlődését, az eredményeit, erényeit, sikeres próbálkozásait értékelő, másságát elfogadó környezet segíti;
- A fogyatékos gyermek iránti elvárást fogyatékoságának jellege, súlyosságának mértéke határozza meg; terhelhetőségét biológiai állapota, esetleges társuló fogyatékosága befolyásolja; egyes területeken kiemelkedő teljesítményre is képes lehet, ennek felismerése és gondozása kiemelt feladatot jelent;
- Az óvodai nevelés ezeknél a gyermekeknél is a nevelés általános célkitűzéseinek megvalósítására törekszik; a nevelés hatására a sérülés arányában náluk is ki kell alakulni az alkalmazkodó készségnek, az akaraterőnek, az önállóságra törekvésnek, az együttműködésnek; ennek érdekében a napirend során mindig csak annyi segítséget kapjon a gyermek, hogy önállóan tudjon cselekedni;
- E gyermekek óvodai nevelésének sajátossága, hogy az egész napos tevékenység a különleges gondozási igény kielégítését is szolgálja csoportos, kiscsoportos vagy egyéni formában; ennek érdekében sérülés specifikus módszerek, terápiák, technikák szakszerű megválasztása és alkalmazása szükséges, és indokolt lehet speciális segédeszközök használata, a segédeszközök elfogadtatása, az azok következetes használatára és megőrzésére nevelés folyamatos feladat;
- A különleges gondozási igényből adódó feladatok végrehajtásánál törekedni kell arra, hogy a nem vagy kevésbé sérült funkciók differenciáltabb működésének tudatos fejlesztésével bővüljenek a kompenzációs lehetőségek. A fejlesztés rövid távú céljait minden esetben a fejleszthetőséget tükröző gyógypedagógiai, -orvosi, -pszichológiai komplex vizsgálat diagnózisára, javaslataira kell építeni. Fontos, hogy az együttnevelés mind az ép, mind a speciális nevelési szükségletet igénylő gyermekek számára lehetőséget adjon az egymással való kommunikációra, egymás megismerésére és elfogadására, így alapozva meg a későbbi társadalmi integrációt. A gyermekek számára az integráció pozitív magatartási mintákat közvetít, a gyermekek megtanulják saját képességeiket helyesen értelmezni.

Az integrált neveléshez óvodánk az alábbi feltételekkel rendelkezik

- Személyes elkötelezettség,
- Pedagógiai, szakmai felkészültség – folyamatos önképzési igénnyel,
- Gyermekcentrikus technikai dolgozók,
- Stabil, egymás munkáját ismerő és elismerő, kapcsolatteremtésre és kapcsolattartásra nyitott pedagógus közösség,
- Kölcsönös bizalom a partnerekben,
- A szükséges tárgyi feltétek biztosításához szükséges anyagiak előteremtésére való készség.

A fejlesztés folyamata

Folyamat	Tevékenység
1./Adatgyűjtés Előzetes, Nevelés folyamatában	Megismerés: tervszerű, rendszeres, célirányos megfigyelés.
2./ Elemzés	Nevelési Tanácsadó vagy Szakértői bizottság vizsgálatának igénylése – Egyeztetés a szülőkkel.
3./ Szakértői vélemény alapján tervezés / 3 hónapra /	A sajátos szükséglet szerinti egyéni fejlesztési terv összeállítása.
4./ A fejlesztés megvalósítása, ha szükséges szakemberrel együttműködve.	Speciális képességfejlesztő tevékenységek szervezésével a szakértői vélemények javaslataival összhangban- a fejlődést az eredménylapon jelezve.
5./ Értékelés, beavatkozás.	Az elért eredményekre épített újabb, magasabb szintű tervezés, folyamatkövetés a PDCA-SDCA logika szerint. Gyakorisága: 3 havonta
6./ Kontroll vizsgálat végeztetése - iskola kezdés időpontjának meghatározása.	

2.9. Tehetséggondozás az óvodában

Az óvodás életkor még nem igazán alkalmas a tehetség megnyilvánulására. Vannak jelek, melyek utalhatnak arra, hogy a kisgyermek képességei kiemelkedőek, ezt az

óvodapedagógusnak észre kell vennie. A tehetségígéretes gyermekeket a szülőkkel együttműködve, nagy odafigyeléssel és végtelen türelemmel segítjük, hogy a legjobb képességeiket tudják kibontakoztatni, megmutatni. Az óvodapedagógus feladata, hogy hagyja a gyermeket önállóan alkotni. Dicsérje, újabb és újabb eszközökkel, lehetőségekkel motiválja, segítse, hogy elképzeléseit megvalósíthassa.

3. ÁLTALÁNOS ISKOLAI NEVELÉSI PROGRAM

3.1. A helyi nevelési rendszer fejlesztésének szempontjai

A pedagógia program készítése stratégiai tervezés a pedagógiai alapelvek és a célok, rendszerének meghatározásával. Az operatív tervezés szintjén a célok eléréséhez szükséges feladatokat és eszközrendszert tartalmazza.

Pedagógiai programunk tartalmának alakításakor figyelembe vettük iskolánk pedagógiai hagyományait, a tanulók, szülők, a fenntartó és a nevelőtestület igényeit.

A tervezés során kiemelt figyelmet fordítottunk az integrált oktatásra, differenciálásra:

- sajátos nevelési igényű tanulók
- beilleszkedési-, tanulási-, magatartási nehézséggel küzdő tanulók
- normál képességű tanulók
- tehetségígéretű tanulók

Katolikus iskoláink nevelésének alapja és középpontja maga Krisztus.

A keresztény nevelésnek abban kell segítenie a tanulókat, hogy megérjenek a szabadság felelős megélésére, érzékük legyen a transzcendencia és az igazi értékek iránt. Megismerjék önmagukat és az őket körülvevő világot. Felülemelkedjenek a közepszerűségen és egyre jobban elkötelezzék magukat az Egyházon belül Isten és az emberek szolgálatára.

„ A katolikus iskolában az oktatásnak és a nevelésnek meg kell felelnie a katolikus tanítás elveinek; az oktatóknak pedig ki kell tűnniük helyes tanításukkal és becsületes életükkel.”

(CIC 803.)

Pedagógiai tevékenységünk a fent idézett elvárásnak megfelelően tehát:

- keresztény értékrendre épít, biztosítja a keresztény gondolkodás jelenlétét,
- a nevelő jelleg dominál,
- a nemzeti értékeket szolgálja,

- fontos szerepet szán az egyházi és a nemzeti hagyományoknak, ugyanakkor arra törekszik, hogy neveltjeink érdeklődéssel, empátiával, segítő szándékkal forduljanak más népek képviselői felé is, kialakuljon interkulturális kompetenciájuk is.

A kompetencia alapú oktatás, újszerű tanulásszervezési formák, módszerek alkalmazásával a képesség kibontakoztató, integrációs felkészítés megszervezésével megteremtjük az esélyegyenlőséget minden tanulónknak.

3.2. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

3.2.1. Az iskolában folyó nevelő-oktató munka alapelvei, értékei

Intézményünk pedagógiai alapelve, hogy a minőségközpontúságot, az esélyegyenlőséget és a tehetséggondozást állandóan szem előtt tartva, tevékenységünk szolgáltató, partnerközpontú jellegét megőrizze.

A ránk bízott tanulók emberi értékeinek, lelki egészségének megőrzését, értelmi és érzelmi intelligenciájának, magatartási szokásainak, alkotásvágyának továbbfejlesztését, sikerélményt biztosító, szeretetteljes, mindenkre személy szerint odafigyelő, segítő légkör megteremtésével biztosítjuk.

Olyan eszközrendszert kívánunk a kezükbe adni, amely a jelen és jövő problémáinak megoldásához nyújt lehetőséget, illetve elősegíti a pozitív életszemlélet kialakulását.

A katolikus iskolákban kitüntetett helyet foglal el a hitoktatás. Ennek elsődleges célja a hit ébresztése, a diákok személyes istenkapcsolatra vezetése. Hisz a megtanult hittételek csak megalapozott Istenkapcsolatban nyernek életet és értelmet.

Ezért a hitoktatás „alapvetően különbözik a többi tantárgy oktatásától, mert nemcsak az a célja, hogy az értelmet elvezesse a vallási igazságokhoz, hanem az egész embert Krisztus tanítványává tegye.” (Kat. Isk. 50.) Ezt csak személyes példaadással, imával és türelemmel lehet elérni. Mindig tekintettel kell lenni a gyermekek életkorára és eddigi vallási műveltségükre. S ha mindent megtettünk, akkor is Isten kegyelme hoz létre minden fejlődést a diákok lelkében.

A diák személyisége a pedagógus személyiségének megnyilvánulásai által fejlődik. Ezért különleges felelősség hárul mind szakmailag, mind morálisan a pedagógusokra. „A katolikus iskola sajátos jellegének biztosítása legnagyobb részben az ott tanítók tevékenységén és

tanúságtételén múlik.”¹ *A nevelő személyiségének fontos eleme a hitelesség, az elfogadás, az empátia. Önmaga állandó fejlesztésére, interperszonális készségeinek (a tanuló személyiségének megismeréséhez szükséges tudás, a tanári – tanulói interakciós és kommunikációs készségek, a konfliktusok kezeléséhez és megoldásához szükséges képességek) javítására kell törekednie. A pedagógus személyisége alapvető motivációs tényező, közvetetten meghatározója a tanulói teljesítménynek, a tantárgy iránti érdeklődésnek, a személyes kapcsolatok minőségének. A tanulókkal megszólítható közelségben kell élnie, demokratikus együttműködést, ugyanakkor a tanuló életkorához igazodó következetes kontrollt kell gyakorolnia.*

A nevelésben fokozott szerepe van a szokásautomatizmusoknak, ezért a szoktatásnak kitüntetett figyelmet kell szentelni.

Nagy a jelentősége a tudásnak, az ismereteknek; értékkonfliktus esetén azonban az emberi morált magasabb rendű követelménynek kell tartani az ismeretnél, a személyiség harmóniáját, „belső békéjét” az érvényesülésnél.

Döntő a követelmények belátáson alapuló belső igénnyé váló betartása (*interiorizáció*) és a pontosság, a fegyelem, az önfegyelem gyakorlása. Az igényes követelmény meghatározása és végrehajtása következetességet feltételez.

Belső kontrolllos, ugyanakkor asszertív személyiségeket kell formálnunk a „Szeresd felebarátodat, mint önmagadat!” keresztény pszichológiai alapelv szerint.

3.2.2. Kiemelt céljaink

Stratégiai célok

- Tudásszerzésre való igény kialakítása, fenntartása, élethosszig tartó tanulás képességének megalapozása
- Folyamatos, személyre szabott fejlesztés
- Partnerek: tanulók, szülők, fenntartó igényeinek figyelembevétele
- Szociális hátrányok kompenzálása
- Környezettudatos, egészségtudatos viselkedés kialakítása, továbbfejlesztése

Operatív célok

1 A katolikus iskola (A Katolikus Nevelés Kongregációja, Róma 1977.) 78. oldal

Tudásszerzésre való igény kialakítása, fenntartása, élethosszig tartó tanulás képességének megalapozása

- Önfejlesztés, önművelés, önértékelés igényének kialakítása, fenntartása
- Tudásszerzésre való igény kialakítása és továbbfejlesztése

Folyamatos, személyre szabott fejlesztés

- Egyéni sajátosságok, képességek figyelembevétele,
- Kompetencia alapú oktatás, a továbblépéshez szükséges kritikus készségek, képességek fejlesztése
- A tanulók segítése abban a folyamatban, hogy keresztény értékekre építve művelt emberré, gazdag személyiséggé, Istent és embertársait szerető, felelős polgárokká, tisztességes és emberséges, alkotásra és boldogságra képes emberré váljanak.
- A tanulók morális és esztétikai szemléletének alakítása, kognitív és kommunikációs képességeinek, az értékes tudás és az értékes alkotások iránti igényének megalapozása.
- Partneri kapcsolatok fejlesztése, az iskolahasználók elégedettségére való törekvés, ezen belül: a hitéletbeli fejlődés, a tudás, a fegyelem, a továbbtanulásra való felkészítés fontossága.

Szociális hátrányok kompenzálása

- Képesség-kibontakoztató, integrációs felkészítés megvalósítása
- Kompetencia alapú oktatás

Környezettudatos, egészségtudatos viselkedés kialakítása

- Témahét megszervezése egészség, környezetvédelem témakörben
- Szűkebb környezetünk, lakóhelyünk megismertetése

3.2.3. A nevelő-oktató munka feladatai

A katolikus iskolának kötelessége vállalni a tanulók személyiségének keresztény szellemű formálását: „ma különösen, hiszen számot kell vetnünk azzal, hogy a család és a társadalom e téren nem teszi meg, ami rajta áll.”² Ezért iskolánk feladata;

2 A katolikus iskola (A Katolikus Nevelés Kongregációja, Róma 1977.) 45. oldal

- Rendszeres értékelés, önértékelés, helyes énkép, önismeret kialakítása
- Rendszeres igényfelmérés
- Hagyományörzés, szűkebb környezet megismertetése, helyes identitás kialakítása európai polgárként
- Szocializáció, demokrácia alapjainak megismertetése
- Vállalkozói alapismeretek elsajátításának biztosítása
- Környezettudatos, testi-lelki egészségre figyelő szemlélet kialakítása
- Feladatmegoldást, tevékenységközpontú oktatást segítő eszközök biztosítása
- Problémamegoldó gondolkodást fejlesztő feladatok meghatározása
- Személyre szabott feladatok megfogalmazása, differenciálás
- Tehetségazonosítás, tehetséggondozás, tehetség nyomon követése
- Életpálya építés segítése
- Kommunikációs technikák megismertetése (IKT, idegen nyelv, metakommunikáció)
- Tanulás tanítása az élethosszig tartó tanulás érdekében
- Személyes meggyőződés, keresztény világszemlélet és világkép kialakítása és érzelmi-szellemi megerősítése

Kulcskompetenciák fejlesztése

Anyanyelvi kommunikáció

Az anyanyelvi kommunikáció magában foglalja a fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények kifejezését és értelmezését szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás) valamint a helyes és kreatív nyelvhasználatot a társadalmi és kulturális tevékenységek során, az oktatásban és képzésben, a munkában, a családi életben és a szabadidős tevékenységekben.

Idegen nyelvi kommunikáció

Az idegen nyelvi kommunikáció az anyanyelvi kommunikáció elemeivel jellemezhető: fogalmak, gondolatok, érzések, tények és vélemények megértése, kifejezése és értelmezése szóban és írásban (hallott és olvasott szöveg értése, szövegalkotás), a társadalmi és kulturális tevékenységek megfelelő keretein belül – oktatás és képzés, munka, családi élet és szabadidős tevékenységek-, az egyén szükségletinek megfelelően. Az idegen nyelvi kommunikáció olyan képességeket is igényel, mint például a közvetítés, más kultúrák megértése. Az egyén

nyelvtudásának szintje változhat a négy dimenzió (hallott szöveg értése, beszédképesség, olvasott szöveg értése és írásképesség), az egyes nyelvek és az egyén társadalmi-kulturális háttere, környezete és igényei/érdeklődése szerint.

Matematikai kompetencia

A matematikai kompetencia a matematikai gondolkodás fejlesztésének és alkalmazásának képessége, felkészítve ezzel az egyént a mindennapok problémáinak megoldására is. A kompetenciában és annak alakulásában a folyamatok és a tevékenységek éppúgy fontosak, mint az ismeretek. A matematikai kompetencia – eltérő mértékben – felöleli a matematikai gondolkodásmódhoz kapcsolódó képességek alakulását, használatát, a matematikai modellek alkalmazását (képletek, modellek, struktúrák, grafikonok/táblázatok) valamint a törekvést ezek alkalmazására.

Természettudományos kompetencia

A természettudományos kompetencia készséget és képességet jelent arra, hogy ismeretek és módszerek sokaságának felhasználásával magyarázatokat és előrejelzéseket tegyünk a természetben, valamint az ember és a rajta kívüli természeti világ közt lezajló kölcsönhatásban lejátszódó folyamatokkal kapcsolatban magyarázatokat adjunk, előrejelzéseket tegyünk, s irányítsuk cselekvéseinket. Ennek a tudásnak az emberi vágyak és szükségletek kielégítése érdekében való alkalmazását nevezzük műszaki kompetenciának. E kompetencia magában foglalja az emberi tevékenység okozta változások megértését és az ezzel kapcsolatos, a fenntartható fejlődés formálásáért viselt egyéni és közösségi felelősséget.

A természettudományos megismerés támogatása:

A *GEOMATECH Interaktív, digitális természettudományi feladat- és tananyagrendszer*, a természettudományos tárgyak oktatására létrehozott, a tárgyak komplexitásának vizualizálására fókuszáló digitális tananyagegységeinek tanórai, illetve tanórán kívüli alkalmazása javítja az oktatás hatékonyságát, növelik az órák játékosságát és élményszerűségét és aktívan hozzájárulhatnak ahhoz, hogy a gyerekek számára elvont, természettudományos feladatok vizualizálása és láthatóvá tétele révén segítséget nyújtson a tananyag gyorsabb és eredményesebb megértéséhez és elsajátításához. Az elkészített digitális tananyagegységek megfelelnek a Nemzeti Alaptanterv és a Kerettanterv követelményeinek és követik az érintett évfolyamokon oktatott tanmenetet.

Digitális kompetencia

A digitális kompetencia felöleli az információs társadalom technológiáinak (Information Society Technology, a továbbiakban: IST) magabiztos és kritikus használatát a munka, a kommunikáció és a szabadidő terén. Ez a következő készségeken, tevékenységeken alapul: információ felismerése, visszakeresése, értékelése, tárolása, előállítása, bemutatása és cseréje: továbbá kommunikáció és hálózati együttműködés az Interneten keresztül. Az IKT eszközök hatékony és biztonságos használatának és alkalmazásának fejlesztés.

A problémamegoldó gondolkodás fejlesztésének támogatása:

A *LEGO programozható robot* megoldása olyan eszközkészlet, amely tanórai, szakköri keretben egyaránt használható és motiválja a tanulókat a feladatmegoldásra, ugyanakkor a kompetenciafejlesztésben (különös tekintettel a digitális, a logikus-algoritmikus gondolkodás, a problémamegoldás, a magasabb rendű gondolkodási készségek fejlesztésére) is eredményesen alkalmazható. Az informatika tantárgy mellett tantárgyi célok szolgálatában használható matematika és természettudományos tanórákon, a nagyobb szabadságfokkal rendelkező foglalkozásokon pedig számos lehetőséget biztosít a tanulói kreativitásnak.

A hatékony, önálló tanulás (tudásszerzés)

A hatékony, önálló tanulás azt jelenti, hogy az egyén képes kitartóan tanulni, saját tanulását megszervezni egyénileg és csoportban egyaránt, ideértve az idővel és az információval való hatékony gazdálkodást is. Felismeri szükségleteit és lehetőségeit, ismeri a tanulás folyamatát. Ez egyrészt új ismeretek szerzését, feldolgozását és beépülését, másrészt útmutatások keresését és alkalmazását jelenti. A hatékony és önálló tanulás arra készíti a tanulót, hogy előzetes tanulási és élettapasztalataira építve tudását és képességeit helyzetek sokaságában használja, otthon, a munkában, a tanulási és képzési folyamataiban egyaránt. A motiváció és a magabiztosság e kompetencia elengedhetetlen eleme.

Szociális és állampolgári kompetencia

A személyes, értékorientációs, interperszonális, interkulturális, szociális és állampolgári kompetenciák a harmonikus életvitel és a közösségi beilleszkedés feltételei, a közjó iránti elkötelezettség és tevékenység, felöleli a magatartás minden olyan formáját, amely révén az egyén hatékony és építő módon vehet részt a társadalmi és szakmai életben, az egyre sokszínűbb társadalomban, továbbá ha szükséges, konfliktusokat is meg tud oldani. Az állampolgári kompetencia képessé teszi az egyént arra, hogy a társadalmi folyamatokról,

struktúrákról és a demokráciáról kialakult tudását felhasználva, aktívan vegyen részt a közügyekben.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

A kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia segíti az egyént a mindennapi életben – a munkahelyén is – abban, hogy megismerje tágabb környezetét, és képes legyen a kínálgató lehetőségek megragadására. A tudást, a kreativitást, az újításra való beállítódást és a kockázatvállalást jelenti, valamint azt, hogy célkitűzései érdekében az egyén terveket készít és hajt végre. Alapját képezi azoknak a speciális ismereteknek és képességeknek, amelyekre a gazdasági tevékenységek során van szükség.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség

Az esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség magában foglalja az esztétikai megismerés, illetve elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának elismerését mind a tradicionális művészetek nyelvein, illetve a média segítségével, ideértve különösen az irodalmat, a zenét, a táncot, a drámát, a bábjátékot, a vizuális művészeteket, a tárgyak, épületek, terek kultúráját, a modern művészeti kifejezőeszközöket, a fotót s a mozgóképet.

ALAPELVEK, ÉRTÉKEK	CÉLOK	FELADATOK	ELJÁRÁSOK	ESZKÖZÖK
Tézisek, tényyszerű megállapítások - kijelentő mondatokban fogalmazva.	Mozgósító erejű, célok – felszólító mondatokban fogalmazva.	Konkrét feladatok, tennivalók, amelyek elvégzésével valóra válnak a célok. Mit kell tennünk?	Azon folyamatok, eljárások, melyektől sikert várunk.	Alkalmazott módszerek, eszközök. Felsorolás.
Nevelő – oktató munkánkban a demokratizmus, a humanizmus, az egyén tisztelete, a lelkiismereti szabadság, a személyiség fejlődése, az alapvető közösségek (család, nemzet, az európai nemzetek közössége, az emberiség) együttműködésének kibontakoztatása, a népek, nemzetek, nemzetiségi, etnikai csoportok és a nemek egyenlősége, a szolidaritás és a tolerancia értékei hatják át a tanítási-tanulási folyamatokat.	Alakítsuk ki az alapvető kulcskompetenciákat a tanulóknak: - anyanyelvi, - idegen nyelvi, - matematikai, - term. tudományos, - digitális, - a hatékony önálló tanulás, - szociális és állampolgári - kezdeményező képesség és vállalkozói komp., - esztétikai-művészeti tudatosság és kifejező-képesség Minden kompetencia-terület tartalmazza a szükséges ismeretek, képességek és attitűdök tárházát a NAT szerint	Fejlesszük az egész életen át tartó tanuláshoz szükséges motívumokat (önfejlesztő elképzelések) és tanulási képességeket (stratégiákat és módszereket)! A kulcskompetenciák NAT által meghatározott rendszere járuljon hozzá a szükséges ismeretek, képességek és attitűdök közvetítésével a kritikusgondolkodás, a kreativitás, kezdeményezés, a problémamegoldás, a kockázatértékelés, a döntéshozatal és az érzelmek kezelésének elsajátításához.	A modern személyközpontú, interaktív, tapasztalati tanulásra alapozó tanulásszervezési eljárások, módszerek, pedagógiai kultúra általánossá tétele. A tanulás tervezésében, szervezésében és irányításában a tevékenységközpontú tanítási gyakorlatot honosítjuk meg, mely életszerű helyzetek teremtésével alkalmat nyújt konkrét élmények és tapasztalatok gyűjtésére;	Az egyes kompetencia-területekre készített programcsomagok (tanulói, tanári segédletek, demonstrációs eszközök, stb.) Elérhető: www.sulinovadat.bazis.hu A képesség-kibontakoztató felkészítés megszervezhető integrált felkészítésként is, ha a közösségfejlesztés és a személyiségfejlesztés a halmozottan hátrányos helyzetű és az e körbe nem tartozó tanulók közös felkészítése keretében valósul meg;

Iskolánk a fiatalokat felkészíti az önálló ismeretszerzésre és önművelésre, ennek feltétele a tanulási képességek és szilárd alapkészségek kialakítása.	A tanulás tanítását és az önálló ismeretszerzés képességének kialakítását minden pedagógus tekintse kiemelt feladatának!	A tanulási stratégiák, módszerek és technikák megtanítása minden tanulónak. A mérés, mint a képességfejlesztés alapeleme. Nem az elsajátított ismeretanyag mennyiségének, hanem a kompetenciák szintjének meghatározását szolgálják	A mérési, ellenőrzési, értékelési és minőségbiztosítási rendszerben meghatározott rend szerint funkciójuknak megfelelően elvégezzük a diagnosztikus, a formatív és szummatív méréseket.	A tanulásmódszertan epocha beépítése 5 – 8 évfolyam tantárgyi struktúrájába. A diagnosztikus és formatív mérések mérőeszközeit iskolai szinten készítjük el, illetve választjuk ki, a szummatív tesztek elkészítéséhez pedig standardizált mérőeszközöket alkalmazunk.
Az egyéni adottságokat figyelembe véve alakítjuk tanítványainkban a teljesítményközpontú beállítódást (attitűd), az önálló tanulás képességét.	Minden kolléga helyezzen kiemelt hangsúlyt a kreativitás fejlesztésére és a (belső) tanulási motiváció erősítésére!	Differenciált nehézségű feladatokkal, testreszabott egyéni és csoportos foglalkoztatással lehetőséget adunk az egyéni haladási ütem kialakítására.	Gazdagító, dúsító feladatokkal, programokkal és valódi problémák megoldásával alkalmazkodunk a különböző tanulói képességekhez.	Egyéni fejlesztő programokkal (felzárkóztató, fejlesztő, versenyre készítő - tehetséggondozó), és a modern informatikai eszközök alkalmazásával (CD, videofilmek, SDT, könyvtár) segítjük az egyéni haladási ütem követését.
A kiváló adottságokkal és képességekkel rendelkező tanulónak is lehetőséget teremtünk tehetségük kibontakoztatására.	A képességfejlesztés és tehetséggondozás legyen kiemelt szempont – mind a tanórai és tanórán kívüli foglalkoztatási formákban	A tehetséges gyermekeket valós szükségleteik szerint segítjük a saját önfejlesztő stratégiájának kialakításában és megvalósításában.	A tanórai és tanórán kívüli tevékenységekben, a tanulmányi versenyekre történő felkészítéssel, szerepléssel.	Intelligencia és kreativitás - fejlesztés egyéni programokkal, a komplex személyiségépítés teljes eszközrendszerével.

Alkotó pedagógiai klímát teremtünk az eredményes munka érdekében.	Jellemezze munkánkat egyfelől a következetes követelés és igényesség, másrészt a tanulók jogainak, emberi méltóságának tiszteletben tartása, a velük szemben megnyilvánuló pedagógiai tapintat, bizalom, türelem, igazságosság, segítőkészség!	Demokratikus alapokon álló, integratív tanár – diák viszonyt alakítunk ki. A tanítási órák légköre, hangulata oldott, a tanulók sikerorientált beállítódással dolgoznak.	Növeljük a tanulók aktív részvételét igénylő ismeretszerzési módok arányát (megfigyelés, kísérlet, új információs és kommunikációs technikákat alkalmazó anyaggyűjtés, modellezés, szerepjáték, drámapedagógia stb.).	Az ismeretek és összefüggések tanulói felfedezése, a szemléltetés, cselekvés, az aktivizáló módszerek alkalmazása jellemzi a tanulási – tanítási folyamatokat.
Támogatást adunk a szociokulturális hátrányok leküzdéséhez. Szakszerű integrációs és integrált nevelési gyakorlat megvalósítására törekszünk.	Akadályozzuk meg azt, hogy a szociokulturális hátrányok tanulási esélyegyenlőtlen séget eredményezzenek!	A rászoruló gyermekeket hatékony felzárkóztató munkával, napközi otthonos ellátással segítjük.	Differenciált foglalkoztatással, az egyéni haladási ütemhez igazított fejlesztő terheléssel. Alkalmazzuk a kooperatív tanulási-tanítási technikákat és módszereket!	Felzárkóztató, differenciált csoportos foglalkozás keretében és egyéni felzárkóztató korrepetálással.
Az általános társadalmi modernizációt követve lépést tartunk az informatikai forradalommal. A kompetencia alapú oktatás fokozatos kiépítésével alkalmazzuk az SDT – programokat.	Minden pedagógus tanulja meg és alkalmazza a modern infokommunikációs technikákat, a számítástechnika i - informatikai eszközöket a saját tantárgya oktatása során!	Tanórai keretben és azon kívül megtanítjuk gyermekeinknek a számítástechnika alapjait, az interaktív táblával folytatott oktatási metódust.	A fejlesztő programok alkalmazásával lehetővé tesszük minden tanulónak az egyéni tanulási utak érvényesítését.	A kezdő szakaszban már megismerkednek a számítógéppel, barátkoznak játékos képességfejlesztő programokkal, az alapozó és fejlesztő szakaszban emelt óraszámban számítástechnika képzést nyújtunk.

Minden iskolai tevékenységünk - az oktatás és nevelés terén egyaránt - a gyermekek okos szeretete hatja át. „Szeretni kritika nélkül együgyűség, kritizálni szeretet nélkül becstelenség.” (Németh L.)	Következetesen a „bátorító – megengedő” nevelői magatartást alkalmazzuk, amely pozitív szociális tükör a gyermekek számára! Személyes példával adjunk mintát a gyermekeknek az empátiás személyközi kapcsolatokra!	Növeljük tanulóink önbizalmát és önértékelését, építsük a pozitív énképét, erősítsük a belső kontroll beállítódását, fokozzuk a felelősségvállalást, az önállóságot! Tudatosan neveljük énerős, jó komfortérzésű fiatalokat!	A pedagógus a „megszólíthatóság” közelségében él tanítványaival, az interperszonális kapcsolatai építő jellegűek. A pozitív tartalmú „csoportnyomás” eszközeit is alkalmazza.	A pozitív motivációs eszközökkel, a jutalmazás és büntetés módszereinek mértéktartó (nem szélsőséges) alkalmazásával.
A közösségek biztosítanak terepet a növendékek önállóságának, öntevékenységének, önkormányzó képességének kibontakoztatásához.	A tanulási tevékenységek közben és a tanulói közösségben való élet során fejlessze a tanulók önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését, empátiáját!	Az elemi és politikai szocializáció folyamatainak tudatos irányítása, elősegítése.	A kortárs kapcsolatok megerősítésével, elemi állampolgári és a mindennapi életvitellel összefüggő praktikus ismeretek nyújtásával. A diákönkormányzat érdemi működtetésével. A különböző kommunikációs technikák és konfliktuskezelési stratégiák elsajátítása.	Változatos kommunikációs technikák alkalmazására, toleranciára, a másság elfogadására, empátiára, az emberi jogok tiszteletben tartására, a konfliktusok kezelésére nevelünk személyes példával is.

A NAT valamennyi műveltségi területe szolgálja a kulcskompetenciák fejlesztését: - a magyar nyelv és irodalom; - az élő idegen nyelv; - a matematika; - az ember és társadalom; - ember a természetben; - földünk – környezetünk; - a művészetek; - az informatika; - az életviteli és gyakorlati ismeretek; - a testnevelés és sport;	Cél: Az emberi élet harmóniájának megtalálása, a boldogságélmény megélése, a konstruktív életvezetés az egyén hasznára és a társadalom javára. Sokoldalú kompetenciákkal bíró ifjúság nevelése, akik a felnőtt életben megtatálják helyüket és boldogulásukat.	Kiemelt fejlesztési feladataink: - énkép, önismeret, - hon-és népismeret, - európai azonosságtudat - egyetemes kultúra, - aktív állampolgárságra, - - - demokráciára nevelés, - gazdasági nevelés, - környezettudatos ságra nevelés, - a tanulás tanítása, - testi és lelki egészség, - felkészülés a felnőtt szerepekre	A sokoldalú módszertani kulturáltság és változatos eljárások gazdag tárházából minden fejlesztő hatású adekvát eljárás alkalmazható. A pedagógus munkája a professzionális mesterségből ezáltal válik alkotó művészetté.	A hagyományos és digitális ismerethordozók sokaságából kiválasztva az adott életkorban célszerű módszereket és eszközöket; egyéni és csoportos aktivitásra serkentő munkaformákkal.
A kompetencia központú tanítás alapja készségek, képességek, motívumok és attitűdök fejlesztése.	A mindennapi pedagógiai munkánk fejlesztő jellegű legyen!	Az egyéni fejlesztési szint felmérése, személyre szabott tanulási módszerek keresése	Egyénre szabott fejlesztési módok kidolgozása, differenciálás.	Mérőlapok, feladatlapok, differenciált feladatok a gyorsan, az átlagosan, a lassan haladó tanulók számára.
A mennyiségi oktatás helyett a minőségi oktatás előtérbe helyezése a tanítási órákon.	Biztosítsuk az alkalmazható tudást minden tanuló számára!	Szakmai és módszertani megújulás a már jól bevált hagyományos módszerek mellett.	A hatékony tanulási technikák megismertetése a nevelőkkel.	Differenciálás Kooperatív technikák Projektek

A releváns tudás kialakítása a matematikai, az anyanyelvi, a digitális kompetencia területén.	Juttassuk el a tanulókat a realisztikus, azaz a mindennapi életben előforduló szituációkban való alkalmazás képességéhez!	Szelektálni kell a tantárgyi tartalmak között azon témakörök hangsúlyosabb megjelenítésével, amelyek jobban elősegítik a megszerzett tudás alkalmazását és továbbfejlesztését, a készségfejlesztést.	A kompetencia alapú matematikai, anyanyelvi és digitális oktatás bevezetése. Projektnapok szervezése.	A gyakorlati életből vett problémák, feladatok megoldása.
A hatékony tanulás érdekében megfelelő tanulási környezet kialakítása.	A tanulási környezet indítson aktív, konstruktív elsajátítási folyamatokat a tanulóknál!	Egyensúlyt kell találni az egyéni tanulás, a felfedeztetés, a problémamegoldás, a szervezett oktatás és irányítás között.	Önszabályozási stratégiák, autentikus, életszerű helyzetek kialakítása, amelyek során szerzett kompetenciákat a későbbiekben alkalmazniuk kell.	Szituációs játékok Gyakorlati életből vett problémák megoldása. Viták indíttványozása
Az írásbeli szövegalkotás fejlesztése is alapvetően fontos a mai modern világunkban	Növekedjen a tanuló kreatív íráskészsége, ezzel képes lesz meglévő ismereteit ötletesen, újszerűen, szokatlan funkcióban használni.	Tudjon írni: - feljegyzéseket, - életrajzot - magánlevelet, - egyszerű történeteket	Ajánlott nyelvi tevékenységek: - vázlatkészítés - életrajz írása - élménybeszámoló - feljegyzés írása - történet tömörítése	Minták, vázlatok, produktumok elemzése, alkotása. Gyakorlás

A szövegértés a beszédértés és az olvasás kompetenciáját foglalja magában.	A tanuló fő vonalaiban képes legyen megérteni a köznyelvi beszédet, a legfontosabb információkat ki tudja szűrni, tudjon követni részletesebb instrukciókat. Továbbá, hogy megértse a közlésekben kifejezett érzelmeket.	A legfontosabb feladat, hogy a hétköznapi témákról szóló szövegeket megértse a tanuló. Hosszabb szövegeket hallva, olvasva a kívánt információt megtalálja, megértse.	Mindenféle szövegtípus hallgatása és olvasása a megfelelő nyelvi szinthez igazodva. - történetek, mesék, - versek	Autentikus olvasott és hallható anyagok.
A projektmunka minél szélesebb körű bevezetése fejleszti az általános tanulási képességeket.	A projektmunka során a tanulók átélhető, valós élményeket szereznek, tevékenységüket önmaguk irányítják, a csoportban való együttműködés a kommunikatív nyelvhasználatot erősíti.	A tanulók képesek: - egy adott modellt követve saját szöveget alkotni, - saját munkájukat bemutatni, - követni a projekt készítés lépéseit, - megérti a projekt forrásaként használt szöveg üzenetét és a fő információt.	Szabad interakció: - feladatfelmérés - tervezés - követés - értékelés - megvitatás	Különböző anyag és eszközhasználat, minél szélesebb választékban.

3.2.4. Elvárt eredmények

- Az egyeki lakosok számára teljes körű és minőségi óvodai és általános iskolai ellátás valósul meg
- Igény lesz a rendszeres mozgás. A tehetségek felkészítése versenysportra.
- Elfogadják társaik eltérő külsejét, viselkedését, másságát.
- Élménygazdag foglalkozások, hatékony készségfejlesztés valósul meg.
- Megteremtődik az esélynövelő, együttnevelő pedagógiai környezet.
- Az intézményben létezik együttműködésre épülő értékelési rendszer.

3.2.5. Alkalmazott tevékenységformák, módszerek, eljárások, eszközök

- Kompetencia alapú oktatás
- Projektmódszer
- Témahét
- Moduláris oktatás
- Műveltségterület tantárgyi bontás nélkül
- Tehetséggondozó eljárások, programok
- Egyéni fejlesztés, differenciálás
- Integrált oktatás
- Változatos tanulásszervezési formák
 - Kooperatív
 - Csoportos
 - Mikrocsoporthoz
 - Tanulópár
 - Egyéni
 - Frontálisan irányított egyéni
 - Frontálisan irányított csoportos
 - Differenciált egyéni
 - Differenciált csoportos

Nevelési eszközök:

- Pozitív minta
- Pozitív példa
- Egyéni utak bejárásának lehetősége
- Műveltségterület tantárgyi bontás nélküli oktatása:

A halmozottan hátrányos helyzetű tanulókkal való foglalkozás új feladatok, új helyzetek elé állítja a pedagógusokat. Iskolánkban, számuk az elmúlt években nagyon megnőtt. A tananyagot a tanuló érdeklődésén alapuló, életszerű feladatok köré csoportosítjuk, melyben kiemelkedő szerepet kap a kooperatív csoportmunka. Egyrészt azokat a képességeket, amelyek nem köthetők tantárgyhoz (empátia, szociális érzék, önértékelés helyessége, egymásra figyelem stb.), másrészt azokat, amelyek általában tanulási képességek (szövegértés, információgyűjtés és

rendszerezés, az olvasottak előadása stb.), és ugyanakkor fejlesztjük a tantárgyi képességeket is.

- A magyar nyelvi és az irodalmi órák nem válnak külön egymástól. A követelmények és a tanórai tevékenységek együtt alkotnak egy teljes egészet. Ennek megfelelően az osztályozás is egy tantárgynak megfelelő: magában foglalja mind a magyar nyelvi, mind az irodalmi teljesítményeket, amelyeket a naplóban is egy sorban kerül rögzítésre.

3.3. A pedagógusok helyi intézményi feladatai, az osztályfőnöki munka tartalma, az osztályfőnökök feladatai

3.3.1. A Szent János Katolikus Általános Iskola pedagógusainak alapvető feladatai

- A rábízott tanulók nevelése, oktatása a kerettantervben előírt törzsanyag átadása, elsajátításának ellenőrzése, a tanulók személyiségének sokoldalú fejlesztése sajátos nevelési igényű tanuló esetén a Szakértői Bizottság Szakértői Véleményében meghatározott egyéni differenciálás figyelembe vételével.
- A kerettantervben és a pedagógiai programban meghatározottak szerint érdemjegyekkel vagy szövegesen, sokoldalúan, a követelményekhez igazodóan értékelje a tanulók munkáját.
- Katolikus iskolánkban a pedagógus alapvető feladata, hogy a katolikus keresztény erkölcsi elvek betartása mellett, hivatásához méltó példamutató magatartást tanúsítson.
- A tanulók, a szülők és munkatársak emberi méltóságát és jogait maradéktalanul tiszteletben tartsa, javaslataikra, kérdéseikre érdemi választ adjon.
- Heti teljes munkaidejének nyolcvan százalékát (kötött munkaidejét) az intézményvezető által meghatározott feladatok ellátásával töltse.
- Heti teljes munkaidejének ötvenöt–hatvanöt százalékában (neveléssel-oktatással lekötött munkaidejében) tanórai és egyéb foglalkozásokat tartson.
- Kötött munkaidejének neveléssel-oktatással le nem kötött részében a nevelést-oktatást előkészítő, a neveléssel-oktatással összefüggő egyéb feladatokat, tanulói felügyeletet, továbbá eseti helyettesítést lásson el.
- A gyermekek/tanulók érdekében együttműködjön munkatársaival és más intézményekkel.

- Aktívan vegyen részt a nevelőtestület szakmai munkájában, döntéseinek előkészítésében.
- Segítse a pályakezdő - gyakornok, vagy az iskolába újonnan érkező pedagógus munkáját, beilleszkedését.
- Méltó módon, az intézmény értékrendjének szem előtt tartásával képviselje az iskolát.
- A pedagógiai programban, az SzMSz-ben, és az intézmény további szabályzataiban előírt pedagógiai és adminisztratív feladatokat maradéktalanul (pontosan, precízen, a tartalmi és formai követelmények betartásával) határidőre teljesítse.
- Pontosán és aktívan részt vegyen a nevelőtestület értekezletein, fogadóórákon, az iskolai ünnepségeken valamint az éves munkaterv szerinti rendezvényeken.
- Az ügyeleti munkát pontosan, felelősségteljesen lássa el.
- Vegyen részt a számára előírt pedagógus továbbképzésen, folyamatosan képezze magát.
- A jogszabályokban meghatározott határidőkre szerezzék meg a kötelező minősítéseket.
- Őrizze meg a tudomására jutott hivatali titkot.
- A rábízott csoportszoba, osztályterem, szaktanterem pedagógiai szakszerűségét, esztétikusságát, gondozottságát kísérvé figyelemmel, gondoskodik a leltárában szereplő eszközök és felszerelések épségének megóvásáról, rongálások megelőzéséről.

3.3.2. Az osztályfőnöki munka tartalma

A tanév osztályfőnöki munkatervének tartalma

- az osztály statisztikai adatai,
- az osztály diák bizottság tagjai,
- az osztály szülői szervezetének vezetői,
- osztályfőnöki tanmenet (az osztályfőnöki órák éves terve),
- programtervezet az adott tanévre,
- fogadó órák és szülői értekezletek terve,
- a szülői értekezleteken készült emlékeztetők, jelenléti ívek
- az osztály félévi és tanév végi statisztikai adatai,
- félévi és tanév végi értékelés az osztályközösség fejlődéséről,

Az osztályfőnöki órák tartalma

Az osztályfőnöki órák tananyagát, tematikáját évfolyamonként a helyi tanterv tantárgyi tantervei tartalmazzák.

Az osztályfőnök feladatai

Az osztályfőnök folyamatosan fejleszti az osztályába járó tanulók személyiségét, elősegíti egészséges testi, lelki mentális fejlődésüket. Egymás szeretetére és tiszteletére, a családi élet értékeinek megismerésére és megbecsülésére, együttműködésre, környezettudatosságra, egészséges életmódra, hazaszeretetre neveli a tanulókat.

A keresztény értékrendnek megfelelő magatartású aktív osztályközösséget alakít ki.

Előmozdítja a tanulók erkölcsi fejlődését, a közösségi együttműködés magatartási szabályainak elsajátítását, az alapvető erkölcsi normákat a tanulókkal, a szülőkkel és a nevelőtársakkal szemben betartatja.

- Kitölti és vezeti az osztálynaplót, ellenőrzi a szükséges beírásokat, szükség esetén gondoskodik azok pótlásáról.
- Felfekteti és vezeti a tanulói törzslapokat és bizonyítványokat.
- A helyi tanterv alapján elkészíti az osztályfőnöki munka éves tervét (osztályfőnöki munkaterv, tanmenet). A tanmenet szerint vezeti az osztályfőnöki óráit.
- Havonta ellenőrzi a tanulói tájékoztató füzeteket.
- Elkészíti az osztálystatisztikákat és a kapcsolódó elemzéseket.
- Félévkor és tanév végén értékelést készít az osztályközösség fejlődéséről.
- Az osztályfőnök fokozott törődéssel foglalkozik az osztályába járó kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal.
- Segíti a tanulási, beilleszkedési, magatartási nehézséggel küzdő tanulók iskolai munkáját.
- Támogatja az osztályába járó tehetséges tanulók fejlődését.
- Osztályában ellátja a gyermekvédelmi feladatokat, együttműködik a gyermekvédelmi felelőssel, szükség esetén a gyermekjóléti és családsegítő szolgálattal.
- Figyelemmel kíséri a tanulók hiányzásait, a mulasztásokat az osztálynaplóban havonként összesíti. Igazolatlan mulasztás esetén a jogszabályokban előírtak szerint jár el.

- Kapcsolatot tart az iskola-egészségügyi szolgálattal, figyelemmel kíséri a tanulók egészségi állapotát, szükség esetén tájékoztatja az osztályban tanító nevelőket.
- Folyamatosan kapcsolatot tart és együttműködik az osztályban tanító pedagógusokkal.
- Figyelemmel kíséri a diákok tanulmányi előmenetelét, és erről rendszeresen – legalább havonta – tájékoztatja a szülőket.
- A bukásra álló tanulók szüleit időben (a félév vége és az év vége előtt legalább egy hónappal) írásban értesíti.
- Amennyiben a tanuló az év végén tanulmányi kötelezettségeinek nem tesz eleget, tájékoztatja szülőket a tanuló továbbhaladásának feltételeiről.
- Hónap végén érdemjeggyel értékeli a tanulók magatartását és szorgalmát.
- Félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók magatartás és szorgalom osztályzatára.
- Félév végén és a tanév végén javaslatot tesz a nevelőtestületnek a tanulók munkájának dicsérettel történő elismerésére.
- Az iskolai házirendet megsértő tanulót először szóbeli, majd írásbeli figyelmeztetésben, intőben vagy rovóban részesíti. Szükség esetén javaslatot tesz a tanuló elleni fegyelmi eljárás lefolytatására.
- A lehetőséghez mérten megismeri a tanulók családi és szociális körülményeit.
- A szülők figyelmét felhívja a szociális és egyéb juttatásokra.
- Kapcsolatot tart a szülőkkel, a tanuló iskolai teljesítményéről, magatartásáról, az ezzel kapcsolatban észlelt problémákról, az iskola döntéseiről, a gyermek tanulmányait érintő lehetőségekről rendszeresen tájékoztatást nyújt.
- Tájékoztatja a tanulókat és a szülőket az őket érintő kérdésekről. Érdemi választ ad a szülők és tanulók iskolai élettel kapcsolatos kérdéseire.
- Szülői értekezleteket és fogadó órákat szervez.
- Támogatja és segíti az osztályban működő szülői szervezet munkáját.
- Figyelmezteti a szülőket, ha a gyermekük jogainak megóvása vagy fejlődésének elősegítése érdekében intézkedést tart szükségesnek.
- Segíti és ösztönzi a tanulói pályaaorientációját, megismerteti őket a pályaválasztási és továbbtanulási lehetőségekkel.

- A nyolcadik évfolyamon ellátja a tanulók középiskolai jelentkezésével kapcsolatos feladatokat, elkészíti az ehhez szükséges dokumentumokat.
- Az iskolai és iskolán kívüli rendezvényekre, programokra kíséri osztályát, felügyel a tanulókra.
- Tájékozódik a tanulók iskolán kívüli tevékenységeiről.
- Egyéb közösségfejlesztő, szabadidős, kulturális programokat szervez.
- Figyelemmel kíséri osztálya tantermének állapotát.

3.4. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

„A személyiségfejlesztés az önfejlődés elősegítése, a belső lehetőségeket kicsalogató és azokat társas kapcsolatokban kipróbáló öntapasztalás folyamata, melynek során arra építünk, ami a személyiségünkben lehetőségként adott. Olyan élményekkel szolgáljuk e fejlesztőmunkát leginkább, amelyekben a gyermek önmaga rájöhet arra, hogy mire képes.”

Bagdy Emőke

A személyiségfejlesztés alapja a szeretetparancs hármassága: szeretni Istent, szeretni embertársaimat, mint saját magamat. Akiben ezek a tulajdonságok megerősödnek, fogékony lesz a szentre, az igazra, a jóra és a szépre.

A legfőbb általános emberi értékek keresztény hitünkben gyökereznek és Jézus életében mutatkoznak meg a legteljesebben. Ezért a diákok elé példaként Jézust, az őt követő szenteket és a ma körülöttünk élő szent életű embereket kell állítanunk.

A különböző ismeretek elsajátítása eszköz a tanulók értelmi, önálló ismeretszerzési kommunikációs cselekvési képességeinek a kialakításához, fejlesztéséhez. A képzés tartalma az emberre, a társadalomra, a művészetekre, a természetre, a tudományokra, a technikára vonatkozó kultúra alapvető eredményeit foglalja magában, a tanulók életkori, fejlettségi szintjéhez méretezett kiválasztással, elrendezéssel. Feldolgozása, összefüggéseinek feltárása megalapozhatja a tanulók műveltségét, világszemléletüket, világképük formálódását, eligazodásukat szűkebb és tágabb környezetükben.

- A tanuláshoz és a munkához való helyes viszony kialakítása.
- Érzelmi biztonság megteremtése minden tanuló számára.
- Színes, változatos kommunikációs technikák megismertetése, önkifejezés a művészetek eszközeivel.

- Beilleszkedési nehézséggel küzdő, impulzív, nonkonformista attitűdöt mutató tanulók problémáinak kezelése nevelési tanácsadó szakembereinek segítségével, szülők bevonásával.
- Érzelmi és értelmi intelligencia fejlesztése.
- Szociális hátrányok csökkentése képesség kibontakoztató, integrációs felkészítéssel
- Inkluzív nevelés.
- Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása.
- A tanulók közösségére és önmagukra irányuló helyes cselekvésre és aktivitásra készítető érzelmek kialakítása.
- Pozitív szociális szokások kialakulásának, gyarapodásának segítése.
- Környezettudatos, egészségtudatos szemlélet kialakítása.

3.5. A közösségfejlesztéssel kapcsolatos feladatok

„Az iskola épp azzal válik katolikussá, hogy – bár más-más fokon – az iskolai közösség minden tagja osztozik a keresztény világlátásban, s ezt ki is jelentik. Így ebben az iskolában az evangéliumi elvek válnak nevelési eszménnyé, belső ösztönzővé és egyúttal végső céllá.”³

A közösségfejlesztés közös feladat. Az iskola valamennyi dolgozójának figyelembe kell vennie mindennapi munkája során, hogy példaként áll a diákok előtt megjelenésével, viselkedésével, beszédstílusával.

Feladataink:

- Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása.
- A tanulók közösségére és önmagukra irányuló helyes cselekvésre és aktivitásra készítető érzelmek kialakítása.
- Pozitív szociális szokások kialakulásának, gyarapodásának segítése.
- Közösségi megbízatások, feladatok végzése (hetes, tanulói ügyelet, DÖK tisztségek).
- Rendszeres értékelés és önértékelés a reális énkép kialakulásához, az értékítélet objektivitásához.
- A személyes kapcsolatok minőségének javítása az alkalmazkodó képesség, a szocializáció és a kommunikáció fejlesztésével.

3 A katolikus iskola (A Katolikus Nevelés Kongregációja, Róma 1977.) 34. oldal

- Demokráciára nevelés, jogok és kötelességek ismerete a diákönkormányzat érdekképviselési szerepének megismertetésével.
- A tanulók bevonása a belső szabályok megalkotásába.
- Konfliktuskezelési eljárások, technikák megismertetése.
- A halmozottan hátrányos helyzetű tanulók képesség kibontakoztató, integrációs felkészítése.
- Közösségi programok.
- Ismerkedés a cigány kultúrával.

3.6. A tanulók intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

A Szent János Katolikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola tanulói az intézményi döntési folyamatban a saját kezdeményezésükre létrehozott diákönkormányzat útján vesznek részt. Tanulóink saját vagy közösségeik nevében szabadon véleményt nyilváníthatnak az őket érintő kérdésekről, észrevételeket tehetnek, javaslattal élhetnek az iskolai élet egészével vagy részterületeivel kapcsolatban.

A diákönkormányzat érdekeit a nevelőtestületben a diákönkormányzat felnőtt vezetője képviseli. A DÖK segítő pedagógust a diákönkormányzat javaslatára az intézményvezető bízza meg.

A diákönkormányzat képviselőit demokratikus úton választják az osztályközösségek.

A 3 fős osztály-diákbizottságok az osztályfőnökökkel együttműködve az információáramlás legfőbb forrásai.

A diáktanács az osztály-diákbizottságok 3-3 tagjából és a különböző tevékenységekben együttműködő diákközösségek által választott küldöttekből áll. Tagjai közül 7 főből álló vezetőséget delegál. A diákönkormányzat diákvezetője a diáktanács elnöke. A diákönkormányzat minden tagjának joga van a tisztségviselők megválasztásában részt venni, mint választó, és mint választható személy, joga van továbbá a diákönkormányzat bármely tisztségviselőjéhez kérdést intézni, és arra érdemleges választ kapni.

A diákönkormányzat döntéshozó szerve a diáktanács ülés. A diákönkormányzat döntéseit – az elnök által megfogalmazott javaslat alapján – szavazással hozza.

A tanulók (diákkörök) döntési jogkört gyakorolnak a nevelőtestület véleményének meghallgatásával:

- saját közösségi életük tervezésében, szervezésében,
- tisztségviselőik megválasztásában,
- a diáktanács tagok megválasztásában

A diákönkormányzat a nevelőtestület véleményének kikérésével dönt:

- saját működéséről,
- a diákönkormányzat működéséhez biztosított anyagi eszközök felhasználásáról,
- hatáskörei gyakorlásáról,
- egy tanítás nélküli munkanap programjáról,
- a diákönkormányzat tájékoztatási rendszerének létrehozásáról és működtetéséről,
- a diákújság és diákrádió szerkesztőbizottságának megbízásáról

A diákönkormányzat véleményt nyilváníthat, javaslattal élhet a nevelési – oktatási intézmény működésével, és a tanulókkal kapcsolatos kérdésekben

A diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:

- az iskolai SzMSz jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- az ifjúságpolitika célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
- a házirend elfogadása előtt,
- a tanulók közösségét érintő kérdések meghozatalánál,
- a tanulók helyzetét elemző, értékelő beszámolók elkészítésénél, elfogadásához,
- a tanulói pályázatok, versenyek meghirdetéséhez, megszervezéséhez,
- az iskolai sportkör működési rendjének megállapításához,
- az egyéb foglalkozás formáinak meghatározásához,
- a könyvtár, sportlétesítmények működési rendjének kialakításához

A diáktanács ülésen a tagok szavazati joggal vesznek részt. A meghívottak közül az állandó meghívottat tanácskozási jog illeti meg ülés valamennyi napirendi pontjához kapcsolódóan. Az ülés meghatározott napirendi pontjához kapcsolódóan illeti meg tanácskozási jog a meghívottak közül azt a személyt, akit egy napirendi ponttal kapcsolatban hívtak meg.

A diáktanács vezetősége képviseli a diákközvéleményt, tartja a kapcsolatot az iskolavezetéssel, valamint a diákönkormányzatot segítő tanárral. Állást foglalhat mindazon

kérdésekben, amelyet szervezeti szabályzatában a diákönkormányzat jogköreként meghatároz.

A tanulók az őket ért sérelem orvoslásáért közvetlenül az osztály-diákbizottságokhoz fordulhatnak, amelyek a diáktanácson, illetve a diáktanács vezetőségén keresztül tartják a kapcsolatot az intézmény vezetőségével.

A diáktanács félévente ülésezik, de szükség esetén bármikor összehívható. A diáktanács összehívását kezdeményezheti a diáktanács vezetősége, a diákönkormányzatot segítő tanár vagy az intézmény vezetősége.

Az üléseken történekről az osztály-diákbizottsági tagok az 5 napon belül tájékoztatják az osztálytársaikat.

A diákközgyűlés évente legalább 1 alkalommal ülésezik. A diákközgyűlésen joga van minden diáknak megjelenni, kérdéseket feltenni, elmondani javaslatait, elsősorban a diákönkormányzat működésével, valamint a tanulói jogok érvényesülésével kapcsolatban.

Kérdéseket, javaslatokat a diákönkormányzat, illetve az intézmény vezetőségéhez egyaránt fel lehet tenni ezen a fórumon.

3.7. A tanulmányok alatti vizsgák szabályai

A tanulmányok alatti vizsgák szervezésére a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendeletben foglalt szabályok az irányadók.

Az iskolánkban folytatott tanulmányok alatt az alábbi vizsgákra kerülhet sor:

- osztályozó vizsga,
- pótló vizsga
- javítóvizsga.

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és tanév végi osztályzat megállapításához, ha...

- felmentették az iskolai kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel alól (egyéni munkarendű tanuló),
- engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
- ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a kétszázötven tanítási órát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet,

- ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen egy adott tantárgyból a tanítási órák harminc százalékát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet.

A tanuló a félévi, év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt tesz vizsgát.

Egy osztályozó vizsga egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik (kivéve azt az esetet, amikor engedélyezték, hogy a tanuló egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget).

A tanulónak azokból a tantárgyakból kell osztályozó vizsgát tennie, amelyet az intézmény igazgatója, a hiányzások miatt hozott határozatában rögzített.

Az egyéni munkarendű tanulónak minden tantárgyból osztályozó vizsgát kell tennie.

A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát adott tanítási évben szervezzük. A vizsgák időpontjáról és helyéről a vizsgázó szüleit írásban tájékoztatjuk.

Pótló vizsgát tehet a vizsgázó, ...

- ha a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné. A vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell.

Javítóvizsgát tehet a tanuló ha

- a tanév végén - legfeljebb három tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott. Az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik

Javítóvizsgákra az igazgató által meghatározott időpontban, az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban kerül sor. A javítóvizsga időpontjáról a vizsgázó szüleit írásban tájékoztatjuk.

Sikertelen javítóvizsga esetén a nevelőtestület évfolyamismétlésről határoz.

Rendkívüli – tanévet átlépő – továbbhaladási igény esetén a szülőnek (gondviselőnek) kell kérnie a nevelőtestület támogató döntését. A nevelőtestület támogatása esetén a tehetséges tanuló osztályozó vizsgán bizonyíthatja felkészültségét.

Súlyosabb tanulási és/vagy magatartási zavar felmerülése esetén pedagógus javaslatára a tanulói képességet vizsgáló szakértőhöz kell fordulni.

Az egyéni munkarendű és a hiányzás miatt lemorzsolódott diákok a magasabb évfolyamra történő lépéshez, a félévi és tanév végi osztályzat megállapításához félévkor és év végén osztályozó vizsgát kötelesek tenni.

Az osztályozó és javítóvizsgák követelményeit az iskolánk helyi tantervében szereplő követelmények alapján a szakmai munkaközösségek, illetve a szaktanárok állapítják meg. A követelmények elfogadásáról a nevelőtestület dönt.

Írásbeli, szóbeli vagy gyakorlati vizsgák iskolánkban – alsó tagozat (1-4. évfolyam):

Tantárgy	Vizsga		
	Írásbeli	Szóbeli	Gyakorlati
Magyar nyelv és irodalom	X	X	
Idegen nyelv	X	X	
Matematika	X	X	
Környezetismeret	X	X	
Hittan	X	X	
Ének-zene			X
Vizuális kultúra			X
Technika, életvitel és gyakorlat			X
Testnevelés és sport			X

Írásbeli, szóbeli vagy gyakorlati vizsgák iskolánkban – felső tagozat (5-8. évfolyam):

Tantárgy	Vizsga		
	Írásbeli	Szóbeli	Gyakorlati
Magyar nyelv és irodalom	X	X	
Idegen nyelv	X	X	
Matematika	X	X	
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek	X	X	
Hon- és népismeret	X	X	
Természetismeret	X	X	
Biológia-egészségtan	X	X	
Fizika	X	X	
Kémia	X	X	
Földrajz	X	X	
Informatika	X	X	X
Hittan/ Erkölcstan	X	X	
Ének-zene			X
Vizuális kultúra			X
Technika, életvitel és gyakorlat			X
Testnevelés és sport			X

3.8. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

3.8.1. A beilleszkedési magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység

Intézményünkben a sajátos nevelési igényű tanulók, a beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő tanulók nevelése, oktatása integráltan történik.

Tanulóink beilleszkedési, magatartási nehézségei több forrásból fakadnak, amelyek közül a három legjelentősebb tényező:

- a családból, a közvetlen környezet közösségeiből hozott szociokulturális hátrány,
- a tanulók, szülők részéről nem elfogadott, sikerélményt nem nyújtó, igazi közösséget nem jelentő iskola,
- a tanuló fiziológiai és pszichés problémái, részképesség zavarai.

E három terület figyelembe vételével szervezzük hátránykompenzáló tevékenységünket.

A családból, a lakóhelyi mikrokörnyezetből hozott szociokulturális hátrányok mérséklését segíti az, ha elsődlegesen az osztályfőnök, de közvetve a gyermeket tanító többi pedagógus is, minél jobban megismeri a gyermek életkörülményeit, családját, az onnan kapott motivációs bázist, értékrendet. Mindezek ismerete segít a tanulók iskolai mentalitásának, viselkedésének, szokásrendjének megértésében, az adódó problémák kezelésében.

A jó kapcsolat kialakításának lehetőségét adhatják a szülők bevonásával szervezett közös programok.

A kapcsolattartás szokásos formáin túl az osztályfőnök, illetve a szaktanár esetmegbeszélésre kérheti a szülőt, amelyen igény szerint a Gyermekjóléti Szolgálat munkatársai is részt vehetnek.

A családi szociokulturális környezet megismerése, az onnan hozott hátrányok kompenzálására való törekvés mellett, alapvetően fontos az iskolai élet olyan módon történő szervezése, hogy a tanuló sikerélményhez jusson.

Legyenek pozitív kötődései az iskolai mikrokörnyezetekhez, találjon olyan szervezett tevékenységeket, amelyeket szívesen végez, olyan közösségeket, ahol jól érzi magát.

Alsó tagozaton napközis, felső tagozaton tanulószobai foglalkozásokon biztosítjuk, pedagógus irányítás mellett az eredményes tanulást, felkészülést. Emellett szervezünk fejlesztő foglalkozást tanulóink számára.

A beilleszkedési, magatartási nehézségekkel összefüggő pedagógiai tevékenység indokolt esetben a tanuló mentesítése a kötelező tanórai foglalkozásokon való részvétel alól, egyes tantárgyakból, tantárgyrészekből az értékelés és minősítés alól.

- Építkezés az iskoláskor előtti kompenzáló tevékenységre, az óvodai tapasztalatok elemzése a fejlesztési terv elkészítéséhez
- Átmenetek, tagozatváltás, osztályfőnök váltás esetén a folyamatosság biztosítása.
- A nevelés színtereinek összehangolása, egyes időszakok alatt megfigyelt jelenségek alapján, egységes nevelési eljárások alkalmazása.
- Hatékonyabb megelőző tevékenység érdekében, fejlesztjük a családokkal valamint a Gyermekjóléti Szolgálattal való kapcsolattartást.
- Az eredményesebb nevelési eljárásokhoz a szülőket kell megnyerni a gyermek érdekében.
- Családlátogatások hatékonyságának növelése
- Szülői értekezletek hatékonyságának növelése. A hagyományos formát egyre inkább felváltja a klub jelleg, amely a szülők továbbképzésének a színtere is, illetve az interaktív, közvetlenebb hangvétellű partneri találkozók.
- A nevelés-oktatás folyamatában fokozott hangsúlyt kap a tevékenységközpontúság.
- Külön figyelmet fordítunk beilleszkedési, magatartási nehézségekkel küzdő tanulók értékelésére.

3.8.2. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

Iskolánkban kiemelt feladatként kezeljük a képességfejlesztést, tehetséggondozást.

Az alapfokú nevelés-oktatás bevezető és kezdő szakaszában (1-2. és 3-4. évfolyam) elsajátítják a tanulók az írás, olvasás, számolás alapjait, majd ezen képességek hatékony és sokoldalú fejlesztése, magasabb szintre emelése a feladatunk.

Differenciálással biztosítjuk, hogy minden tanuló a képességeinek megfelelő ütemben haladjon és megtanulja az értelmes tanulás alapvető módszereit.

Az alapfokú nevelés-oktatás alapozó és fejlesztő szakaszában (5-6 és 7-8. évfolyam) tovább folytatódik az alapkészségek fejlesztése és a helyes pályaválasztásra való felkészülés kap prioritást a pedagógiai munkában.

Tevékenységek, eljárások:

- Tanórai differenciálás
- Tanulmányi versenyek (iskolai, területi, megyei, országos, levelező)
- Tehetségazonosítás, tehetséggondozás, tehetség nyomonkövetés
- Tehetséggondozó műhelyek
- Tehetségpont kialakítása az intézményen belül
- Tananyag gyorsított ütemű elsajátítása
- Tananyag dúsítása, egy-egy téma mélyebb feldolgozása
- A tanulók és pedagógusok bekapcsolódnak az Országos Tehetségsegítő Hálózat munkájába
- Komplex személyiségfejlesztés
- Tematikus táborok
- Tehetséggondozó Szülők Akadémiája

A délutánra tervezett foglalkozások a tanulók tudásának bővítése és mélyítése mellett az érdeklődésük kielégítését szolgálják.

A tehetséggondozást szakkörök szervezésével, versenyekre való felkészítéssel bővítjük.

Kiemelten fontos feladatnak tekintjük, hogy tanulóink az országos felmenő rendszerű versenyeken kiváló eredményt érjenek el, s ezzel is öregbítsék iskolánk hírnevét. A folyamatos felkészülést szolgálják a széles körben rendelkezésünkre álló levelezéses feladatsorok, versenyfeladatokat tartalmazó kiadványok.

A Diáksportkör foglalkozásai, az egészség megőrzésén túl az egyéni képességek fejlesztését, s a tehetséggondozást is szolgálják.

3.8.3. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkóztatását segítő program

Célja: Az egyéni különbségeken alapuló differenciált foglalkoztatás megvalósítása az iskolai minimum szintű követelmények elérése érdekében.

Feladata: A szakértői vélemény illetve a nevelők által jelzett esetekben a tanulási zavarral, tanulási nehézséggel küzdő gyerekek kiszűrése. A fogalmak értelmezése.

Alkalmazás területe: a tanév eleji egyeztetés során a nyilvántartásba vett tanulási zavarral, nehézséggel küzdő gyerekek. Sajátos nevelési igényű gyerek nevelése-oktatása.

Feladatok:

- Elsődleges feladatunk, hogy feltárjuk a kudarc okát, s ezután kidolgozzuk a segítség módját. Erre szolgálnak az év eleji diagnosztikus felmérések és az év végi összegző mérések.
- Korrepetálások, felzárkóztató foglalkozások szervezése.
- Egyéni fejlesztési program kidolgozása, eseti kezelés.
- Fejlesztőpedagógus, pszichológus, mentálhigiénikus, bevonása.
- Helyes tanulási technikák elsajátíttatása a tanulókkal (tanulás tanítása)
- Rendszeres kapcsolattartás, együttműködés a szülőkkel
- Napközis foglalkozás, tanulószoba, egész napos iskola
- Külső szakemberek bevonása: gyógypedagógus, logopédus.
- Tanórán belül differenciált foglalkoztatás, kooperatív tanulási technikák alkalmazása.
- Kapcsolattartás a Gyermekjóléti Szolgálattal

Alkalmazott módszerek

- differenciált képességfejlesztés, fejlesztő feladatok
- egyénre szabott feladatok, foglalkozások
- kipróbálás, ismétlés, gyakorlás
- tájékoztatás, megbeszélés
- egyéni fejlesztés, kiscsoportos foglalkozás
- drámapedagógia

3.8.4. Sajátos nevelési igényű tanulók nevelési programja

Az Szent János Katolikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola speciális feladatként vállalja a helyi sajátos nevelési igényű tanulók integrált oktatását.

Szükségesnek tartjuk a tanköteles korú – biológiai-pszichológiai és környezeti okokra visszavezethető – az érvényben lévő jogszabályok alapján áthelyezett, sajátos nevelési igényű tanulók oktatását, nevelését biztosító integrált képzést.

A fogyatékkal élő gyermek/tanuló minden más gyermekkel közös emberi tulajdonságokkal rendelkezik, hogy ugyanabban a kultúrában, emberi közösségben, társadalomban él. Ezért felnőtté válásukhoz biztosítjuk iskolai kereteinken belül az elsajátítható tudást és a

kialakítandó képességeket, szem előtt tartva egészséges személyiségfejlődésük megalapozását, fejlesztését, illetve oktatásukhoz – nevelésükhöz nélkülözhetetlen speciális szükségleteiket, hogy felkészítésük olyan mértékűvé váljon, amivel iskolaváltás esetén egy másik iskolában folytatni tudják tanulmányaikat, és képessé válhassanak szakképzésre.

Az integrált képzés a speciális egyéni szükségletekhez is igazított sajátos módszerekkel, ismeretanyag-elrendezéssel, értékelési rendszerrel, kimenet szabályozással történik, a NAT-ban lefektetett általános célok és a közoktatás tartalmi szabályozásának elveihez alkalmazkodva, figyelembe véve a fogyatékos tanulók pedagógiai programjának irányelveit, valamint kerettantervüket.

Az integrált képzésben részt vevők az általános iskola tanítási rendjéhez alkalmazkodnak, egyéni gyógypedagógiai fejlesztésük órarendjükhöz és napirendjükhöz igazodik.

Alapelv

- A speciális nevelés alapeszménye, olyan elfogadó környezet kialakítása, ami a sérült gyermek erőseit, sikeres próbálkozásait értékeli, másságát elfogadja, a sajátos értelmi és személyiség állapotához igazodó nevelést, oktatást helyezi előtérbe, és ez a sérült gyermek harmonikus személyiségfejlődését eredményezi.
- Az intézmény, mint befogadó intézmény vállalja a sajátos nevelési igényű tanulók sérülés specifikus ellátásához nélkülözhetetlen többlétszolgáltatások biztosítását
 - a sajátos nevelési igény típusának megfelelő gyógypedagógus foglalkoztatását,
 - a kiegészítő pedagógiai szolgáltatásokat: fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs és terápiás célú gyógypedagógiai ellátást,
 - a sajátos nevelési igényű gyermek nevelését- oktatását a speciális tanterv alapján, speciális tankönyvekkel és segédletekkel, speciális technikai eszközökkel, speciális terápiák biztosításával.

A tanítás-tanulás folyamatában maximálisan figyelembe veszi az egyes tanuló sajátos nevelési igényét, sérülés specifikus szükségletét és ennek érvényét szerzi az egyedi sajátosságokhoz igazított differenciált tartalmak, módszerek, eszközök alkalmazásával.

Cél

- A fogyatékból eredő hátrányok megelőzése, csökkentése, kompenzálása, a képességek kibontakoztatása, társadalmi beilleszkedésük sérülésspecifikus szempontú támogatása.
- Összhang megteremtése, hogy a sajátos nevelési igényű tanuló ugyanolyan ellátásban részesüljön, mint más gyermek, problémája figyelembe vétele mellett.
- Biztosítani szeretnénk számukra:
 - a fejlesztés segítse számukra az önállóságot, a társadalmi beilleszkedést
 - rehabilitációs célú fejlesztő terápia
 - a tanulót a nevelés, oktatás, fejlesztés ne terhelje túl.

Feladat

- Az integráltan tanuló sajátos nevelési igényű gyermekek számára speciális pedagógiai segítségnyújtás.
- Az együttműködés formáinak kialakítása – rögzítése, illesztése az aktuális órarendbe.
- A sérült tanuló megfigyelése, fejlesztésének, lehetőségeinek, korlátainak értelmezése, team-munkában a gyógypedagógussal, a szakértői vélemény alapján.
- A fejlesztés tervezése tanórai keretek között, a habilitációs, rehabilitációs foglalkozások keretében – egyéni és csoportos fejlesztő tevékenység speciális pedagógiai segítségnyújtással – a gyógypedagógus által biztosított speciális tantervre építetten.
- A gyógypedagógiai nevelés számára biztosított szakanyagok, tankönyvek, taneszközök beszerzése, felhasználásuk, beemelése ütemezése a gyógypedagógus irányításával.
- A diagnosztizáló, formatív, szummatív mérések lehetőségének, gyakoriságának tervezése team-munkában.
- A kompetencia alapú oktatás tantárgyait bevezető osztályokban az értékelést, a tárgyat bevezető pedagógus végzi, konzultálva a gyógypedagógussal.
- A tanuló fejlődésének, elért eredményeinek meghatározása, rögzítése együttesen kialakított vélemény szerint – a szülő bevonásával, tanácsadás a szülőnek, segítségnyújtás a családi neveléshez, a gyógypedagógussal együttműködve.
- Az integrált tanuló nevelésével kapcsolatos szakmai tapasztalatcserén, szakmai felkészítésén, folyamatos továbbképzésen való részvétel, valamint a szakmai anyagok igénybevétele.

SNI-s tanulók habilitációs, rehabilitációs ellátása

- Az SNI gyerekek/tanulók különleges gondozást igényelnek és iskolánkban ezt meg is kell kapniuk.
- Olyan tanítási-tanulási folyamatot kell számukra biztosítani, amivel problémájuk megoldásában nyújt segítséget, /pl.: eszközök, időkeret stb./ úgy, hogy a tanuló egyéni sikereket érjen el.
- A sajátos nevelési igényű tanulók fejlesztésére követelményeket kell meghatározni, egyéni fejlesztési tervet kell készíteni. A törvényben előírt szakember meghatározott időkeretben foglalkozik ezekkel a gyerekekkel iskolánkban.
- A sajátos nevelési igény a szokásos tartalmi és eljárásbeli differenciálástól eltérő, nagyobb mértékű differenciálást, speciális eljárások alkalmazását, illetve kiegészítő fejlesztő, korrekciós, habilitációs, rehabilitációs, valamint terápiás célú pedagógiai eljárások alkalmazását teszi szükségessé.
- A szükséges pedagógiai feltételek biztosítása a sajátos nevelési igényű tanulók számára: A nevelés, oktatás, fejlesztés, kötelezően biztosítandó pedagógiai feltételeit a köznevelési törvény foglalja össze. A köznevelési törvény a sajátos nevelési igényű tanulókhoz igazodva az általánosan kötelező feltételeket több területen módosítja, illetve kiegészíti olyan többletszolgáltatásokkal, amelyeket ki kell alakítani, és hozzáférhetővé tenni a sajátos nevelési igényű tanulók számára, mint például:
 - speciális tanterv, tankönyvek, tanulási segédletek,
 - speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő technikai eszközök.

Integrált nevelés, oktatás

Iskolánk oktató-nevelő munkájának legfontosabb feladata a másság elfogadása, egymás iránti empátia, tolerancia fejlesztése. Folyamatos kapcsolattartás a szülők közösségével. Nevelőink a tananyag feldolgozásánál figyelembe veszik az SNI-s tanulásra jellemző módosításokat, együttműködnek a különböző szakemberekkel, javaslataikat, iránymutatásaikat elfogadják, beépítik a pedagógiai folyamatokba.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók személyiségfejlődési zavara, akadályozottsága, az idegrendszer különféle eredetű, öröklött vagy korai életkorban szerzett sérülésével és/vagy funkciózavarával függ össze. Az enyhe fokú értelmi fogyatékoság (mentális sérülés) diagnosztizálása elsősorban orvosi, gyógypedagógiai és pszichológiai feladat.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlődése igen eltérő attól függően, hogy milyen egyéb érzékszervi, motorikus, beszédfejlődési, viselkedési stb. rendellenességeket mutatnak, amelyek vagy oksági összefüggésben állnak az értelmi fogyatékosággal, vagy következményesen egyéb hatásokra alakulnak ki. Tanulási helyzetekben megfigyelhető jellemzőik: a téri tájékozódás, a finommotorika, a figyelemkoncentráció, a bonyolultabb gondolkodási folyamatok, a kommunikáció, valamint a szociális alkalmazkodás fejlődésének eltérései. Ezek egyébként változó mértékben és mindig egyedi kombinációban jelennek meg, a tanulási képesség különböző mértékű fejlődési zavarát is mutatják és akadályozzák az iskolai tanulás eredményességét. Az enyhén értelmi fogyatékos tanulókat jellemző tünetek az iskoláskor előtt kevésbé feltűnőek.

Az intézményes ellátásukban bekövetkezett pedagógiai szemléletváltás legfontosabb célkitűzése, hogy erősödjék az integrált nevelés és oktatás anélkül, hogy megszűnne az gyógypedagógiai ellátás lehetősége. Ez nem a különleges gondozás megszervezésének folyamatában eredményez változtatást, hanem az érintett értelmi fogyatékos tanulókkal kapcsolatos pedagógiai szemléletváltást segíti.

A nevelésükhöz szükséges feltételek:

- a) a fogyatékoság típusának és súlyosságának megfelelő gyógypedagógus foglalkoztatása,
- b) speciális tanterv, tankönyv és más segédletek, illetve
- c) a szakértői és rehabilitációs bizottság által meghatározott szakmai szolgáltatások biztosítása.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelési igényeinek megfelelő gyógypedagógiai nevelés és terápia hatására fejlődésük a mentális képességek területén is számottevő lehet.

Az integrált keretek között nevelt enyhén értelmi fogyatékos tanulók fejlesztése

Az integrált keretek között nevelt enyhén értelmi fogyatékos tanulók nevelésében az irányelvben leírtakat kell alkalmazni, figyelembe véve a befogadó intézmény pedagógiai programját, helyi tantervét. Ezen belül meg kell határozni és biztosítani kell azokat a segítő eljárásokat, amelyek az eredményes integráció feltételei lehetnek. A fejlesztéshez, rehabilitációs

és rehabilitációs célú foglalkozások vezetéséhez, az egyéni fejlesztő programok kimunkálásához, a tantárgyak fejlesztési feladatainak megvalósításához a szakirányú képesítéssel rendelkező gyógypedagógiai tanár együttműködése szükséges. Amennyiben a tanuló állapota megkívánja, úgy más szakembert (pl. terapeuta, logopédus, pszichológus, orvos, konduktor) is be kell vonni a fejlesztő munkába.

Az enyhén értelmi fogyatékos tanulók pedagógiai és egészségügyi célú habilitációja, és rehabilitációja

- szocializációja, eredményes társadalmi integrációja,
- a fejlesztés a tanítás-tanulás folyamatában megmutatkozó fejletlen vagy sérült funkciók korrigálására, kompenzálására, az eszköztudás fejlesztésére, a felzárkóztatásra, a tanulási technikák elsajátítására, a szociális képességek fejlesztésére, az önálló életvezetésre irányul, és a programokon, tréningeken keresztül valósul meg,
- a folyamatos vagy szakaszos pedagógiai diagnosztizálás,

A beszéd fogyatékos tanulók

Beszéd fogyatékos az a tanuló, akinél veleszületett vagy szerzett idegrendszeri működési zavarok és a környezeti hatások következtében jelentős mértékű a beszédbeli akadályozottság. Ennek következtében átmeneti, illetve tartós zavarok léphetnek fel a nyelvi, kommunikációs és tanulási képességekben, a szociális kapcsolatok kialakításában. Amennyiben a beszéd fogyatékos a kisiskolás kor kezdetére tartósan fennmarad, a tanuló a továbbiakban is folyamatos logopédiai ellátásra szorul. Az iskolai oktatás, a pedagógiai, logopédiai ellátás, valamint az egészségügyi rehabilitáció a beszédbeli akadályok jellegétől függ.

A dadogás, a hadarás, a diszfónia serdülőkorban is jelentkezhet. Különös figyelmet érdemel ebben a korban a felnőtt beszédhang fokozatos kialakulásának óvó-segítő rendszere, ennek beépítése a pedagógiai teendők sorába.

Beszéd fogyatékos tanulók fejlesztése

- pszichológiai és fiziológiai tényezők fejlesztése
- önállóság fejlesztése
- önbizalom fejlesztése
- pozitív énkép kialakítása
- bátran merjen beszélni társai előtt

Beszéd fogyatékos tanulók rehabilitációja

Valamennyi beszéd fogyatékos tanulónál szükséges:

- logopédiás terápia

Pszichés fejlődés zavara miatt a nevelési, tanulási folyamatban tartósan akadályozott tanulók

Tanulási, beilleszkedési, magatartási zavarok hátterében részképesség zavarok, kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar és/vagy figyelemzavar kialakulatlansága vagy fejletlensége áll fenn.

- Részképességzavar: az iskolai teljesítmények-elsősorban az alapvető eszköztudás (írás, olvasás, számolás) - elsajátításának nehézségei.
- Kóros hyperkinetikus, kóros aktivitászavar, figyelemzavar: az érintett tanuló rövidebb ideig tud a feladathelyzetben megmaradni.

Ezek a tanulók érzékenyebbek az időjárás változására, fáradékonyabbak, nehezen viselik a várakozást, gyakrabban van szükségük pihenésre, szünetre, egyedüllétre.

Pszichés fejlődés zavar miatt a nevelési, tanulási folyamatban akadályozott tanulók fejlesztése

- egészséges énkép, önbizalom kialakítása
- kudarc-tűrő-képesség növelése
- önállóságra nevelés.

A fejlesztés kiemelt célja.

Diszlexia, diszgráfia:

A diszlexia a tanulási zavarok fogalomkörébe tartozik, intelligenciaszinttől független olvasási, helyesírási gyengeség. Háttérben idegrendszeri sérülési, organikus eltérési, érési késése, működési zavar, örökletesség, lelki és környezeti ok áll.

Ezeknek a tanulóknak differenciáltan az aktív szókinccse és gyenge az emlékezete.

Nehezen alakul ki hang-betű kapcsolat, gyakori a betűtévesztés az olvasás során. Nehéz a figyelem megosztása az olvasási technika és a szöveg tartalma között. Gyenge a szövegértése.

Diszgráfia esetén nehezen tanul meg írni. Az írómozgás egyenetlen, lendülete és ritmusa töredezett, fáradékonyabb.

Fejlesztési feladat:

- látás, hallás, mozgás koordinálása
- olvasás, írás tanítása lassított tempóban, hangoztató-elemző, szótagoló módszerrel
- élő idegen nyelv oktatása során problémájának figyelembevétele.

Diszkalkulia:

A diszkalkulia különböző számtani műveletek, matematikai jelek, kifejezések, szabályok megértésének, a számjegy, számkép felismerésének, a számok sorrendiségének, számneveket szimbolizáló vizuális alakzatok azonosításának a nehézsége. Ezenél a tanulóknál hiányzik a matematikai érdeklődés, kialakul a mechanikus számlálás képessége.

Fejlesztés feladatai:

- érzékelés-észlelés, a figyelem, az emlékezet, a gondolkodás és a beszéd összehangolt, intenzív fejlesztése
- testséma kialakítása
- a matematikai nyelv tudatosítása
- segítő, kompenzáló eszközök használata
- szám-és műveletfogalom kialakítása
- egyéni sajátossághoz igazodó gyakorlás

Kóros hyperkinetikus vagy kóros aktivitászavar, a figyelemzavar.

Hyperkinetikus zavarok:

Már kisgyermekkorban kialakulnak a tünetei a csapongás, figyelmetlenség, szabályok megszegése, többszöri konfrontálódás társakkal, megfontolatlanság.

Magatartási zavarok:

Jellemzője az agresszív vagy dacos magatartás, az életkorban elvárható szociális elvárásokat durván áthágja, nagyfokú harcoság, társakkal, tárgyakkal, állatokkal szembeni durva bánásmód, erőfitogtatás, indulatkitörések, hazudozás.

Fejlesztés feladatai:

- a tanuló helyének jó megválasztása az osztályban
- egyénhez igazodó követelmény kialakítása
- az alkalmazkodó készség fejlesztése
- együttműködés családokkal, szakemberrel
- sikerélmény biztosítás.

Egészségügyi és pedagógiai rehabilitáció

- Folyamatos szakorvosi ellátás, annak ellenőrzése, útmutatások figyelembe vétele
- a tanultak elmélyítése
- funkcionális képességfejlesztő programot.

Iskolánkban csak azokat a tanulókat tudjuk beintegrálni, akikhez megfelelően tudunk biztosítani szakembert, gyógypedagógia tanárt, akivel nevelőink szorosan együttműködnek, tanítási órákon a szakembertől kapott utasításokat betartják és betartatják. Az osztályfőnökök és szaktanárok feladata a sérült tanuló beintegrálása, társakkal történő elfogadtatása. Szülőkkel, családdal rendszeres kapcsolattartás, problémák közös megbeszélése. Az iskolában egyre több a beilleszkedési zavarral, tanulási nehézséggel, magatartási rendellenességgel küzdő tanuló. A probléma nem megkerülhető és nem intézhető el méltatlankodással, a magatartás és tanulás pusztá szankcionálásával.

A tanulási-, magatartási- és beilleszkedési nehézséggel (BTM) küzdő gyermekek

A tanulási-, magatartási- és beilleszkedési nehézséggel (BTM) küzdő gyermekek fejlesztése egyénre szabottan történik a Nevelési Tanácsadó szakvéleményében foglaltaknak megfelelően, melyhez egyéni fejlesztési tervet készítenek a fejlesztésben részt vevő szakemberek – gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus - gyermekenként, tanulónként.

A probléma kezelésének folyamata

A beiratkozásnál az iskola gondosan tanulmányozza át az óvodáktól megküldött óvodai szakvéleményt. Amennyiben problémára utaló jelet találnak, - diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, ezekre utaló jelek, magatartászavar, beszédhiba, hyperaktivitás, figyelemzavar vagy egyéb részképesség-zavar - a szakvéleményt meg kell ismerni a gyermekkel foglalkozó pedagógusoknak. Az óvodapedagógus segítő véleményének, tanácsának kikérése minden esetben szükséges.

A gyermekkel foglalkozó nevelő a tanév megkezdésekor ismerkedjen meg a szülőkkel, gyermekkel családlátogatáson. Segítőkész magatartása, a szülő bizalmának elnyerése, a jövő szempontjából nagyon fontos.

A gyermekkel foglalkozó logopédus, pszichológus sokat segíthet a probléma eredményes megközelítésében, a pedagógus kérje ki véleményüket.

A tanítási órákon differenciált foglalkoztatás szükséges. A tanítási órákon túl fejlesztő felzárkóztatást szervezünk számukra.

Iskolánkban a törvény által előírt módon megoldott az SNI-s tanulók ellátása.

A pedagógussal szembeni elvárások:

- ismerje a részképesség-zavar tünet együttesét;
- tudjon differenciáltan oktatni;
- semmiféle hátrányos megkülönböztetés, degradáció nem érheti részéről a tanulót
- értékelésnél vegye figyelembe a tanuló eltérő képességeit; a szakértői véleményt
- erősítse a tanuló kiemelkedési lehetőségeit ott, ahol nem érvényesül a hátrány;
- a teljesítmény mérésénél önmagához képest is nézze a fejlődést;
- nevelje az osztályközösséget a különböző képesség-zavarok tolerálására.

Az osztályfőnökkel szembeni elvárások:

- a szülővel szemben kiemelten figyelmesen és tapintatosan fogalmazzon;
- a tanuló problémáit értesse meg a szaktanárokkal;
- szükség esetén forduljon szakemberhez a gyermek ügyében;
- kísérje figyelemmel a tanuló szakellátásának folyamatát, eredményességét;
- gondoskodjon a tanuló pályaválasztásáról;
- szükség esetén a tanuló magatartásáról, teljesítményéről adjon írásban véleményt.

Amennyiben az SNI-s problémára a beiratkozásnál nem derül fény, úgy az osztálytanító, szaktanár kötelessége, hogy a probléma észlelésekor a megfelelő intézkedést tegye:

- konzultáljon nevelőtársaival az adott eset kapcsán, valóban a jelzett probléma áll-e fenn;
- beszélje meg az észlelt problémát tapintatosan a szülővel, ifjúságvédelmi felelőssel;
- kérje a tanuló nevelési tanácsadói vizsgálatát, véleményezése legyen korrekt, szakmailag megalapozott, küllemében igényes;
- kísérje figyelemmel a gyermek sorsát, ha szükséges erősítse meg a szülőt a további vizsgálatokat illetően, legyen támasza a nehéz döntések meghozatalában;
- tájékoztatassa az iskolavezetést a vizsgálatokról, kérjen intézkedést, ha szükséges;
- munkáját szakmai hozzáértéssel, empatikusan, segítőkész módon, tapintatosan végezze.

A sajátos nevelési igényű tanulók értékelése

A sajátos nevelési igényű (SNI) tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem SNI igényű tanulókkal együtt történő integrált oktatásuk.

Az SNI tanulók oktatásának irányelve:

- sikerkritériumnak a tanulók beilleszkedését, a többi tanulóval való együtt haladását tekintjük.
- Személyre szabott pedagógiai eljárásokat, eszközöket, módszereket alkalmazunk.
- Megtapasztaltatjuk velük a feljük irányuló feltétlen szeretetet.
- A tananyag feldolgozásánál figyelembe vesszük a tantárgyi tartalmak egyes SNI tanulók csoportjaira jellemző módosulásait.
- Egyéni fejlesztési tervet készítünk.
- Egyéni haladási ütemet biztosítunk.
- Együttműködünk a szakszolgálat szakembereivel.
- Negyedévente személyre szabott szöveges értékelés keretében összegezzük az adott időszak eredményeit.
- Fejlesztő pedagógus és utazó gyógypedagógus segít a fejlesztésben.
- A tanulási-, magatartási- és beilleszkedési nehézséggel (BTM) küzdő gyermekek értékelését a Nevelési Tanácsadó szakvéleményében leírtak alapján végezzük.

3.9. Szociális hátrányok enyhítését segítő iskolai tevékenységek

Az iskolába lépés a gyermek környezetének alapvető átszerveződését jelenti. Ez a változás megjelenik a gyermek fő tevékenységének átalakulásában. Az iskoláskor előtti fő tevékenységformája a játék, fokozatosan átadja a helyét a tanulásnak. A tanulás, az iskolába lépés a gyermek számára a környezet gyökeres átalakulását jelenti: a megismerés meghatározott irányokban halad, tervszerűen, folyamatos külső irányítás és ellenőrzés mellett. A tanulás a gyermektől folyamatos teljesítményt kíván meg. Az érdeklődés helyébe az akaratlagos figyelem lép. Aki rendszeresen tanul, az a tanóra kezdetétől a végéig cselekvően vesz részt a közös munkában. Figyel a tanítójára, tanárára, társaira, igyekszik munkalendületét az egész óra folyamán megtartani. A tanórán végzett, rendszeres munka nélkül az egyéni tanulás sem lehet eredményes. Ebben a felkészülésben partner, segítség a napközi otthon, ahol a tanulók a másnapi készülés mellett szabadidejüket pihenésre, szórakozásra, művelődést elősegítő egyéb tevékenységre használják fel. A fent említett változásoknak, feladatoknak sajnos a mi iskolánk tanulói nem vagy csak nehezen tudnak eleget tenni, megfelelni. Többségük (80 %), szociális hátrányban szenved. Ez a hátrány a munkanélküliségből, gyermekkorban elkezdődő bűnözésből, kilátástalanságból adódik. Sok a nehéz, egzisztenciális gondokkal küzdő családból érkező tanuló. Nekik anyagi okok miatt hiányos a felszerelésük, az órai munkában nem tudnak részt venni. Ezeken a hátrányokon kívánunk a következő tevékenységekkel enyhíteni:

- Napközis csoportok, tanulószobák működtetése.
- Felzárkóztató illetve tehetséggondozó programok szervezése.
- A HH és HHH tanulók felszereléseinek, eszközeinek pótlása.
- Bűnmegelőzési programot kell az órakeretbe beépíteni, megfelelő fórumokon erről a szülőket is tájékoztatni kell.
- Pályaorientációs programok intenzív szervezése.
- Kirándulások, programok, táborok szervezése.

A tanuló ismerje meg önmagát: képességeit, hobbiját, tehetséges oldalait, erőit, hibáit. Mivel foglalkozik legszívesebben a szabadidejében, mi az, ami nyugtatja, kedvét leli benne. Ismerjen meg minél több szakmát. A szakmák követelményeit, nehézségeit, örömeit. Tanulmányi eredményeit, fizikai állapotát és a szakma egészségügyi követelményeit, a társadalom igényét, a szülők elvárásait, a barátokat, továbbtanulási lehetőségeket tudja összesíteni.

Az osztályfőnöki órák segíthetnek: a különböző szakmák megismertetésében, a felső tagozatban folyamatos felmérés készítésében (szakmaválasztás), jó szakemberek mutassák be szakmájukat, pályaválasztási könyvek kiosztásában, a szakmák egészségügyi követelményeiről tájékoztatások megtartásában, pályaválasztási szülői értekezlet megszervezésében. Egyéni elbeszélgetések a tanulókkal tanórán kívül az elképzeléseiről, teveiről. Az iskolaorvos tájékoztatja a tanulókat, és szűrővizsgálatokat végez.

- Megfelelő kapcsolattartás az önkormányzat gyámügyi előadójával, hogy az arra rászoruló családok a megfelelő szociális juttatást megkapják.
- Korszerű információhordozó eszközök biztosítása, megismertetése, használata a tanulók körében.
- Könyvtárhasználati lehetőség biztosítása.
- Különböző támogatások megszerzésében segítségnyújtás.
- Részvétel pályázatokon.

3.10. Környezeti nevelési program célrendszere

Célja:

- Elősegíteni a környezettudatos magatartás és életvitel kialakulását annak érdekében, hogy a felnövekvő nemzedék képes legyen a környezeti válság elmélyülésének megakadályozása, elősegítve az élő természet fennmaradását és a társadalmak fenntarthatóságát.
- Kialakítani a környezet ismeretén és személyes felelőségen alapuló környezetkímélő magatartást, egyéni és közösségi szinten egyaránt.
- Érzékennyé tenni a tanulókat a környezet állapota iránt
- Bekapcsolni a közvetlen környezet értékeinek megőrzésébe, gyarapításába.
- Legyen meghatározó életmódjukban a természet tisztelete, védelme.

Feladat:

- Környezetbarát attitűdök, szokások kialakítása a tanulóknál.
- A természeti és társadalmi környezetről tényeket, ismereteket, problémamegoldó gondolkodást közvetítünk.
- Segítjük a környezeti folyamatok, összefüggések megértését.

A részletes környezetvédelmi program az egységes pedagógiai program mellékletét képezi.

3.11. Egészségnevelési program, teljeskörű egészségneveléssel összefüggő feladatok

Az egészségnevelés célja olyan személyiségformálás, mely képessé teszi az embereket testi, lelki épségük megvédésére, sikeres életvitel és az aktív társadalmi részvétel megvalósításával.

Célja a felnőtt élet sikeressége szempontjából kiemelt fontosságú kompetenciák fejlesztése felkészítés az egész életen át tartó tanulásra. Programunk megvalósításával e célhoz járulunk hozzá.

Tapasztalat, hogy az utóbbi évtizedekben igen kedvezőtlenül alakult a magyar népesség egészségi állapota. E tendencia megállítása az iskolai nevelésnek is alapvető célja. Értékközvetítő tevékenységünk alapja, hogy öröme és szeretetre nyitott, harmonikus, érzelem gazdag, önálló, egészséges, aktív, a környezet feltételeit változtatni képes, az emberiség ügyeivel közösséget vállaló embereket neveljünk. Az iskolai nevelés alapértékei között szerepel az élet és az egészség védelme.

A szociális és állampolgári kompetencia kialakítása érdekében alkalmassá kell tenni tanulóinkat a saját fizikai és mentális egészségére vonatkozó készségek és képességek birtoklásával. Ebben az értékközvetítő feladatban referencia személy a pedagógus, akit modellként követnek, aki kielégíti érdeklődésüket, a tanulókkal való együttműködésében felismertetheti, meggyőzheti, támogathatja, sokszínűen gyakoroltathatja az egészség, mint érték belsővé válását. Fejlesztő munkánk alapja az állapotfelmérés, az abból adódó feladatok pontos célmeghatározással.

A pedagógiai gyakorlat körébe tartozó értékek sarkalatos pontjai

1. Testi fejlődéssel kapcsolatos egészségnevelés
 - a. egészséges táplálkozás
 - b. mozgástevékenység – mozgásigényre nevelés
 - c. higiénés magatartásra nevelés
2. A mentálhigiénés (lelki) egészségnevelés
 - a. iskolai légkör
 - b. a tanulók teljesítőképessége
 - c. az egészségre káros szokások (alkoholfogyasztás, dohányzás, kábító hatású szerek)
3. Szociális (társ kapcsolati) nevelés

Célok, feladatok:

A tanulók életmódjában váljon meghatározóvá, értékke a testi-lelki egészség, a mindennapi testedzés, az egészséges életmód.

Életük folyamán mindig rendelkezzenek olyan testi-lelki egészségi állapottal, amely folyamatosan alkalmassá teszi őket az általuk kitűzött célok elérésére.

Középtávon:

- szükséges, hogy a tanulóknak tudatosuljon az egészséges életmód, a testi-lelki egészség elérését és folyamatos megőrzését biztosító eljárásrendszer;
- szükséges, hogy megismerjék a testi-lelki egészséget veszélyeztető, károsító anyagokat és tevékenységeket (drog, alkohol, dohányzás, helytelen táplálkozás, mozgáshiány, egészségtelen napirend, káros viselkedési szokások, helytelen és idő előtti szexuális élet)

Ezért rövidtávon szükséges, hogy:

- rendelkezzenek megfelelő napirenddel;
- megismerjék és alkalmazzák az elemi higiénés szokásokat;
- megismerjék az egészséges és korszerű táplálkozás alapjait;
- rendelkezzenek megfelelő munkakultúrával, kitartással, kudarctűrő képességgel, harmonikus, kiegyensúlyozott személyiséggel;
- legyenek tájékozottak a káros szenvedélyek egészségromboló hatásával.

A részletes egészségnevelési program az egységes pedagógiai program mellékletét képezi.

3.12. Fogyasztóvédelemmel összefüggő iskolai feladatok végrehajtásának programja

Célja

- Fogyasztói kultúra fejlesztése.
- Tudatos, kritikus fogyasztói magatartás kialakítása.
- Természet- és környezetvédő magatartás erősítése.

Feladat

- Iskolánk a tantárgyakba integrálva valósítja meg a fogyasztói oktatást.
- Állampolgári kompetenciák.
- Társadalmi kompetenciák.
- Cselekvési kompetenciák kialakításának elősegítése és fejlesztése.
- Fogyasztói magatartás kialakítása, tudatos fogyasztóvá nevelés.
- Meg kell ismertetni a tanulókkal a **piac, marketing, reklám** szerepét, ezek területén történő eligazodást.
- Minőség, biztonság szerepének a fontosságát ismerje fel, ugyanígy a gazdaságosság, takarékoság fontosságát is.
- Ökológiai fogyasztóvédelem, környezettudatos fogyasztás.
- Preventív, megelőző fogyasztóvédelem.

A fogyasztóvédelmi oktatás tartalmi elemei

Állampolgári, társadalmi, cselekvési kompetenciák fejlesztése

- értékek formálása
- szükséglet és kínálat elkülönítése
- egyéni és társadalmi jogok tiszteletben tartása
- természeti értékek védelme

Fogyasztói magatartás kialakítása

- tájékozódási képesség fejlesztése
- döntési helyzet felismerése
- felkészülés a döntésre

A fogyasztóvédelmi oktatás tartalmi elemeinek megjelenése az egyes tantárgyakban:

Történelem: EU fogyasztói jogok, fogyasztástörténet, reklámtörténet.

Magyar: reklámnyelv, feliratok, kommunikációs csapdák a reklámban, reklám szövegírás.

Földrajz: eltérő fogyasztási szokások.

Idegen nyelv: az adott nyelvterület jellemző fogyasztási szokásainak megismerése.

Biológia: génmódosított élelmiszerek (GMO) táplálkozási kiegészítők, egészséges táplálkozás.

Kémia: élelmiszerbiztonság, adalékanyagok, (E-számok), vegyszerek és egészség kozmetikumok

Fizika: mérőeszközök, mérés

Informatika: elektronikus kereskedelem, internetes fogyasztói veszélyforrások

Médiaismeret: a reklám képi nyelve és hatásai

Rajz: reklámértelmezés, lényeglátás és reklámhatás értelmezése

Technika: áruismeret, gyártásismeret, összefüggés-megértés

Tevékenységi formák

Tevékenységi formák	Felelős	Határidő
Intézményünk megismerteti és ha a lehetőség megteremthető erre az Önkormányzattal együttműködve meg is jeleníti működésében a szelektív hulladékgyűjtést.	Munkaközösség-vezetők, igazgatóhelyettes, tantestület tagjai	folyamatos
Az intézmény üzemeltetésénél igyekszünk minimálisra csökkenteni a környezet terhelését.	Munkaközösség-vezetők, igazgatóhelyettes, tantestület tagjai	folyamatos
Étkeztetésénél figyelembe vesszük az egészséges táplálkozással kapcsolatos elvárásokat.	Munkaközösség-vezetők, igazgatóhelyettes, tantestület tagjai	folyamatos
Iskolaszerek fogyasztóvédelmi jellegű megközelítése	tantestület	Tanév végén a kötelező taneszközök ismertetésekor és folyamatos
A tanuló keresse: - A természetes anyagból készült termékeket. - Az újrahasznosított hulladékból gyártott cikkeket. - Egészségkárosító anyagtól mentes eszközöket - Tartós, javítható árukat - A kevés hulladékot termelő termékeket (töltőtoll, ceruza)	tantestület	folyamatos
Technika órán áruismeret, gyártás és termékminőség összefüggései.	Tantárgyat tanító nevelő	folyamatos
Matematika: üzemanyag fogyasztás számítások	Tantárgyat tanító nevelő	folyamatos
Fizika: mérés, mértékegységek, mérő eszközök (villany, gáz, víz mérőórák)	Tantárgyat tanító nevelő	folyamatos
Magyar nyelv és irodalom: reklámnyelv, feliratok, a reklám kommunikációs csapdái	Tantárgyat tanító nevelő	folyamatos
Biológia: génmódosított élelmiszerek (amíg egy élelmiszer a boltba kerül), táplálkozás kiegészítők, egészséges táplálkozás	Tantárgyat tanító nevelő	folyamatos
Kémia: élelmiszer biztonság, élelmiszer adalékok, vegyszer maradványok, háztartási vegyszerek, kozmetikumok (környezetvédelmi jelzések, logók)	Tantárgyat tanító nevelő	folyamatos

Informatika: elektronikus kereskedelem, internetes fogyasztói veszélyforrások, telefónia	Tantárgyat tanító nevelő	folyamatos
Történelem: EU fogyasztói jogok, fogyasztástörténet és fogyasztásvédelem, a reklám története	Tantárgyat tanító nevelő	folyamatos
Vetélkedők, versenyek	DÖK	A tanévben egy alkalommal
Iskolán kívüli helyszínek meglátogatása (piac, üzletek, bankok)	Oszt. fők	A tanulmányi kirándulás időpontja

3.13. Az elsősegély-nyújtási alapismeretek elsajátításának terve

Célkitűzés:

- a tanulók ismerjék meg az elsősegélynyújtás fogalmát, ismerjék fel fontosságát, szükség esetén tudják alkalmazni az elsajátított ismereteket
- ismerjék meg az élettannal, anatómiával kapcsolatos legfontosabb alapfogalmakat.
- tudják a leggyakrabban előforduló sérülések élettani hátterét, várható következményeit;
- sajátítsák el a legalapvetőbb elsősegély-nyújtási módokat;
- ismerjék fel a vészhelyzeteket;
- ismerkedjenek meg a mentőszolgálat felépítésével és működésével;
- tudják, mikor és hogyan kell mentőt hívni.

Feladataink:

- a tanulók életkoruknak megfelelő szinten korszerű ismeretekkel, alkalmazható tudással rendelkezzenek az elsősegély-nyújtási alapismeretek területén;
- az elsősegély-nyújtás alapvető fogásainak bemutatása, gyakoroltatása;
- a tanórai és egyéb foglalkozások (szakkör) keretében – foglalkozni az elsősegély-nyújtással
- kapcsolattartás az iskola-egészségügy szakembereivel, az Országos Mentőszolgálattal, a helyi mentőállomás dolgozóival és a Magyar Vöröskereszt helyi szervezetével

Elsősegély-nyújtási alapismeretek a biológia, kémia, fizika, testnevelés, továbbá az osztályfőnöki órák tantárgyi tantervében:

Rovarcsípések, légúti akadály, artériás és ütőeres vérzés, újraélesztés, mérgezések, vegyszer által okozott sérülések, égési sérülések, forrázás, szénmonoxid mérgezés, áramütés, horzsolás, ficam, csonttörés, esés.

Osztályfőnöki órákon vendég előadók (szakemberek) segítségével ismerkednek a tanulóink az elsősegélynyújtási-alapismeretek alábbi témáival:

- a közlekedési balesetek esetén szükséges teendők
- a baleseteknél szükséges segítségnyújtás
- a mentőszolgálat működése, felépítése
- a mentőhívás szabályai

3.14. Az egész napos iskola nevelési és oktatási programja

Az egész napos iskolában a tanórai és más foglalkozásokat a délelőtti és a délutáni időszakra egyenletesen szétosztva szervezzük - az adott évfolyamra meghatározott kötelező tanórai foglalkozások, a nem kötelező tanórai foglalkozások, a napközis foglalkozások időkeretében, biztosítva az egyéni foglalkozások megtartását szolgáló időkeretet.

Az egész napos iskola célja:

Egyik fő célja, hogy a szociálisan vagy más szempontból hátrányt szenvedő társadalmi rétegek számára felzárkóztatási esélyt adjon.

A készségek, képességek, kulcskompetenciák, a személyiség sokoldalú fejlesztése.

A szabadidő kulturált, tartalmas, értékes eltöltése.

Az egész napos iskola feladata:

Az eltérő tanulói fejlettségi szintek kezelése, a felzárkózás lehetőségének biztosítása, ugyanakkor tehetséggondozás, tehetségfejlesztés a kooperatív technikák és a differenciálás alkalmazásával.

Az egész napos iskolai nevelés-oktatás keretében biztosítjuk...

- A segítségnyújtást a házi feladatok elkészítéséhez,
- A tananyag megértéséhez és elsajátításához kapcsolódó többlet pedagógiai támogatást azon tanulók részére, akik bármely okból kifolyólag egyéni tanulási nehézséggel, a tananyag értelmezési problémájával küzdenek,
- A felzárkóztatással és a tehetséggondozással kapcsolatos feladatok ellátását.

Megteremtjük a tankönyvek, füzetek és egyéb tanulói felszerelések biztonságos iskolai tárolásához szükséges feltételeket.

Napjainkban az iskolába lépő kisgyermekek között igen nagy különbség mutatkozik, emiatt a tanulók nem terhelhetőek egyformán. Vannak, akik nagyobb teherbírásúak, könnyebben „veszik az akadályokat”, s vannak olyanok, akik fáradékonyabbak, lassabban haladnak társaiknál.

A gyakran „években mérhető” fejlettségbeli különbségek ellenére a kritikus elemi alapkészségek esetében minden gyermeknek optimum szintre kell jutnia ez a továbbhaladás feltétele. Ezért fontos, hogy az alapkészségek megszilárdítására kellő időt biztosítsunk, s alkalmazkodjunk tanulóink egyéni fejlődési üteméhez. Ennek egyik lehetősége az egész napos iskola, mely biztosítja a gyerekek egyenletesebb terhelését az egész napos órabeosztással, a tanórákat váltogató változatos szabadidős és sportprogramokkal, melyeken a közösség minden tagja jól érezheti magát. A tanórai és egyéb foglalkozások természetesen biztosítják a nevelői – oktatói munka célkitűzéseinek megvalósulását.

Az egész napos iskola előnyei

- az óvodai életrend szerves folytatása;
- a napi időbeosztás jobban megfelel a tanulók életkori sajátosságainak;
- egyenletesebb a tanulók terhelése, tanulás és szabadidő váltja egymást;
- több lehetőség nyílik a tanulókkal való beszélgetésre, esetelemzésekre, játékokra;
- a házi feladatot az adott tantárgyat tanító pedagógussal készítik el a gyerekek, így ő azonnal visszajelzést kap;
- az osztályokkal két tanító foglalkozik, így ketten hitelesebb képet alkothatnak a tanuló;
- munkájáról, szocialitásáról, így a nevelés is lényegesen hatékonyabb lehet;
- reggel a tanítás megkezdése előtt lehetőség van beszélgetésre, napi gondok felvetésére;
- a tanulási órák hatékonyabb, célszerűbb szervezése következtében, valamint a változatos;
- foglalkoztatási formák során a gyerekek képességei kiegyensúlyozottabban fejlődhetnek;
- a gyerekek hét közben nem viszik haza a táskájukat, ami a táska súlyát tekintve szintén;
- könnyebbé teszi a napot;
- a délutáni sávot kitöltő órákban változatos, tartalmas foglalkozásokon vehetnek részt a tanulók:

- készség-és képességfejlesztő foglalkozás, felzárkóztatás, korrepetálás,
- sportfoglalkozás,
- kézműves foglalkozás,
- tánc vagy dráma foglalkozás.

Az egész napos iskola időkeretei:

	7:35 – 7:45	Gyülekező, ima
1.	7:45 – 8:30	Tanóra
2.	8:40 – 9:25	Tanóra
3.	9:45 – 10:30	Tanóra
	10:40 – 11:30	Önálló tanulás
	11:30 – 12:00	Ebéd
	12:00 – 13:00	Szabad foglalkozás
4.	13:00 – 13:45	Tanóra
5.	13:55 – 14:40	Tanóra
6.	14:50 – 15:40 14.50 – 15.35	Önálló tanulás Tanóra
	15.40 – 16.10 15:35 – 16.05	Értékelés, ima, uzsonna Értékelés, ima, uzsonna

Ha a tananyag vagy a tanulók teljesítménye, munkatempója azt kívánja, lehetőség van a tanórák és a szabadidős tevékenységek átcsoportosítására.

A rugalmas szervezés célja a tanulás hatékonyságának fokozása, az iskolai életmód megkedveltetése, a kisdíjak eredményeinek javítása.

4. ISKOLA- ÓVODAPSZICHOLOGUS

Intézményünkben iskola- óvodapszichológus működik. Tevékenységével az oktató-nevelőmunkát segíti.

Az iskola- óvodapszichológus jogai és kötelességei az intézményünkben:

Az intézményben működő iskola- óvodapszichológusnak joga van ahhoz, hogy...

- önálló helyiséggel és a munkaigényeknek megfelelő bútorzattal, anyagokkal, a minőségi munkavégzéshez szükséges eszközökkel rendelkezzen,
- elláthassa a munkaköri leírásában rögzített feladatait, ezen belül
 - konzultációt kezdeményezzen a pedagógussal, szülővel,
 - pszichológiai tanácsadást nyújtson egyéni helyzetben gyermeknek/serdülőnek vagy gyermek-/serdülőcsoportnak,
 - tanulást és közösségfejlesztést segítő felméréseket végezzen az iskolai osztályokban,
 - a gyermek fejlődését segítő egyéni képességvizsgálatokat és a személyes erőforrásait feltáró személyiségvizsgálatokat végezzen, melyekkel a gyermek jobb megismerését és a pedagógiai munka differenciálását segíti elő,
- tanítási óra, pedagógiai foglalkozás időpontjában, azzal párhuzamosan, a pedagógussal egyeztetve, egyéni (nem csoportos) pszichológiai tanácsadás érdekében, saját szobájában fogadjon gyermeket, melynek során a gyermek távolmaradása a tanítási óráról engedélyezett és nem von maga után szankciókat.

Az intézményben működő iskola- óvodapszichológusnak kötelessége...

- figyelembe venni munkavégzése során, hogy szolgáltatásai nyújtása alkalmával a gyermekek jogai és az őket gondozó szülők, pedagógusok jogai ne sérüljenek, tartsa szem előtt, hogy munkája alapvetően a bizalmon alapul,
- a pszichológusok Szakmai Etikai Kódexe (SZEK) alapján szervezni munkáját különösképpen az információk megosztásának és a titoktartásnak a kérdéseit,
- munkájának megvalósításában támaszkodjon az Iskolapszichológia Szakmai Protokolljának (ISZP) útmutatásaira és a munkaköri leírásában foglaltakra.

4.1. Az iskola- és óvodapszichológiával kapcsolatos jogszabályok és az ezekben szabályozott kérdések

2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről.

URL: http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1100190.TV

KULCSSZAVAK: szakszolgálat feladatai, SNI ellátás, alkalmazás közalkalmazotti jogviszony, óvodapszichológus 500 gyerekre és ennek finanszírozása, szülő joga és kötelezettsége a szakellátás igénybevételére, munkaidő szabályozás, besorolás és bér, tárgyi felszerelések

20/2012. (VIII.31.) EMMI rendelet a nevelési-, oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról. Oktatási és Kulturális Közlöny, 2012. szeptember 28. 2914-3051.p.

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1200020.EMM

KULCSSZAVAK: egészségfejlesztési terv véleményezése, óvoda-és iskolapszichológusok feladatköre, tárgyi feltételek óvodában és iskolában

15/2013 (II.26.) EMMI rendelet a pedagógiai szakszolgálati intézmények működéséről. Magyar Közlöny, 2013. február 26. 2672 – 2726.p. módosítva EMMI rendelet a módosításról 8/2014. (I. 30.)

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1300015.EMM

KULCSSZAVAK: az iskola- és óvodapszichológus koordinátor feladatai, végzettségi követelmény

2012. évi CLXXXVIII. törvény a köznevelési feladatot ellátó egyes önkormányzati fenntartású intézmények állami fenntartásba vételéről

http://njt.hu/cgi_bin/njt_doc.cgi?docid=156713.232575

KULCSSZAVAK: alkalmazás és az alkalmazási feltételeknek meg nem felelés

A Kormány 326/2013. (VIII. 30.) rendelete a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról

http://net.jogtar.hu/jr/gen/hjegy_doc.cgi?docid=A1300326.KOR

KULCSSZAVAK: kötött munkaidő fogalma, iskolapszichológus alkalmazása 500 fő gyermek után, pedagógus pótszabadság, pedagógus szakvizsga és szakpszichológus végzettség egyenértékűsége

16.2. Az iskola- és óvodapszichológiai feladatok törvényi előírásai

A nevelési-oktatási intézményekben dolgozó iskola- és óvodapszichológusok feladatkörét a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet a nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról c. rendelet 132. § szabályozza. A feladatkör jogszabályi meghatározása:

(1) A nevelési-oktatási intézményben alkalmazott óvodapszichológus, iskolapszichológus ellátja az e §-ban meghatározott feladatokat, amelyek elsődleges célja a gyermek, a tanuló személyiségfejlesztése, lelki egészségvédelme, továbbá a nevelő-oktató munka hatékonyságának segítése.

(2) A nevelési-oktatási intézményben dolgozó óvodapszichológus, iskolapszichológus közvetlen segítséget nyújt a pedagógusoknak a nevelő-oktató munkához.

(3) Az óvodapszichológus, az iskolapszichológus a nevelési-oktatási intézményben a gyermekekkel, a tanulókkal közvetlenül, egyéni vagy csoportos foglalkozások keretében közreműködik a gyermekek beilleszkedését, társas kapcsolatait javító és iskolai teljesítményét növelő intézkedésekben, kezeli a tanulóknak a nevelési-oktatási intézménnyel összefüggő személyközi kapcsolati kommunikációs és esetlegesen fellépő teljesítményszorongásos tüneteit, továbbá

a) megszervezi azokat a pszichológiai jellegű szűrővizsgálatokat, amelyek a képességvizsgálatok, szociometriai vizsgálatok, tanulási szokások, tanulási motiváció vizsgálatának körébe tartoznak, vagy a beilleszkedési, magatartási, tanulási nehézségek megelőzése érdekében szükségesek,

b) megszervezi a mentálhigiénés preventív feladatokat a nevelési-oktatási intézményben az egyén, a tanulócsoporthoz, és az intézményi szervezet szintjén, c) megszervezi a nevelési-oktatási intézményben az egészségfejlesztéssel, a nevelő-oktató munka, a szexuális nevelés segítségével, a nevelési-oktatási intézményben észlelt személyközi konfliktusok és az erőszakjelenségek megoldásával kapcsolatos pszichológiai témájú feladatokat,

d) megszervezi a krízistanácsadást a következő váratlan súlyos élethelyzetekben: kortárshaláleset, súlyos iskolai kudarcélmény, váratlan családi krízishelyzet, továbbá terápiás vagy más kezelés szükségessége esetén továbbbírányít a pedagógiai szakszolgálatához vagy más szakellátást biztosító intézményhez, valamint

e) a kiemelten tehetséges gyermek, tanuló tehetséggondozásában a pedagógusokkal és a pedagógiai szakszolgálat szakemberével közösen kidolgozza az együttműködés és az ellátás kereteit.

(4) A (3) bekezdés a) pontjában meghatározott szűrővizsgálatok kiemelt célcsoportja a nevelési-oktatási intézménnyel jogviszonyban álló gyermekek, tanulók azon csoportja, akik az Nkt. 5. § (1) bekezdésében meghatározott és életkoruknak megfelelő pedagógiai szakaszt megkezdtek, így

a) óvoda esetén elsősorban az ötödik életévüket betöltött gyermekek,

b) iskola esetén az első, az ötödik, a kilencedik évfolyamos tanulók.

(5) Az óvodapszichológus, az iskolapszichológus a (3) bekezdés b), c), e) pontjában foglalt feladatok megszervezése során szűréseket, vizsgálatokat, tréningeket, egyéni és csoportos tanácsadást szervezhet a gyermek, a tanuló, a pedagógus, továbbá a szülő megkeresésével, valamint az érintett gyermek, tanuló személyiségének fejlesztésével összhangban a szülő számára is.

(6) Az iskolapszichológus szükség esetén az iskolában pályaválasztási és pályaaorientációs tanácsadást szervez, amelynek során a) együttműködik a pedagógusokkal és a kijelölt pedagógiai szakszolgálat pályaválasztási szakemberével,

b) a helyi lehetőségek függvényében pályaaorientációs foglalkozásokat tart az ötödik évfolyamtól kezdődően az önismereti, képességstruktúra-feltárási, pályaismereti témakörben.

(7) Az óvodapszichológus, az iskolapszichológus

a) segíti a pszichológiai ismereteknek a nevelési-oktatási intézményen belüli elsajátítását,

b) kapcsolatot tart a környezetében működő óvodában, iskolában dolgozó óvodapszichológussal, iskolapszichológussal,

c) együttműködik a kijelölt pedagógiai szakszolgálatban dolgozó óvodapszichológussal, iskolapszichológussal a nevelési-oktatási intézményben a pszichológiai tevékenységgel érintett gyermekek, tanulók pedagógiai szakszolgálati vagy egyéb egészségügyi szakellátásra történő utalása vonatkozásában,

d) az óvodai, iskolapszichológusi munka szakmai minőségbiztosítása érdekében kapcsolatot tart az oktatásért felelős miniszter jogszabályban kijelölt, az Országos Iskolapszichológiai Módszertani Bázis feladatait ellátó intézménnyel,

e) együttműködik a pedagógiai szakszolgálattal az érintett gyermek, tanuló pedagógiai szakszolgálati ellátás keretében történő gondozásában.

Az iskola- és óvodapszichológus feladatok koordinátora munkakörét – a 15/2013. (II.26.) EMMI rendelet 29. § (2) bekezdése, módosítva a 8/2014. (I. 30.) EMMI rendeletben határozza meg:

a) az óvodai, iskolai preventív szűrések tankerületi szintű koordinációja, együttműködés a pszichológiai tárgyú mérésekben és az eredmények kommunikációjában,

b) a nevelési-oktatási intézményekben foglalkoztatott pszichológusok számára legalább havi rendszerességgel szakmai konzultációs foglalkozások szervezése, c) a nevelési-oktatási intézményekben dolgozó pszichológusok által ellátásban részesített gyermekeket, tanulókat érintően szakmai konzultációs lehetőség biztosítása a pedagógiai szakszolgálati, vagy az egészségügyi ellátás illetékességi körébe tartozó vizsgálat kezdeményezésére vonatkozó döntés kialakításában, javaslattétel annak irányultságára, helyére,

d) a nevelési-oktatási intézményekben dolgozó pszichológusok megkeresésére egyéni szakmai segítség, esetvezetési segítségnyújtás, kettős vezetést igénylő csoportfoglalkozások vezetésében való közreműködés,

e) a nevelési-oktatási intézmény vagy az intézményben dolgozó iskolapszichológus, óvodapszichológus megkeresésére esetmegbeszélő, tanári képességfejlesztő csoportfoglalkozás megszervezése, közreműködés annak az adott intézményben történő megvalósításában,

f) egyéni tanácsadás és konzultáció a nevelési-oktatási intézményekből érkező pedagógusok számára,

g) az Intézmény és a nevelési-oktatási intézmény közötti kapcsolat, kommunikáció segítése,

h) a pedagógiai szakszolgálatnál önkéntesen bejelentkező, az óvodától, iskolától független szolgáltatást igénylő szülők és gyermekek óvodai, iskolai problémákkal összefüggő ellátása, szakmailag indokolt esetben a titoktartás szakmai, etikai elveinek betartása mellett az érintett intézményében dolgozó iskolapszichológussal, óvodapszichológussal való konzultáció.

Az iskola- és óvodapszichológus koordinátor kapcsolatot tart a miniszter által az országos szakmai irányítási feladatok ellátásában való közreműködésbe bevont Országos Iskolapszichológiai Módszertani Bázissal.

Ha az Intézmény működési körzetében működő nevelési-oktatási intézményben az iskolapszichológus, óvodapszichológus munkakör nem került betöltésre, az adott munkakör betöltéséig, a nevelési-oktatási intézmény vezetőjének erre vonatkozó írásbeli kérésére az Intézmény támogatást nyújthat az ellátás iránti igény kielégítéséhez.

5. AZ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA NEVELÉSI PROGRAMJA

5.1. A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, céljai, feladatai, eszközei, eljárásai

5.1.1. A nevelő-oktató munka pedagógiai alapelvei, értékei

Intézményünk a partnerekkel való együttműködés során nagy figyelmet fordít a **partnerközpontú működés** fenntartására és továbbfejlesztésére, az intézmény **szolgáltató jellegének** megőrzésére. Foglalkozásainkon figyelembe vesszük tanulóink **életkori sajátosságait**. Az élményközpontú tanulási folyamatban minden tanulót saját képességeinek optimumáig kívánjuk fejleszteni. A **tudatosság, szakszerűség, rendszeresség** és a **fokozatosság** eszközével, megfelelő és folyamatos **motivációval** ébren tartjuk tanulóink érdeklődését, **fejlesztjük kreativitását, önértékelését, csökkentjük kudarcélményeit**. A csoportban végrehajtott feladatokkal és a bemutatkozásokkal **közösségfejlesztő** tevékenységet is folytatunk intézményünkön belül és kívül. Az **egyházzenei anyagok közvetítése, és az egyházzenei szolgálatba való bekapcsolódás** részét képezi az intézmény nevelő-oktató munkájának. Az alapfokú művészetoktatáshoz való jog *2011. évi CXCV. tv. 46 §, (3) bekezdés a) pontja*, és az *1991. évi LXIV. törvény a Gyermekek jogairól szóló, New Yorkban, 1989. november 20-án kelt Egyezmény kihirdetéséről* törvényben foglalt jogok gyakorlásának biztosításával **esélyegyenlőséget** teremtünk a térségünkben élő fiatalok számára. Figyelmet fordítunk a **tehetséggondozásra**, a művészeti kifejezőeszközök széles tárházának megismertetésére, hogy a **személyiségfejlesztés** során pozitív életszemlélettel rendelkező, sokoldalú egyéniségeket nevelhessünk.

5.1.2. A nevelő-oktató munka pedagógiai céljai

Az alapelvekben megfogalmazott pedagógiai hitvallást, értékrendet nevelő-oktatómunkánk stratégiai és operatív céljai támasztják alá, melyek az iskolában folyó művészetoktatás egészére, teljes tevékenységrendszerére vonatkoznak.

Stratégiai célok

- ✓ Partnerközpontú működés fenntartása és továbbfejlesztése
- ✓ A tehetséggondozás hatékonyságának fejlesztése megfelelő motivációval
- ✓ Esélyegyenlőség biztosításának megőrzése, további lehetőségek felkutatása
- ✓ Bekapcsolódás az egyházzenei szolgálatba

Operatív célok

A partnerközpontú működés fenntartása és továbbfejlesztése érdekében

- ✓ A partnerek elégedettségének, elégedetlenségének, igényének figyelembe vétele,

A tehetséggondozás hatékonyságának fejlesztése érdekében

- ✓ A tanulás és munkafegyelem fejlesztése
- ✓ A folyamatos, személyre szabott fejlesztés megvalósítása,
- ✓ Komplex személyiségfejlesztés
- ✓ Kreativitásfejlesztés

Esélyegyenlőség biztosítása érdekében

- ✓ A szociális hátrányok kompenzálása
 - ✓ Továbbtanulási esélyek növelése
- Bekapcsolódás az egyházzenei szolgálatba
- ✓ Egyházzenei szolgálat végzése céljából egyházzenei anyagok elsajátítása

5.1.3. A nevelő-oktató munka pedagógiai feladatai

A pedagógiai alapelvek elérését meghatározó célrendszer konkrét feladatok elvégzésével valósulhat meg. A feladatok a cél elérését teszik lehetővé.

Feladatok

- ✓ Rendszeres értékelés, önértékelés
- ✓ Rendszeres igényfelmérés
- ✓ Feladatmegoldást segítő eszközpark fejlesztése
- ✓ Kreativitást fejlesztő feladatok felhasználása
- ✓ Személyre szabott feladatokkal differenciált fejlesztés
- ✓ Komplex művészeti alapkészségek kialakítása.

5.1.4. A nevelő-oktató munka pedagógiai eszközei, eljárásai

A feladatok megoldása érdekében alkalmazott tevékenységformák, módszerek, eljárások, eszközök.

- ✓ Kompetencia alapú fejlesztés, valós élethelyzeteket modellező feladatrendszer,
- ✓ Kooperatív technikák alkalmazása,
- ✓ Tehetséggondozó eljárások,
- ✓ Kreativitásfejlesztő tevékenységrendszer,
- ✓ Egyénre szabott személyiségfejlesztő módszer,
- ✓ Közösségfejlesztő módszer,
- ✓ Játékos, élményre épülő oktatás, alkotómunka.

Nevelési eszközök

- ✓ Pozitív minta,
- ✓ Pozitív példa,
- ✓ Pozitív példa követése,
- ✓ Szabadság biztosítása,

Ösztönző eszközök

- ✓ Megerősítés,
- ✓ Biztatás,
- ✓ Dicséret,
- ✓ Munkák kiállítása,
- ✓ Szereplés,
- ✓ Jutalmazás

5.2. A személyiségfejlesztéssel kapcsolatos pedagógiai feladatok

A tanulóknak elfogadó klímára van szükségük a tanórákon. Ha ezt érzik, könnyebb ébren tartani a rácsodálkozó attitűdöt, ami a művészi kibontakozáshoz nélkülözhetetlen.

Meghatározó az alaphelyzet motiváltsága. Ha a művészeti foglalkozásokon nem saját akaratából van jelen a tanuló, akkor fő feladat a művészetre nyitott személyiség kifejlődése.

A segítő tanári hozzáállás alapfeltétel a személyiségfejlesztés sikeressége érdekében. Az együttalkotás örömeinek megtapasztalása kialakítja azokat a készségeket, amelyeket társas kapcsolataiban használni tud az élet más területein is. A művészetterápia módszereit egyre inkább alkalmazni kell a személyiségfejlesztésben.

Nem lehet különböző képességű tanulók haladásának mértékét egymáshoz hasonlítani. Szükséges az egyéni, személyre szabott feladatok ütemezése, és minden tanuló haladásának mértékét önmagához viszonyítani. Ez elősegíti a rendszeresség és fokozatosság tudatos kialakítását.

Lehetőséget kell biztosítanunk a tanulók egyéni ötleteinek kipróbálásához is, de a tanárnak, mindig figyelemmel kell kísérni a folyamatot. Szükség esetén segítő, támogató légkör megteremtésével, a szabadság érzésének biztosításával iránymutatást adni a folyamat végrehajtásához.

Az önkifejezési eszközök gazdag tárházának felhasználása során személyiségjegyeink is megjelennek a produktumban, és változnak is az alkotás során. Cél: a személyiségjegyek pozitív irányú elmozdulása.

Az iskola pedagógiai programjában megfogalmazott általános célok és feladatok mellett a kulcskompetenciák közül a digitális kompetencia, hatékony, önálló tanulás kompetencia, szociális- és állampolgári kompetencia, esztétikai – művészeti tudatosság és kifejezőképesség kompetencia Európai Unió által meghatározott céljainak elérését is célul tűzzük ki magunk elé.

Feladatok a célok elérése érdekében:

- ✓ befogadó, és az egyéni fejlődést biztosító pedagógiai módszerek alkalmazása
- ✓ kompetencia alapú oktatás alkalmazása
- ✓ nyitott oktatási környezet kialakítása
- ✓ az intézmény szervezeti felépítésében, működési szokásaiban, innovatív és önfejlesztő munkái során, előtérbe kerül a pedagógusok team munkája
- ✓ IKT eszközök alkalmazása
- ✓ jó gyakorlat bemutatása, átadása
- ✓ a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók fokozott figyelemmel kísérése
- ✓ minőségbiztosítási, önértékelési, mérési rendszerek működtetése
- ✓ az alapfokú művészeti nevelés keretei között a szokásos frontális módszerek mellett, alkalmazni kell, ahol lehet a kooperatív, differenciált, tömbösített, cselekvésközpontú, projekt, élménypedagógiai módszereket.

5.3. A közösségfejlesztéssel, az iskola szereplőinek együttműködésével kapcsolatos pedagógiai feladatok

A nevelési, oktatási folyamat számos olyan területtel áll kapcsolatban, amely közvetetten segíti elő a pedagógiai célok megvalósítását. Ilyen terület a tanulói közösség is, amely nagymértékben meghatározhatja a tanulási folyamat eredményességét. Éppen ezért tartozik a pedagógus feladatai közé a tanulói közösség fejlesztése is.

A közösségfejlesztés megvalósításában különböző szempontok figyelembevétele szükséges. Tekintettel kell lenni a tanulói közösség nemi összetételére, életkori sajátosságaira, érdeklődési körére, és egyéb irányultságaira is, hogy azt a megfelelő módszerekkel tudjuk fejleszteni, irányítani. Ezeket figyelembe véve kell a közösség fejlesztésén keresztül elősegíteni a tanulók alkalmazkodóképességének, szocializációjának, kommunikációs képességeinek, felelősségérzetének, empátiás képességeinek, segítőkészségének, fejlődését a csoportos foglalkozásokon, közösségi rendezvényeken. A közösségbe való beilleszkedéssel felkészül a tanuló a felnőttkori életre, és megtanulja a keresztény etika szabályait is. A tudatos és fegyelmezett alkalmazkodás vállalásával fejlődik az együttműködés, az együttgondolkodás készsége. A hibák megbeszélése, az ellenőrzés, az értékelés, az egymás munkájának elismerése, az egyéni teljesítmények mások produktumaihoz való viszonyítása hozzájárul a reális énkép kialakulásához, az értékítélet objektivitásához.

Fontos tehát komoly figyelmet fordítanunk munkánk során a közösségfejlesztésre és annak feladataira, mivel a nevelési, oktatási rendszer mellett a közösség hatással van a tagjainak személyiségfejlődésére is.

5.4. A pedagógusok helyi feladatai, a főtárgytanár, tanszakvezető feladatai

A pedagógusok feladatainak részletes listáját személyre szabott munkaköri leírásuk tartalmazza. A pedagógusok legfontosabb helyi feladatait az alábbiakban határozzuk meg.

- a tanítási órákra való felkészülés,
- a tanulók írásbeli munkáinak javítása,
- a tanulók munkájának rendszeres értékelése,
- a megtartott tanítási órák dokumentálása, az elmaradó és a helyettesített órák vezetése,
- felvételi, osztályozó vizsgák lebonyolítása,
- dolgozatok, tanulmányi versenyek összeállítása és értékelése,
- a tanulmányi versenyek lebonyolítása,
- tehetséggondozás, a tanulók fejlesztésével kapcsolatos feladatok,
- felügyelet a tanulmányi versenyeken, iskolai méréseken,
- iskolai kulturális programok szervezése,
- főtárgytanári, tanszakvezetői feladatok ellátása,
- az ifjúságvédelemmel kapcsolatos feladatok ellátása,
- szülői értekezletek, fogadóórák megtartása,
- részvétel nevelőtestületi értekezleteken, megbeszéléseken,
- részvétel a munkáltató által elrendelt továbbképzéseken,
- a tanulók felügyelete óráközi szünetekben,
- tanulmányi kirándulások, iskolai ünnepek és rendezvények megszervezése,
- iskolai ünnepeken és iskolai rendezvényeken való részvétel,
- részvétel a munkaközösségi értekezleteken,
- tanítás nélküli munkanapon az igazgató által elrendelt szakmai jellegű munkavégzés,
- iskolai dokumentumok készítésében, felülvizsgálatában való közreműködés,
- szertárrendezés, a szakleltárak és szaktantermek rendben tartása,

5.5. A kiemelt figyelmet igénylő tanulókkal kapcsolatos pedagógiai tevékenység helyi rendje

5.5.1. A tehetség, képesség kibontakoztatását segítő tevékenységek

A tehetséggondozás módjai:

- ✓ Felvételi vizsga túljelentkezés esetén
- ✓ Elkülönítés: speciális osztályok, csoportok
- ✓ Gyorsítás: a kiemelkedő tehetségű tanulók tanulási szakaszának lerövidítésével
- ✓ Dúsítás: egy téma mélyebb feldolgozása

A kreatív ember, változásra törekszik. Nyitott az új feladatok iránt, és rugalmasan kezeli az új helyzeteket. A kreativitás kialakulását segíthetjük a hibáktól való félelem csökkentésével, játékoság bevezetésével. Nemcsak a kiemelkedő képességű tanulók képességfejlesztését végezzük, hanem a kevésbé tehetséges tanulókat is. Iskolánk alapfeladata a tehetséggondozás.

A tantárgyi programokat úgy állítottuk össze, hogy biztosítsa a tanulók személyiségfejlődését, tehetségápolását. Az év folyamán rendezett kiállítások, bemutatók, versenyek kiemelt szerepet kapnak intézményünk tehetséggondozási munkájában.

Tanáraink részt vesznek a tanulók pályázatokra, versenyekre való felkészítésében. Iskolánk anyagi és természetbeni támogatásában részt vesz több közösség, magán- és jogi személy, valamint jogi személyiség nélküli cég. A felajánlások javítják az oktatás feltételeit, valamint lehetőséget adnak szabadidős tevékenységek és vetélkedők szervezésére.

- ✓ Hangverseny-bemutatók az óvodában, iskolai tanórákon, hangversenyek kicsik számára.
- ✓ Igény szerint zeneovi indítása
- ✓ Szolfézs előképző, és hangszeres előképzős csoportok indítása.
- ✓ B tagozatú oktatással, magasabb időtartamú főtárgyórákkal.

5.5.2. A tanulási kudarcnak kitett tanulók felzárkózását segítő program

Célja: Az egyéni különbségeken alapuló differenciált foglalkoztatás megvalósítása az iskolai minimum szintű követelmények elérése érdekében.

Feladata: A szakértői vélemény illetve a pedagógusok által jelzett esetekben a tanulási zavarral, tanulási nehézséggel küzdő gyerekek segítése.

Feladatok:

- ✓ Elsődleges feladatunk, hogy feltárjuk a kudarc okát, s ezután kidolgozzuk a segítség módját.
- ✓ Egyéni fejlesztési program kidolgozása, eseti kezelés
- ✓ Helyes tanulási technikák elsajátíttatása a tanulókkal (tanulás tanítása)
- ✓ Rendszeres kapcsolattartás, együttműködés a szülőkkel
- ✓ Iskolapszichológus bevonása

Alkalmazott módszerek

- ✓ differenciált képességfejlesztés, fejlesztő feladatok
- ✓ egyénre szabott feladatok, foglalkozások
- ✓ kipróbálás, ismétlés, gyakorlás
- ✓ tájékoztatás, megbeszélés

- ✓ egyéni foglalkozás

5.5.3. A beilleszkedési, magatartási és tanulási nehézségekkel küzdők segítése

A tanulási-, magatartási- és beilleszkedési nehézséggel (BTM) küzdő gyermekek fejlesztése egyénre szabottan történik a Nevelési Tanácsadó szakvéleményében foglaltaknak megfelelően, melyhez egyéni fejlesztési tervet készítenek a fejlesztésben részt vevő szakemberek gyógypedagógus, fejlesztő pedagógus.

A probléma kezelésének folyamata

A beiratkozásnál az iskola gondosan áttanulmányozza az óvodáktól megküldött óvodai szakvéleményt. Amennyiben problémára utaló jelet talál, - diszlexia, diszgráfia, diszkalkulia, ezekre utaló jelek, magatartászavar, beszédhiba, hyperaktivitás, figyelemzavar vagy egyéb rész képesség-zavar - a szakvéleményt meg kell ismerni a gyermekkel foglalkozó pedagógusoknak. Az óvodapedagógus segítő véleményének, tanácsának kikérése minden esetben szükséges.

A tanulóval foglalkozó pedagógus a tanév megkezdésekor ismerkedjen meg a szülőkkel, tanulóval családlátogatáson. Segítőkész magatartása, a szülő bizalmának elnyerése, a jövő szempontjából nagyon fontos.

A gyermekkel foglalkozó logopédus, pszichológus sokat segíthet a probléma eredményes megközelítésében, a pedagógus kérje ki véleményüket.

A tanítási órákon differenciált foglalkoztatás szükséges.

5.5.4. A szociális hátrányok enyhítését segítő tevékenység

- ✓ Versenyeken, pályázatokon való részvétel

A tanulók versenyeken, pályázatokon vehetnek részt, amelyek a verseny vagy pályázat kiírójának döntése alapján, a résztvevő eredményétől függően anyagi elismerést is tartalmazhat. A tanuló felkészülését a szaktanár segíti.

- ✓ Táborok szervezése támogatások bevonásával

Különböző témában kiírt pályázatokon elnyert támogatásokkal lehetőséget biztosítunk hátrányos helyzetű tanulóink számára tematikus táborokban, projektekben való részvételre.

- ✓ Térítési díj, tandíj fizetési mentesség

Hátrányos helyzetű tanulóink térítési díj fizetési mentességben részesülnek.

- ✓ Kölcsönözhető tankönyvek, kották

A tankönyvek egy része kölcsönözhető. Lehetőségeink szerint folyamatosan bővítjük a kölcsönözhető tankönyvek, tanulási segédletek mennyiségét.

- ✓ Kölcsönözhető hangszerek

Hangszerkölcsönzéssel biztosítunk gyakorlási lehetőséget azon tanulóink számára, akik nem rendelkeznek saját hangszerrel.

5.6. A tanulóknak az intézményi döntési folyamatban való részvételi jogai gyakorlásának rendje

A tanulók érdekeinek képviselője az iskolában diákönkormányzat működik. A diákönkormányzat feladata, hogy tagjainak érdekeit képviselje, az érintett tanulók érdekében eljárjon. A diákönkormányzat tevékenysége a tanulókat érintő valamennyi kérdésre kiterjed. A diákönkormányzat a tanulói érdekképviselőtől részt vesz az iskolai élet tanórán kívüli területeinek tervezésében, szervezésében és lebonyolításában. A diákönkormányzat iskolai vezetőségének véleményét az iskola éves munkatervének összeállítása előtt az igazgatónak ki kell kérnie. Ezekben a kérdésekben a tanév folyamán az osztályközösségek, illetve a diákönkormányzat iskolai vezetősége javaslatokkal élhet a főtárgytanárok, nevelőtestület és az igazgató felé. A magasabb jogszabályok alapján a diákönkormányzat véleményét ki kell kérni:

- az iskola szervezeti és működési szabályzatának jogszabályban meghatározott rendelkezéseinek elfogadása előtt,
- a tanulói szociális juttatások elosztási elveinek meghatározása előtt,
- az ifjúságpolitikai célokra biztosított pénzeszközök felhasználásakor,
- a házirend elfogadása előtt.

A diákönkormányzatot az iskola igazgatóságával, a nevelőtestülettel, illetve más külső szervezetekkel való kapcsolattartásban (a tanulók véleményének továbbításában) a diákönkormányzat iskolai vezetőségének diákvezetője (elnöke) képviseli.

5.7. A szülő, a tanuló, a pedagógus és az intézmény partnerei kapcsolattartásának formái

A szülők folyamatos, többoldalú tájékoztatása nélkülözhetetlen az eredményesség elérésében. A tanulmányi előmenetel során negyedévente tájékoztatást kapnak gyermekük fejlődéséről a tájékoztató füzetben. A kapcsolattartás egyéb formái:

- ✓ szülői értekezlet
- ✓ fogadóóra
- ✓ nyílt nap
- ✓ bemutatók, kiállítások

A kapcsolattartás egyéb eszközei:

- ✓ telefon
- ✓ fax
- ✓ e-mail
- ✓ levél
- ✓ tájékoztató füzet
- ✓ honlap
- ✓ Facebook

5.8. A tanulmányok alatti vizsga vizsgaszabályzata

A tanulmányok alatti vizsgák szervezésére a 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendeletben foglalt szabályok az irányadók.

Az iskolánkban folytatott tanulmányok alatt az alábbi vizsgákra kerülhet sor:

- ✓ osztályozó vizsga,

- ✓ pótló vizsga
- ✓ javítóvizsga.

Osztályozó vizsgát kell tennie a tanulónak a félévi és tanév végi osztályzat megállapításához, ha

- ✓ felmentették a tanórai foglalkozásokon való részvétele alól,
- ✓ engedélyezték, hogy egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget,
- ✓ ha a tanulónak egy tanítási évben az igazolt és igazolatlan mulasztása együttesen a tanítási órák egyharmadát meghaladja, és a nevelőtestület döntése alapján osztályozó vizsgát tehet.

A tanuló a félévi, év végi osztályzatának megállapítása érdekében független vizsgabizottság előtt tesz vizsgát. Egy osztályozó vizsga egy adott tantárgy és egy adott évfolyam követelményeinek teljesítésére vonatkozik. Kivéve azt az esetet, amikor engedélyezték, hogy a tanuló egy vagy több tantárgy tanulmányi követelményének egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt tegyen eleget. A tanítási év lezárását szolgáló osztályozó vizsgát adott tanítási évben szervezzük. A vizsgák időpontjáról és helyéről a vizsgázó szüleit írásban tájékoztatjuk.

Pótló vizsgát tehet a vizsgázó

- ✓ ha a vizsgáról neki fel nem róható okból elkésik, távol marad, vagy a megkezdett vizsgáról engedéllyel eltávozik, mielőtt a válaszadást befejezné. A vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig a vizsgakérdésekre adott válaszait értékelni kell.

Javítóvizsgát tehet a tanuló ha

- ✓ a tanév végén - legfeljebb három tantárgyból elégtelen osztályzatot kapott. Az osztályozó vizsgáról, a különbözeti vizsgáról számára felróható okból elkésik, távol marad, vagy a vizsgáról engedély nélkül eltávozik

Javítóvizsgákra az igazgató által meghatározott időpontban, az augusztus 15-étől augusztus 31-éig terjedő időszakban kerül sor. A javítóvizsga időpontjáról a vizsgázó szüleit írásban tájékoztatjuk.

Sikertelen javítóvizsga esetén a nevelőtestület évfolyamismétlésről határoz.

Rendkívüli – tanévet átlépő – továbbhaladási igény esetén a Rendkívüli előrehaladás esetén a szaktanár és a tanszakvezető tanár együttes javaslata alapján az igazgató engedélyezheti, hogy a tanuló a tanév végén két, esetleg több osztály anyagából tegyen összevont beszámolót. A főtárgyi beszámoló anyagát kétharmad részben a magasabb osztály anyagából kell összeállítani. A kötelező tantárgynál a magasabb osztály követelményei alapján kell az osztályzatot megállapítani. Összevont beszámolót a tanév végi beszámolókkal egyidejűleg, vagy az igazgató által megadott időben lehet tartani.

Súlyosabb tanulási és/vagy magatartási zavar felmerülése esetén pedagógus javaslatára a tanulói képességet vizsgáló szakértőhöz kell fordulni.

A hiányzás miatt lemorzsolódott diákok a magasabb évfolyamra történő lépéshez, a félévi és tanév végi osztályzat megállapításához félévkor és év végén osztályozó vizsgát kötelesek tenni.

Az osztályozó és javítóvizsgák követelményeit az iskolánk helyi tantervében szereplő követelmények alapján a szakmai munkaközösségek, illetve a szaktanárok állapítják meg. A követelmények elfogadásáról a nevelőtestület dönt.

Művészeti alapvizsga, záróvizsga

Az alapfokú évfolyamok elvégzése után a tanuló művészeti alapvizsgát tesz, mely a továbbképző évfolyamokon való tanulmányok folytatásának feltétele. A továbbképző évfolyamok elvégzése után, az alapfokú művészeti képzés befejezéseként a tanuló művészeti záróvizsgát tehet. A vizsgákat „a nemzeti erőforrás miniszter 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelete az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet módosításáról” előírásainak megfelelően kell lebonyolítani. A részletes követelményrendszert programunk helyi tanterv része tartalmazza.

Osztályfolytatás

Az a tanuló, aki a tanult főtárgy előírt tananyagát és követelményeit önhibáján kívül (pl. betegség, közismereti iskolai tanulmányai stb.) nem tudja teljesíteni, kérheti az iskola igazgatójától, hogy tanulmányait a következő tanévben az előző tanévi osztálybesorolásban folytathassa. Ebben az esetben a tanuló osztályzatot nem kap. A törzslapra és a bizonyítványba a fenti tényt be kell jegyezni, az alábbi módon: No.= nem osztályozott, engedély alapján osztályát folytathatja.

5.9. A felvétel, az iskolaváltás, a tanuló átvételének szabályai

A belépés feltételeit a 20/2012. (VII.31.) EMMI rendelet szabályozza

Az alapfokú művészetoktatási képzésben az egyes művészeti tanszakokra - túljelentkezés esetén - képességvizsgálat alapján iratkozhatnak be a tanulók. A felvételi alkalmassági vizsgálat a beiratkozás előtt történik.

Az egyes művészeti területek, tanszakok képességvizsgálati szempontjai:

Zenei előképző és hangszeres tanszakokon:

- Előképző: hallás, ritmusérzék, tiszta éneklés
- Hangszer: előképző eredményes elvégzése, vagy hallás, ritmuskészség, manuális készség, fizikai és fiziológiai adottság

Képző és iparművészeti tanszakokon:

- Ábrázoló és formázó készség, színek ismerete és használata, manuális adottság

Az új tanuló felvételéről a szaktanár vagy szakmai bizottság tesz javaslatot és az igazgató dönt. A felvételi eredményéről a szülőt írásban, illetve hirdetőtáblára kifüggesztett értesítés alapján tájékoztatjuk.

A tanulói jogviszony új tanulóknál az új tanévre történő beiratkozással és térítési díj befizetésével jön létre.

A tanulói jogviszony megszűnik:

- ha a tanuló a térítési díjat/tandíjat nem fizeti be a befizetési időszak végéig, vagy ha a tanév/első illetve második félévének 10. napjáig nem regisztrálja a tanulmányok folytatását.
 - a főtárgyból vagy kötelező melléktárgyból 10 tanítási óránál többet igazolatlanul hiányzik.
 - amennyiben a szülő írásosan bejelenti (18 éven aluli tanuló esetében) a tanuló kimaradását.
- 18 éven felüli tanulók maguk kötelesek írásban bejelenteni a kimaradást.

Másik iskolából érkező tanuló a bizonyítványban rögzített adatok alapján folytathatja tanulmányait. Tanulók átvételéről az igazgató dönt. Átvételre a tanév közben abban az esetben van lehetőség, ha a köznevelési törvényben, és az alapító okiratban létszámok előírt, valamint a tanszakokon ellátható tanulói létszám lehetőséget biztosítanak erre. Az átvételhez a tanuló év végi vagy félévi bizonyítványát be kell mutatni. Kiskorú tanuló átvételét szülő és tanuló együtt kérheti írásban. Különböző iskolatípusokból történő átvétel különбözeti vizsga letételéhez kötött, abban az esetben, ha van olyan tantárgy, amelyet a tanuló nem tanult a korábbi iskolájában. A különбözeti vizsgát egy hónapon belül köteles a tanuló letenni. Indokolt esetben az igazgató hosszabb felkészülési időt is engedélyezhet. Az egyes művészeti tárgyak követelményeinek teljesítéséből különбözeti vizsgát tehet a tanuló, mely alapján magasabb osztályba is sorolható. Erről a tanszak tanáraiból alakult bizottság javaslata alapján az igazgató dönt. Az átvételt az igazgató helyhiány miatt azonnal megtagadhatja.

5.10. Az egyes művészeti ágak oktatásának cél- és feladatrendszere

Zeneművészet ág

A) Klasszikus zene

Az alapfokú zeneoktatás célrendszere és funkciói

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását. A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket. Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására. A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, fogékonyság – alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges hangszeres és énektechnikai készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására, az önálló ismeretszerzés képességére, a hagyományos és az új típusú kultúrák közvetítő eszközök alkalmazásával. A zeneoktatás a különböző zenei műfaj sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel. Kiemelten fejleszti a közösséggel való együttműködés képességét, az érzelmi és társas intelligenciát.

B) Elektroakusztikus zene

Az alapfokú elektroakusztikus zeneoktatás célrendszere és funkciói

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja keretében folyó elektroakusztikus zenei nevelés alkalmat ad az érdeklődő és fogékony tanulók képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző szakterületeken való jártasságok megszerzését és gyakorlását. A képzés figyelembe veszi az életkori sajátosságokat, a tanulók érdeklődésére, tehetségére építve alakítja készségeiket és gyarapítja ismereteiket. Lehetőséget ad az egyetemes kultúra, az európai műveltség, a nemzeti, népi hagyományok, értékek átadására, az értékmegőrzés formáinak kialakítására a digitális technika modern eszközeivel.

A program lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, fogékonyság – alakítása mellett a zene megszólaltatásához szükséges készségek megszerzésére, a zenei ismeretek átadására és minden zenei tevékenység tudatosítására.

A zeneoktatás a különböző zenei műfajok sajátosságait, a művészi megjelenítés módjait ismerteti meg a tanulókkal, miközben célja az is, hogy az önkifejezés eszköztárának gazdagításával a zene alkalmazására, befogadására készítsen fel.

Képző- és iparművészeti ág

Az alapfokú képző- és iparművészeti oktatás célrendszere és funkciói

Az alapfokú művészetoktatás célja, hogy hozzásegítse a tanulókat a külvilág tudatos érzékeléséhez, tanulmányozásához, valamint a belső látás és a képzelet finomításához, tudatosításához. A tanulók belső világának gazdagítása teszi lehetővé, hogy egész személyiségük használni és hasznosítani tudja az összegyűjtött és egyre tudatosabban szelektált vizuális információkat. Az élményszerű tapasztalások és képzetek teremtik meg az önmeghatározások és önkifejezések egyre differenciáltabb formáit.

Az alapfokú művészetoktatás követelménye és tantervi programja lehetőséget nyújt az esztétikai érzékenység – nyitottság, igényesség, ízlés, erkölcsi fogékonyság – alakítására, a látás kiművelésére és tudatosítására. A követelmény és tantervi program bővíti a képi műveltséget, a képi emlékezetet és képzeletet. A tervező, konstruáló, anyagformáló, eszközhasználó, tárgykészítő és környezetalakító tevékenységek gyakorlata finomítja a kezűgyességet, technikai érzékenységet, valamint erős érzelmi–motivációs bázist teremt, mely fejleszti a gondolatok, érzések, elképzelések, tapasztalatok vizuális eszközökkel való megjelenítésének képességét is.

A program keretében folyó vizuális nevelés alkalmat ad a képző– és iparművészeti tevékenységek iránt érdeklődő tanulók szellemi és gyakorlati képességeinek fejlesztésére, biztosítja a különböző művészeti szakterületeken való jártasságok megszerzését. A képzés nagymértékben elősegíti a tanulók személyiségfejlődését és biztosítja a tehetséggondozás lehetőségét. Figyelembe veszi az életkori sajátosságokat; a tanulók érdeklődésére, a kézműves hagyományokra, valamint a klasszikus és kortárs képző– és iparművészeti, médiaművészeti értékekre építve gyarapítja ismereteiket, s alakítja készségeiket. Az alapfokú és továbbképző évfolyamokon fejleszthetik vizuális műveltségüket, és különféle szakirányú területeken szerezhetnek jártasságot.

A vizuális művészeti oktatás megismerteti a tanulókkal az adott művészeti ág műfaji sajátosságait, a művészi kommunikáció megjelenítési módjait. A képzés célja az is, hogy a múlt értékeit megszerettesse és tovább éltesse, segítsen a hagyománytisztelet megteremtésében.

A képző– és iparművészeti ág sajátosságai:

- tevékenységközpontúság – a tanulók a vizuális tananyagtartalmakat, feladatokat gyakorlati, tapasztalati módon, különböző tevékenységek által, komplex témákba ágyazottan dolgozzák fel, amelyben a cselekvésből származó tapasztalat adja a tanulás alapját,
- feladattudatosság – egy témával, témakörrel való hosszabb idejű elmélyült foglalkozás, mely elősegíti a tanulók türelmének, kitartásának fejlődését,
- alkotói magatartás – amelyben fontos szerepet kap a nyitottság

6. AZ ÁLTALÁNOS ISKOLA HELYI TANTERVE

6.1. Választott kerettanterv

A **Nemzeti alaptanterv** kiadásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendeletben foglaltak alapján készítettük el iskolánk helyi tantervét, mely az emberi erőforrások minisztere által kiadott kerettantervek közül az alábbiakra épül:

A kerettantervek kiadásáról és jóváhagyásáról szóló 51/2012. (XII. 21.) EMMI rendelet

1. sz. melléklete: „Kerettanterv az általános iskola 1-4. évfolyamára”,

2. sz. melléklete: „Kerettanterv az általános iskola 5-8. évfolyamára”.

Az ének-zene helyi tanterv a Katolikus Pedagógiai és Szervezési és Továbbképzési Intézet (KPSZTI) helyi tantervi ajánlása alapján, a hittan helyi tanterv pedig a Szent István Társulat Hittankönyv sorozatához készült ajánlás alapján készült.

Iskolánk a Katolikus Pedagógiai és Szervezési és Továbbképzési Intézet (KPSZTI) szakértői munkacsoportja által az EMMI kerettanterv alapján, annak szükséges kiegészítésével, az eredeti forma és tartalom megtartásával elkészített „**Katolikus helyi tanterv minta 2012**” dokumentumot, választotta.

6.2. Az iskola egyes évfolyamain tanított tantárgyak, a kötelező és választható tanórai foglalkozások, célok feladatok, fejlesztési területek, kompetenciafejlesztés

Iskolánkban, a táblázatokban meghatározottak alapján a kötelező tanítási órákon valamennyi tanuló köteles részt venni.

A szabadon választható órakerettel nem élő tanulók alapóraszámában tanulnak.

A választható órakeretből fel nem használtakat a délutáni tehetséggondozásra, felzárkóztatásra és csoportbontásra használjuk.

Tantervünkben fontos pedagógiai célnak tekintjük a játékosság fokozását a bevezető és kezdő szakaszban. Pedagógiai módszereinket és tanmeneteinket olyan irányban terjesztjük ki, hogy a tanulóink iskolai motivációját ezzel az eszközzel is növelhessük. Fontosnak tartjuk a játékossággal megkönnyíteni az óvoda-iskola átmenetet. Tantervünkben alapvető pedagógiai követelménynek tekintjük a tanulói terhelés képességekhez való igazítását, melyet differenciálás révén valósítunk meg.

Az egyéni fejlesztések meghatározásához kiindulási alapot jelentenek a diagnosztikus méréseink.

Katolikus iskolánkban kitüntetett helyet foglal el a hitoktatás, melynek elsődleges célja a hit ébresztése, a tanulók személyes Istenkapcsolatra vezetése. A megtanult hittételek csak megalapozott Istenkapcsolatban nyernek értelmet.

Ezért a hitoktatás "alapvetően különbözik a többi tantárgy oktatásától, mert nemcsak az a célja, hogy az értelmet elvezesse a vallási igazságokhoz, hanem az egész embert Krisztus tanítványává tegye." (Kat. Isk. 50.) Ezt csak személyes példaadással, imával és türelemmel lehet elérni. Mindig tekintettel kell lenni a gyermekek életkorára és eddigi vallási műveltségükre. S ha mindent megtettünk, akkor is Isten kegyelme hoz létre minden fejlődést a diákok lelkében.

6.2.1. Alsó tagozat 1-4. évfolyam

6.2.1.1. Célok, feladatok

Az alapfokú nevelés-oktatás első szakasza, az alsó tagozat az iskolába lépő kisgyermekben óvja és továbbfejleszti a megismerés, a megértés és a tanulás iránti érdeklődést és nyitottságot. Átvezeti a gyermeket az óvoda játékközpontú tevékenységeiből az iskolai tanulás tevékenységeibe. Fogékonnyá teszi saját környezete, a természet, a társas kapcsolatok, majd a tágabb társadalom értékei iránt. Az iskola teret ad a gyermek játék és mozgás iránti vágyának, segíti természetes fejlődését, érését. A tanítási tartalmak feldolgozásának folyamatában – élményszerű tanulással, problémahelyzetekből kiinduló izgalmas tevékenységekkel, kreativitást ösztönző feladatokkal – fejleszti az alapvető képességeket és alapképességeket, közvetíti az elemi ismereteket, szokásokat alakít ki.

Ez az iskolaszakasz a kíváncsiságtól és érdeklődéstől motivált, szabályozott és kötetlen tevékenységek célszerűen kialakított rendszerében fejleszti a kisgyermekben a felelősségtudatot, a kitartást, az önállóságot, megalapozza a reális önértékelést. Mintákat és gyakorlóterepet ad, magatartási normákat, szabályokat közvetít a társas közösségekben való részvétel és együttműködés tanulásához, a problémamegoldáshoz, konfliktuskezeléshez. Megerősíti a humánus magatartásformákat, szokásokat, és a gyermek jellemét formálva elősegíti a személyiség érését. Támogatja az egyéni képességek kibontakozását, segíti a tanulási nehézségekkel való megküzdés folyamatát.

Törődik azoknak a hátrányoknak a csökkentésével, amelyek a gyermek szociális-kulturális környezetéből vagy a szokásostól eltérő ütemű éréséből, fejlesztési szükségleteiből fakadhatnak.

A fejlesztést a tanító az egyéni sajátosságokra épülő differenciált tanulásszervezéssel és bánásmóddal szolgálja. Az alapvető képességek, készségek, kompetenciák fejlesztésében a tanulói tevékenységekre épít. Az ehhez felhasznált tananyagtartalmak megtervezésekor, valamint a feldolgozás tempójának meghatározásakor, a pedagógiai módszerek és eszközök kiválasztásakor a tanulócsoport, illetve az egyes tanulók fejlődési jellemzőit és fejlesztési szükségleteit tekinti irányadónak.

6.2.1.2. Fejlesztési területek – nevelési célok

Az erkölcsi nevelés

A tanuló erkölcsi gondolkodása legalább konvencionális szintre kerül, vagyis a hozzá közelálló elvárásainak megfelelően él, képes alkalmazni az emberi kapcsolatok elfogadott formáit. Tudja, hogy a gyerek, testvér, barát stb. szerep betöltője hogyan viselkedjen, de adott esetben képes a szabályok újraértelmezésére.

A hitre nevelés

A tanulók hitre ébresztése a hit fejlesztése, személyes Istenkapcsolatra vezetése. A gyermek hitvalló, felnőtt kereszténnyé nevelése, felkészíteni őket a hívő döntésre, hogy a keresztény közösségnek tudatosan aktív tagjai legyenek. A megtanult hittételek csak megalapozott Istenkapcsolatban nyernek értelmet.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A tanuló ismeri lakóhelye és környékének népi hagyományait és életkorának megfelelő szinten az ország és a magyarság szimbólumait. Ismeri a nagy ünnepkörök egy-egy hagyományát és az éves ünnepkör legfontosabb állomásait: ezeket évszakok szerint is képes elhelyezni, valamint ismer ezekhez kapcsolódó alkotásokat (népdalokat, mondákat, meséket, műalkotásokat). Ismeri nemzeti ünnepeinket, ezek időpontját, részt vesz érzelmi azonosulását segítő tevékenységekben (népi hagyományok felelevenítése, eljátszása, ünnepi díszítések készítése).

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A tanuló el tudja magát helyezni adott közösségben, felismeri a valódi és lehetséges szerepeit egy adott kapcsolati hálózatban. Képes a kooperációra, megérti a szabályok fontosságát. Képes egyszerű közösségi szabályok követésére, bekapcsolódik közös tevékenységekbe és követi a közösségi hagyományokat.

Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

A tanuló képes az együttműködésre, az empátiára, átérzi és gyakorolja a segítségnyújtást. A közös tevékenységek révén ismereteket szerez saját képességeiről és lehetőségeiről. Azonosítja a saját és mások alapvető érzelmeit, illetve kifejezi a problémáit. Életkorának megfelelő szinten ismeri a kapcsolatteremtés, kapcsolatépítés kultúráját, rendelkezik az életkorának megfelelő kooperatív készséggel. Ismeri a különböző megbízatások betöltésével együtt járó felelősséget és a feladatok megosztásának fontosságát.

A családi életre nevelés

A tanuló megismeri és elsajátítja az alapvető együttélési, együttműködési normákat a családban, az iskolában, a társadalmi életben. Ismeri és betartja az illemszabályokat. Megismerkedik a családi ünnepekkel és az ezekhez kötődő szokásokkal. Megtanulja a családi szerepekhez (anya, apa, gyermek) kapcsolódó feladatokat, és törekszik rá, hogy saját feladatait napi rendszerességgel elvégezze.

A testi és lelki egészségre nevelés

A tanuló képes önállóan, az évszaknak és az időjárásnak megfelelően ruhát választani és felöltözni. Tudja, hogy a rendszeres tisztálkodás, a táplálkozás és a megfelelő folyadékbevitel egyaránt fontos az egészség védelmében. A rendszeres mozgás, a természet szeretete igényként épül be személyiségébe, figyel testtartására. Képes kifejezni a betegség és az egészség, mint állapot közötti különbséget. Képes egyes betegségtünetek (láz, fejfájás) megnevezésére. Tudja, hogy a védőoltások is fontos eszközei az egészség megőrzésének. Képes kifejezni, leírni egyes feszültséget, stresszt okozó helyzeteket. Megtapasztal relaxációs technikákat, képes légző gyakorlatok és egyszerű tornagyakorlatok (például reggeli torna) önálló elvégzésére. A tanulóban kialakul az igény a harmonikus, barátságos, otthonos környezet iránt. Kipróbálja a testmozgás, a manuális és művészeti, alkotó tevékenység több formáját, és képes megfogalmazni ezzel kapcsolatos élményeit, tapasztalatait.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A tanuló ismeri és betartja a kapcsolatteremtés elfogadott formáit. Képes az adott helyzeteknek megfelelő magatartási formákat alkalmazni a társas élet különféle szinterein. Ismeri a közösségi élet sajátosságaiból fakadó korlátokat, és ennek tudatában alakítja tevékenységét. Tisztában van azzal, hogy a vállalt feladatok felelősséggel járnak. Tapasztalatot szerez arról, hogy nemcsak kötelező feladatai vannak, hanem szabad választása alapján is segíthet környezetében (iskola, otthon).

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A tanuló érzékennyé válik környezete állapota iránt. Képes a környezet sajátosságainak megismerésére, észreveszi a környezetben lejátszódó kedvező és kedvezőtlen folyamatokat, tudja elemi szinten értékelni e változásokat. Képes saját mikrokörnyezetében olyan változásokat javasolni, amelyek annak minőségét javítják. Értéknek tekinti a természeti és az ember alkotta környezet esztétikumát, harmonikus működését. Késztetés alakul ki benne környezete értékeinek megőrzésére.

Pályaorientáció

A tanuló megismeri azokat a szakmákat, amelyek mindennapi életvitelének zökkenőmentességét vagy megfelelő minőségét biztosítják. Felismeri a különböző foglalkozások együttműködésének fontosságát. Képes megfogalmazni adott szakma tevékenységét, és képes csoportosítani a foglalkozásokat különböző szempontrendszer szerint.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A tanuló ismeri az általa mindennap fogyasztott alapvető élelmiszerek árát. A matematikai műveletekről, illetve a mértékegységekről szóló ismereteit alkalmazni tudja pénzre vonatkoztatva is. Képes mindennapi fogyasztási cikkeket önállóan vásárolni, tud vigyázni a pénzére. Beépül az energiatakarékosság cselekvéseibe és gondolkodásába. Vannak ismeretei arról, hogy hazánkban és a világ más részén hozzá képest milyen életszínvonalon élnek gyerekek.

Médiatudatosságra nevelés

A tanuló tisztában van a korhatárt jelző szimbólumok jelentésével. Képes különbséget tenni a televízióban történetek és a valóság között. Ismeri a médiumokat és azok szerepét az ő szabadidejében, valamint hasznosíthatóságukat a tanulásban.

A tanulás tanítása

A tanuló tapasztalatot szerez arról, hogy lehet játszva tanulni. Napi rutinjába beépül a tanulásból adódó otthoni feladatok elvégzése, egyre inkább saját időbeosztása szerint készül az órákra. Vannak élményei arról, hogy az iskolai oktatáson kívül a tanulásnak és az önművelésnek egyéb lehetőségei is léteznek.

6.2.1.3. Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

Anyanyelvi kommunikáció

A tanuló törekszik a mások számára érthető és kifejező beszédre. Figyelemmel tud követni szóbeli történetmondást, magyarázatot. Fel tudja idézni, el tudja mondani mindennapi élményeit, olvasmányainak tartalmát. Részt vesz a beszélgetésben és vitában, meg tud fogalmazni saját véleményét. Egyéni sajátosságainak megfelelően képes szövegek értő olvasására, illetve fokozatosan kialakul a kézírása. Megismeri és alkalmazza az anyaggyűjtés és elrendezés szabályainak alapjait. Ismer és alkalmaz néhány alapvető helyesírási szabályt. Képes a korosztályának szóló irodalmi és ismeretterjesztő művek megértésére és értelmezésére.

Idegen nyelvi kommunikáció

A tanulóban felébred a nyelvek és a nyelvtanulás iránti érdeklődés. Felfedezi, hogy más országokban más szokások vannak, más nyelvet beszélnek az emberek, ez a felfedezés nyitottabbá teszi más kultúrák befogadására. Egyszerű idegen nyelvi szóbeli kommunikációval próbálkozik. Idegen nyelvi tevékenységei a korosztályának megfelelő dalokhoz, versekhez, mondókákhoz és jelenetekhez kötődnek.

Matematikai kompetencia

A tanuló képes érzékelni a tárgyak egymáshoz viszonyított helyzetét, méretét, képes a térben és a síkban tájékozódni. Gyakorlati tapasztalatait felhasználva felfedezi a mennyiségek közötti kapcsolatokat, képes ezen tapasztalatok megfogalmazására. El tud végezni egyszerű méréseket, az eredményeket a tanult mértékegységekkel le tudja írni. Képes a megtanult matematikai algoritmusok felidézésére és használatára gyakorlati tevékenységek során. Tud fejben számolni 100-as számkörben. El tudja dönteni egyszerű állítások igazságértékét, felismer egyszerű logikai kapcsolatokat.

Természettudományos és technikai kompetencia

Kialakul a tanuló érdeklődése a szűkebb környezet jelenségeinek, folyamatainak megismerése iránt. Képesse válik a természeti világ alapvető jelenségeinek felismerésére, egyszerű törvényszerűségek meglátására. Képes arra, hogy egyszerű megfigyeléseket, kísérleteket végezzen el pontos utasítások alapján. Tud egyszerű technikai eszközöket megfelelő módon használni. A GEOMATECH Interaktív, digitális természettudományi feladat- és tananyagrendszer segítségével, a tanuló vizuálisan is képes megmutatni a természetben lejátszódó jelenségeket. Konkrét példákban felismeri az emberi tevékenység környezetre gyakorolt hatását, a káros következményeket. Felismeri a közvetlen környezet védelmének fontosságát, és törekszik a helyes magatartásminták követésére.

Digitális kompetencia

Kialakul és fejlődik a tanulóban az IKT-eszközök használata iránti érdeklődés. Képesse válik az IKT-eszközök irányított használatára (pl. képek, információk keresése, rövid szöveg létrehozása, továbbítása). A LEGO robot programozás segítségével, a tanulóban kialakul a problémamegoldó gondolkodás.

Szociális és állampolgári kompetencia

Kialakul a tanulóban a társakkal történő közös feladatmegoldás képessége, tud irányítással együttműködni velük. Nyitott társai megismerésére, igyekszik megérteni őket. Elfogadja a közösségben való normaalapú viselkedés szabályait. Megjelenik az egyre táguló környezet megismerése iránti igénye, amely hozzájárul a szülőföldhöz, a hazához való kötődés kialakulásához.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

A tanuló motivált a kitűzött célok elérésében, vállalja az ezeket elősegítő feladatokat (pl. háziállatok, növények ápolása). Felismeri és megérti, hogy a feladatok megoldásához többféle út is vezethet, egyszerű élethelyzetekben képes ezeket segítséggel megtervezni. Megérti, hogy felelős a vállalt feladatok teljesítéséért, belátja mulasztásai közvetlen következményeit, képes előre látni cselekedetei egyes kockázatait.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség

A tanulóban fejlődik az emocionális érzékenysége. Képes versek, mesék befogadását, elmondását segítő, a ritmusérzéklet és a mozgáskultúrát fejlesztő játékokra és gyakorlatokra,

ritmusos és énekes rögtönzésekre, szerepjátékokra. Tanári segítséggel képes csoportos improvizációval kapcsolatos élmények szóbeli megfogalmazására, történetek, versek, átélt, elképzelt vagy hallott események zenei, vizuális vagy dramatikus megjelenítésére.

A hatékony, önálló tanulás

A tanuló a korosztályának megfelelő szinten képes önállóan írni, olvasni, számolni. A tanulás iránti attitűdje pozitív. Egyre gyakorlottabb figyelme összpontosításában. Tanári segítséggel képes saját tanulását megszervezni, segítséggel képes csoportmunkában aktívan részt venni, a sok pozitív visszajelzés hatására ezt egyre magabiztosabban teszi. Segítséggel felismeri szükségleteit, gyakorlatot szerez teljesítményének és képességeinek reális értékelésében. Képes kisebb segítséggel vagy anélkül házi feladatai elvégzésére.

6.2.1.4. Egységesség és differenciálás

A nevelési-oktatási folyamat egyszerre egységes és differenciált: megvalósítja az egyéni sajátosságokra tekintettel levő differenciálást és az egyéni sajátosságok ismeretében az egységes oktatást.

Az egyéni különbségek figyelembevételének fontos területe a tehetséggondozás, amelynek feladata, hogy felismerje a kiemelkedő teljesítményre képes tanulókat, segítse őket, hogy képességeiknek megfelelő szintű eredményeket érjenek el és alkotó egyénekké váljanak. A tanuló csak akkor képes erre, ha lehetőséget és bátorítást kap. A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni különbségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket.

A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják az egyes területeken alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő – integrált – oktatásuk. Esetükben a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok összhangja ugyanolyan fontos, mint más gyermekeknél. Iskolai nevelés-oktatásuknak alapvető célja a felnőtt élet sikerességét megalapozó kulcskompetenciák fejlesztése, az egész életen át tartó tanulásra való felkészítés.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelés-oktatása során a NAT-ban meghatározott és a kerettantervben részletezett kiemelt fejlesztési feladatok megvalósítása javarészt lehetséges, de mindenkor figyelembe kell venni az Irányelv fogyatékosági kategóriákra vonatkozó ajánlásait. Ezért a fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósul meg és segíti a minél teljesebb önállóság elérését. A fejlesztési követelmények igazodnak a fejlődés egyéni üteméhez. A tartalmak kijelölésekor lehetőség van egyes területek módosítására, elhagyására vagy egyszerűsítésére, illetve új területek bevonására.

A sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia, és az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. A sajátos nevelési igényű tanulók számára szükséges többlétszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

A fentiekre vonatkozó konkrét javaslatokat minden fogyatékosági területre vonatkozóan A sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve [2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 21. § (11) bekezdés] tartalmazza. Az Irányelv egyaránt vonatkozik a sajátos nevelési igényű tanulóknak a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt (integráltan) és a tőlük elkülönítetten (gyógypedagógiai intézményekben) történő nevelésére, oktatására.

Az alsó tagozaton a miniszter által kiadott kerettanterv alapján készült „Katolikus helyi tanterv minta 2012” óratervében meghatározott iskola által felhasználható további szabadon tervezhető órakeretet teljes egészében felhasználtuk. Az első, második, a harmadik és negyedik évfolyamon 1 órával megemeltük a matematika tantárgy oktatására szánt időkeretet a számolási készség fejlesztése gyakorlás, képességfejlesztés, differenciált foglalkoztatás céljából.

Második évfolyamon a magyar nyelv és irodalom tantárgy óraszámát növeltük meg 1 órával az anyanyelvi kommunikáció kompetencia, szövegértés-szövegalkotás képességének fejlesztése, gyakorlás és differenciált foglalkoztatás céljából.

Katolikus iskolánkban évfolyamonként heti két órában hittant –és (vagy) erkölctant tanítunk. A hittan és az erkölctan kötelezően választandó tantárgyak. A második hittan a NAT 9.§ 1. szerint nem számít bele az órakeretbe.

A tantárgyi struktúra meghatározásához kértük a szülők, tanulók véleményét.

Az 1-4. évfolyam tantárgyrendszere és heti óraszám

Tantárgyak	1. évf.	2. évf.	3. évf.	4. évf.
Magyar nyelv és irodalom	7+1sz	7+1isz	6+2sz	6+1sz
Idegen nyelvek				2+1sz
Matematika	4+1isz	4+1isz	4+1isz	4+1isz
Erkölcstan / Hit- és erkölctan	1+1	1+1	1+1	1+1
Környezetismeret	1	1	1	1
Ének-zene	2	2	2	2
Vizuális kultúra	2	2	2	2
Életvitel és gyakorlat	1	1	1	1
Testnevelés és sport	5	5	5	5
Szabadon tervezhető órakeret	2	2	3	3
Magyar nyelv és irodalom <i>(szabadon tervezhető órakeretből)</i>	1		2	1
Magyar nyelv és irodalom <i>(az iskola által felhasználható további szabadon tervezhető órakeretből)</i>		1		
Idegen nyelvek <i>(szabadon tervezhető órakeretből)</i>				1
Matematika <i>(az iskola által felhasználható további szabadon tervezhető órakeretből)</i>	1	1	1	1
Rendelkezésre álló órakeret	25	25	25	27
Erkölcstan / Hit- és erkölctan <i>(nem számít bele az órakeretekbe a NAT 9.§ 1.a szerint)</i>	+1	+1	+1	+1
Összes óraszám:	26	26	26	28

sz: szabadon tervezhető órakeretből

isz: iskola által felhasználható további szabadon tervezhető órakeretből

v: szabadon választható

Szülői beegyezéssel az 1-4. évfolyamon egy-egy tanulócsoportban egész napos iskolai oktatást szervezünk.

6.2.2. Felső tagozat 5-8. évfolyam

6.2.2.1. Célok, feladatok

Az alapfokú nevelés-oktatás felső tagozatos szakasza szervesen folytatja az alsó tagozatos szakasz nevelő-oktató munkáját. Ez a szakasz a készségek és képességek fejlesztésével olyan pedagógiai munkát igényel, amelyben a tanulók tudásának, képességeinek, egész személyiségének fejlődése, fejlesztése áll a középpontban, figyelembe véve, hogy az oktatás és nevelés színtere nemcsak az iskola, hanem a tanulók életének és tevékenységének számos más színtere, fóruma is. Az 5–6. évfolyamon – az 1–4. évfolyamhoz hasonlóan – továbbra is az alapkészségek fejlesztése kap fő hangsúlyt. Igazodva a gyermeki gondolkodás fejlődéséhez, az életkori sajátosságokhoz figyelembe veszi, hogy a 10–12 éves tanulók gondolkodása erősen kötődik az érzékelés útján szerzett tapasztalatokhoz. Az 5–6. évfolyamokon ezért az integratív-képi gondolkodásra alapozó fejlesztés folyik, a 7–8. évfolyamon, a serdülőkor kezdetétől viszont hangsúlyossá válik az elvont fogalmi és elemző gondolkodás fejlesztése.

Az általános iskola az 1–4. évfolyamokhoz hasonlóan az 5–8. évfolyamokon is együtt neveli a különböző érdeklődésű, eltérő értelmi, érzelmi, testi fejlettségű, képességű, motivációjú, szocializáltságú, kultúrájú tanulókat. Érdeklődésüknek, képességüknek és tehetségüknek megfelelően felkészíti őket a középfokú nevelés-oktatás szakaszában történő továbbtanulásra, illetve az iskolai nevelés-oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszára, összességében ezzel is támogatva a társadalomba való beilleszkedést.

Nevelési-oktatási tevékenységével az iskola fejleszti a nevelési célok elérését támogató érzelmi, szociális és kognitív képességeket. Kiemelt figyelmet fordít az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak elsajátíttatására, a tanuláshoz, a feladatokban való részvételhez szükséges kompetenciaterületek és koncentrációs képességek, akarat tulajdonságok fejlesztésére. Feladatának tekinti az egyéni adottságok, képességek megismerésén alapuló önismeret fejlesztését, a tanulók tanulási és társas motivációinak, önbizalmának növelését. Mindehhez előnyben részesíti az életszerű, valóságos problémák és feladathelyzetek teremtését az önkifejezéshez, az ismeretszerzéshez, a kísérletezéshez, a feladat- és problémamegoldáshoz.

6.2.2.2. Fejlesztési területek – nevelési célok

Az erkölcsi nevelés

A tanuló erkölcsi gondolkodásának szintje eleinte konvencionális, rendre és fegyelemre törekszik, belátja, hogy teljesíteni kell az elvállalt kötelességeket. A szabályokat minden körülmények között be kell tartani, kivéve az olyan szélsőséges eseteket, amikor azok más társadalmi kötelezettségekkel kerülnek konfliktusba. A szakasz második felében a tanuló erkölcsi gondolkodása posztkonvencionálissá válik, vagyis belátja, hogy a törvényeket a társadalom hozza és alakítja. Tudatosul benne, hogy az emberek különböző értékeket és véleményeket vallanak, és hogy az értékek és szabályok egy része viszonylagos. A tanuló megérti a normakövetés fontosságát.

A hitre nevelés

Egy-egy iskola tanulóifjúsága különböző társadalmi rétegekből, családi háttérből, egyházból gyűlik egybe. Alapvető, hogy elfogadják és befogadják az iskola üdvösségre és felelős tudásra irányuló tevékenységét, és ezt tudatosan ne akadályozzák. Tartsák be az emberi kapcsolatok szabályait.

Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

A tanuló ismeri lakóhelye és környékének népi hagyományait, valamint több, az ünnepkörökhöz köthető magyar hagyományt. Egyre rendszeresebben részt vesz szűkebb közösségében nemzeti hagyományaink ápolásában, megismer ezekhez kapcsolódó műalkotásokat. Annak érdekében, hogy erősödjön benne saját népe és kultúrája értékeihez való kötődés, megismeri azok legfontosabb értékeit, kiemelkedő személyiségeit és szimbólumait. Fel tud sorolni néhány, lakókörnyezetére jellemző sajátosságot, megismeri a hungarikum fogalmát. Ismeri nemzeti ünnepeinket, ezekhez kötődő hagyományainkat, és ezeket tantárgyi ismereteihez is kapcsolja. Kialakul benne a szülőföld, a haza és a nemzet fogalma, az ezekhez való kötődés igénye. Egyre nyitottabb más népek kultúrája iránt, ismeri, hogy Magyarországon milyen nemzetiségek és kisebbségek élnek. Ismerkedik egy-egy magyarországi nemzetiséggel, kisebbséggel kultúrájával. Ismeri az általa tanult idegen nyelvet beszélő népek kultúrájának egy-egy jelentős vonását. A tanulóban kialakul egy kép az európai kultúra értékeiről, és ismer ennek megőrzéséért munkálkodó intézményeket, programokat.

Állampolgárságra, demokráciára nevelés

A tanuló törekszik a konfliktusok feloldására, alkalmazza a konfliktuskezelés demokratikus technikáit. Nyitottá válik a társadalmi jelenségek iránt, szert téve az együttműködés képességére. Ismeri a közösségi élet sajátosságaiból fakadó korlátokat, és ennek tudatában alakítja tevékenységét. Megismerkedik az alapvető emberi, szabadság- és állampolgári jogokkal, kötelezettségekkel és az őt megillető jogok érvényesítési lehetőségeivel. Alkalmazza a méltányosságot és az erőszakmentességet biztosító technikákat a közösségben való tevékeny részvétele során. Részt vesz olyan tevékenységekben, amelyek a közösség jobbítását szolgálják.

Önismeret és a társas kapcsolati kultúra fejlesztése

A tanuló megfelelő szókinccsel rendelkezik érzelmi árnyalatok kifejezésére, képes dicsérni, és egyre több tulajdonságot meg tud nevezni. Megismeri az önmegfigyelés jelentőségét, vagyis cselekedetei, reakciói, viselkedése alapján véleményt tud mondani önmagáról, ismeri a stressz és stresszkezelés lényegét. Képes különbséget tenni a valódi és virtuális társas kapcsolatok természete között, be tud kapcsolódni különböző kisközösségekbe. Kialakul benne a személyiségének megfelelő humánus magatartás az önkritika és a környezeti visszajelzések egységében, képes elemezni, feltárni a jóra ösztönző, illetve a destruktív csoportok eltérő jellemzőit. Több szempontból is rálát egy vitás helyzetre, konfliktusra, képes vitatkozni. Felismeri társadalmi szerepeit (férfi-nő, gyerek-szülő, diák-tanár). Képes felismerni bizonyos előítéletes magatartásformákat és a sztereotípiák megnyilvánulásait.

A családi életre nevelés

A tanuló képes felismerni és megfogalmazni családban betöltött szerepeket, feladatokat, megtalálja és elvégzi a rá háruló feladatokat. Tisztában van a nemi szerepek biológiai funkcióival, társadalmi hagyományaival. Felismeri a családi élet és a párkapcsolatok során előforduló súlyos problémahelyzeteket, és ezek megoldásához megfelelő segítséget tud kérni. A szakasz végére a tanuló értéknek tekinti a gondosan kiválasztott, mély társas kapcsolatot. Tisztában van azzal, hogy a szexualitás a párkapcsolatok fontos eleme, és érti az ezzel kapcsolatos felelősséget is. Tud a pozitív és negatív családtervezés különböző lehetőségeiről, ismeri a művi terhességmegszakítás lelki és fizikai veszélyeit. A tanuló alkalmazás szinten ismeri a csecsemőgondozás néhány alapvető lépését.

A testi és lelki egészségre nevelés

A tanuló fel tudja sorolni az egészséges táplálkozás néhány alapvető szabályát. Ismeri a tisztálkodással kapcsolatos alapvető szabályokat, a személyes higiéné ápolásának módjait, majd megtanulja tudatosan ápolni személyes higiénéjét. Tudja, hogy a rendszeres testmozgás és művészeti tevékenység hozzájárul lelki egészségünk megőrzéséhez, így fokozatosan kialakul az igénye ezek iránt. A tanuló (az iskola és szülei segítségével) igyekszik olyan kikapcsolódást, hobbit találni, amely hozzásegíti lelki egészségének megőrzéséhez. Ismeri az aktív pihenés fogalmát, meg tud nevezni aktív pihenési formákat. Tisztában van a feltöltődés és kikapcsolódás jelentőségével. Tudatosan figyel testi egészségére, képes szervezetének jelzéseit szavakkal is kifejezni. Ismer és alkalmaz stresszoldási technikákat, tisztában van a nem megfelelő stresszoldás következményeivel, ennek kockázataival (különösen az alkohol, a dohányzás és a drogok használatának veszélyeivel), és tudatosan kerüli ezeket. Ismeri a stressz okozta ártalmakat, a civilizációs betegségeket és ezek megelőzésének módját.

Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A tanulóban fokozatosan tudatosul, hogy társaival kölcsönösen egymásra vannak utalva. Bizonyos helyzetekben kérésre képes felelősséget vállalni másokért (társaiért, a környezetében élő rászorultakért), és vállalásaiért helyt is áll. Felismeri, hogy a beteg, sérült, fogyatékkal élő embereken egyes helyzetekben ő is képes segíteni. Az iskola lehetőséget biztosít arra, hogy a tanuló tapasztalatot szerezzen a fogyatékkal élőkkel való együttélésről, amelynek során felismeri a segítő tevékenység fontosságát és szükségességét alkalmanként és a mindennapokban is.

Fenntarthatóság, környezettudatosság

A tanulóban kifejlődnek a környezetharmonikus, környezetkímélő életvezetéshez szükséges szokások, mozgósítható a környezet védelmét célzó együttes cselekvésre. Érti a mennyiségi és minőségi változás, fejlődés fogalmát, valamint, hogy a fogyasztás önmagában sem nem cél, sem nem érték. Egyre érzékenyebbé válik környezete állapota iránt, képes annak változását elemi szinten értékelni. Felismeri a mindennapi életben előforduló, a környezetet szennyező anyagokat, a környezetre káros tevékenységeket és kerüli ezeket. Képes társaival együttműködésben tudatosan, a környezeti szempontokat is figyelembe véve alakítani az iskola belső és külső környezetét. Nem hagyja figyelmen kívül személyes élettereinek kialakításában a környezetbarát módokat, előnyben részesítve a természetes, újrahasznosítható, illetve újrahasznosított anyagokat. Érzékennyé válik az anyag- és

energiatakarékos életvitelre és ismeri ezek gyakorlati technikáit. Érti a fenntarthatóság fogalmát.

Pályaorientáció

A tanuló képes megfogalmazni, hogy mi érdekli őt leginkább, és felismeri, hogy érdeklődési körét, motivációját, saját adottságait mely szakmákban tudná hasznosítani. Megfelelő ismeretekkel rendelkezik a továbbtanulással, a választható iskolákkal, életutakkal kapcsolatban. Ismeri az élethosszig tartó tanulás fogalmát. Tud célokat kitűzni és jövőképet felállítani. Van önkritikája, képes különbséget tenni a társas befolyásolás és saját elképzelése között. Érti a tanulás és a karriercél elérésének összefüggéseit.

Gazdasági és pénzügyi nevelés

A tanuló történelmi ismeretei alapján felismeri a gazdasági rendszerek változását, viszonylagosságát, hibáit és fejlődését. Ismeri az unió közös fizetési eszközét, belátja, hogy az egyes országok eltérő mértékben és szerepben kapcsolódnak be a világgazdaság folyamatiba. Érzékeli az anyagi és kapcsolati tőke szerepét és értékét saját életében. Érzékeli, hogy mi a fenntartható gazdaság és hogyan valósítható ez meg globális és lokális szinten. Matematikai ismereteit alkalmazza pénzügyekkel kapcsolatos feladatokban. Képes összehasonlítani, hogy különböző országokban milyen életszínvonalon élnek az emberek, és felismer néhány összefüggést az életszínvonal, a globális problémák és a fenntarthatóság kérdései között.

Médiatudatosságra nevelés

A tanuló hatékonyan tud keresni a világhálón, kulcsszavak segítségével, majd képessé válik elektronikus gyűjtőmunkát végezni. Tisztában van a videojátékok használatának helyes mértékével. Egyre inkább tisztában van a közösségi oldalak, valamint a médiatartalmak megosztásának esetleges veszélyeivel. A közösségi oldalakon megjelenő verbális agresszió elhárítására megfelelő kommunikációs stratégiával rendelkezik. Odafigyel arra, hogy magánszférájába ne engedjen be nem kívánatos médiatartalmakat. Kialakulóban van kritikai érzéke a médiatartalmak hitelességét illetően.

A tanulás tanítása

A tanuló megismer olyan alapvető, tanulást segítő technikákat, amelyek segítségével hatékonyabbá teszi az önálló felkészülését, pl. a tanuláshoz szükséges külső (rend, fény, csend) és belső (munkakedv, jutalom, kíváncsiság, elérendő cél) feltételeket. Tud a tanult témák kapcsán tájékozódni a könyvtárban (a gyermekirodalomban, egyszerűbb

kézikönyvekben) és a világhálón. Ismer tudásmegosztó és tudásépítő platformokat. Képes gondolatait, megállapításait kifejezni, nyelvileg szabatosan indokolni. A tanuló megismeri saját tanulási stílusát, ezzel hatékonyabb információfeldolgozásra képes, tudatában van, mely területeket kell fejlesztenie. Elegendő önismerettel, önértékeléssel, önbizalommal rendelkezik ahhoz, hogy megfelelő teljesítményt nyújtson, de tisztában van vele, hogy ehhez megfelelő fizikai állapotban kell lennie. Ismer olyan módszereket, amelyekkel ezt megteremtheti.

6.2.2.3. Kulcskompetenciák, kompetenciafejlesztés

Anyanyelvi kommunikáció

A tanuló képes érzéseinek, gondolatainak, véleményének kifejezésére, adott szempont szerint újrafogalmazására, mások véleményének tömör reprodukálására. Képes ismert tartalmú szövegeket biztonságosan elolvasni, értelmező hangos olvasással. Képes hallott és olvasott szöveg lényegének felidézésére, megértésére, értelmezésére. Önállóan olvas nyomtatott és elektronikus formájú irodalmi, ismeretterjesztő, publicisztikai szövegeket. Képes a szövegelemzés alapvető eljárásainak önálló alkalmazására, különböző műfajú és rendeltetésű szóbeli és írásbeli szövegek szerkezetének, jelentésrétegeinek feltárására, értelmezésére és értékelésére. Korosztályának megfelelő módon részt vesz az infokommunikációs társadalom műfajainak megfelelő információszerzésben és információátadásban. Törekszik az olvasható és pontosan értelmezhető írásbeli kommunikációra. Elsajátítja a jegyzetelés alapjait. Képes rövidebb szövegek alkotására különböző szövegtípusokban és műfajokban. Képes rövidebb szövegek összegyűjtésére, rendezésére. Gyakorlott a helyesírási kézikönyvek használatában, törekszik a normakövető helyesírásra. Képes művek önálló befogadására és ennek szöveges interpretálására. Képes egyes nem verbális természetű információk adekvát verbális leírására.

Idegen nyelvi kommunikáció

A tanuló felfedezi, megérti és alkalmazza a nyelvet vezérlő különböző szintű szabályokat, ami tudatosabbá és gyorsabbá teszi a nyelvtanulást. A beszédkészség és a hallott szöveg értése mellett törekszik a célnyelvi olvasásra és írásra is. Felfedezi a nyelvtanulás és a célnyelvi kultúra fontosságát. Próbálkozik önálló nyelvtanulási stratégiák alkalmazásával, és elindul a tudatos nyelvtanulás és az önálló nyelvhasználat útján. Megérti és használja a gyakoribb mindennapi kifejezéseket és a nagyon alapvető fordulatokat, amelyek célja a mindennapi szükségletek konkrét kielégítése. Képes egyszerű interakcióra, ha a másik személy lassan, világosan beszél és segítőkész.

Matematikai kompetencia

A tanuló képes matematikai problémák megoldása során és mindennapi helyzetekben egyszerű modellek alkotására, illetve használatára. A tanuló felismer egyszerű ok-okozati összefüggéseket, logikai kapcsolatokat, és törekszik ezek pontos megfogalmazására. Gyakorlott a mindennapi életben is használt mennyiségek becslésében, a mennyiségek összehasonlításában. A tanuló képes következtetésre épülő problémamegoldás során egyszerű algoritmusok kialakítására, követésére. A tanuló képessé válik konkrét tapasztalatok alapján az általánosításra, matematikai problémák megvitatása esetén is érvek, cáfolatok megfogalmazására, egyes állításainak bizonyítására.

Természettudományos és technikai kompetencia

A tanuló már képes felismerni a természet működési alapelveit, illetve az egyszerűbb technológiai folyamatokat és azok kapcsolatait. Egyre önállóan használja, illetve alkalmazza az alapvető tudományos fogalmakat és módszereket problémák megoldása során. Tudása és megfigyelési képességei fejlődésének köszönhetően tanári irányítás mellett, de mind önállóan hajt végre kísérleteket, megfigyeléseket, amelynek eredményeit értelmezni is tudja. A GEOMATECH Interaktív, digitális természettudományi feladat- és tananyagrendszer segítségével képes a tárgyak komplexitásának vizualizálására fókuszáló digitális tananyagegységeinek tanórai, illetve tanórán kívüli alkalmazására, javítva ezzel az oktatás hatékonyságát, növelve az órák játékosságát és élményszerűségét. Technikai ismereteit és kompetenciáit kezdetben még irányítással, majd egyre önállóan alkalmazza az iskolai és iskolán kívüli környezetben. Felismeri az emberi tevékenység környezetre gyakorolt káros hatásait, belátja, hogy erőforrásaink döntően végesek, és ezeket körültekintően, takarékosan kell hasznosítanunk. Nyitottá válik a környezettudatos gondolkodás és cselekvés iránt, képes környezettudatos döntések meghozatalára.

Digitális kompetencia

A tanuló mind motiváltabbá válik az IKT-eszközök használata iránt. Képes alapvető számítógépes alkalmazásokat (szövegszerkesztés, adatkezelés) felhasználni a tanórai és a tanórán kívüli tanulási tevékenységek során, illetve a hétköznapi életben. Egyre nagyobb biztonsággal és mind önállóan képes felhasználni a számítógép és az internet által biztosított információkat, akár megadott szempontok szerinti gyűjtőmunkában is. A megszerzett információkból irányítással, majd egyre önállóan képes összeállítani prezentációkat, beszámolókat. Ismeri az elektronikus kommunikáció (e-mail, közösségi portálok) nyújtotta lehetőségeket és használja is ezeket. Felismeri az elektronikus

kommunikációban rejlő veszélyeket és törekszik ezek elkerülésére. Látja a valós és a virtuális kapcsolatok közötti különbségeket, kellő óvatossággal kezeli a világhálóról származó tartalmakat és maga is felelősséggel viszonyul a világháló használóihoz. A LEGO robot programozása tanórai és szakköri keretben egyaránt motiválja a tanulókat a feladatmegoldásra, ugyanakkor a kompetenciafejlesztésben (különös tekintettel a digitális, a logikus-algoritmikus gondolkodás, a problémamegoldás, a magasabb rendű gondolkodási készségek fejlesztésére) is eredményesen alkalmazható. A robotprogramozás az informatika tantárgy mellett, a matematika és a természettudományos tanórákon is kiválóan használható, biztosítva ezzel a tanuló kreativitását.

Szociális és állampolgári kompetencia

A tanuló nyitott más kultúrák, más népek hagyományainak, szokásainak megismerésére, megérti és elfogadja a kulturális sokszínűséget. Ismeri és helyesen használja az állampolgársághoz kapcsolódó alapvető fogalmakat. Képes együttműködni társaival az iskolai és az iskolán kívüli életben egyaránt, önként vállal feladatokat különböző, általa választott közösségekben. Képes társai számára segítséget nyújtani ismert élethelyzetekhez kapcsolódó problémák megoldásában. Megérti és elfogadja, hogy a közösség tagjai felelősek egymásért, ennek figyelmen kívül hagyása pedig akár súlyos következményekkel is járhat. Képes megfogalmazni véleményét a közösséget érintő kérdésekben, meghallgatja és képes elfogadni mások érvelését. A magyar és az európai kultúra, illetve hagyományok megismerésével kialakul a tanulóban az országhoz, a nemzethez, az EU-hoz és általában az Európához való tartozás tudata.

Kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia

Ismert élethelyzetekben a tanuló képes mérlegelni, döntéseket hozni és felmérni döntései következményeit. Képes a korának megfelelő élethelyzetekben felismerni a számára kedvező lehetőségeket és élni azokkal. Terveket készít céljai megvalósításához, és – esetenként segítséggel - meg tudja ítélni ezek realitását. Csoportos feladathelyzetekben részt tud venni a végrehajtás megszervezésében, a feladatok megosztásában. Céljai elérésében motivált és kitartó.

Esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképeség

A tanuló képes korának megfelelő, különböző művészeti (zenei, irodalmi, dramatikus, képzőművészeti, fotó- és film-) élmények több szempontú befogadására, élvezetére. Képes szabad asszociációs játékokra, gondolatok, érzelmek, hangulatok kifejezésére különböző

művészeti területeken alkalmazott kifejezőeszközök, módszerek, technikák alkalmazásával. Képes történetek, érzések, élmények feldolgozására különböző dramatikus, zenei, tánc- és mozgástechnikai, továbbá képzőművészeti elemek alkalmazásával. Alakulóban van önálló ízlése, és ez megnyilvánul közvetlen környezete, használati tárgyai kiválasztásában, alakításában is.

A hatékony, önálló tanulás

A tanuló rendelkezik a hatékony tanuláshoz szükséges alapvető készségekkel, azaz tud írni, olvasni, számolni, továbbá nem idegenek számára az IKT-eszközök. A tanuló képes kitartóan tanulni, a figyelmét összpontosítani, törekszik arra, hogy saját tanulását megszervezze. Képes a figyelem és a motiváció folyamatos fenntartására, elég magabiztos az önálló tanuláshoz. A tanulás iránti attitűdje pozitív. A tanuló egyre tudatosabban kezeli a saját tanulási stratégiáit, egyre gyakorlottabb abban, hogy felismerje készségeinek erős és gyenge pontjait, és hogy saját munkáját tárgyilagosan értékelje. Képes arra, hogy szükség esetén tanácsot, információt, támogatást kérjen.

6.2.2.4. Egységesség és differenciálás

A nevelési-oktatási folyamat egyszerre egységes és differenciált: megvalósítja az egyéni sajátosságokra tekintettel levő differenciálást és az egyéni sajátosságok ismeretében az egységes oktatást.

Az egyéni különbségek figyelembevételének fontos területe a tehetséggondozás, amelynek feladata, hogy felismerje a kiemelkedő teljesítményre képes tanulókat, segítse őket, hogy képességeiknek megfelelő szintű eredményeket érjenek el és alkotó egyénekké váljanak. A tanuló csak akkor képes erre, ha lehetőséget és bátorítást kap. A megfelelő oktatási módszerek, munka- és tanulásszervezési formák serkenthetik az egyéni különbségek kibontakozását. Az egyéni fejlesztési programok, a differenciálás különböző lehetőségei során a pedagógusok megfelelő feladatokkal fejlesztik a tehetséges tanulókat, figyelik fejlődésüket, és az adott szakasznak megfelelő kihívások elé állítják őket.

A differenciált – egyéni és csoportos – eljárások biztosítják az egyes területeken alulteljesítő tanulók felzárkóztatását, a lemaradás egyéni okainak felderítésén alapuló csökkentését, megszüntetését.

A sajátos nevelési igényű tanulók eredményes szocializációját, iskolai pályafutását elősegítheti a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt történő – integrált – oktatásuk.

Esetükben a tartalmi szabályozás és a gyermeki sajátosságok összhangja ugyanolyan fontos, mint más gyermekeknél. Iskolai nevelés-oktatásuknak alapvető célja a felnőtt élet sikerességét megalapozó kulcskompetenciák fejlesztése, az egész életen át tartó tanulásra való felkészítés.

A sajátos nevelési igényű tanulók nevelés-oktatása során a NAT-ban meghatározott és a kerettantervben részletezett kiemelt fejlesztési feladatok megvalósítása javarészt lehetséges, de mindenkor figyelembe kell venni az Irányelv fogyatékosági kategóriákra vonatkozó ajánlásait. Ezért a fejlesztés a számukra megfelelő tartalmak közvetítése során valósul meg és segíti a minél teljesebb önállóság elérését. A fejlesztési követelmények igazodnak a fejlődés egyéni üteméhez. A tartalmak kijelölésekor lehetőség van egyes területek módosítására, elhagyására vagy egyszerűsítésére, illetve új területek bevonására.

A sajátos nevelési igényű tanulók együttnevelésében, oktatásában, fejlesztésében részt vevő pedagógus megközelítése az elfogadás, tolerancia, empátia, és az együttneveléshez szükséges kompetenciák megléte. A pedagógus a differenciálás során figyelembe veszi a tantárgyi tartalmak – egyes sajátos nevelési igényű tanulók csoportjaira jellemző – módosulásait. Szükség esetén egyéni fejlesztési tervet készít, ennek alapján egyéni haladási ütemet biztosít. A differenciált nevelés, oktatás céljából individuális módszereket, technikákat alkalmaz; egy-egy tanulási, nevelési helyzet, probléma megoldásához alternatívákat keres. Együttműködik különböző szakemberekkel, a gyógypedagógus iránymutatásait, javaslatait beépíti a pedagógiai folyamatokba. A sajátos nevelési igényű tanulók számára szükséges többlétszolgáltatásokhoz tartozik a speciális tankönyvekhez és tanulási segédletekhez, továbbá a speciális gyógyászati, valamint tanulást, életvitelt segítő eszközökhöz való hozzáférés.

A fentiekre vonatkozó konkrét javaslatokat minden fogyatékosági területre vonatkozóan, a sajátos nevelési igényű tanulók iskolai oktatásának irányelve [2011. évi CXCV. törvény a nemzeti köznevelésről 21. § (11) bekezdés] tartalmazza. Az Irányelv egyaránt vonatkozik a sajátos nevelési igényű tanulóknak a nem sajátos nevelési igényű tanulókkal együtt (integráltan) és a tőlük elkülönítetten (gyógypedagógiai intézményekben) történő nevelésére, oktatására.

A felső tagozaton a miniszter által kiadott kerettanterv alapján készült „Katolikus helyi tanterv minta 2012” óratervében meghatározott szabadon tervezhető órakeret terhére a nevelőtestület a szülők és tanulók véleményének figyelembe vételével az alábbi módon döntött.

Az 5. évfolyamon 0,5 ill. 1,5, a 6. évfolyamon 1,5, a 8. évfolyamon 0,5 órával megemeltük az **informatika** tantárgy óraszámát az IKT kompetencia fejlesztése céljából.

A 6. évfolyamon 1 órával megemeltük a matematika tantárgy óraszámát matematikai készség- és képességfejlesztés, gyakorlás és differenciálás céljából.

A 7. évfolyamon 1 órával megemeltük a magyar nyelv és irodalom tantárgy óraszámát az anyanyelvi kommunikáció fejlesztése céljából

A 8. évfolyamon 1 órával megemeltük a biológia-egészségtan tantárgy óraszámát a természettudományos kompetencia fejlesztése céljából.

A 8. évfolyamon 0,5 órában biztosítjuk a technika, életvitel és gyakorlat tantárgy választását a pályaaorientáció segítése érdekében.

A kompetencia alapú oktatás keretében a 6. évfolyamon az informatika tantárgyba integráltan bevezetésre került a *mozgóképek és médiaismeret* modul.

Feladatok, módszerek, célok

Mozgóképek és médiaismeret oktatás fejlesztése

A diákoknak meg kell ismerniük a média „nyelvét”, lehetőségeit, hogy értelmezni tudják annak üzeneteit, ill. maguk is használni tudják azt .

A mozgóképek oktatás sokarcú jellegét az adja, hogy egyaránt magába foglalja a NAT Művészetek műveltségi területéhez kapcsolódó tartalmakat, nyelvi természetű ismereteket, továbbá feltételez bizonyos alkotótevékenységet. Így az ismeretszerezés területét éppúgy érinti, mint a személyiségfejlesztést, vannak továbbá hozadéka a képességfejlesztésben is.

A mozgóképi ismeretek tehát a művészetpedagógia rendszerébe illeszkednek annak egyre nagyobb tért nyerő részeként. A legtágabb értelemben vett esztétikai nevelés, melyben a művészeti tárgyakon kívül (irodalom, vizuális kultúra, ének-zene) más humán - és természettudományos tárgyak is részt vesznek, a személyiségfejlesztés egyik leghatékonyabb formája.

A mozgókép és médiaismeret bevezetését a média szocializációs hatásai indokolják, egyszersmind az a tény, hogy a mediális szövegértés és a kritikai médiatudatosság (szelektív, interaktív, kritikai médiahasználat) képesség-együttese nélkülözhetetlen egy olyan világban, amelyben az információk meghatározó része a tömegkommunikáció csatornáin éri el a résztvevőket, akik azonban nincsenek a minimális szükséges audiovizuális írástudás és kritikai médiatudatosság képességeinek birtokában.

A Mozgóképkultúra és médiaismeret kerettanterv fontos jellemzője, hogy a filmművészet és a tömegkommunikáció felől egyaránt közelíti tárgyát. Az aktív mozgóképi kommunikációs

készség megszerzésére felhasználjuk a gazdagabb filmi "beszédmód" mértékadó mintáit – melyek ismeretére szükség van az audiovizuális kommunikáció bármely területéről érkező szövegek tényleges értelmezéséhez. Ugyanakkor tanulmányozzuk a befogadókát közvetlenül elérő médiaszövegek beszédmódját is. Ezért a tanulmányi időszak során a tanulók számos filmet tekintenek meg, köztük a filmművészet alapértékeit reprezentáló magyar és külföldi alkotásokat, rövid és kísérleti munkákat, bizonyos műfajokat bemutató munkákat, valamint médiatörténeti dokumentumokat és aktuális médiaszövegeket. Ez az élmény az a bázis, amelyre folyamatosan épül az analízis, és amely inspirál a kreatív munkára.

A mozgókép és médiaismeret modul tantárgy éves órakerete:

Évfolyam	6.
Éves óraszám:	18 óra

A tananyag-elsajátítás, az ellenőrzés és az értékelés módszerei, eszközszükséglet:

<i>A tananyagelsajátítást szolgáló módszerek</i>	<i>Az ellenőrzést szolgáló módszerek</i>	<i>Az értékelést szolgáló módszerek</i>	<i>Eszközszükséglet</i>
➤ A képi kifejezés funkcióinak szemléltetése és elemzése ➤ Az álló- és a mozgókép sajátosságainak összehasonlítása ➤ A mozgókép létrehozásának gyakorlása: film- és videokamera segítségével ➤ Mozgókép-folyamatok elemzése ➤ Filmek, TV-játékok különféle műfajainak elemzése ➤ A rádiózás funkcióinak elemzése ➤ A mozgókép és a média társadalmi szerepének értelmezése ➤ Alkotások létrehozása	➤ Hagyományos, egyéni és csoportos beszélgetés, szóbeli feleltetés ➤ Írásbeli feleltetés ➤ Írásbeli házi feladat ➤ TV műsorokról esszé, illetve kritikai publicisztika írása ➤ Videoval készített saját produkció ➤ Hangrögzítővel készített hangzó műsor összeállítása ➤ Egyéni vagy közös alkotás létrehozása	➤ Tanári szóbeli (formatív) értékelés megerősítő / szabályozó / korrigáló funkcióval ➤ Tanulói értékelés egymás produktumáról ➤ Saját tanulói teljesítmény elemzése, önértékelése a követelmények kritériumainak összevetésével ➤ Évközi, érdemjeggyel történő értékelés ➤ Félévi, év végi értékelés: ➤ a tanórákon való részvételt igazoló szöveges bejegyzés („részt vett”)	alapszint, amely kizárólag megtekintésre alkalmas, TV, DVD, Videó lejátszó ➤ középszint, amely a megtekintés mellett alkalmas alacsony technikai színvonalú mozgóképanyagok felvételére ➤ magas szint, amely a megtekintés és a felvételt készítés mellett a szerkesztésre is alkalmas ➤ szükséges: középszint + számítógépes szerkesztő program

A felső tagozaton, a szabadon tervezhető órakeretet felhasználtuk a tantárgyi órák növelésére.

A **tantárgyrendszerben** szereplő tantárgyak évfolyamokra megállapított tananyagát, követelményeit és a továbbhaladás feltételeit az egyes tantárgyi helyi tantervek tartalmazzák.

1.2 5-8. évfolyam tantárgyrendszere és heti óraszám

Tantárgyak		5. évf.	6. évf.	7. évf.	8. évf.
Magyar nyelv és irodalom	Idegen nyelv alap óraszám esetén	4	4	3+1isz.	4
	Idegen nyelv emelt óraszám esetén			3	
Idegen nyelvek	Idegen nyelv alap óraszám esetén	3	3	3	3
	Idegen nyelv emelt óraszám esetén	3+1isz.v.	3+1isz.v.	3+1isz.v.	3+1isz.v.
Matematika		4	3+1isz.	3	3
Erkölcstan / Hit- és erkölcstan		1	1	1	1
Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek		2	2	2	2
Természetismeret		2	2		
Fizika				2	1+1sz.
Kémia				1+1sz.	2
Biológia-egészségtan				2	1+1sz.
Földrajz				1+1sz.	2
Ének-zene		1	1	1	1
Hon- és népismeret		1			
Vizuális kultúra		1	1	1	1
Informatika	Idegen nyelv alap óraszám esetén	+1,5isz.v.	1+1,5isz.v.	1	1+0,5isz.v.
	Idegen nyelv emelt óraszám esetén	+0,5isz.v.	1+0,5isz.v.		1
Technika, életvitel és gyakorlat	Idegen nyelv alap óraszám esetén	1	1	1	+0,5isz.v.
	Idegen nyelv emelt óraszám esetén				-
Testnevelés és sport		5	5	5	5
Osztályfőnöki		1	1	1	1
Szabadon tervezhető órakeret		2	3	3	3
Idegen nyelv	Idegen nyelv alap óraszám esetén				
	Idegen nyelv emelt óraszám esetén	1	1	1	1
Fizika (szabadon tervezhető órakeretből)					1
Kémia (szabadon tervezhető órakeretből)				1	
Biológia- egészségtan (iskola által felhasználható további szabadon tervezhető órakeretből)					1
Földrajz (szabadon tervezhető órakeretből)				1	
Informatika (iskola által felhasználható további szabadon tervezhető órakeretből)	Idegen nyelv alap óraszám esetén	1,5	1,5		0,5
	Idegen nyelv emelt óraszám esetén	0,5	0,5		
Matematika (iskola által felhasználható további szabadon tervezhető órakeretből)			1		
Magyar nyelv és irodalom (iskola által felhasználható további szabadon tervezhető órakeretből)	Idegen nyelv alap óraszám esetén			1	
	Idegen nyelv emelt óraszám esetén				
Életvitel és gyakorlat					0,5

<i>(iskola által felhasználható további szabadon tervezhető órakeretből)</i>	Idegen nyelv emelt óraszám esetén				
Rendelkezésre álló órakeret		27,5	27,5	31	31
Erkölcstan / Hit- és erkölcstan <i>(nem számít bele az órakeretekbe a NAT 9.§ 1.a szerint)</i>		+1	+1	+1	+1
Összes óraszám:		28,5	28,5	32	32

***sz:** szabadon tervezhető órakeretből*

***isz:** iskola által felhasználható további szabadon tervezhető órakeretből*

***v:** szabadon választható*

6.3. Emelt órászámú angol nyelvoktatás

Iskolánkban az angol nyelv oktatása, évfolyamonként kialakított **emelt órászámú** (4 óra/hét) osztályban/csoportban és **normál órászámú** (3 óra/hét) osztályban/csoportban folyik.

Az emelt órászámú angol nyelvoktatás plusz egy emelt órászámát, az iskola által felhasználható szabadon tervezhető órakeret (isz.) terhére biztosítjuk.

A tantárgy órakerete:

ÓRATERV									
évfolyam	4.	5.		6.		7.		8.	
heti órászám	3	3 (alap órászámú osztály/ csoport)	4 (emelt órászámú osztály/ csoport)	3 (alap órászámú osztály/ csoport)	4 (emelt órászámú osztály/ csoport)	3 (alap órászámú osztály/ csoport)	4 (emelt órászámú osztály/ csoport)	3 (alap órászámú osztály/ csoport)	4 (emelt órászámú osztály/ csoport)
éves órászám	108	108	144	108	144	108	144	108	144

Az **osztályokat/csoportokat** 4. osztály végén **alakítjuk ki**. Az osztály- /csoportbeosztásról egy bizottság dönt. A bizottság tagjai:

- az iskola vezetői;
- a 4. osztályos tanítók;
- a leendő osztályfőnökök;
- és az angol szakos tanárok.

Az emelt órászámú osztályba/csoportba való bekerülés elvei:

A 4. osztály végén, a nyelvórákon és az iskolai munka során tapasztalt megfigyelések, eredmények alapján történő osztály- /csoportalakítás szempontjai:

- a tanuló viszonya az iskolai munkához, az adott tantárgyhoz
- a tanórai fegyelme
- munkatempója
- önálló munkavégzése
- önellenőrzése
- figyelme
- emlékezete
- új ismeretek szerzése
- anyanyelvi képességei (beszéde, szókinccse, olvasás és hallás utáni szövegértése, szóbeli és írásbeli reprodukciós képessége, nyelvtani ismeretei, helyesírása)
- idegen nyelvű szókinccse, hallott és olvasott szöveg értése, beszéd és íráskészsége, reprodukciós képessége, aktivitása. Ezek mérése **írásbeli és szóbeli vizsgán** történik.

A fenti szempontok alapján kialakított

- kiváló és jó minősítést elért tanulók emelt óraszámában,
- közepes és gyenge minősítést elért tanulók normál óraszámában folytatják nyelvi tanulmányaikat.

A 4. osztály végi angol vizsga

- Vizsgaforma, vizsgarészek

- írásbeli vizsga
- szóbeli vizsga

- A vizsgák témakörei, a feladatsorok összeállításának elvei

- Az írásbeli és szóbeli vizsgák anyagát a szaktanárok állítják össze és az intézmény igazgatója hagyja jóvá.
- A vizsgák anyagának alapja az évfolyamra és tantárgyra vonatkozó helyi tantervben rögzített továbbhaladáshoz szükséges követelmény, valamint az alapkultúrát alkotó, a helyi tantervben rögzített tényanyag.
- A vizsgaanyag összeállításánál és értékelésénél figyelembe kell venni, hogy az adott anyagrészt milyen óraszámában, mennyire hangsúlyosan tanulták a diákok.
- Maximum 4-6 témakört kell megnevezni, valamint jelölni kell a témakörökben szereplő legfontosabb fogalmakat és a felkészülést segítő tankönyvi, munkafüzeti vagy füzetben rögzített hivatkozásokat.

- A vizsgák dokumentációja

- az igazgató által jóváhagyott tételsor és javítókulcs
- a vizsgán készült jegyzőkönyv (tartalmazza szóbeli vizsga esetén a kihúzott tételt, az értékelést, írásbeli vizsga esetén az elért eredményt/érdemjegyet)

- A vizsgáztatás rendje

- A szóbeli vizsga június első hetében zajlik. Az írásbeli vizsga május utolsó hetében kerül lebonyolításra. Ettől eltérő időpontot az igazgató adhat.
- Írásbeli vizsga
 - Az írásbeli vizsgára az igazgató által jóváhagyott témaköröket február 28-ig adják ki a szaktanárok.
 - A vizsgateremben a tanulókat úgy kell leültetni, hogy egymást ne zavarják, ne segíthessék.
 - A vizsgázó íróeszközeiről, egyéb a vizsgához szükséges eszközről az iskola gondoskodik.
 - A vizsgázó az írásbeli válaszok kidolgozásának megkezdése előtt mindegyik átvett feladatlapon feltüntetni a nevét, a vizsganap keltét, a tantárgy megnevezését. Vázlatot, jegyzetet csak ezeken a lapokon lehet készíteni.
 - A vizsgázóknak az írásbeli feladatok megválaszolásához rendelkezésre álló maximális idő 45 perc.

- Ha a vizsgázó az írásbeli vizsgáról fel nem róható okból elkésik, távol marad, a megkezdett vizsgáról engedéllyel távozik, mielőtt a válaszadást befejezné, az igazgató - ha ehhez, a feltételek adottak - hozzájárulhat ahhoz, hogy az adott vizsganapon, vagy a vizsgázó és az intézmény számára megszervezhető legközelebbi időpontban a vizsgázó pótlóvizsgát tegyen.
- A vizsgázó kérésére a vizsga megszakításáig az írásbeli vizsgakérdésekre adott válaszokat értékelni kell.
- Ha a vizsgázó a vizsgáról neki felróható okból elkésik, vagy a vizsgáról távol marad, az igazgató által megjelölt időpontban javító vizsgát tehet.
- Szóbeli vizsga
 - A vizsgateremben egyidejűleg legfeljebb hat vizsgázó tartózkodhat.
 - A vizsgázónak legalább 10 perccel korábban meg kell jelennie a vizsga helyszínén, mint amely időpontban az a vizsgacsoport megkezdí a vizsgát, amelybe beosztották.
 - A vizsgázó tételt húz.
 - Minden vizsgázónak legalább 20 perc gondolkodási időt kell biztosítani.
 - A felelés ideje 5 percnél nem lehet több.
 - Ha a vizsgázó a húzottétel anyagából teljes tájékozatlanságot árul el, az elnök egy alkalommal póttételt húzat.
 - Ha a vizsgázó befejezte a tétel kifejtését a vizsgabizottság elnöke rávezeti a javasolt értékelést a vizsgajegyzőkönyvre.
- A vizsgabizottság tagjai
 - elnök
 - kérdező tanár/ok

Az elnök felel a vizsga szakszerű és törvényes megtartásáért, a vizsgabizottság törvényes működéséért

A kérdező tanár csak angol szaktanári végzettséggel és szakképzettséggel rendelkező pedagógus lehet.

A vizsga reggel 8 óra előtt nem kezdődhet el, és legfeljebb 18 óráig tarthat.

A vizsgára felkészítő tanár köteles a tanulót a tanév folyamán felkészíteni.

- Mentesség

- Tantárgyi vizsga letétele alól mentesül az a tanuló, aki tantárgyi versenyen az adott tanévben országos vagy megyei szinten 1-6 helyezést ért el.
- Mentésítést az intézményvezető adhat.

- A vizsga értékelése

- A pedagógiai programban rögzített egységes értékelés alapján történik.
- A vizsgák osztályzata a naplóban karikázott jegyként szerepel. A tanév végi osztályzatot javíthatja/ leronthatja.

- **A vizsgaeredmények kihirdetése**

- A vizsgaeredményeket írásbeli vizsgák esetén 5 tanítási napon belül ki kell értékelni.
- A szóbeli vizsgák eredményéről a vizsga lezárását követően a tanulónak azonnal meg kell mondani.

- **Jogorvoslati lehetőségek**

- A vizsgaeredmények és az eljárásrend ellen a tanuló és gondviselője írásbeli észrevétellel élhet az iskola igazgatója felé. Az észrevétel elbírálásáról az intézmény vezetője nyolc munkanapon belül dönt.

Az osztályok/csoportok **átjárhatók**. Az osztályok/csoportok közötti átjárhatóság érdekében lehetőséget biztosítunk az előre-, illetve visszalépésre. Ha kiderül, hogy egy tanuló mégis jobb képességekkel rendelkezik, mint az osztályba/csoportba járó többi diák, akkor év végén átkerülhet az emelt óraszámú osztályba/csoportba, ha ezt a szaktanár javasolja, és ha a szülő ezt kéri.

Az előrelépés érdekében szükséges a tanuló tájékoztatása a osztály/csoportváltás feltételeiről:

- a tanuló tájékozódik a megtanulandó tananyag felől
- amennyiben szükséges a nyelvtanár iránymutató segítséget ad
- a tanuló felkészül
- tudásáról a osztályokban/csoportokban tanító nyelvtanárok előtt számot ad szóban és írásban és a magasabb sáv követelményeit legalább 70%-ra teljesíti
- a nyelvtanárok döntenek a további haladásról.

Amennyiben valaki nehezen követi a nyelvi órákat, esetleg lemaradt osztály- /csoporttársaitól és újratanulásra van szüksége, akkor több sikerélménye lehet, ha a normál óraszámú osztályba/csoportba kerül. A normál óraszámú osztályba/csoportba történő besorolást a szülő kérheti, vagy a szaktanár javasolja, ha a tanuló teljesítménye 25% alá kerül. Az átsorolásról évente az angol szakos tanárok és az iskolavezetőség együtt dönt.

6.4. A választható tantárgyak, foglalkozások és a választható tantárgyakat oktató pedagógusok választásának szabályai

Iskolánkban a tanulói részvétel szempontjából

- kötelező,
- kötelezően választandó,
- szabadon választható

tanítási órákat különböztetünk meg.

Az igazgató évente április 15-éig elkészíti és a fenntartó jóváhagyását követően közzéteszi a szabadon választható tantárgyakról szóló tájékoztatót. A tájékoztató tartalmazza azt is, hogy a tantárgyat előreláthatóan ki fogja oktatni.

A tanuló, kiskorú tanuló esetében a szülő május 20-áig írásban jelentheti be, hogy a tanuló...

- milyen szabadon választott tanítási órán, továbbá
- hittan, vagy erkölcsstan órán kíván részt venni

Ha a tanulót felvettük a szabadon választott tanítási órára, a tanítási év végéig, vagy, ha a tanítási év vége előtt befejeződik, az utolsó tanítási óra befejezéséig köteles azon részt venni, erről a szabadon választott tanítási órára jelentkezés előtt a tanulót és a szülőt írásban tájékoztatjuk.

A szabadon választott tanórát az értékelés és minősítés, a mulasztás, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy tekintjük, mint a kötelező tanítási órát.

A választás tényét a tanulók, kiskorú tanulók esetében a szülők írásban rögzítik, egyben nyilatkoznak arról, hogy a szabadon választott tanítási órákra történő jelentkezés jogkövetkezményeit tudomásul vették.

Írásban kell bejelenteni, ha a tanuló a következő tanévben már nem kíván részt venni a választott tanítási órán.

A választható tantárgyak esetében tanulóinknak lehetőséget adunk, hogy megjelöljék, melyik pedagógusnál szeretnék tanulmányaikat folytatni. Kiskorú tanulóink esetében a tantárgyválasztás jogát a szülő gyakorolja. Amennyiben a tantárgyfelosztás lehetővé teszi, a tanulók (szülők) többsége által választott pedagógus tanítja a tantárgyat.

A szabadon választott tanóra minimum 12 fő részvételével indul.

Mivel alsó tagozaton a magyar nyelv és irodalom valamint a matematika, felső tagozaton a kémia, fizika és a földrajz matematika, magyar nyelv és irodalom biológia tantárgy tananyagtartalmának elsajátítása, a követelmények teljesítése csak a nem kötelező tanítási órákon való részvétellel valósulhat meg, az iskolánkba történő beiratkozás a nem kötelező tanítási órákon való részvétel vállalását is jelenti. Erre a kiskorú tanuló szülőjének figyelmét a beiratkozás során felhívjuk.

6.5. Csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

6.5.1. A csoportbontások szervezésének elvei:

Az anyanyelvi kommunikáció, a matematikai kompetencia és a digitális kompetencia fejlesztése céljából, a szaktanárok száma és az osztálylétszámok figyelembe vétele mellett, a lehetőségekhez mérten tanítjuk csoportbontásban a magyar nyelv- és irodalom, a matematika és az informatika tantárgyakat.

Az idegen nyelvi kommunikáció fejlesztése érdekében, az emelt óraszámú angol osztályokban, a szaktanárok száma és az osztálylétszámok figyelembe vétele mellett, az angol nyelvet csoportbontásban tanítjuk.

A csoportok kialakítása a szaktanárok feladata, törekedni kell a halmozottan hátrányos helyzetű tanulók létszámának arányos elosztására.

Iskolánkban a hittan és az erkölcsstan kötelezően választandó tantárgyak (az erkölcsstan tantárgy kifutásáig), ezért a hittan és az erkölcsstan tantárgy oktatását (az erkölcsstan tantárgy kifutásáig) csoportbontásban szervezzük.

6.5.2. Egyéb foglalkozások szervezésének elvei

A kötelező, vagy szabadon választható egyéb, tanórán kívüli foglalkozások az iskolai nevelő-oktató munka szerves részét képezik. Tanulóink érdeklődési körüknek, tehetségüknek megfelelően választhatnak az iskola által kínált egyéb, tanórán kívüli foglalkozások közül.

A felzárkóztató, tehetséggondozó, és napközis foglalkozásokat a szülők igénye alapján, egyetértésükkel szervezzük.

Évente egyszer a HATÁRTALANUL pályázat keretében lebonyolított utazást követő 30 napon belül, egy teljes tanítási nap időtartamban **Nemzeti összetartozás – Határtalanul!** témnapot szervezünk. A témnapon minden tanuló köteles részt venni.

Évente, a *Digitális Öveges József Emléknep*, a *Pedagógiai szemlélet a természettudományos tanórákon című szakmai nap*, illetve a *Természettudományi Észpróba szakmai nap* rendezvények közül, két tematikus napot szervezünk a természettudományos megismerés és a problémamegoldó gondolkodás fejlesztésének támogatása érdekében. A tematikus napokon a bevonott tanulók és a bevonott tanárok részvétele kötelező.

Az egyéb foglalkozások formáiról a tantestület dönt az alábbi szempontok szerint:

- a tanulói (szülői) igények ismeretében (felmérés az előző év végén)
- a rendelkezésre álló szakemberek körét számba véve
- az anyagi, pályázati lehetőségek figyelembe vételével
- a tanulói leterheltséget mérlegelve.

Iskolánkban az alábbi egyéb szabadon választható tanórán kívüli foglalkozásokat kínáljuk:

Sportkörök:

- labdarúgás
- kézilabda
- tömegsport

Tantárgyi szakkörök, felvételi előkészítők:

- magyar nyelv-és irodalom
- matematika
- informatika
- hon- és népismeret

Egyéb szakkörök:

- irodalmi színpad
- szköla

Kompetenciafejlesztés:

- magyar nyelv-és irodalom
- matematika

Tanulmányi, kulturális és sport versenyek:

- helyi
- intézményközi
- egyházmegyei
- országos

6.5.3. A témahét programja

- I. Témahét megvalósítása
- II. a) Projekt módszer
b) Jellemzői
c) A tervezés feltételei
- III. a) A megvalósítás lépései
b) A témavezető tanár feladatai
- IV. A témahét célja, várható eredményei
- V. Tapasztalatok

A témahét programja

- A tananyag komplex elsajátításának egyik lehetséges formája, a témahét, amikor az adott tárgykört, témakört a diákok 3-5 tanítási napon iskolai és iskolán kívüli helyszíneken, rugalmas időkeretek között, változatos és sokszínű módszerek segítségével dolgozzák fel.
- Az évfolyamszintű tanulásszervezés a hagyományostól eltérő csoportalkotási módokat is lehetővé tesz. Egymásra épülnek a kötelező foglalkozások is választható programok.
- Olyan sajátos tanulásszervezés, amelynek fókuszában valamilyen valóságos tennivaló probléma, elvégzendő tevékenység áll.
- A projekt végére a tanulócsoporttól olyan tárgyi, vagy szellemi produktumot várunk, amely széles körben feltárja az adott témát, gondolatkört.
- A siker eléréséhez szükség van ismeretek megszerzésére, elrendezésére, feldolgozására.

Jellemzői

- Fontos a folyamattervezés
- A hangsúly az ismeretek megszerzésének folyamatán van.
- A siker a felelősségvállaló együttműködéstől függ.
- A közös alkotás erősíti a kohéziós erőt.
- A tanulók szembesülnek saját képességeikkel, a feladatok aktuális megoldása egyéni képességeikhez igazodik.

A tervezés feltételei:

- Akkor eredményes, ha több tantárgyból is próbáljuk megvalósítani a témahetet.
- Mindig egyetlen központi téma legyen.
- A diákok kedvük szerint választhatnak a felkínált foglalkozások között.
- A témahéten a tanárok által tartott foglalkozások a tankönyvi anyaghoz nem feltétlenül kapcsolódnak.
- A szintér ne csak az iskola legyen.

A megvalósítás lépései

Előkészítés:

- Tájékozódás a szakirodalomban az iskolai és a községi könyvtárban.
- Tájékozódás az interneten a témahét anyagáról.
- Szórólapok, prospektusok összegyűjtése
- Iskolavezetés, szülők, diákok, tanárok tájékoztatása a „Témahétről”- támogatásuk elnyerése.
- Külső előadók, szakemberek felkérése.
- Helyi koncepció kidolgozása szülők segítségével.

A témavezető tanár feladatai

- projektterv elkészítése
- csoportalakítása osztályon belül, témák iránti érdeklődés szerint.
(A feldolgozandó terület „ötletroham” segítségével történik.)
- célmeghatározás
- a téma felosztása
- egyes lépések rögzítése
- időrendi tervezés
- a munkamódszer meghatározása
- a szükséges eszközök biztosítása
- ellenőrzés
- kapcsolattartás (szülőkkel, tanárokkal, diákokkal, külső előadókkal)

A témahét célja, várható eredményei

- A tanulók korszerű ismeretekkel és azok gyakorlásához szükséges készségekkel rendelkezzenek a témahét anyagával kapcsolatban.
- Anyaggyűjtéshez szükséges technikai eszközök helyes használata
- Önálló anyaggyűjtés, tájékozódás, rendszerezés
- A HH, HHH, SNI-s tanulók bevonása a közös tevékenységekbe.
- Az önállóan végzett munka öröme, a csoportmunkák során az egymásra figyelés erősödése
- A tanulók életkoruknak megfelelő szinten- tanórai és tanórán kívül foglalkoznak a témahét anyagának ismereteivel.

6.5.4. Erdei iskola

Fogalma:

Az erdei iskola olyan többnapos, a szorgalmi időben megvalósuló, a szervező intézmény székhelyétől különböző helyszínű környezethez illeszkedő nevelési-tanulásszervezési egység, melynek során a tanulás folyamatát – a tanulói képességek fejlesztését és a tananyag elsajátítását – a tanulók aktív, együttműködő - cselekvő (kooperatív-interaktív) megismerő tevékenységére építik. A tanítás tartalmilag és tantervileg egyaránt szorosan és szervesen kapcsolódik a választott helyszín természeti, ember által létesített és szociokulturális környezetéhez.

Feladata:

A környezettel harmonikus, egészséges életvezetési képességek fejlesztése, és a közösségi tevékenységekhez kötődő szocializáció.

Jellemzői:

- az iskola pedagógiai programjának integráns részét képezi;
- helyi tantervi tartalmak megvalósítását szolgálja;
- a szorgalmi időben valósul meg;
- többnapos;
- helyszíne a szervező iskola székhelyétől különböző, természetközeli környezet;
- a megismerés és ismeretalkalmazás tárgya az erdei iskola helyszínének természeti, épített és

szociokulturális környezete;

- a program megvalósítása a tanulók aktív megismerő tevékenységére épít;
- az ismeretszerzés folyamatát elsősorban együttműködő - beavatkozó (kooperatív-interaktív) tanulási technikákra, a projekt módszer alkalmazására építi;
- az együttes tevékenységekre alapozva biztosítja a szociális tanulás lehetőségét, a személyiség- és közösségfejlesztést.

Célja:

- A helyi tantervben foglalt követelmények megvalósítása.
- A környezettel kapcsolatos képességek, készségek alakítása, fejlesztése; a sajátos, helyben megtervezett tananyag elsajátítása.
- A környezet tulajdonságainak, jelenségeinek, folyamatainak felismerése és értelmezése, problémáinak feltárása és az értékekhez való viszonyulás.
- Új ismeretek megszerzése és a meglévők új helyzetben való felhasználása.
- A természetes megismerés eszközeinek használata és technikáinak elsajátítása.
- Az élményhelyzetben való konstruktív részvétel.
- A közösségi, szociális tanulás.

Várható eredmény:

- Környezettudatos szemlélet kialakulása.
- Tevékenységközpontú ismeretszerzés.
- Közösségfejlesztés, személyiségfejlesztés.

6.5.5. Projektoktatás

A projekt felépítése:

- ✓ A projekt alapadatai
- ✓ A projekt alapelvei
- ✓ A projekt céljai
- ✓ A projekt feladatai
- ✓ NAT kapcsolódási pontok, óraháló
- ✓ A képességfejlesztés fókuszai
- ✓ Feldolgozott tartalmak, altémák

- ✓ Alkalmazott módszerek
- ✓ Szükséges eszközök
- ✓ A projekt tervezése
- A projekt, mint sajátos tanulásszervezési módszer központjában a probléma áll.
- A feladat az adott problémához szervesen kapcsolódó lehető legtöbb vonatkozás és összefüggés feltárása.
- A projekt megvalósítása során az egész oktatási folyamatra vonatkozó készségek, kompetenciák, meghatározott ismeretek elsajátítása a cél. Ezek kapcsolódnak a konkrét témához, a tantervben meghatározott általános és tantárgyi követelményekhez, az osztály-, csoport- és egyéni fejlesztési feladatokhoz.

A megválasztott célokhoz sikerkritériumokat rendelünk, amelyekkel mérhető a célok megvalósulása.

- A célok meghatározása
- A téma kiválasztása
- ✓ A projekt megvalósítása
 - A ráhangolódás időszaka
- Ebben a szakaszban történik a projekt megvalósításának közös tervezése a tanulókkal. A pedagógus alapos előkészítő munkája segíti a ráhangolódás sikerét.
- A projektfalon elhelyezett, projekthez kapcsolódó tanulói kérdésekkel az altémák tervezésének rendszere történik meg.
 - A téma előkészítése
- A projekt témáját hosszabb ideig érleljük. Naponta visszatérünk a témára, pontjaira, s folyamatosan bővítjük a projekthez kapcsolódó kérdések sorát a projektfalon. A témafalra felkerülnek a különböző tantárgyak Hortobágyhoz kapcsolható témakörei is.
- A gyerekek is gyűjtenek előzetesen olyan anyagot, ami a témával kapcsolatos.
- Az új munkamódszerek, tanulási technikák megismertetése, kipróbálása is az előkészítési időszakban történik.
 - A munkamódszerek, tanulási technikák, tevékenységek előkészítése
 - Konkrét tervezés, időterv

- A ráhangolódás zárásaként kerül sor a végrehajtási terv közös elkészítésére. Alapját a projekt már megtervezett elemei és a ráhangolódási időszakban a tanulókkal közösen létrehozott új elemek adják.
- Minden már meglévő témáról készül egy plakát, amelyen a feldolgozás sorrendje is megtalálható.
 - Órai projekt
 - Projektnap
 - Több napos projekt
 - Több hetes projekt
 - Osztályprojekt
 - Évfolyamprojekt
 - Iskolai projekt
 - Tanórai projekt
 - Tanórán kívüli projekt
- A projekt dokumentálása
- **Projektfal**
 - A projektfal egyik állandó rovata a tevékenység, a felelősi rend, az időrend az esetleges változtatásokkal együtt. Ugyancsak állandó, feltűnő helyen tartjuk a különböző felhívásokat, értesítéseket, kéréseket, fontos információkat.
 - Csoportonként vagy feladatonként folyamatosan felkerülnek az elkészült munkák, a témájukhoz, feladatukhoz fontosnak tartott képek, feliratok, dokumentumok. Ugyancsak ide kerülnek az egész osztály által készített anyagok, beszámolók is.
 - Az egész projekt haladásáról szóló értékelő információkat, a szülők, a külső szakértők, a vendégek véleményét nyilvánossá tesszük.
- **Projektnapló**
 - Projektnapló vezetése a pedagógus számára fontos, hiszen egyrészt a különböző tevékenységet, a tanulók sokféle tevékenységben való részvételét, a történéseket nem lehet fejben tartani, másrészt a pedagógus folyamatos feljegyzései a későbbiekben is felhasználhatóvá teszik a munka tapasztalatait. Pontosabbá teszi a tanulók megismerését, és a sokrétű megfigyelés során szerzett információk a differenciált fejlesztés tervezésénél jól használhatók.

- A tanulók számára – hasonlóan a pedagógushoz – egy külön füzet vezetése ajánlott, amelyet közös döntéssel el lehet nevezni. A naplószerű vezetésből megtanulják, hogy a kutató-kísérletező munka eszköze a projektnapló, a kutatónapló, s fontos, más tantárgyakhoz, pl. a nyelvtanhoz, a fogalmazáshoz kapcsolódó tanulási technikákat is megtanulhatnak (feljegyzéskészítés, folyamatleírás, munkafázis-tervezés, eszköz-, anyag-, idő- stb. igény, összegezés, tanulságok levonása, összefoglalás stb.). Ennek tartalmi és technikai vezetését előzetesen megbeszéljük.

- A projekt eredményeinek bemutatása

- Az egyes tevékenységeknek vannak eredményei, de produktumnak tekintjük a projektfalra felkerült anyagokat, a projektnaplót és bármit, ami a projekt folyamán készült: fotók, rajzok, különböző írások, meghívók, mini bemutatók.
- Másrészt elkészül az ún. záróproduktum, melynek részét képezik az előbb említettek, de készülhet bábelőadás, tárgyak, kiállítás, képeskönyv, amely a téma függvényében reprezentálja az egész projektet.
- A projektzáróra meghívjuk a szülőket, a párhuzamos osztály vagy az iskola tanulóit, nevelőit, vezetőit, a szűkebb társadalmi környezetből a projekt témájában vagy a munkákban érdekelteket. A zárás kis projekt a projektben: e rendezvény megszervezése a meghívók készítésétől a kiállítás elkészítésén keresztül a vendégek fogadásáig.

- Az értékelés

- Az értékelés, amint az egész tanulási folyamatnak, a projektnek is kulcsfontosságú része. Ez a hagyományos pedagógiától leginkább eltérő mozzanat, s ezért a pedagógustól ezen a területen szükséges a legnagyobb szemléletváltás. Amíg a többségében frontálisan irányított tanulás szinte adekvát értékelési módja az osztályozás, úgy a tanulói önállóságot, kreativitást, indirekt vagy önirányított tanulást követelő projekt értékelési stratégiája az osztályozás nélküli, folyamatos, dominánsan formáló-fejlesztő értékelés és visszajelzés.
- Az értékelés többretegű.
- A korszerű tanítási-tanulási folyamatra egyébként is jellemző értékelési módok, alkalmak:
 - az egyes tevékenységek egyéni, kiscsoportos önértékelése,
 - az egyéni és csoportban vállalt önálló feladatok értékelése,
 - az egyéni fejlődés, haladás értékelése.
- A projektmunkával összefüggő értékelési módok és alkalmak:
 - az egész projekt haladásának folyamatos, közös értékelése,

- értékelés az egyes projektrészek lezárásakor,
- a záróproduktum értékelése,
- a projekt befejezésekor aktuális záró értékelés, a projektben közreműködőkkel együtt a tartalom, a módszerek, a szervezés tanulságainak összegezése.
- Az osztályozás nélküli értékelés nem jelenti azt, hogy soha nem minősíthetünk. Természetesen, ha a projektnek vannak tantárggyal, tantárgyakkal szorosan összefüggő elemei, amelyek elsajátításának mértékét netán a célok között is meghatároztuk, akkor ez megfelelő mérőeszközökkel mérhető és minősíthető.
- ✓ Szülők, szakértők bevonása
- A projektben lehetőség nyílik arra, hogy a szülő ne csak látogató legyen az osztályteremben, hanem tevőlegesen részt vállalhasson a pedagógiai folyamatban. Különösen fontos ez a gyenge érdekérvényesítő képességgel rendelkező hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű szülők esetében. Ahhoz, hogy számukra és főként gyerekeik számára érték legyen a tanulás, az ő tevékenységüknek is értéket kell jelentenie az iskola számára. Ez pedig csak akkor jöhet létre, ha nemcsak a mérnök, hanem pl. a kosárfonó apuka is bemutathatja tudását a gyerekeknek.

6.6. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógiai feladatok helyi megvalósításának szabályai

o erkölcsi nevelés

Katolikus intézményünkben a nevelő-oktató munka során kiemelt figyelmet kell fordítani a gyermekek, diákok morális és esztétikai szemléletének alakítására, kognitív és kommunikációs képességeinek, az értékes tudás és az értékes alkotások iránti igény fejlesztésére, a megalapozott, érvényes és személyes értékrendet kialakítására.

Az alapvető erkölcsi értékek megismertetése, tudatosítása és meggyőződéssé alakítása nevelőmunkánk alapvető feladata. Meg kell találni a lehetőséget osztályfőnöki órák keretében és a tantárgyak elsajátítása során a tanulók problémamegoldó gondolkodásának fejlesztésére, az összefüggések felismertetésére, a morális kérdések megítélésére. A tanulók számára életkoruknak megfelelő formájú és jelentőségű döntési helyzeteket kell teremteni. A személyes példaadás és a követésre méltó példák felmutatása minden pedagógus kötelessége. A hitéleti nevelésnek személyre szabottnak kell lennie fontos, hogy alkalmazkodjon a gyermek /tanuló hitéleti múltjához.

○ **nemzeti öntudat, hazafias nevelés**

Fontos feladat a harmonikus kapcsolat elősegítése a természeti és a társadalmi környezettel, a nemzettudat megalapozása, a nemzeti önismeret, a hazaszeretet elmélyítése és ettől elválaszthatatlan módon a hazánkban és szomszédságunkban élő más népek, népcsoportok értékeinek, történelmének, hagyományainak megbecsülése. Magyarságunk gyökereinek megismertetésére, a magyarságtudat kialakítására tanórai keretek között elsősorban a magyar nyelv és irodalom, a történelem, valamint a hon –és népismeret tantárgyak keretében kerül sor. A hazafias nevelés további színterei az osztályfőnöki, a vizuális kultúra, az ének-zene órák, a hagyományos és nemzeti ünnepeink, az egyéb tanórán kívüli foglalkozások közül az irodalmi színpad, a képzőművészeti valamint a fazekas szakkör.

Hagyományainkat, ünnepeinket megismertesse, átörökítse, élővé tegye A kulturált szórakozás igényét kialakítsa.

○ **állampolgárságra, demokráciára nevelés**

Iskolánk egyik alapvető feladata olyan formális és informális tanulási lehetőségek biztosítása, amelyek elősegítik a tanulók aktív állampolgárrá válását.

Az aktív állampolgári léthez ismeretek, készségek-és képességek, megfelelő beállítottság és motiváltság szükséges. A megfelelő ismeretek közvetítésére a történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek tantárgy, a képességek, értékorientációk, beállítódások fejlődéséhez az iskolai tanulás teljes folyamata és az iskolai élet teremthet lehetőségeket. Az aktív állampolgári magatartáshoz szükséges rész-képességek értékorientációk, beállítódások elsajátítását döntően a tanulók aktív részvételére építő tanítás- és tanulásszervezési eljárások minősége, illetve az iskolai élet demokratikus gyakorlata biztosíthatja. A nevelési cél elérése érdekében meg kell keresni, szükség esetén meg kell teremteni a lehetőségeket. Létre kell hozni felelős, szellemi arculattal rendelkező közösségeket, ahol a tanuló a közösségben való élet során fejleszti önismeretét, együttműködési készségét, akaratát, segítőkészségét, szolidaritásérzését és empátiáját. Iskolánk tanulói az intézményi döntési folyamatban a saját kezdeményezésükre létrehozott diákönkormányzat útján vesznek részt, a DÖK a demokráciára nevelés egyéb tanórán kívüli lehetőségét kínálja.

○ **az önismereti és társas kultúra fejlesztése**

Az egyén önmagához való viszonyának alakításában alapvető célként tűzhető ki az önkontroll; a felelősség önmagukért; az önállóság; az önfejlesztés igénye és az erre irányuló tevékenységek, valamint mindezek eredményeként a személyes méltóság.

A színes, sokoldalú iskolai élet, a hitélet, a tanulás, a játék a munka, a házirend felelős betartása a pozitív szociális szokások kialakításának és a társas kultúra fejlesztésének lehetőségét hordozzák. A iskolai élet kínálta lehetőségekkel élni kell a tanulók önismeretének, az együttműködési készség és a társas kultúra fejlesztése érdekében.

Kiemelt figyelmet kell fordítani a pozitív szociális szokások kialakulásának, gyarapodásának segítésére, a gyermekek, tanulók közösségére és önmagukra irányuló helyes cselekvésre és aktivitásra készítető érzelmek kialakítására.

○ **a családi életre nevelés**

Iskolánkban a családi életre nevelés tanórai keretek között az erkölcsstan, a technika, életvitel és gyakorlat, a biológia, valamint az osztályfőnöki órákon valósul meg. A tanórákra alkalmanként és szükség szerint vendég előadókat, egészségnevelési szakembereket hívunk (védőnők, iskola orvosa). A családi életre nevelés egyéb tanórán kívüli színterei az egészségnevelési szakkör és a tanulók számára szervezett mentálhigiénés tréningek.

Az iskolai oktatás-nevelés, a kortársi kapcsolatok komoly hatással bírnak a családi élethez fűződő viszony kialakításában, a családi élethez kapcsolódó értékek közvetítésében.

A családi életre nevelés egyik legnehezebb és legkritikusabb csomópontja a serdülő- és ifjúkor. Ezért különösen fontos, hogy segítsük tanulóinkat a belülről fakadó igények és a külső elvárások integrálásában, mely feltételezi a felnőtté válás és felnőtt szerep elsajátítását.

A pedagógus személyisége, a közlés minősége, a megvitatás módja szintén befolyásolja a családi életre nevelés hatékonyságát. Minden szempontból fontos, hogy a pedagógus az ismereteket nyíltan, őszintén adja át a tanulóknak.

Mint minden nevelő tevékenység során, így a családi életre nevelésnél is figyelembe kell venni a tanuló szociális háttérét, és a helyi körülményeket.

○ **a testi és lelki egészségre nevelés**

Az iskolára nagy feladat és felelősség hárul a felnövekvő nemzedékek egészséges életmódra nevelésében, minden tevékenységével szolgálnia kell a tanulók egészséges testi, lelki és szociális fejlődését. Iskolánk személyi és tárgyi környezetével segíti azoknak a pozitív beállítódásoknak, magatartásoknak és szokásoknak a kialakulását, amelyek a gyerekek, a fiatalok egészséges életvitellel kapcsolatos szemléletét és magatartását fejlesztik.

A testi és lelki egészségre nevelés helyi megvalósításának szabályait az egészségnevelési program tartalmazza.

○ **felelősségvállalás másokért, önkéntesség**

Katolikus intézményünkben kiemelt nevelési feladat a szociális érzékenység, a segítő magatartás kialakítása, az empátia, együttérzés, együttműködés képességének fejlesztése. Többcélú intézményünk intézményegységeinek együttműködése, valamint a településen működő önkormányzati tűzoltósággal, a helyi idősök otthonával és a civil szervezetekkel kialakított partneri kapcsolataink lehetővé teszik az önkéntesség fogalmának megismertetését. Az óvodásokkal közösen szervezett sport –és szabadidős tevékenységek, a kulturális, katasztrófavédelmi, környezet-és természetvédelmi programok a tágabb közösségért végzett önkéntes munka lehetőségeit kínálják. Pedagógusaink feladata, hogy a gyermekek, tanulók életkori sajátosságaihoz igazodva kiválasszák a segítő magatartás kialakítását leginkább szolgáló tevékenységeket.

○ **fenntarthatóság, környezettudatosság**

A fenntarthatóság, környezettudatosság kiemelt céljaink között szerepel.

A környezettudatos magatartás kialakítása során a tanulóink ismerjék meg azokat a jelenlegi folyamatokat, amelyek következményeként bolygónkon környezeti válságjelenségek mutatkoznak. Konkrét hazai példákon ismerjék fel a társadalmi-gazdasági modernizáció egyénre gyakorolt pozitív és negatív hatásait a környezeti következmények tükrében. Értsék a fogyasztás és a környezeti erőforrások kapcsolatát, a fenntartható fogyasztás elvét.

Kapcsolódjanak be közvetlen környezetük értékeinek megőrzésébe, gyarapításába. Életmódjukban a természet tisztelete, a felelősség, a környezeti károk megelőzése váljék meghatározóvá. Szerezenek személyes tapasztalatokat a környezeti konfliktusok közös kezelése és megoldása terén.

A megvalósítás helyi szabályait a környezeti nevelési program tartalmazza.

○ **pályaorientáció**

A felnőtt lét szerepeire való felkészülés egyik fontos eleme a pályaorientáció. Általános célja, hogy segítse a tanulók további iskolai- és pályaválasztását. Az iskolának – a tanulók életkorához és a lehetőségekhez képest – átfogó képet kell nyújtania a munka világáról. A tanulók hatékony társadalmi beilleszkedéséhez, az együttéléshez és a részvételhez elengedhetetlenül szükséges a szociális és állampolgári kompetencia tudatos, pedagógiaiilag tervezett fejlesztése. Olyan szociális motívumrendszer kialakításáról és erősítéséről van szó, amely gazdasági és társadalmi előnyöket egyaránt hordoz magában.

Iskolánkban a pályaorientáció folyamatának segítése tanórai keretek között elsősorban az osztályfőnöki órákon valósul meg. Egyéb, tanórán kívüli lehetőségek a pályaválasztási kiállítások és előadások.

A pályaorientáció folyamat, döntések sorozata. Különös hangsúlyt kell fektetni az önismereten és a pályaismereten alapuló pályaválasztási döntés előkészítésére.

Az osztályfőnököknek és a szaktanároknak ki kell alakítani a pálya-munka világában való folyamatos tájékozódási igényt. Fel kell ismertetni, hogy sikeres életpályájuk nagy részben azon múlik, hogy önismeretük révén hogyan képesek a körülöttük lévő folyton változó világban eligazodni. Pedagógusaink fő feladata a 13-14 éves korosztállyal megismertetni a különböző szakmacsoportokat, valamint az, hogy támogassák őket a számukra legmegfelelőbb szakmacsoport kiválasztásában. Fontos, hogy az egész folyamatot egyénre szabottan kell segíteni és támogatni.

○ **gazdasági és pénzügyi nevelés**

Az iskolai nevelés során kellő figyelmet kell fordítani a gazdálkodással és a pénzügyekkel kapcsolatos képességek fejlesztésére. A személyiségfejlesztés fontos részének kell tekinteni az okos gazdálkodás képességének a kialakítását, továbbá azt, hogy tanulóink tudjanak eligazodni a fogyasztási javak, szolgáltatások, marketinghatások és viselkedésmódok között.

A gazdasági és pénzügyi nevelés megvalósításának helyi szabályait a fogyasztóvédelemmel összefüggő iskolai feladatok végrehajtásának programja tartalmazza.

○ **médiatudatosságra nevelés**

Iskolánkban a médiatudatosságra nevelést szolgálja 6. évfolyamon az informatika tantárgyba integrált médiaismeret modul, a média szakkör és iskolarádió működtetése, valamint a tanulók által szerkesztett „Krétapor” című iskolaújság. A médiatudatosságra nevelés megvalósításának helyi szabályait a Mozgóképek és médiaismeret oktatás fejlesztése című fejezet tartalmazza.

○ **a tanulás tanítása**

A tanulás a pszichikum tartós módosulása külső tényezők hatására, tehát nem csupán ismeretelsajátítás és a figyelem, emlékezet működtetése. Tág értelmezése magában foglalja valamennyi értelmi képesség és az egész személyiség fejlődését, fejlesztését. A tanulás számos összetevője tanítható. A hatékony önálló tanulási képesség kialakítása, a tanulási kompetencia fejlesztése iskolánkban kiemelt feladat. Minden pedagógus teendője, hogy felkeltse az érdeklődést a különböző szaktárgyi témák iránt, útbaigazítást adjon a tananyag elsajátításával, annak szerkezetével, hozzáféréssel kapcsolatban, valamint tanítsa a gyerekeket tanulni.

Különös figyelmet kell fordítani a tanulás tanítására hátránykompenzálás és felzárkóztatás esetén. A tanulásmódszertant nem önálló tantárgyként, hanem a tantárgyakba építve ismertetjük meg tanulóinkkal. A tanuláshoz való pozitív viszony kialakítása, a tanuláshoz nélkülözhetetlen alapkészségek intenzív fejlesztése érdekében pedagógusainknak a célszerűség szerint válogatva kell gazdagítani tanóráikat a szükséges fejlesztő tevékenységekkel.

6.7. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei

Iskolánkban az oktató munka során csak olyan nyomtatott taneszközöket (tankönyv, munkafüzet, térkép stb.) használnak a tananyag feldolgozásához, melyet az Oktatásért felelős államtitkár hivatalosan tankönyvvé nyilvánított, illetve a Magyar Katolikus Püspöki Kar (vagy a hitoktatást ellátó egyház, vezető szerve) az illető évfolyam számára, hittankönyvként jóváhagyott. A nyomtatott taneszközökön túl néhány tantárgynál egyéb eszközre is szükség van (például tornafelszerelés, rajz stb.).

Az egyes évfolyamokon a tantárgyak feldolgozásához szükséges kötelező taneszközöket a nevelők szakmai munkaközössége illetve az egyes szaktanárok határozzák meg az iskola tanterve alapján, évfolyamonként és tantárgyanként, az SZMK véleményének kikérése mellett.

A kötelezően előírt taneszközökről a szülőket minden tanév előtt (előző tanév végén) az iskola, a szaktanár tájékoztatja.

A taneszközök kiválasztásánál a következő szempontokat veszik figyelembe:

- a tankönyv feleljen meg az iskola helyi tantervének
- tantárgyanként, évfolyamonként és iskolai szinten összehangolt
- a taneszköz legyen vonzó, figyelemfelhívó, szép kivitelezésű és időtálló
- az egyes taneszközök közül azokat kell előnyben részesíteni, amelyek több tanéven keresztül használhatók
- új taneszközt csak az oktatás minőségét jobbító esetben vezetnek be
- tanév közben az eszközök nem bővíthetők, nem módosíthatók
- SNI-s tanulók speciális tankönyvei információiban és ábravilágában, a feldolgozás mélységében igazodjanak a fogyatékos tanulók szükségleteihez

Az iskola – lehetőségeihez mérten – egyre több (új – használt) taneszközt szerez be az iskolai könyvtár számára. Ezeket a hátrányos helyzetű tanulók (a nevelők javaslata, illetve szülői kérés alapján) ingyenesen használhatják. Továbbá az iskolakönyvtár részére vásároljuk meg a modul tantárgyak tankönyveit. (hon és népismeret, mozgókép és médiaismeret) Ezen tantárgyak könyveiért sem kell a szülőknak fizetnie.

6.8. Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei

A tanuló a 2. évfolyamtól az iskola magasabb évfolyamára akkor lép, ha a tantervi követelményeket legalább elégséges (2) minősítéssel teljesítette. Erről – a tantárgyat tanító pedagógus javaslata alapján - a nevelőtestület dönt.

Az 1. évfolyamon csak abban az esetben utasítható évfolyamismétlésre a tanuló, ha a tanulmányi követelményeket az iskolából való igazolt és igazolatlan mulasztás miatt nem tudta teljesíteni.

Az iskola igazgatója a szülő kérésére legfeljebb egy alkalommal engedélyezheti az iskola első évfolyamának megismétlését akkor is, ha a tanuló az előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Ebben az esetben a tanuló a megismétlésre kerülő évfolyamról nem kap bizonyítványt.

A szülő kérésére az iskola magasabb évfolyama is megismételhető legfeljebb egy alkalommal.

Azt az első évfolyamos tanulót, aki szakvéleményben foglaltaknak megfelelően előkészítő évfolyamosnak minősül, a tanév végén nem kell minősíteni, a következő tanévben megismétli az első évfolyamot.

A tanuló az iskola igazgatójának engedélyével az iskola két vagy több évfolyamára megállapított tanulmányi követelményeket egy tanévben vagy az előírtnál rövidebb idő alatt is teljesítheti.

Az egyéni munkarendű és a hiányzás miatt lemorzsolódott diákok a magasabb évfolyamra történő lépéshez, a tanév végi osztályzat megállapításához év végén osztályozó vizsgát kötelesek tenni.

Kilépés az iskolából általában elköltözés miatt történik:

- az iskolai tanulmányok befejezése előtt: távozási bizonyítvánnyal
- az iskolai tanulmányi befejezésekor: iskolai végzettséget eredményes bizonyítvánnyal igazolja.

Az SNI-s tanulók a Szakértői és Rehabilitációs Bizottság (a továbbiakban: Szakértői Bizottság) javaslatai alapján kerülnek az intézménybe normál osztályba integráltan történő tanítással, szegregáció nélkül.

A tanuló a magasabb évfolyamba általában akkor léphet, ha az adott évfolyamra előírt tanulmányi követelményeket sikeresen teljesítette. Figyelembe véve az eltérő képességeket, a tanuló önmagához viszonyított fejlődését.

Mivel a sajátos nevelési igényű tanulók integrált ellátása a többségi tanterv alapján folyik, így a továbbhaladás (magasabb évfolyamra lépés) feltétele is megegyezik.

Amennyiben a szakértői vélemény javaslatot tartalmaz valamely tantárgy minősítés alóli felmentésére, úgy annak alapján az igazgatói határozat értelmében a tanuló mentesül az adott tantárgy minősítése alól.

6.9. A tanulmányi munka ellenőrzési és értékelési módja, formái, a tanuló jutalmazása, magatartása, szorgalma értékelésének és minősítésének elvei

6.9.1. A tanuló teljesítménye értékelésének, minősítésének formái

Az iskola a nevelő és oktató munka egyik fontos feladatának tekinti a tanulók tanulmányi munkájának folyamatos ellenőrzését és értékelését.

Az előírt követelmények teljesítését a nevelők, az egyes szaktárgyak jellegzetességeinek megfelelően a tanulók szóbeli felelete, írásbeli munkája vagy gyakorlati tevékenysége alapján ellenőrzik. Az ellenőrzés kiterjedhet a régebben tanult tananyaghoz kapcsolódó követelményekre is.

A tanulók tanulmányi munkájának értékelése az egyes évfolyamokon a különböző tantárgyak esetében, a következők szerint történik:

- Az első évfolyamon, valamint a második évfolyam első félévében minden tantárgy esetében csak szóveges értékelést alkalmazunk.
- A szóveges minősítés a tanuló teljesítményétől függően a következő lehet:

Kiválóan teljesített

Jól teljesített

Megfelelően teljesített

Felzárkóztatásra szorul

..... tantárgyakból dicséretet érdemel

- Az első évfolyamon a tanulók teljesítményének értékelésére, év közben kizárólag pozitív

tartalmú, ösztönző jellegű szimbólumokat, jutalomkártyákat alkalmazunk az iskolai élet megszerettetése, a tanuláshoz való pozitív viszony kialakítása, a kisiskolások motiválása céljából.

- A második évfolyam második félévétől a nyolcadik évfolyam végéig a tanulók teljesítményét, előmenetelét év közben minden tantárgyból érdemjegyekkel minősítjük.
- A második évfolyamon év végén, valamint a harmadik-nyolcadik évfolyamon félévkor és év végén a tanulók teljesítményét, előmenetelét osztályzattal minősítjük.
- A nevelők a tanulók tanulmányi teljesítményének és előmenetelének értékelését, minősítését elsősorban az alapján végzik, hogy a tanulói teljesítmény hogyan viszonyul az iskola helyi tantervében előírt követelményekhez.

Az ellenőrzés, értékelés célja:

- Segítse az önértékelést.
- Motiválja a tanulókat, fejlessze a személyiséget, ezért a pozitív hangsúlyozásán keresztül mutat rá a hiányosságokra.
- A pedagógus arra törekedjen, hogy a szakmai és módszertani szempontokat figyelembe véve az értékelés objektív és következetes legyen.

Az ellenőrzés fajtái:

Szóbeli beszámoltatás

Formái: felelet, kiselőadás, dialógus.

Rendje: Törekedni kell a gyerekek szóbeli feleltetésére, félévente legalább egy szóbeli feleletre érdemjegyet kell adni kék színnel beírva a naplóba.

Írásbeli beszámoltatás

Formái: röpdolgozat, témazáró dolgozat, év eleji felmérés, félévi felmérés, év végi felmérés, házi dolgozat, teszt.

Rendje: A belépő tantárgyaknál az előzetes ismeretek felmérése nem lehetséges. Az általános tájékozottságát mérhetjük a tanulóknak, viszont érdemjegyet nem adunk.

Korlátai:

- kettőnél több írásbeli témazáró dolgozat nem lehet egy tanítási napon
- a témazáró dolgozatot maximum tíz munkanap alatt kell javítani és visszaadni a tanulónak megtekintésre, javításra,

- ha az osztályzat megállapításánál tört jegy keletkezik, akkor a kerekítést a témazárók és a félévi és év végi felmérések eredményeinek figyelembevételével kell elvégezni,
- diagnosztikus felmérésre érdemjegyet nem adunk

Gyakorlati feladatmegoldás

A testnevelés, tantárgy követelményeinek elsajátítását csak gyakorlati tevékenység révén értékeljük és minősítjük.

Az ének-zene, rajz, informatika, technika tantárgyak értékelése, minősítése elméleti és gyakorlati tevékenység alapján történik.

A többi tantárgy értékelésének, minősítésének alapja az elméleti ismeretek elsajátítása és alkalmazása.

Az értékelés formái:

Rendszeres szóbeli értékelés, mely a tanuló tanulmányi teljesítményének értékelésén túl kiterjed a tanuló együttműködési készségére, órai aktivitására, érdeklődésére, önálló kezdeményezéseire, viselkedésére, utal az előző értékelés óta történt változásokra is.

Az értékelést a szaktanár és/vagy az osztályfőnök végzi egy félévben legalább két alkalommal. Az osztályfőnök negyedévente a fenti értékelést írásban jelzi a szülő felé.

Az osztályzatok kialakításánál a következő szempontokat kell figyelembe venni:

- a reális értékelés érdekében tantárgyanként havonta legalább egy érdemjegyet kell szereznie a tanulónak,
- a tanulót egy félévben legalább két szóbeli és két írásbeli felelet alapján kell értékelni,
- a témazáró dolgozatok minimális száma a tanév során megegyezik az adott tantárgy adott évfolyamon tanított heti óraszámával,
- a témazáró dolgozatok érdemjegyei hangsúlyozottan szerepelnek a félévi és az év végi osztályzatok kialakításában,
- a témazáró dolgozatok érdemjegyeit piros tollal kell beírni a naplóba,
- ha a tanuló témazáró dolgozatát hiányzása miatt nem írta meg, köteles azt pótolni a tanár által kijelölt időpontban,
- a tanév végén az egész évi teljesítményt kell minősíteni, figyelembe véve a fejlődési tendenciát,
- az érdemjegyeket a tanárnak folyamatosan be kell írni az osztálynaplóba és a szülő értesítése céljából a tájékoztató füzetbe, amit az osztályfőnök havonta ellenőriz és az esetlegesen elmaradt érdemjegyek beírását pótolja,

- szorgalmi és magatartási hiányosságokat a tantárgyi érdemjegy nem tükrözhet,
- az egyes tantárgyak érdemjegyei a következők: jeles (5), jó (4), közepes (3), elégséges (2), elégtelen (1),
- a tanulók tanulmányi munkájának, teljesítményének egységes értékelése érdekében a tanulók írásbeli dolgozatainak, feladatlapjainak értékelésekor az elért eredmény (pontszám) érdemjegyre történő átváltását a következő arányok alapján végezzük,

0 – 30 %	1
31 – 50 %	2
51 – 70 %	3
71 – 90 %	4
91 – 100 %	5

- félév vagy tanév végén tantárgyi dicséretben részesül az a tanuló, aki félév illetve egész év során, egy adott tantárgyból, csak jeles (5) érdemjegyet szerzett,
Jelölése: kitűnő (5d)
- az első évfolyamon félévkor az osztálynapló első féléves szöveges értékelésében szereplő kifejezések aláhúzásával, tanév végén a Mozaik – Szöveges értékelő program segítségével, a második évfolyamon félévkor az osztálynapló első féléves szöveges értékelésében szereplő kifejezések aláhúzásával értékeljük a tanulókat.
- a tájékoztató füzetben a havi értékelés rendszeres kitöltésével értesítjük a szülőket gyermekük fejlődéséről,
- a kompetencia alapú oktatás keretében is a fentebb megfogalmazott ellenőrzési és értékelési módszereket, eljárásokat alkalmazzuk.

6.9.2. A belépő első osztályosok diagnosztikus mérése, értékelése

Az eredményes, hatékony nevelő- és oktató munka, a kompetencia alapú kritériumorientált pedagógiai gyakorlat feltétele az iskolánkba érkező gyermekek minél sokoldalúbb megismerése. Ennek érdekében történik az 1. osztályosok diagnosztikus mérése is.

A diagnosztikus értékelés célja:

- a valóságos helyzet feltárása,
- analitikus, globális diagnosztikus kép a készségek fejlettségéről,

- fejlettségi szinthez igazodó készségfejlesztés feladatainak meghatározása

E célra a DIFER diagnosztikus fejlettségvizsgáló rendszer rövidített változatát használjuk. A diagnosztikus mérés eredménye, az egyéni fejlődési mutató segíti a kritikus elemi alapkészségek egyéni fejlettségi szinthez igazodó fejlesztésének tudatos tervezését.

A vizsgálat tartalma:

- Írásmozgás koordináció
- Beszédhanghallás
- Reláció szókincs
- Elemi számolás
- Tapasztalati következtetés
- Tapasztalati összefüggés megértés
- Szocialitás

6.9.3. A tanulók jutalmazásának elvei

Dicséret, elismerések:

- szaktanári dicséret
- osztályfőnöki dicséret
- igazgatói dicséret
- nevelőtestületi dicséret

Tanév közben

- a versenyeken, vetélkedőkön, illetve rendezvényeken, előadásokon eredményesen szereplő tanulók osztályfőnöki dicséretben részesülnek,
- az országos versenyeken, vetélkedőkön, illetve rendezvényeken, előadásokon eredményesen szereplő tanulók igazgatói dicséretben részesülnek.

A tanulók a tanév végén

- szaktárgyi teljesítményért,
- példamutató magatartásért,
- kiemelkedő szorgalomért,
- sport eredményért,
- példamutató magatartásért és kiemelkedő szorgalomért dicséretben részesíthetők.

A tanévzárón

- a kitűnő eredményt elért tanulók könyvjutalomban részesülnek,
- a jeles (4,70) eredményt elérő tanulók oklevelet kapnak,
- a nyolc éven át kitűnő (5,00) eredményt elért és kiemelkedő közösségi munkát végző tanulók, a nevelőtestület döntése alapján „Szent János díjat” kaphatnak, melyet a tanévzáró ünnepélyen az iskola közössége előtt az igazgatótól vehetnek át.

6.9.4. Magatartás, szorgalom értékelése és minősítése

Tanulóink magatartását és szorgalmát szöveges értékeléssel minősítjük.

Magatartás: példás - jó - változó - rossz

Szorgalom: példás - jó - változó - hanyag

Osztályok szintjén indokolt a magatartási és szorgalmi előmenetel egyeztetése. Az évközi értékelés az osztályfőnök javaslata alapján az osztályban tanítók, a tanórán kívül a gyermekkel kapcsolatban állók, valamint az osztályközösség javaslatai alapján történik.

A felső tagozatos tanulók havonta az ellenőrzőbe írt érdemjegyet kapnak. A magatartás és a szorgalom megítélése külön-külön kialakított kritériumrendszeren nyugszik.

Magatartás

A magatartás értékelésével a tanuló iskolai fegyelmezettségét, a társaihoz és a felnőttekhez viszonyított viselkedését, valamint a saját maguk és mások iránt érzett felelősségérzetét minősítjük. A viszonyítás alapját az iskola által támasztott erkölcsi követelmények jelentik.

Példás (5) az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja,
- tanórán és tanórán kívül példamutatóan viselkedik,
- kötelességtudó, feladatait képességei legjavát nyújtva teljesíti,
- önként vállal feladatokat, és azokat teljesíti,
- tiszteletudó,
- társaival, nevelőivel, a felnőttekkel szemben udvariasan, előzékenyen, segítőkészen viselkedik,
- az osztály- és az iskolai közösség életében aktívan részt vesz,

- óvja és védi az iskola felszereléseit, a környezetet,
- az iskolán kívüli magatartása is példamutató.

Jó (4) az a tanuló, aki:

- a házirendet betartja,
- tanórán az elvárásoknak megfelelően viselkedik,
- feladatait a képességeinek megfelelően látja el,
- ritkán vállal önként feladatokat, de olyankor a rábízottakat lelkiismeretesen teljesíti,
- az osztály- vagy iskolai közösség munkájában csak felkérésre, biztatásra vesz részt,
- az iskolán kívüli magatartása ellen nincs semmi kifogás.

Változó (3) az a tanuló, aki:

- a házirend előírásait nem minden esetben tartja be,
- többször fegyelmezetlenül viselkedik a tanórán,
- feladatait nem a képességeinek megfelelően teljesíti,
- előfordul, hogy magatartása társaival, a felnőttekkel szemben udvariatlan, durva, ezért időnként kifogásolható,
- a közösség, az iskola szabályaihoz nehezen alkalmazkodik,
- osztályfőnöki figyelmeztetője, vagy több szaktanári figyelmeztetése van az ellenőrzőjében,
- iskolán kívüli viselkedése időnként kifogásolható.

Rossz (2) az a tanuló, aki:

- a házirend előírásait sorozatosan vagy súlyosan megsérti,
- feladatait egyáltalán nem, vagy csak ritkán teljesíti,
- magatartása fegyelmezetlen, rendetlen,
- társaival, a felnőttekkel szemben rendszeresen udvariatlanul, durván viselkedik, ezzel rombolólag hat a közösségre,
- megjegyzéseivel, közbeszólásaival akadályozza az iskolában folyó nevelést, oktatást,
- több szaktanári figyelmeztetést kapott, illetve van osztályfőnöki intő, rovó vagy ennél magasabb fokú büntetése,
- iskolán kívüli rossz magatartásával intézményünk rossz hírét kelti.

Szorgalom

Az iskolában a szorgalom értékelésének és minősítésének követelményei a következők:

A tanuló szorgalmának értékelésekor figyelembe kell venni a tanulmányi munka tényezőit: - életkörülmények, - képességek szintje.

Példás (5) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
- tanulmányi feladatait minden tantárgyból rendszeresen elvégzi;
- a tanórákon aktív, szívesen vállal többlet feladatokat is, és azokat elvégzi;
- munkavégzése pontos, megbízható;
- a tanórán kívüli foglalkozásokon, versenyeken önként részt vesz;
- taneszközei tiszták, rendesek, és ezeket a tanítási órákra mindig elhozza.

Jó (4) az a tanuló, aki:

- képességeinek megfelelő, viszonylag egyenletes tanulmányi teljesítményt nyújt;
- rendszeresen, megbízhatóan dolgozik;
- a tanórákon többnyire aktív;
- többlet feladatot, tanórán kívüli foglalkozáson vagy versenyeken való részvételt önként nem vagy ritkán vállal, de az ilyen jellegű megbízatást teljesíti;
- taneszközei tiszták, rendezettek.

Változó (3) az a tanuló, akinek:

- tanulmányi eredménye elmarad képességeitől;
- tanulmányi munkája ingadozó, a tanulásban nem kitartó, feladatait nem mindig teljesíti;
- felszerelése, házi feladata gyakran hiányzik;
- érdemjegyeit, osztályzatait több tárgyból is lerontja;
- önálló munkájában figyelmetlen, a tanórán többnyire csak figyelmeztetésre, felügyelettel dolgozik.

Hanyag (2) az a tanuló, aki:

- képességeihez mérten keveset tesz tanulmányi fejlődése érdekében;
- az előírt követelményeknek csak minimális szinten felel meg;
- tanulmányi munkájában megbízhatatlan, figyelmetlen;
- feladatait többnyire csak figyelmeztetésre vagy egyáltalán nem végzi el;
- felszerelése hiányos, taneszközei rendetlenek;
- a tanuláshoz nyújtott nevelői vagy tanulói segítséget nem fogadja el, annak ellenszegül;
- félévi vagy év végi osztályzata valamely tantárgyból elégtelen.

A magatartás és szorgalom értékelésekor az egyes érdemjegyek ill. osztályzatok eléréséhez a felsorolt szempontok közül legalább háromnak az együttes megléte (vagy megsértése) szükséges.

6.9.5. Házi feladat adásának elvei

- szóbeli és írásbeli egyaránt lehet, lényeges a szóbeli és írásbeli feladatok helyes aránya
- eredményessége szempontjából szükséges az órán a megfelelő előkészítés, a kijelölt feladatok értelmezése
- a mindennapi tananyagon alapuljon, egyértelmű, önállóan megoldható legyen
- a ténye a füzetben vagy a leckeüzetben rögzítésre kerüljön
- az egységes feladat kijelölésnél az osztály átlagszintjét vesszük figyelembe, de lehetőség van képesség szerint differenciált feladatok adására is

Korlátai:

- a mennyisége igazodjon a tanuló életkorának megfelelő teljesítő képességéhez
- pedagógus által ellenőrizhető legyen
- a miniszteri rendeletben foglalt szünetek előtt az utolsó munkanapon teljesíthető legyen
- hétvégére a tanulók nem kapnak sem szóbeli, sem írásbeli házi feladatot a szokásos, egyik óráról a másikra esedékes feladatokon túl
- egész napos iskolában házi feladatot nem adunk

6.10. Egészségnevelési és környezeti nevelési elvek

6.10.1. Egészségnevelési elvek

Napjainkban egyetértés van abban, hogy az egészség nem a betegség hiánya, hanem a testi, lelki, szociális jól-lét állapota. Hangsúlyoznunk kell, hogy az egészség nem passzív állapot, hanem folyamat. Az egészség kiteljesedésére az alábbi négy feltétel teljesülése adja a legnagyobb esélyt: ha az egyén társadalmilag integrálódik (családhoz, iskolai, munkahelyi és más közösségekhez tartozik), ha a változó terheléshez alkalmazkodni tud, ha individuális önállóságát megőrzi, és végül, ha megteremti az összhangot a biogenetikai, a fizikai, a lelki és a társadalmi lehetőségei közt.

Az egészség fontos eszköz életcéljaink megvalósítása során. Az egészség pozitív fogalom, amely a társadalmi, közösségi és egyéni erőforrásokat, valamint a testi-lelki képességeket hangsúlyozza.

Az egészségfejlesztés az összes nem terápiás egészségjavító módszer gyűjtőfogalma, tehát magába foglalja a korszerű egészségnevelés, az elsődleges prevenció, a mentálhigiéné, az egészségfejlesztő szervezetfejlesztés, az önségítés feladatait, módszereit.

Az egészségfejlesztés az a folyamat, amely képessé teszi az embereket arra, hogy saját egészségüket felügyeljék és javítsák. Átfogó társadalmi és politikai folyamat, mely nemcsak az egyének képességeinek és jártasságának erősítésére irányuló cselekvéseket foglal magába, hanem olyan tevékenységeket is, amelyek a társadalmi, környezeti és gazdasági feltételek megváltoztatására irányulnak azért, hogy azoknak a köz és az egyén egészségére gyakorolt hatása kedvező legyen. Az egészségfejlesztés az a folyamat, amely képessé teszi az embereket az egészséget meghatározó tényezők felügyeletére és ezáltal egészségük javítására. A részvétel nélkülözhetetlen az egészségfejlesztő tevékenység fenntartásához.

Az egészségfejlesztés fő feladata az egészségfejlesztő környezet megteremtése, az egészségfejlesztő közösségi tevékenység, az egyéni képességek fejlesztése, és szemléletváltoztatás az egészségügyi szolgáltatásokban.

(Részlet az iskola egészségnevelési programjából, mely a pedagógiai program 2. sz. mellékletét képezi.)

6.10.2. Környezeti nevelési elvek

A környezeti nevelés tartalma az utóbbi időben világszerte kiszélesedett. Magában foglalja a természet és az emberiség jövőjének fenntarthatóságát. Ezért a jövőben diákjainknak a mindennapi életükben képeseknek kell lenniük a bonyolultabb természeti, társadalmi, gazdasági és politikai kérdéseket kezelni, megoldani. Nagyobb hangsúlyt kap a környezeti tudat és erkölcs. Ezért szükség van hatékony személyiségformálásra, az önszabályozásra és egyben a társas együttműködés és konfliktuskezelés készségeinek erősítésére.

A fenntarthatóságra nevelés lényegében azt jelenti, hogy az oktatás kapcsolatokat hozzon létre környezeti, a társadalmi és a gazdasági rendszer között a célból, hogy megértessük e kapcsolatok működési szabályait. Ennek központi gondolata a „környezeti polgár” nevelés, azaz a természeti, az épített, a társas-társadalmi környezet fenntarthatósága (és ezen belül a fenntartható fejlődés, a fenntartható fogyasztás) érdekében szükséges ismeretek, magatartásminták, értékek és életviteli szokások megtanítása. Ez integrált tantárgy- és tudományközi megközelítést igényel, ami nem könnyű lecke a merev szaktudományi-tantárgyi keretekhez szokott pedagógustársadalom számára. Pedig a világ egész, egészként éli meg a gyerek, aki a szocializáció során hamar elválik környezetétől. A világ megismerésének ugyanis az egyik legfontosabb útja az, hogy a megismerendő dolgokat részeire, elemeire bontjuk, vizsgáljuk azokat és azok viszonyát.

A mai civilizált és bonyolult világ a kultúrát, a felhalmozott tudást is már csak úgy képes átadni a felnövekvő generációknak, ha a világot részekre bontja. A jelenkorban akkor ér el az egyén a társadalomban nagyobb eredményt, ha valamely szakterületen speciálisan magas műveltségre tesz szert. Azonban egyre inkább visszaüt a specializáció, gyakran elvész a lényeg és a valóság, nem látjuk „a fától az erdőt”. A jövő emberének szüksége van a szélesebb látásmódra, a tanulás során megszerzett műveltségi anyagi integrációjára.

A fenntarthatóságra neveléshez meg kell érteni az ember és a környezet kölcsönös összefüggéseit és egymásrautaltságát. Ehhez hozzátartozik a globális társadalmi és geopolitikai jellemzők, a biológia és a fizika, valamint az emberi szociális és gazdasági rendszerek ismerete.

A környezeti kérdések összekapcsolják a természettudományos és a humán tárgyakat. Világszerte sok iskola kezdett el környezeti példaanyagot integrálni a helyi tantervi

tárgyainak anyagába, ily módon fokozva a diákok érdeklődését és motiváltságát a természettudományok és egyéb tantárgyak iránt.

A tanterveknek a fenntartható fejlődés szempontjából a központi tudományágak (tantárgyak) közötti szoros összefüggéseket kell bemutatniuk. Ez a megközelítés azért előnyös, mert a fenntarthatóság ideális rendezőelv az integrált gondolkodás elősegítéséhez. A fenntarthatóság tanulásának szükségszerű velejárója, hogy leomlanak a falak a különböző tudományágak között, talán éppen ezáltal, hogy egy bizonyos valós problémára összpontosítunk és azt különböző szemszögből közelítjük meg. Akármilyen megközelítést is alkalmazunk, helyi szinten kell eldönteni, milyen folyamatok és források használhatók a fenntarthatóság tantervi integrálásához.

Kutatók szerint a gyermekek és az ifjak igen fogékonyak a teljes, az egész befogadására. A nemzeti alaptanterv és a kerettantervek lehetőséget nyújtanak arra, hogy nem tantárgyakra

elaprózva tanítsunk, hanem holisztikusan ismerkedjünk a világgal, és arra is, hogy az oktatás középpontjában ne a tananyag, hanem a tanuló fejlesztése álljon.

Kíváncsi, hogy a jövő nemzedékek nevelése során az óvodai, és az iskolai életet az eddigieknél sokkal jobban hassa át a környezeti nevelés. Feladatunk, hogy általánossá tegyük minden területen, és megvalósítsuk.

(Részlet az iskola Környezeti nevelési programjából, mely a pedagógiai program 3. sz. mellékletét képezi.)

6.11. A tanulók fizikai állapota mérésének módszerei

A 2014/2015. tanévtől kezdve felső tagozatban bevezetésre került a 21. század követelményeihez igazodó diagnosztikus és oktatási célú pedagógiai értékelő és visszajelentő eszköz, a Nemzeti Egységes Tanuló Fittségi Teszt, azaz a NETFIT. Mivel a NETFIT célja, hogy hazánkban egységes generációk nőjenek fel, a tesztek során kifejezetten a fittségi összetevőkre koncentrálnak. Filozófiája az, hogy a mérések és teszteredmények figyelembe vételével minden tanulónak személyre szabottan segíteni tudjunk abban, hogy felnőttként egészségtudatosan vezesse életét.

A NETFIT rendszerében adottságoktól és szociokulturális környezettől viszonylag függetlenül minden tanuló számára lehetőség nyílik az egészséges fizikai fittségi állapot megszerzésére, fenntartására és fejlesztésére.

Mérési rendszer

Fittségi profil megnevezése	Fittségi tesztfeladat megnevezése	Vizsgált terület
Testösszetétel és tápláltsági profil	Testtömeg mérése	Testtömeg index (BMI)
	Testmagasság mérése	
	Testzsírszázalék- mérés	Testzsírszázalék
Aerob fittségi (állóképességi) profil	Állóképességi ingafutás teszt (20méter vagy 15 méter)	Aerob kapacitás
Vázizomzat fittségi profil	Ütemezett hasizom teszt	Hasizomzat ereje és erőállóképessége
	Törzsemelés teszt	Törzsfeszítő izmok ereje
	Ütemezett fekvőtámasz teszt	Felsőtest izomereje
	Kézi szorítóerő mérése	Kéz maximális szorító ereje
	Helyből távolugrás teszt	Láb robbanékonyereje
Hajlékonysági profil	Hajlékonysági teszt	Térdhajlítóizmok nyújthatósága, csípőízületi mozgásterjedelem

Értékelési rendszer

Nemek és korcsoportok szerinti beosztásban.

FIÚK

1. Testösszetétel és tápláltsági profil BMI (kg/m²):

Életkor (év)	Sovány	Egészségzóna	Fejlesztés szükséges	Fokozott fejlesztés szükséges
10	≤14,8	14,9-20,1	20,2-24,4	24,5≤
11	≤15,2	15,3-20,8	20,9-25,5	25,6≤
12	≤15,6	15,7-21,4	21,5-26,4	26,5≤
13	≤16,1	16,2-22,2	22,3-27,2	27,3≤
14	≤16,7	16,8-22,9	23,0-27,9	28,0≤
15	≤17,3	17,4-23,5	23,6-28,5	28,6≤

Testzsírszázalék (%)

Életkor (év)	Sovány	Egészségzóna	Fejlesztés szükséges	Fokozott fejlesztés szükséges
10	≤8,8	8,9-22,4	22,5-33,1	33,2≤
11	≤8,7	8,8-23,6	23,7-35,3	35,4≤
12	≤8,3	8,4-23,6	23,7-35,8	35,9≤
13	≤7,7	7,8-22,8	22,9-34,9	35,0≤
14	≤7,0	7,1-21,3	21,4-33,1	33,2≤
15	≤6,5	6,6-20,1	20,2-31,4	31,5≤

2. Vázizomzat fittségi profil

Életkor (év)	Kézi szorítóerő mérése (kg)	Helyből távolugrás teszt (cm)	Ütemezett fekvőtámasz teszt (db)	Ütemezett hasizom teszt (db)	Törzsemelés teszt (cm)
	Egészségzóna	Egészségzóna	Egészségzóna	Egészségzóna	Egészségzóna
10	18,0≤	128≤	7≤	12≤	23-30
11	18,5≤	135≤	8≤	15≤	23-30
12	19,0≤	148≤	10≤	18≤	23-30
13	20,0≤	160≤	12≤	21≤	23-30
14	23,5≤	171≤	14≤	24≤	23-30
15	27,5≤	180≤	16≤	24≤	23-30

3. Hajlékonysági profil

Életkor (év)	Hajlékonysági teszt (cm)
	Egészségzóna
10	20≤
11	20≤
12	20≤
13	20≤
14	20≤
15	20≤

4. Aerob fittségi (állóképességi profil)

20 méteres állóképességi ingafutás teszt						
Életkor(év)	Fokozott fejlesztés szükséges		Fejlesztés szükséges		Egészségzóna	
	Megtett távok száma	Aerob kapacitás (ml/kg/min)	Megtett távok száma	Aerob kapacitás (ml/kg/min)	Megtett távok száma	Aerob kapacitás (ml/kg/min)
10	≤9	≤37,3	10-16	37,4-40,1	17≤	40,2≤
11	≤12	≤37,3	13-19	37,4-40,1	≤20	40,2≤
12	≤16	≤37,6	17-23	37,7-40,2	≤24	40,3≤
13	≤22	≤38,6	23-29	38,7-41,0	≤30	41,1≤
14	≤28	≤39,6	29-35	39,7-42,4	≤36	41,5≤
15	≤34	≤40,6	35-41	40,7-43,5	≤42	43,6≤

LÁNYOK

1. Testösszetétel és tápláltsági profil BMI (kg/m²):

Életkor (év)	Sovány	Egészségzóna	Fejlesztés szükséges	Fokozott fejlesztés szükséges
10	≤14,8	14,9-20,1	20,2-24,5	24,6≤
11	≤15,3	15,4-21	21,1-25,8	25,9≤
12	≤15,9	16,0-22	22,1-26,9	27,0≤
13	≤16,6	16,7-22,8	22,9-27,9	28,0≤
14	≤17,2	17,3-23,5	23,6-28,6	28,7≤
15	≤17,7	17,8-24,0	24,1-29,1	29,2≤

Testzsírszázalék (%)

Életkor (év)	Sovány	Egészségzóna	Fejlesztés szükséges	Fokozott fejlesztés szükséges
10	≤11,5	11,6-24,3	24,4-32,9	33,0≤
11	≤12,1	12,2-25,7	25,8-34,4	34,5≤
12	≤12,6	12,7-26,7	26,8-35,4	35,5≤
13	≤13,3	13,4-27,7	27,8-36,4	36,3≤
14	≤13,9	14-28,5	28,6-36,7	36,8≤
15	≤14,5	14,6-29,1	29,2-37,0	37,1≤

2. Vázizomzat fittségi profil

Életkor (év)	Kézi szorítóerő mérése (kg)	Helyből távolugrás teszt (cm)	Ütemezett fekvőtámasz teszt (db)	Ütemezett hasizom teszt (db)	Törzsemelés teszt (cm)
	Egészségzóna	Egészségzóna	Egészségzóna	Egészségzóna	Egészségzóna
10	14,5≤	125≤	7≤	12≤	23-30
11	15,0≤	130≤	7≤	15≤	23-30
12	15,5≤	133≤	7≤	18≤	23-30
13	16,0≤	135≤	7≤	18≤	23-30
14	16,5≤	137≤	7≤	18≤	23-30
15	17,5≤	139≤	7≤	18≤	23-30

3. Hajlékonysági profil

Életkor (év)	Hajlékonysági teszt (cm)
	Egészségzóna
10	23≤
11	25≤
12	25≤
13	25≤
14	25≤
15	31≤

4. Aerob fitsségi (állóképességi profil)

20 méteres állóképességi ingafutás teszt						
Életkor(év)	Fokozott fejlesztés szükséges		Fejlesztés szükséges		Egészségzóna	
	Megtett távok száma	Aerob kapacitás (ml/kg/min)	Megtett távok száma	Aerob kapacitás (ml/kg/min)	Megtett távok száma	Aerob kapacitás (ml/kg/min)
10	≤9	≤37,3	10-16	37,4-40,1	17≤	40,2≤
11	≤12	≤37,3	13-19	37,4-40,1	≤20	40,2≤
12	≤14	≤37,0	15-22	37,1-40,0	≤23	40,1≤
13	≤16	≤36,6	17-24	36,7-39,6	≤25	39,7≤
14	≤18	≤36,3	19-26	36,4-39,3	≤27	39,4≤
15	≤21	≤36,0	22-30	36,1-39	≤31	39,1≤

A tesztfeladatok mérése évente egy-egy alkalommal történik. A teszteredmények a tanulók félévi és év végi értékelésébe beszámíthatók.

6.12. A településen élő nemzetiség kultúrájának megismerése

A hazai cigány nemzetiség számára a kultúra az identitás fenntartásának és megerősödésének alapvető feltétele. Megnőtt a nemzetiségi nevelést és oktatást végző intézmények szerepe a kultúra közvetítésében, az identitás tudatosításában. A nevelés és oktatás feladatai éppen ezért nem korlátozódhatnak csak az ismeretek átadására és a készségek fejlesztésére. Gyakorlati és sokrétűen felhasználható tudásra és a képességek fejlesztésére kell törekedni, amelyek egyben feltételei az értékeken alapuló cselekvésnek. Az önmeghatározás, az ítélőképesség, a tudomány és művészet iránti nyitottság és a mindenkori személyes adottságok és lehetőségek határain belüli teljesítmény elérése a cél. Ez a feltételrendszer nyit utat a felelősségteljes élet felé. Az élethosszig tartó tanulás jegyében a magyarországi nemzetiségek legfontosabb oktatáspolitikai célja egy olyan nevelési és oktatási kínálat fenntartása és fejlesztése, amely mindenki számára elérhető és átjárható. A szokások ápolása, a történelem és a jelen ismerete – mindezek az identitás nélkülözhetetlen részét képezik. Modern világunkban az emberi kapcsolatokon keresztül történő tanulás éppoly fontos, mint a tudás és az információ megszerzése, valamint cselekvési stratégiák kifejlesztése.

A cigány nemzetiségi kultúra anyagát nem önálló tantárgyként, hanem egységenként tantárgyakba építve ismertetjük meg tanulóinkkal.

A helyi tarterv egyes tantárgyai tanmenetébe építjük a cigány nemzetiségi kultúra egyes tantárgyainkkal koncentrálható ismeretanyagát.

7. AZ ALAPFOKÚ MŰVÉSZETI ISKOLA HELYI TANTERVE

7.1. A választott kerettanterv megnevezése, ideértve bármely, az oktatásért felelős miniszter által kiadott vagy jóváhagyott kerettantervek közül választott kerettanterv megnevezése

„A nemzeti erőforrás miniszter 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelete az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet módosításáról” című rendelet alapján készült. E rendeletnek - a 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelettel beiktatott - 2. mellékletét alkalmazzuk.

7.2. A választott kerettanterv által meghatározott óraszám feletti kötelező tanórai foglalkozások, továbbá a kerettantervben meghatározottakon felül a nem kötelező tanórai foglalkozások megtanítandó és elsajátítandó tananyaga, az ehhez szükséges kötelező, kötelezően választandó vagy szabadon választható tanórai foglalkozások megnevezése, óraszama

Zeneművészet ág

Klasszikus zene

A képzés struktúrája

Tanszakok és tantárgyak

Fafűvós tanszak tantárgyai: furulya, fuvola, klarinét, szaxofon

Rézfűvós tanszak tantárgyai: trombita,

Akkordikus tanszak tantárgyai: gitár,

Billentyűs tanszak tantárgyai: zongora,

Vonós tanszak tantárgyai: hegedű,

Vokális tanszak tantárgya: magánének,

Zeneismeret tanszak tantárgyai: szolfézs kötelező, szolfézs,

Hangszeres és vokális tanszakok – egyéni képzés

„A” TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres tantárgyak és magánének

Kötelező tantárgy: szolfézs kötelező⁴

Kötelezően választható tantárgyak: szolfézs,

Választható tantárgyak: szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet–zeneirodalom, egyházzene, improvizáció, zeneismeret, második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, valamint az elektroakusztikus–zene tantervi programjainak tantárgyai

Korrepetíció (zongorakíséret): a hangszeres (kivéve zongora, gitár, tantárgyak) és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

⁴ Ha a tanuló már teljesítette a kötelező tantárgy követelményeit (szolfézs alapfok 4. évfolyam), akkor helyette a kötelezően választható tantárgyak közül köteles egyet felvenni.

Óratervek

Az „A” tagozatos óratervek magukba foglalják az előképző, az alapfokú és a továbbképző évfolyamokat. Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 1

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy							2	2	2	2	2	2
Összes óra:	(4)	(4)	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

A képzés évfolyamainak számai

(2)+6+4 évfolyam: furulya, fuvola, klarinét, trombita, gitár, zongora, hegedű, szaxofon

Óraterv 2

Tantárgy	Évfolyamok						
	Előképző	Alapfok					
	(1)	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	(2)	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	2	2	2	2		
Kötelezően választható tantárgy						2	2
Összes óra:	(4)	4	4	4	4	4	4

A képzés évfolyamainak számai

(1)+6 évfolyam: magánének

A tanszak kötelezően előírt tantárgyai és azok óraszámai figyelembevételével mellett a tanuló más zenei műfajok (elektroakusztikus–zene) valamint más művészeti ág (képző- és iparművészeti) képzésébe is bekapcsolódhat, illetve azok tanítási óráin részt vehet.

A tanítási órák időtartama

Főtárgy: „A” tagozaton 2x30 perc (egyéni)

Kötelező tantárgy: „A” tagozaton a 4. évfolyam végéig 2x45 perc (csoportos)

Kötelezően választható tantárgy: 5–10. évfolyamig

Csoportos foglalkozás: 2x45 perc

(zenekar, kórus: minimum 9 fő; kamarazene, 2–8 fő)

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc

(zenekar, kórus: minimum 9 fő; kamarazene, improvizáció: 2–8 fő)

Korrepetíció ideje:

Hangszeres tanszakok: (minimum)

Ek.1–2. és 1. évfolyam 5 perc

2–3. évfolyam 10 perc

4. évfolyamtól 15 perc

Vokális tanszak: A teljes képzési időben 20 perc

„B” TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres és vokális tanszakok – alapfok 2. évfolyamától javasolt.

Kötelező tantárgy: szolfézs

Kötelezően választható tantárgy: zongora (kivéve a zongora főtárgy esetében) a 3. évfolyamtól

Korrepetíció (zongorakíséret): a hangszeres (kivéve zongora, gitár tantárgyak) és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

Óratervek

Az „B” tagozatos évfolyamok óratervei magukba foglalják az előképző, az alapfokú és a továbbképző évfolyamokat.

A zárójelbe tett évfolyamok az „A” tagozaton végzett előtanulmányokat jelentik. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 1

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	(1)	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy					1	1	1	1	1	1	1	1
Összes óra:	(4)	(4)	(4)	5	5	5	5	5	5	5	5	5

A képzés évfolyamainak száma

(2+1)+5+4 évfolyam: furulya, fuvola, klarinét, trombita, gitár, zongora, hegedű, szaxofon

Óraterv 2

Tantárgy	Évfolyamok						
	Előképző	Alapfok					
	(1)	(1)	2	3	4	5	6
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy				1	1	1	1
Összes óra:	(4)	(4)	5	5	5	5	5

A képzés évfolyamainak száma

(1+1)+5 évfolyam: magánének

A tanítási órák időtartama

Főtárgy: „B” tagozaton 2x45 perc (egyéni)

Kötelező tantárgy: 2x45 perc (csoportos)

Kötelezően választható tantárgy:

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Választható tantárgy: 1 vagy 2 foglalkozás

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc

Korrepetíció ideje:

Hangszeres tanszakok:

2. évfolyam 15 perc

3–4. évfolyam 20 perc

5. évfolyamtól 25 perc

Vokális tanszak:

A teljes képzési időben minimum 30 perc

Zeneismeret és kamarazene tanszakok – csoportos képzés

„A” TAGOZAT

Főtárgy: szolfézs,

Kötelező tantárgy: szolfézs főtárgynál zongora;

Választható tantárgy: második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, szolfézs, zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet, zeneismeret, improvizáció valamint elektroakusztikus–zene tantervi programjainak tantárgyai

Óraterv 1

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy			2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Összes óra:	(2)	(2)	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

A képzés évfolyamainak száma

(2)+6+4 évfolyam: szolfézs

Az első (zárójelben levő) számjegy az előkészítő, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előkészítő évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 2

Tantárgy	Évfolyamok					
	Alapfok		Továbbképző			
	1	2	3	4	5	6
Főtárgy	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2
Összes óra:	4	4	4	4	4	4

A képzés évfolyamainak száma

(2+4) 2+4 évfolyam: zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene

Az első (zárójelben levő) számjegy az előtanulmányok, a második számjegy az alapfokú évfolyam, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelentik.

A zenetörténet–zeneirodalom és zeneelmélet tantárgyak főtárgyként, kötelezően választható, vagy választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulhatók.

A kamarazene főtárgyként csak az alapfokú hangszeres vagy vokális évfolyamok elvégzése után, kötelezően választható tantárgyként a 4. évfolyam után tanulható.

A főtárgyként nem választható tantárgyak képzési ideje:

szolfézs kötelező: (2)+4 évfolyam (előkészítő 1–2) + alapfok 1–4. évfolyam

zeneismeret: 2+4 évfolyam, kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható

zenekar: kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható

kórus: kötelezően választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható

egyházzene: 2+4 évfolyam, választható tantárgyként az alapfok 5. évfolyamától tanulható

improvizáció: 2+6+4 évfolyam, választható tantárgyként az előkészítő évfolyamoktól tanulható

A tanítási órák időtartama

Főtárgy: „A” tagozaton 2x45 perc

kamarazene csoportlétszáma: minimum 2 fő

Kötelező tantárgy: „A” tagozaton egyéni 2x30 perc

Választható tantárgy:

Egyéni foglalkozás minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás minimum 1x 45 perc

zenekar, kórus minimum 9 fő; improvizáció, kamarazene: 2–8 fő

Korrepetíció (zongorakíséret): a teljes képzési idő alatt a kötelező hangszerhez szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás ideje az Ek.1–2. és 1. évfolyamban 5 perc, a továbbiakban minden évfolyamban 10 perc (kivéve zongora, gitár tantárgyak)

„B” TAGOZAT

Főtárgy: szolfézs

Kötelező tantárgy: zongora

Választható tantárgy: második hangszer, magánének, kamarazene, zenekar, kórus, improvizáció zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet, valamint az elektroakusztikus–zene tantervi programjainak tantárgyai

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok							
	Alapfok				Továbbképző			
	3	4	5	6	7	8	9	0
Főtárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	2	2	2	2	2	2	2	2
Összes óra:	4	4	4	4	4	4	4	4

A képzés évfolyamainak száma

4+4 évfolyam: szolfézs

Az első számjegy az alapfok, a második számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. „B” tagozatra a tanulót a zenei előtanulmányokat követően, az alapfok harmadik évfolyamától lehet irányítani.

A tanítási órák időtartama

Főtárgy: csoportos 2x45 perc

Kötelező tantárgy: egyéni 2x30 perc

Választható tantárgy:

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás: minimum 1x 45 perc

zenekar, kórus minimum 9 fő; improvizáció, kamarazene: 2–8 fő

Korrepetíció: a teljes képzési idő alatt a kötelező hangszerhez szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás egységesen 10 perc (kivéve zongora, gitár tantárgyak)

Elektroakusztikus zene

A képzés struktúrája

Tanszakok és tantárgyak

Billentyűs tanszak tantárgyai: klasszikus szintetizátor,

Zeneismeret tanszak tantárgyai: szolfézs kötelező, szolfézs,

Hangszeres tantárgyak – egyéni képzés

„A” tagozat

Főtárgy: klasszikus szintetizátor,

Kötelező tantárgy: szolfézs kötelező⁵

Kötelezően választható tantárgy: szolfézs,

Választható tantárgy: szolfézs, zeneismeret, zenetörténet–zeneirodalom, zeneelmélet, kamarazene, második hangszer, magánének, valamint a klasszikus zene tantervi programjainak tantárgyai

Óratervezet 1.

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy							2	2	2	2	2	2
Összes óra:	(4)	(4)	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

A képzés évfolyamainak számai:

(2)+6+4 évfolyam: klasszikus szintetizátor,

Az első (zárójelben levő) számjegy az előkészítő, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előkészítő évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

⁵ Ha a tanuló már teljesítette a kötelező tantárgy követelményeit (szolfézs alapfok 4. évfolyam), akkor helyette a kötelezően választható tantárgyak közül körül köteles egyet felvenni.

Népzene

A képzés struktúrája

Tanszak és tantárgy

Vokális tanszak tantárgya: népi ének

Az „A” tagozatos óratervek magukba foglalják az előképző, az alapfokú és a továbbképző évfolyamokat. Az első (zárójelben levő) számjegy az előképző, a második számjegy az alapfokú, a harmadik számjegy a továbbképző évfolyamainak számát jelenti. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 1

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	2	2	2	2						
Kötelezően választható tantárgy							2	2	2	2	2	2
Összes óra:	(4)	(4)	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

A tanítási órák időtartama

Főtárgy: „A” tagozaton 2x30 perc (egyéni)

Kötelező tantárgy: „A” tagozaton a 4. évfolyam végéig 2x45 perc (csoportos)

Kötelezően választható tantárgy: 5–10. évfolyamig

Csoportos foglalkozás: 2x45 perc

(zenekar, kórus: minimum 9 fő; kamarazene, 2–8 fő)

Egyéni foglalkozás: minimum 1x30 perc

Csoportos foglalkozás: minimum 1x45 perc

(zenekar, kórus: minimum 9 fő; kamarazene, improvizáció: 2–8 fő)

Korrepetíció ideje:

Vokális tanszak: A teljes képzési időben 20 perc

„B” TAGOZAT

Főtárgy: hangszeres és vokális tanszakok – alapfok 2. évfolyamától javasolt.

Kötelező tantárgy: szolfézs

Kötelezően választható tantárgy: zongora (kivéve a zongora főtárgy esetében) a 3. évfolyamtól

Korrepetíció (zongorakíséret): a hangszeres (kivéve zongora, gitár tantárgyak) és a vokális tanszakok tantárgyaihoz szorosan kapcsolódó kötelező kiegészítő foglalkozás.

Óratervek

Az „B” tagozatos évfolyamok óratervei magukba foglalják az előképző, az alapfokú és a továbbképző évfolyamokat.

A zárójelbe tett évfolyamok az „A” tagozaton végzett előtanulmányokat jelentik. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

Óraterv 1

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előkészítő		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	(1)	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy	(2)	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelezően választható tantárgy					1	1	1	1	1	1	1	1
Összes óra:	(4)	(4)	(4)	5	5	5	5	5	5	5	5	5

Képző- és iparművészeti ág

A képzés struktúrája

Tanszakok és tantárgyak

Képzőművészeti tanszak (előképző 1–2. évfolyam + 1–3. alapfokú évfolyam)

Főtárgy:

Vizuális alapozó gyakorlatok (előképző 1–2. évfolyam)

Grafika és festészet alapjai (1–3. alapfokú évfolyam)

Kötelező tantárgy:

Vizuális alkotó gyakorlat (1–10. évfolyam)

Választható tantárgy:

Vizuális alapozó gyakorlatok (előképző 1–2. évfolyama)

Népművészet (1–10. évfolyam)

Művészettörténet (3–10. évfolyam)

Tanszakok és főtárgyaik a 4. alapfokú évfolyamtól a továbbképző 10. évfolyamáig

Grafika és festészet tanszak – Grafika és festészet műhelygyakorlat

Kötelező tantárgy:

Vizuális alkotó gyakorlat (1–10. évfolyam)

Választható tantárgyak:

Népművészet (1–10. évfolyam)

Művészettörténet (3–10 évfolyam)

A tantárgyak tartalma

Moduláris rendszer szerint alapmodul a vizuális alkotó gyakorlat, a grafika és festészet alapjai, egyedi szakmai modul a műhelygyakorlat.

A vizuális alapozó gyakorlatok az előképző első két évfolyamának komplex művészeti tantárgya. Sokszínű alkotó játékra ad lehetőséget. A legkülönbözőbb anyagok, eszközök, technikák megismerése segíti a gyermekek kreativitásának kibontakozását és a tradicionális kézművesség értékeinek továbbadását.

A vizuális alkotó gyakorlat a képző- és iparművészeti ág, az ősi és kézműves tárgyformálás, a médiaművészet sokféle tevékenységének megismertetésére szolgál. Feladata a vizuális eszköztár bővítése, a művészi kifejezési formanyelv kialakítása, gazdagítása, változatos kreatív feladatsorokon keresztül.

A grafika és festészet alapjai tantárgy a képi kifejezés változatos módjainak elsajátítását és alkalmazását teremti meg. Előkészíti és megalapozza a művészi igényű szakmai munkát.

A műhelygyakorlat lehetővé teszi az ősi, a hagyományos és a kortárs képző- és iparművészeti, valamint médiaművészeti szakirányú tevékenységek elsajátítását. A tanuló a helyi lehetőségektől függően a műhelygyakorlatok közül érdeklődésének és képességének megfelelően választ.

Óraterv

Tantárgy	Évfolyamok											
	Előképző		Alapfok						Továbbképző			
	(1)	(2)	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Főtárgy	(2)	(2)	2	2	2	2	2	2	2	2	2	2
Kötelező tantárgy			2	2	2							
Kötelezően választható tantárgy						2	2	2	2	2	2	2
Összes óra:	(2)	(2)	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4

A fenti táblázat „Összes óra” rovatában az első számok az ajánlott heti minimális óraszámra, míg a második helyen szereplő számok a szakmai program optimális teljesítéséhez szükséges időre utalnak. Az előképző évfolyamokat nem kötelező elvégezni.

A vizuális alkotó gyakorlat és a műhelygyakorlatok óraszama 1–3 vagy 3–1 arányban átcsoportosítható.

A főtárgyak képzési ideje:

2 előképző évfolyam: Vizuális alapozó gyakorlatok

3 alapfokú évfolyam: Grafika és festészet alapjai

3 alapfokú + 4 továbbképző évfolyam: Grafika és festészet műhelygyakorlat,

A tanítási órák ideje: 45 perc

7.3. Az oktatásban alkalmazható tankönyvek, tanulmányi segédletek és taneszközök kiválasztásának elvei, figyelembe véve a tankönyv térítésmentes igénybevétele biztosításának kötelezettségét

A helyi tantervek tartalmazzák az egyes tantárgyakhoz szükséges tankönyvek, eszközök részletes jegyzékét. Az iskolai könyvtárban korlátozott mértékben, térítésmentesen áll rendelkezésre a tananyagunkban szereplő könyv, kotta, és hangzó anyag, melyet mindenkor anyagi lehetőségeink mértékében az oktatás igényei szerint bővítünk. A kiválasztás egyik szempontja a rendelkezésre állás. A művészeti oktatáshoz még hiányzó eszközök, felszerelések beszerzése szakmai szempontok szerinti fontosságban, a költségvetés által biztosított keretek figyelembevételével történik. Az iskolai könyv-, kotta, zeneműtár, hangtár gyűjtemény az iskolai nevelő-oktató munka hatékonyságát szolgálja. A könyvtár szerepe napjainkban felértékelődik, mivel a kották, zeneművek árai lassan megfizethetlenné teszik a tankönyv szerepét betöltő kották beszerzését a családok számára. Igyekezünk minden tanuló számára jogtisztán, nem másolt formában biztosítani a szükséges taneszközöket. Folyamatosan bővítünk lexikonok, szótárak, szerzői katalógusok, műjegyzékek, képzőművészeti albumok, reprodukciók valamint színművek verseskötetek, összkiadások beszerzésével. Ugyancsak törekszünk a hangtár fejlesztésére.

7.4. A Nemzeti alaptantervben meghatározott pedagógia feladatok helyi megvalósításának részletes szabályait

Tanterveinket a nemzeti erőforrás miniszter 3/2011. (I. 26.) NEFMI rendelete az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programjának bevezetéséről és kiadásáról szóló 27/1998. (VI. 10.) MKM rendelet módosításáról című rendelet alapján készítettük.

Ez meghatározza a tanulás-tanítás folyamatában meghatározott fejlesztési követelményeket, az elvárt tudást, és alapul szolgál a kimeneti követelmények és a vizsgakövetelmények meghatározásához.

7.5. A választható tantárgyak, foglalkozások, továbbá ezek esetében a pedagógusválasztás szabályai

A helyi tanterv meghatározza, hogy melyek azok a kötelező tanítási órák, amelyeken az adott tanszak választása esetén a tanuló köteles részt venni. Valamint, hogy melyek azok a kötelező tanítási órák, amelyeken a tanulónak a választásra felkínált tantárgyak közül kötelezően választva, a helyi tantervben meghatározott óraszámban részt kell vennie. Ha a tanulót – kérelmére – felvették a szabadon választott tanítási órára, a tanítási év végéig, vagy, ha a tanítási év vége előtt befejeződik, az utolsó tanítási óra befejezéséig köteles azon részt venni. Erről a tényről – a szabadon választott tanítási órára történő jelentkezés előtt – a tanulót és a tizenhét év alatti, továbbá a gondnokság alatt álló tanuló (a továbbiakban a tizenhét év alatti és a gondnokság alatt álló együtt: kiskorú tanuló) szülőjét írásban tájékoztatni kell. A szabadon választott tanórai foglalkozást az értékelés és a minősítés, továbbá a magasabb évfolyamra lépés tekintetében úgy kell tekinteni, mint a kötelező tanítási órát. A tanulónak – kiskorú tanuló esetén a szülőnek – írásban nyilatkoznia kell arról, hogy a szabadon választott tanítási órákra történő jelentkezés jogkövetkezményeit tudomásul vette. A tanulónak, vagy kiskorú tanuló esetén a szülőnek írásban kell bejelentenie, ha a tanuló a következő tanítási évben már nem kíván részt venni a szabadon választott tanítási órán, továbbá ha jelentkezni kíván a szabadon választott tanítási órára.

Iskolánk minden esetben a pedagógiai célok figyelembevételével választja ki új kollégáit. A feladatok kiosztásánál is mindenkor a legfelkészültebb kollégákat bízunk meg az adott oktatási feladat ellátásával. Tanulóinknak lehetőség szerint biztosítjuk a tanárválasztást.

7.6. A tanuló tanulmányi munkájának írásban, szóban vagy gyakorlatban történő ellenőrzési és értékelési módja, diagnosztikus, szummatív, fejlesztő formái, valamint a magatartás és szorgalom minősítésének elvei

Az alapfokú művészetoktatásban művészeti áganként az ellenőrzés és értékelés más-más jellegű. Alapvető pedagógiai feladat a tanuló tevékenységének ismereteinek készségeinek, művészi megnyilvánulásainak rendszeres és folyamatos ellenőrzése, értékelése és minősítése. Mivel a tanulók egyéni és csoportos oktatásban vesznek részt, ezért a módszerek eltérőek. Egységes szempont a tantervi anyag elvégzése, a követelmény teljesítésének színvonala illetve annak megállapítása, hogy a követelmény minimumát vagy maximumát teljesítette. A tanár értékelje a tanuló pozitív fejlődését, a tanulásban tapasztalt folyamatosságot, stagnálást vagy visszaesést. A tanulók iskolai tevékenységének és teljesítményének ellenőrzése elméleti

tárgyak, tevékenységek esetében előadói, alkotói, színpadi előadás, vizsgakiállítás formájában történhet. A csoportos produkciók esetében külön kell értékelni a tanuló egyéni fejlődését és produktumát és külön a csoportban, közösségben nyújtott teljesítményét, szerepvállalását. Iskolánk valamennyi tanulójával szembeni alapkövetelmény, hogy önként vállalt művészeti tanulmányait tehetségének és képességeinek megfelelően végezze, és a tanszaka által előírt követelményeknek tegyen eleget. A továbbhaladással kapcsolatos követelményeket a művelődési miniszter által az alapfokú művészetoktatásra előírt tantervi program és a helyi tantervek határozzák meg. A tanév közbeni, félévi és tanév végi vizsgákban megjelenik a szummativ értékelés. Tanév közben a diagnosztikus és a fejlesztő értékelés kerül előtérbe. A tanuló szorgalmának minősítési szempontjait jelen programban a tantestület fogadta el. Az alábbiakban az egyes művészeti területek ellenőrzési módszereit és rendszerét határozzuk meg.

7.6.1. Az iskola értékelési rendje, osztályzás, felsőbb osztályba lépés feltételei

A művészeti iskolában a tanulók teljesítményét a követelmények teljesítését folyamatosan értékelni, osztályozni kell. Az osztályzás lehet részletes, a tanuló tanítási órán nyújtott teljesítményének vagy részfeladatok teljesítésének rendszeres minősítése. Osztályozhatjuk az egy hónapban nyújtott teljesítményeket. A rész és havi osztályzatokat a tanár pedagógiai gyakorlata határozza meg. Félév és tanév végén a tanuló féléves, és egész évi teljesítményét kell osztályozni, az előírt és teljesített követelmények alapján. Félévkor a tanulói teljesítményt a szaktanár értékeli, tanév végén a tanuló vizsgabizottság előtt ad számot tudásáról. A tanév végi osztályzatoknál meghatározó szempontok a tanuló tanévben nyújtott teljesítménye mellett a meghallgatásokon, vizsgán, vizsgaelőadásokon, kiállításokon nyújtott tanulói teljesítmény.

Adható érdemjegyek tanév közben és osztályzatok félévkor és tanév végén:

5 (jeles), 4 (jó), 3 (közepes), 2 (elégséges), 1 (elégtelen)

Szöveges értékelés:

Az előképző, valamint a csoportos hangszeres teljesítményeket a tanszakok helyi tantervében meghatározott módon szöveges értékeléssel minősítjük:

- ✓ kiválóan megfelelt,
- ✓ jól megfelelt,
- ✓ megfelelt,
- ✓ nem felelt meg minősítés adható.

A tanuló félévben és a tanév végén elért osztályzatait a szorgalom osztályzat kivételével összegezni kell, ebből átlag érdemjegyet kell megállapítani. Az átlagosztályzat térítési díj megállapításához szükséges. A művészeti iskola felsőbb osztályába az a tanuló léphet, aki az évfolyamára megállapított tantervi minimális követelményeknek eleget tett, arról bizonyítványt kapott és tanulmányait folytatni kívánja. Felmentés vagy más ok miatt a tanuló főtárgyi és kötelező tárgyi osztályba sorolása eltérhet egymástól. Ebben az esetben az osztálybesorolásnál a főtárgyi osztályt kell figyelembe venni. Az alapfokú évfolyamok elvégzése után a továbbképző osztályokba való átlépéshez a művészeti iskolában tanulónak művészeti alapvizsgát kell tennie. A vizsga anyaga a helyi művészeti szaktárgyi tanszakok utolsó alapfokú évfolyamának követelményei szerint állítandó össze. A vizsga szervezését az aktuálisan érvényben lévő kormányrendeletben foglaltak szerint kell elvégezni.

A zeneművészet ág különböző tanszakain egy tanévben minimum két alkalommal meghallgatást (félévi, év végi) és évközi tematikus (közös óra, bemutató) ellenőrzést kell tartani. A lehetőségeknek megfelelően az ellenőrzés egyéb (házi versenyek, növendékkoncertek) formái is alkalmazhatók. A tanulónak a tanév végén a tantervi követelményekben előírt vizsgaanyagot (pl. etűdöt, előadási darabot) kell előadnia, amely tükrözi a tanuló technikai és zenei képességének, készségének fejlődését. A követelmények teljesítésének szinkronban kell lennie a végzett tananyaggal, ezért fontos, hogy a dokumentáció, napló, tükrözze a tanévben elvégzett tananyagot. Az emelt szintű oktatásban részesülő un. "B" tagozatos tanulók évközi illetve tanév végi ellenőrzéseken magasabb szintű követelményeknek kötelesek eleget tenni.

A képző és iparművészet ág tanszakain egy tanévben minimum két alkalommal (félévben és év végén) kell ellenőrzést és értékelést kell tartani. A félévi értékeléskor azt kell figyelembe venni, hogy a tanuló az adott osztály követelményének megfelelő tananyagot milyen szinten sajátította el, illetve készség szintje megfelel-e az előírtaknak. Az év végén a tanév végi követelményeknek megfelelően összeállított vizsgafeladat, valamint a 2. félévben elkészített tanulói alkotások alapján történik az ellenőrzés, illetve az értékelés. Az ellenőrzés egyéb formái is alkalmazhatók a tanév során, pl. kiállításokon, pályázatokon való szereplés, múzeumlátogatásokon való aktív részvétel. Az elméleti tantárgyak (pl. művészettörténet) esetén a tanulók félévenkénti szóbeli és/vagy írásbeli beszámolója alapján történik az értékelés.

A szorgalom minősítése

A tanuló főtárgy és a kötelező melléktárgy tanulásában tanúsított szorgalmát folyamatosan, lehetőleg havonta értékelni kell. Az alsó osztályos (10 éven aluli) tanulók esetében jó, ha a pedagógus a tájékoztató füzet útján értesíti a szülőket a tanuló szorgalmáról. A szorgalom minősítésére négy fokozatot kell használni:

- ✓ példás (5),
- ✓ jó (4),
- ✓ változó (3),
- ✓ hanyag (2).

A szorgalom minősítését félévkor a tájékoztató füzetbe, év végén a bizonyítvány megfelelő rovatába kell bevezetni a napló alapján, betűvel és számmal. A szorgalom osztályzat a tanulmányi átlagba nem számít bele. *Példás* (5) osztályzatot kaphat az a tanuló, aki képességeihez, tehetségéhez képest tanul, rendszeresen, pontosan készül feladataira, kiváló eredményei vannak, érdemjegyei megfelelnek képességeinek. *Jó* (4) osztályzatot kaphat az a tanuló, aki képességeihez, körülményeihez képest jól teljesít, érdemjegyei megközelítik képességeit. *Változó* (3) osztályzatot kap az a tanuló, akinek tanulmányi eredményei jelentősen elmaradnak képességeitől. Munkájában, tanulásában csak ritkán tanúsít erőfeszítést, törekvést. *Hanyag* (2) osztályzatot kap az a tanuló, aki rendszeresen felkészületlen, munkája megbízhatatlan, kötelességét figyelmeztetésre sem végzi el. Három alkalmat meghaladó igazolatlan hiányzás esetén "változó" minősítésnél jobb nem adható.

7.7. A csoportbontások és az egyéb foglalkozások szervezésének elvei

A tantárgyfelosztás a hatályos jogszabályok illetve a helyi tanterv és a szakmai programok alapján készül. E dokumentum tartalmazza az adott tanévben a tanulócsoportokat, a kötelező és a nem kötelező tanórákat, foglalkozásokat. A csoportok szervezésénél mindenkor figyelembe kell venni a törvény által előírt minimális és maximális létszámhatárokat.

7.8. A nemzetiséghez nem tartozó tanulók részére a településen élő nemzetiség kultúrájának megismerését szolgáló tananyag

A településen élő nemzetiség népzeneje és népművészete beépíthető a tantárgyak anyagába.

7.9. A gyermekek, tanulók esélyegyenlőségét szolgáló intézkedések

A helyben megvalósított alapfokú művészetoktatás megteremtése hátránykompenzációs tevékenység. A hátrányos helyzetű tanulók számára térítési díj nélkül biztosítjuk a képzést. Ingyenesen biztosítjuk a taneszközöket.

7.10. A tanuló jutalmazásával összefüggő, a tanuló magatartásának, szorgalmának értékeléséhez, minősítéséhez kapcsolódó elvek

A tanulók, tanulói közösségek, osztályok, művészeti csoportok szorgalmában, tanulmányi munkájában elért magas színvonal, kimagasló eredmények jutalmazása fontos pedagógiai elv és eszköz iskolánk oktató nevelő munkájában. Rendkívül fontos, hogy a jutalmazás kövesse az eseményeket, eredményeket, s lehetőleg tanári vagy iskolai közösség előtt történjék. A művészeti iskolában tanév közben elismerésként a következő dicséretek adhatók:

✓ szaktanári,

Adható a tanévben több alkalommal a rendszeres, eredményes felkészülésért, kiemelkedő haladásért, egy-egy feladat példamutató elvégzéséért.

✓ igazgatói

Adható: egy-egy, az iskolának dicsőséget, jelentős országos, megyei, területi versenyen, fesztiválon vagy más fontos közreműködésben elért kiemelkedő sikerért, eredményért, valamint félévkor és a tanév végén elért kiváló tanulmányi eredményért.

A tantárgyi dicséretet a tájékoztató füzetbe illetve a tanév végén a bizonyítvány és a törzslap jegyzetrovatába kell beírni.

7.11. Az egyes tanszakok, ezen belül a tantárgyak általános fejlesztési követelményei.

A ZENEOKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a zeneoktatás területén

Bemeneti kompetencia:

- Azok az adottságok és képességek, amelyek alkalmassá teszi az oktatásba bekapcsolódó tanulót arra, hogy elsajátítsa a zenetanuláshoz szükséges kompetenciákat.

Szakmai kompetencia

- A zenei képességek és készségek fejlesztése (hallás, ritmusérzék, intonációs érzékenység, fogékonyság a dinamika és a hangszín különbségeire, zenei memória és fantázia, előadói és manuális készség, a zenei karakterek iránti érzékenység).
- A zenei olvasás és írás készségének megalapozása és fejlesztése.
- A hangszeres technikai készség, az improvizációs készség fejlesztése.

Személyes kompetencia

- Érzelmi intelligencia, művészi kifejező készség, szorgalom, önfegyelem, elhivatottság, kreativitás, ötletgazdagság, az alkotói magatartás, lelkiismeretesség, önbizalom.

Társas kompetencia

- Együttműködés képessége (közös munka, alkalmazkodás, irányíthatóság, tolerancia, kommunikációs készség) azon viselkedési formák tanulása, amely alapján konstruktívan be tud illeszkedni és aktívan részt tud venni a társas zenélésben.
- Esélyegyenlőség.

Módszertani kompetencia

- Tanulás tanulása, a tanulók rendszeres, céltudatos, igényes munkára, hatékony gyakorlásra nevelése.
- Rendszerezett zenei ismeretek, általános zenei műveltség megalapozása.
- A zene logikájának, a harmóniai szerkezet és a forma összefüggéseinek megismertetése.
- A főbb zenei műfajok, stílusok sajátosságainak, a zeneirodalom nagy korszakainak, népünk zenéjének, a zene történetének, az előadóművészet és a zeneirodalom nagy egyéniségeinek megismertetése.
- A kortárs zene befogadására nevelés.
- A tanulók zenei ízlésének formálása, a tanuló rendszeres zenehallgatásra nevelése.
- A társzművészetek iránti nyitottság kialakítása.
- Tehetséggondozás.
- Hátrányos helyzetűekkel való differenciált foglalkozás.
- A zenei pályát választó tanulók felkészítése szakirányú továbbtanulásra.

Hangszeres tanszakok

Furulya

Az alapfokú művészetoktatás furulya tantárgyának hangszere a barokk (angol) fogású hangszer.

A furulyatanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)

- a furulya lehetőségeit, saját irodalmát és a furulyán is játszható egyéb művek minél szélesebb körét;
- hangszerük történetét, akusztikai sajátosságait, a furulyairodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a furulyacsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező furulyahangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával, az intonáció lehetőség szerinti megtartásával,
- hangsorokat, fokozatosan táguló hangterjedelembe, különböző figurációkkal,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Tegye jártassá a tanulót a furulyairodalom javát képező reneszánsz és barokk művek díszítésében.

Fordítson figyelmet

- az előkészítő hangszerként furulyázni tanulók alapfunkcióinak gondos megalapozására,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a különböző alaphangú furulyák használatakor az abc-s névvel történő helyes (nem transzponáló) olvasásra,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- az elsősorban barokk irodalomban gazdag hangszer más korokban keletkezett darabjainak tananyagba kerülésére,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulót a hangszer karbantartására.

Követelmények az előképző évfolyam(ok) elvégzése után

Abban az esetben, ha a furulya más fúvós hangszerek előkészítő hangszere, a tanuló az előképző vagy az első évfolyam elvégzése után általában abbahagyja furulyatanulmányait.

A tanuló ebben az esetben is:

- tudjon a tanult hangterjedelemben abc-s hangnévvel biztosan kottát olvasni,
- rendelkezék jól megalapozott légzéstechnikával, hangindítással és ujjtechnikával.

A tanulók egyéb hangszeres tanulmányaik után sokszor visszatérnek a furulyához; ezért az alábbiakról akkor sem mondhatunk le, ha csak előképző hangszerként foglalkozunk ezzel a hangszerrel:

- legyen képes barokk (angol) fogásrendszerű hangszer használatára,
- rendelkezék biztos hüvelykujjtechnikával.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén (az előképző követelményein felül)

A tanuló

- legyen képes a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően megszólaltatni,
- rendelkezék a játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges koncentrálóképeséssel,
- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot, billentést stb.,
- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya klasszikusan értelmezett hangterjedelmében f^1 -(f^3 -ig) g^3 -ig – in F,
- tudjon dinamikailag árnyalt, kulturált, kifejező hangot képezni,
- alkalmazza játékában a hangindítás, elválasztás és hangbefejezés különböző módjait, többek között a t, r, d hangindításokat és ezek különböző kombinációit,
- ismerje az f^1 -(f^3) g^3 hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segédfogásokat,
- törekedjék játékában a tiszta intonációra, javítsa tudatosan hangszere intonációs hibáit,
- rendelkezék az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges ujjtechnikával,
- tudjon önállóan hangolni,

- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető feladatait, és végezze ezeket önállóan,
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (artikuláció, agogika, díszítés, lassítás, hangsúlyozás stb.),
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes az új darabok egyszerűbb dallami díszítésére,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- ismerje a furulya történetét, rokon hangszereit,
- ismerje a furulya szerepét különböző zenei korszakokban.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- dúr és moll skálák 3 #, 4 b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat- és dominánsseptim négyeshangzat-felbontásokkal, minimum az f^1 - g^3 (in F) hangterjedelem teljes kihasználásával (esetleg a $fisz^3$ kihagyható),
- két etűd vagy egy variációsorozat,
- legalább két tétel egy nagybarokk szonátából vagy versenyműből.

További követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló

- legyen képes a hangok biztonságos megszólaltatására a furulya XX. századi elvárásainak megfelelő hangterjedelemben (e^1)- f^1 - a^3 (c^3)-ig in F,
- alkalmazza önállóan a hangindítás és zárás különböző módjait (ízlésének és a játszott zenei anyagnak megfelelően),
- ismerje az f^1 - a^3 hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segédfogásokat, tisztító- és trillafogásokat, a háromvonalas hangok fogáslehetőségeit,
- legyen képes a segédfogások önálló megválasztására,
- rendelkezék egyenletes, laza ujjtechnikával,
- legyen fogalma a furulya történetéről, fizikai sajátosságairól, irodalmáról, különböző műfajokban betöltött szerepéről,
- legyen képes önállóan megválasztani az előadandó mű stílusának, jellegének megfelelő zenei kifejezőeszközöket, és játékában alkalmazza ezeket,
- a játszott zenei anyagot kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
- legyen képes az új darabok egyszerűbb, de önálló dallami díszítésére,
- legyen képes megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő előadási darabok, kamarazenei szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására, a hibák önálló javítására,
- rendelkezék az egyéni és társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképeséssel, lapról olvasási készséggel, zenei képzelőerővel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- hangszere történetét és irodalmát,
- f^1 - c^3 -ig (in F) a fogásokat,
- a trilla-, segéd-, piano-, forte- és akkordfogásokat,
- az irodalomra legjellemzőbb tánc- és tételtípusok tempóit és karaktereit,

- a hangszer avantgarde irányzatait.

Legyen képes

- a természetes, könnyed hangszerkezelésre,
- megfelelő légzéstechnika alkalmazására,
- a levegő tudatos beosztására,
- vibrato-mentes hang képzésére,
- segédfogások önálló kikeresésére és alkalmazására,
- értelmesen tagolt, kifejező előadásra.

Rendelkezzék

- összehangolt ujj- és nyelvtechnikával,
- fürgé szimpla-nyelvtechnikával,
- saját adottságainak megfelelő gyakorlási módszerrel,
- megfelelő lapról olvasási készséggel.

Tudjon

- tisztán intonálni,
- pontos ritmusban játszani,
- dúr és moll hangsorokat játszani 7 #, 7 b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat- és dominánsszeptim-felbontásokkal f^1 - a^3 -ig (in F).

SZAXOFON

A szaxofontanítás feladatai

- a helyes légzés kialakítása,
- a kifejező szaxofonhang elsajátíttatása,
- a kéz-, test-, fej-, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
- a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
- a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
- a belső hallás fejlesztése,
- a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
- rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal

- a szaxofon történetét,
- a szaxofon társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),
- a szaxofon irodalmát,
- a jelentősebb alkotó- és előadóművészeinek munkásságát.

Tudatosítsa

- a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
- a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
- a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
- a hangképzés fizikai törvényszerűségeit,
- a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
- a kottahű játék – mint legfontosabb alapelv – pontos betartását.

Fejlessze a tanuló zenei képességeit

- hangszeres technikáját,
- improvizációs tevékenységét (kreativitását),
- lapról játszási készségét.

Ösztönözze a tanulót

– a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

A szaxofontanulást az életkorra, a fizikai és termeti adottságokra való tekintettel általában 10–12 éves kortól lehet megkezdeni a hangszer család kisebb méretű fajtaival. 10 éves kor előtt a szaxonet (challumeau) vagy klarinét tanulás a legmegfelelőbb előkészület a szaxofon-tanulmányokhoz.

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A szaxofon formájának és hangjának megismertetése.
- A szaxofon keletkezése, fejlődése, sajátosságai.
- A hangszer összeállítása, tisztítása, karbantartása.
- A nyaklő helyes beállítása.
- A fúvóka, a nád szerepe és beállítása.
- Zenei alapfogalmak: törzshangok, módosítójelek, alapvető ritmusképletek, levegővételi jel(ek), tempójelzések.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Helyes test- és hangszer-, fej- és kéztartás, az ujjak szerepe, a hangszer egyensúlyban tartása.
- A helyes légzéstechnika (mélylégzés) megtanítása játékos úton: bemutatása lehetőleg hangszerrel, illetve érzékelhetővé, érthetővé tétele a tanuló számára (légző gyakorlatok, levegővételi játékok).
- Befúvás, hangindítás, hangképzés, a szaktanár ellenőrzésével a megfelelő nád kiválasztása.
- A nyelv szerepének tisztázása a hangindításban és a hangképzésben. Az egyenes, lebegésmentes hang kialakítása.
- A kotta nélküli játék fejlesztése könnyű darabokkal.
- Népdalok, rövid zongorakíséretes darabok megtanulása.

Ajánlott tananyag

Schuster Gy.: Szaxofoniskola I. (Edit. Simonffy 026)

Londeix: Szaxofoniskola I. (Schultz Blasmusik-verlag A/847)

Perényi É.&P.: Szaxofon ABC1 (EMB 14289)

Béres J.: Furulyaiskola I. (EMB Z. 5406)

Ormándlaky P. Gyakorolni jó! (Edit. Simonffy)

Sipos A.: Süss fel nap (Rózsavölgyi)

Követelmény

Helyes test- és hangszertartás.

Helyes légzés, hangképzés, hangindítás.

Tiszta intonálás c1d1–c2–ig, valamint fisz1.

Népdalok, gyermekdalok, könnyű darabok.

Az év végi beszámoló anyaga

– Négy gyermek– vagy népdal, illetve más könnyű darab, lehetőleg kotta nélkül.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A szaxofon hangjának megismertetése.
- A hangszer összeállítása, tisztítása, karbantartása.
- A nyakló helyes beállítása.
- A fúvóka, a nád szerepe és beállítása.
- Zenei alapfogalmak: törzshangok, módosítójelek, alapvető ritmusképletek, levegővételi jel(ek), tempójelzések.
- Kottaolvasás

A hangszerkezelés fejlesztése

- Helyes test– és hangszer–, fej– és kéztartás, az ujjak szerepe, a hangszer egyensúlyban tartása.
- A helyes légzéstechnika (mélylégzés) megtanítása játékos úton: bemutatása lehetőleg hangszerrel, illetve érzékelhetővé, érthetővé tétele a tanuló számára (légző gyakorlatok, levegővételi játékok).
- A rekeszlégzés megalapozása és fejlesztése.
- Befúvás, hangindítás, hangképzés, a szaktanár ellenőrzésével a megfelelő nád kiválasztása.
- A nyelv szerepének tisztázása a hangindításban és a hangképzésben. Az egyenes, lebegésmentes hang kialakítása.

Ajánlott tananyag

Schuster Gy.: Szaxofoniskola I. (Edit. Simonffy 026)

Londeix: Szaxofoniskola I. (Schultz Blasmusik-verlag A/847)

Perényi É.&P.: Szaxofon ABC1. (EMB 14289)

Béres J.: Furulyaiskola I. (EMB Z. 5406)

Ormándlaky P. Gyakorolni jó! (Edit. Simonffy)

Sipos A.: Süss fel nap (Rózsavölgyi)

Követelmény

Helyes test– és hangszertartás.

Helyes légzés, hangképzés, hangindítás.

Tiszta intonálás d1–c2-ig

Kottaolvasás, alapvető ritmusképletek biztos játéka

Népdalok, gyermekdalok, könnyű darabok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Négy gyermek– vagy népdal, illetve más könnyű darab, lehetőleg kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1 évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A szaxofon formájának, hangjának és szerkezetének megismertetése.
- A szaxofon keletkezése, fejlődése és sajátosságai.
- A hangszer összeállítása, tisztítása, karbantartása.
- A nyakló helyes beállítása.
- Zenei alapfogalmak: törzshangok c1–c2-ig (vagy c3-ig, esetleg d3-ig), módosított hangok: fisz, b (esetleg cisz, esz, gisz), egész, negyed, fél, nyolcad érték és szünetjelek, nyújtott ritmus, dinamikai és agogikai alapfogalmak, tempójelzések, ismétlőjelek, korona, levegővételi jel(ek).
- A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten. (Azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya).
- A törzshangok olvasása és fogása c1-től d3-ig, valamint a végzett anyagban szereplő módosított hangok.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A rekeszlégzés megalapozása és fejlesztése.
- A hangképzés és hangindítás napi gyakoroltatása kitartott hangokkal, helyes nyelvhasználattal.
- Törekvés a tiszta intonációra és a tömör, lebegésmentes hang elérésére.
- A szaktanár figyeljen arra, hogy a fúvóka optimális helyen legyen, hogy a hangszer önmagán belül a lehető legtisztább intonációban szólaljon meg.
- A helyes gyakorlási módszerek kialakítása.
- Skálák: dúr és moll hangsorok (összhangzatos és természetes moll).
- A skálák és könnyebb darabok, népdalok memorizálása.
- Duók és zongorakíséretes darabok játéka.

Ajánlott tananyag

Schuster Gy.: Szaxofoniskola I. (Edit. Simonffy 026)

Herrer P.: Szaxofoniskola (EMB)

Londeix: Szaxofoniskola I. (Schultz Blasmusik-verlag A/847)

Bumeske: Etüdök szaxofonra I. (Elite Edit. 350)

Perényi É.&P.: Szaxofon ABC 1 (EMB 14289)

Béres J.: Furulyaiskola I–II. (EMB Z. 5406)

Schuster Gy.: Szaxofoniskola I. (in Es)

É.&P. Perényi: Saxophone methode (in Es, in B)

Lilo: Könnyű darabok I. (in Es) (Coppelia 266451 0523)

Magyar népdalok (harmóniajelzéssel) (in B) (Edit. Simonffy 012)

Követelmény

Helyes tartás, légzés, hangképzés.

A törzshangok ismerete, skálák: C–, G– és F–dúr (esetleg a–moll), módosított hangok: fisz, b.

Hangterjedelem: c1–g2-ig.

Népdalok, kisebb előadási darabok.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két gyakorlat (lehetőleg különböző karakterű),
- Két előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A dallamos moll hangsor megismerés.
- A háromféle moll hangsor különbségeinek megértése.
- Dúr és moll hangnemek ismerete 2#, 2b előjegyzésig, abszolút hangnévvel is.
- A metrumismeret bővítése : 3/8, 4/8, 6/8 ütembeosztás.
- Az éles ritmus, a triola, esetleg a tizenhatodok.
- A hármashangzat és felbontásának fogalma.
- Szerkezet, tagolás: Da Capo, triós forma, dalforma.
- A tanult művek formai elemzése az életkornak megfelelő szinten. (Azonosság, hasonlóság, szekvencia, különbségek felismerése, a periódus kérdés–felelet viszonya).

A hangszerkezelés fejlesztése

- A legato és tenuto játék fejlesztése.
- A hangterjedelem bővítése c1–c3–ig (vagy h–e3–ig, esetleg b–f3–ig).
- A crescendo–decrescendo alkalmazása.
- A levegőbeosztás gyakorlása az intonáció megváltozása nélkül.
- A hangindítás fejlesztése, változatos lehetőségei.
- Dúr és moll skálák.
- Hármashangzatok, tercskálák.
- Lapról játék 1#, 1b előjegyzésig, vagyis az első év nehézségi fokán. Előadási darabok játéka kotta nélkül; kamarazenélés a tanár vagy magasabb szinten játszó tanuló közreműködésével; zenekari előkészítő gyakorlatok.

Ajánlott tananyag

Schuster Gy.: Szaxofoniskola II. (Edit. Simonffy 027)
É.&P. Perényi: Saxophone Methode (EBP 1996)
Herrer P.: Szaxofoniskola (EMB)
Bumcke: Etűdök szaxofonra I. (Elite Edit 350)
Mule: 24 könnyű etűd (Leduc A1 20455)
É.&P. Perényi: Szaxofon ABC 1. (EMB 14289)
É.&P. Perényi: 222 Etűd szaxofonra (EMB)
Schuster Gy.: Szaxofoniskola II. (in Es)
É.&P. Perényi: Saxophone Methode (in Es in B)
Lilo: Könnyű darabok II. (in Es) (Coppelia 266451 0523)
Magyar népdalok (harmóniajelzéssel) (in B) (Edit. Simonffy 012)
Kraszna L. Szaxofonmuzsika (in Es in B) (EMB)
Klarinétmuzsika kezdőknek (Kuszing) (EMB Z. 6851)

Követelmény

Helyes tartás, légzés, hangindítás, befűvés.
Hangterjedelem c1–c3–ig, módosított hangok: fisz, cisz, b, esz, gisz.
A megadott dúr és moll hangsorok ismerete (a dallamos moll ismerete nem kötelező).
Skálák, lehetőleg kotta nélkül.
Az évfolyamnak megfelelő ritmusképletek és ütemmutatók.
Dinamikai jelek ismerete az évfolyamnak megfelelően.
Tiszta intonáció, muzikális hang.
Előadási darabok, lehetőleg kotta nélkül.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor, kotta nélkül,
- Két gyakorlat (lehetőleg különböző karakterű),
- Két előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az új kromatikus hangok megismertetése.
- Az alsó regiszter hangjai és fogásai.
- A kromatikus skála bevezetése.
- A segédfogások.
- A tizenhatodok, a szinkópák fajtái, a kis éles és nyújtott ritmusok beiktatása.
- Dúr és moll hangnemek 3#, 3b előjegyzésig a megismert hangterjedelembe, abszolút hangnévvel is.
- Az alla breve fogalma.
- Az alapvető formai ismertek bővítése.
- A memorizálás fejlesztése.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A hangképzés és befűvés továbbfejlesztése, a hangindítások finomítása a légzés segítségével.
- A légzéstechnika továbbfejlesztése.
- A rekeszizom és a támasztás erősítése.
- Hangterjedelem: h–e3 (esetleg b–f3).
- A dinamika és az agogika további bővítése.
- A nyelvtechnika gyakoroltatása.
- Dúr és moll (mindhárom fajta) skálák, hármashangzat, terc indítva és kötve.
- A gyors játék fejlesztése.
- Előkék és egyszerűbb trillák.
- Lapról játék 2#, 2b előjegyzésig, vagyis a második év nehézségi fokán. Kamarazenélés, zenekari előkészítő gyakorlatok alkalmazása.

Ajánlott tananyag

Schuster Gy.: Szaxofoniskola III. (Edit. Simonffy 028)

É.&P. Perényi: Saxophone Methode (EBP 1996)

Londeix: Szaxofoniskola II. (Schultz Blasmusik-verlag A/848)

Bumcke: Etűdök szaxofonra II. (Elite Edit. 350)

Mule: 24 könnyű etűd (Leduc A1 20455)

É.&P. Perényi: Szaxofon ABC1 (EMB 14289)

É.&P. Perényi: Szaxofon ABC2 (EMB 14299)

É.&P. Perényi: 222 Etűd szaxofonra (EMB)

Beekun: Studies (HU 37994)

Verroust 24 Études I (Billaudot G.2138 B)

Kraszna L. Szaxofonmuzsika (in Es in B) (EMB)

Schuster Gy.: Szaxofoniskola III. (in Es)

Előadási darabok I szaxofonra és zongorára (Edit. Simonffy 053/A)

Előadási darabok II szaxofonra és zongorára (Edit. Simonffy 053/B)

Händel: Largo (in Es) (Edit. Simonffy 053/A)

Gluck: Boldog lelkek tánca (in Es) (Edit. Simonffy 053/A)

Mozart: Ave verum corpus (in Es) (Edit. Simonffy 053/A)

Brahms: Bölcsődal (in Es) (Edit. Simonffy 053/B)

Csajkovszkij: Szomorú dal (in Es) (Edit. Simonffy 053/B)

Schumann: Álmodozás (in Es) (Edit. Simonffy 053/B)

Lilo: Könnyű darabok III.(in Es) (Coppelia 266451 0523)

Schubert: Keringő (in Es, in B) (Edit. Simonffy 070–071)

Chopin: Mazurka (in Es, in B) (Edit. Simonffy 070–071)

Saint-Saëns: A hattyú (in Es, in B) (Edit. Simonffy 070–071)

Zsoldos B.: I love blues (in B) (Edit. Simonffy 025)

Követelmény

Tiszta intonáció az adott hangterjedelmen belül.

Skálák 2#, 2b előjegyzésig.

Az alapvető dinamikai és agogikai jelek ismerete.

Kisebbségi előadási darabok előadása kotta nélkül.

Könnyű kamaradarabok és egyszerűbb zenekari szólamok eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két gyakorlat (lehetőleg különböző karakterű),
- Két előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- Az összes hang és fogásaik ismerete b–f3–ig.
- A 2/2, 3/2, 4/2, 5/4, 6/4–es ütem. Bonyolultabb szinkópák.
- Dúr és moll hangnemek a hangszer teljes hangterjedelmében (f3–ig), abszolút hangnévvel is.
- Díszítések: előké, mordentek, bonyolultabb trillák használata.
- Domináns– és szűkített szeptimakkordok és akkordfelbontás.
- A stílusismeret elmélyítése.
- Az elméleti, hangnemi, formai ismeretek bővítése, pl. a moduláció, alteráció megismertetése és bemutatása a gyakorlatban.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzés szerepének állandó kontrollja, csak zenei indítatásból, nem mechanikusan.
- A hangképzés állandó gyakoroltatása, a hangideál keresése.
- Hangindítás, a nyelvtechnika differenciált alkalmazása, fejlesztése.
- Kromatikus skála legalább két oktávon keresztül.
- Az ujjtechnika fejlesztése, az ujjak lazítása.
- A staccato játékmód.
- A lapról olvasás állandó gyakorlása a 3. évfolyam anyagának megfelelő színvonalon.
- A formai ismeretek tudatos alkalmazása.
- Kamarazene, zenekari gyakorlat.

Ajánlott tananyag

Schuster Gy.: Szaxofoniskola IV. (Edit. Simonffy 029)
Londeix: Szaxofoniskola III. (Schultz Blasmusik-verlag A/849)
Bumcke: Etűdök szaxofonra III (Elite Edit. 350)
Demler: Zenekari részletek I–II. (Edit. Simrock Eg 5187)
É.&P. Perényi: 222 Etűd szaxofonra (EMB Z 14371)
É.&P. Perényi: Szaxofon ABC 2 (EMB Z 14299)
É.&P. Perényi: Répertoire zeneiskolásoknak – szaxofon szóló (EMB 14449)
Beekun: Studies (HU 37994)
Verroust: 24 Études I. (Billaudot G.2138 B)
Verroust: 24 Études II. (Billaudot G.2057 B)
Kraszna L.: Szaxofonmuzsika (in Es in B) (EMB Z 14251)
Schuster Gy.: Szaxofoniskola IV.(in Es) (Edit. Simonffy 029)
Grieg: Solvejg dala (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
Dvořák: Humoreszk (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
Muszorgszkij: Ódon kastély (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
Rimszkij–Korszakov: Hindu dal (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
Albéniz: Granada (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
Joplin: The easy winners (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
Vivaldi: Der Winter (Largo) (in Es) (Edit. Simonffy 004)
Szabó S.: Blues is Blue (in Es) (Edit. Simonffy 016)
Bizet: Agnus Dei (in Es) (Edit. Simonffy 006)
Massenet: Elégia (in Es in B) (Edit. Simonffy 072–073)
Mendelssohn: Velencei gondoladal (in Es) (in B) (Edit. Simonffy 072–073)
Händel: Arie (in B) (Edit. Simonffy 009)
Kis előadási darabok (Berkes) (EMB Z 2101)

Követelmény

Az első három év anyagának ismételése, összefoglalása.
A hangterjedelmen belüli hangok és fogásaik ismerete.
Skálák3#, 3b előjegyzésig, hármas–hangzat felbontásokkal, terc–skálák.
Előadási darabok megszólaltatása kotta nélkül.
Nehezebb etűdök eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két különböző karakterű etűd,
- Két előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek

- A vibrato.
- Az összes hang és fogásaik ismerete b–f3–ig (esetleg fisz3–ig).
- A 2/2, 3/2, 4/2, 5/4, 6/4–es ütem. Bonyolultabb szinkópák.
- Dúr és moll hangnemek a hangszer teljes hangterjedelmében (f3–ig), abszolút hangnévvel is.

- Díszítések: előkéek, mordentek, bonyolultabb trillák használata.
- Domináns– és szűkített szeptimakkordok és akkordfelbontás.
- A stílusismeret elmélyítése.
- Az elméleti, hangnemi, formai ismeretek bővítése, pl. a moduláció, alteráció megismertetése és bemutatása a gyakorlatban.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzés szerepének állandó kontrollja, csak zenei indíttatásból, nem mechanikusan.
- A hangképzés állandó gyakoroltatása, a hangideál keresése.
- Hangindítás, a nyelvtechnika differenciált alkalmazása, fejlesztése.
- A helyes ajakvibrato kialakítása.
- Kromatikus skála legalább két oktávon keresztül.
- Az ujjtechnika fejlesztése, az ujjak lazítása.
- A staccato játékmód fejlesztése.
- A lapról olvasás állandó gyakorlása a 4. évfolyam anyagának megfelelő színvonalon.
- A formai ismeretek tudatos alkalmazása.
- Kamarazene, zenekari gyakorlat.

Ajánlott tananyag

Schuster Gy.: Szaxofoniskola IV. (Edit. Simonffy 029)
Londinex: Szaxofoniskola III. (Schultz Blasmusik-verlag A/849)
Bumcke: Etűdök szaxofonra III (Elite Edit. 350)
Demler: Zenekari részletek I–II. (Edit. Simrock Eg 5187)
É.&P. Perényi: 222 Etűd szaxofonra (EMB)
É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
Beekun: Studies (HU 37994)
Verroust: 24 Études I. (Billaudot G.2138 B)
Verroust: 24 Études II. (Billaudot G.2057 B)
Kraszna L.: Szaxofonmuzsika (in Es in B) (EMB)
Schuster Gy.: Szaxofoniskola IV.(in Es)(Edit. Simonffy 029)
Előadási darabok III szaxofonra és zongorára (Edit. Simonffy 053/C)
Grieg: Solvejg dala (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
Dvořák: Humoreszk (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
Muszorgszkij: Ódon kastély (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
Rimszkij–Korsakov: Hindu dal (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
Albéniz: Granada (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
Joplin: The easy winners (in Es) (Edit. Simonffy 053/C)
Vivaldi: Der Winter (Largo) (in Es) (Edit. Simonffy 004)
Szabó S.: Blues is Blue (in Es) (Edit. Simonffy 025)
Bizet: Agnus Dei (in Es) (Edit. Simonffy 006)
Massenet: Elégia (in Es in B) Edit. (Simonffy 072–073)
Mendelssohn: Velencei gondoladal (Edit. Simonffy 072–073)

Követelmény

Az első három év anyagának ismételése, összefoglalása.
A hangterjedelmen belüli hangok és fogásaik ismerete.
Skálák 4#, 4b előjegyzésig, hármas– és négyeshangzat–felbontásokkal, tercskálák.
Előadási darabok megszólaltatása kotta nélkül.
Nehezebb etűdök eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két különböző karakterű etűd,
- Két előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A vibrato.
- Az összes hang és fogásaik ismerete b–f3-ig .
- A 2/2, 3/2, 4/2, 5/4, 6/4/8–, és a 12/8 –es ütem. Bonyolultabb szinkópák.
- Dúr és moll hangnemek a hangszer teljes hangterjedelmében, abszolút hangnévvel is.
- Díszítések: előkék, mordentek, bonyolultabb trillák használata.
- Domináns– és szűkített szeptimakkordok és akkordfelbontás.

A stílusismeret elmélyítése.

Az elméleti, hangnemi, formai ismeretek bővítése, pl. a moduláció, alteráció megismertetése és bemutatása a gyakorlatban.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A légzés szerepének állandó kontrollja, csak zenei indítatásból, nem mechanikusan.
- A hangképzés állandó gyakoroltatása, a hangideál keresése.
- Hangindítás, a nyelvtechnika differenciált alkalmazása, fejlesztése.
- A helyes ajakvibrato fejlesztése.
- Kromatikus skála legalább két oktávon keresztül.
- Az ujjtechnika fejlesztése, az ujjak lazítása.
- A staccato játékmód fejlesztése.
- A lapról olvasás állandó gyakorlása a 5. évfolyam anyagának megfelelő színvonalon.
- A formai ismeretek tudatos alkalmazása.
- Kamarazene, zenekari gyakorlat.

Ajánlott tananyag

J. Harle : Easy Classical Studies (Universal Edition UE 17770)

Schuster Gy.: Szaxofoniskola IV. (Edit. Simonffy 029)

Londeix: Szaxofoniskola IV. (Schultz Blasmusik-verlag A/850)

Bumcke: Etűdök szaxofonra IV. (Elite Edit. 350)

Mule: 24 könnyű etűd (Leduc AL 20455)

Mule: 53 etűd (Leduc 20 441)

Demler: Zenekari részletek I–II. (Edit. Simrock Eg 5187)

É.&P. Perényi: 222 Etűd (szaxofonra EMB)

É.&P. Perényi: Szaxofon ABC2 (EMB 14299)

Beekun: Studies (HU 37994)

Verroust 24 Études I (Billaudot G.2138 B)

Verroust: 24 Études II (Billaudot G.2057 B)

Perényi É&P: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)

J. S. Bach: Gavottes (A. Leduc AL 19664)

B. Marcello: Adagio Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III/5., (Simonffy 028)

A. Corelli: Adagio (A. Leduc AL 25707)

Dancla: Románc Szaxofonmuzsika kezdőknek Kraszna L. (EMB 14251)

Fr. Schubert: Sérénade (A. Leduc AL 25708)
Glinka: Vocalise (Simonffy 014)
Debussy: A lenhajó lány (Hofmeister FH 2136)
Teal Larry Solos (Schirmer 45722)

Követelmény

Az első öt év anyagának ismételése, összefoglalása.
A hangterjedelmen belüli hangok és fogásaik ismerete.
Skálák, hármas– és négyeshangzat–felbontásokkal, tercskálák.
Előadási darabok megszólaltatása kotta nélkül.
Nehezebb etűdök eljátszása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két különböző karakterű etűd,
- Két előadási darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül.

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra a kiemelkedő adottságokkal rendelkező tanulók irányíthatók. A „B” tagozatos oktatás elsődleges feladata, hogy a tanulókat felkészítse a zenei pályára.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A segéd– és tisztítófogások alapvető ismerete és alkalmazásuk.
- A 3/8–os, 6/8–os, ütem és az alla breve.
- Szinkópák, triolák, tizenhatod–menetek, kis és nagy nyújtott és éles ritmus játéka.
- Az alapvető formai ismeretek bővítése (pl. da capo stb.).
- Zenei műszavak ismerete a felhasznált tananyag szerint.

A hangszerkezelés fejlesztése

- A rekeszlégzés és a helyes szájtartás alkalmazásának tudatossá tétele.
- A gyors játékmódhoz szükséges laza kéztartás kifejlesztése.
- A hangterjedelem bővítése b–f3–ig.
- Dúr és moll skálák, hármashangzat– és tercmenet különböző frazeálással.
- A hangképzés fejlesztése hangindítások, és különböző tempójú repetíciós gyakorlatok segítségével.
- A regiszterkülönbségek kiegyenlítésére irányuló törekvés megalapozása.
- A dinamikai árnyalóképesség bővítése.
- Lapról olvasás és memóriagyakorlatok.
- Egyszerűbb díszítőelemek alkalmazása.

Ajánlott tananyag

Schuster Gy.: Szaxofoniskola II. (Edit. Simonffy 027)
Herrer P.: Szaxofoniskola (EMB 4194)
Londeix: Szaxofoniskola I–II (Schultz Blasmusik–verlag A/847)
Klosé: Méthode Complète1.(Leduc AL 3186)

É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB)
É.&P. Perényi: Szaxofon ABC1 (EMB 14289)
25 Exercices Journaliers (Leduc AL 6402)
Mule: 24 Études Faciles (Leduc AL 20 455)
Harle: Easy Classical Studies (Universal)
Bumcke: Etüdek szaxofonra I–II. (Elite Edit. 350)
Beekun: Studies (HU 37994)
Előadási darabok altszaxofonra I. II. (Edit. Simonffy 053/A., B)
Both: Klassische Saxophon–Soli (in Es) (Schott 7331)
Debussy Album (Universal 17 777)
Mule: Pièces Classiques Célèbres les Recueil (in Es) I., II. (Leduc AL 25 707/708)
Franck Pièce II. (in Es) (Leduc AL 19 996)
Haydn: Andante (in Es) (Kliment 1210)
Bach: Scherzetto (in B) (Leduc AL 25 141)
Purcell: Suite (in B) (Musicus)
Schubert: Suite de Valses (in B) (Leduc AL 25 148)

Követelmény

Helyes légzés, befúvás.

Megbízható kottaolvasás.

Skálák: dúr és moll 1#, 1b előjegyzésig, kotta nélkül, hármashangzattal és tercskálával együtt.

Legalább két periódusból álló darabok eljátszása kotta nélkül.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor 2#, 2b előjegyzésig, kotta nélkül,
- Két különböző karakterű etüd,
- Két különböző stílusú előadási darab kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kromatikus hangsor bevezetése és struktúrájának megismertetése.
- Az 5/4–, 6/4–es és a 9/8–os ütem.
- A tenuto és staccato játékmód.
- Tizenhatodok, bonyolultabb szinkópák és hasonló nehézségű ritmusok.
- Trillák, előkék és utókák használata.
- Négyeshangzatok.
- A tananyagban szereplő darabok stílári elemzése és a szempontok megvalósítása az előadásban.
- A formai ismeretek elmélyítése (pl. a szonátaforma jellemzői).

A hangszerkezelés fejlesztése

- A hangképzés fejlesztése: hangindítások megvalósítása pp dinamikai fokozatnál, a halk játék kifejtése, a mély hangok finomítása.
- Megalapozott légzéstechnikával és befúvásmóddal a regiszterkülönbségek lehetséges kiegyenlítése.
- Hosszabb tizenhatod– és rövidebb harmincketted–menetek eljátszása, a gyors és egyenletes játék kívánalmainak megfelelően.
- Dúr és moll skálák, hármas–, négyeshangzat– és tercmenet.

– Lapról olvasás, legalább 3–4 epizódból álló darabok memorizálása.

Ajánlott tananyag

Harle: Scale and Arpeggios (Universal)
Londeix: Szaxofoniskola II–III. (Shultz Blasmusik-verl. A/849–A/850)
Bumcke: Etűdök szaxofonra III (Elite Edit. 350)
Klosé: Méthode Complète 1. 2. (Leduc AL 3186, AL 6023)
25 Exercices Journaliers (Leduc AL 6402)
Mule: 24 Études Faciles (Leduc AL 20 455)
Exercices Journaliers (Leduc AL 20 210)
Blémant: 20 Études Melodiques 1. (Leduc AL 15 801)
Szabó F.: Etűdök szaxofonra (Edit. Simonffy 042)
É.&P. Perényi: 222 Etűd szaxofonra (EMB)
É.&P. Perényi: Szaxofon ABC1 (EMB 14289)
É.&P. Perényi: Szaxofon ABC2 (EMB 14299)
Beekun: Studies (HU 37994)
Verroust 24 Études I (Billaudot G.2138 B)
Verroust 24 Études II (Billaudot G.2057)
Rózsa P.: Három szólódarab szaxofonra (Edit. Simonffy 041)
Előadási darabok altszaxofonra III. IV. (Edit. Simonffy 053/C/D)
Válogatott művek szaxofonra és zongorára II. (Edit. Simonffy 072)
Mule Pièces Classiques Céléb (Leduc AL 25 708)
Albéniz: Chant d'amour (in Es) (Leduc AL 19 568)
Albéniz: Tango (in Es) (Schott 33 749)
Bizet: Agnus Dei (in Es) (Edit. Simonffy 006)
Elgar: Salut d'amour (in Es) (Schott 33 750)
Mozart: Gavotte Sentimentale (Leduc AL 19 540)
Szabó S.: Blues in Blue (in Es)(Edit. Simonffy 025)
Vivaldi: Der Winter (Largo) (in Es) (Edit. Simonffy 004)
Joplin: Ragtimes (in Es, in B) (Noetzel 3693)
Go dow Moses (Vincze) (in Es, in B) (Edit. Simonffy 022)
Händel: Arie (in B) (Edit. Simonffy 009)

Követelmény

A hangok megfűvése p dinamikai fokozatnál e–e3–ig.
Dúr és moll skálák 2#, 2b előjegyzésig, hármashangzatok, tercskálák, az összes hang fogásainak ismerete és alkalmazásuk, b–f3–ig kromatikusan, Valamennyi hangsor kotta nélkül.
Tizenhatod–menetek egyenletes eljátszása.
Egy- és kéttagú előkék és utókák alkalmazása, valamint a trillák egyenletes megszólaltatása (kivéve a nehezebbeket).
Triós formájú darabok kotta nélkül történő előadása.
Biztos kottaolvasás, és lapról olvasás legalább az előző tanév anyagnak megfelelő nehézségi fokon.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor 3#, 3b előjegyzésig, kotta nélkül,
- Két ellentétes karakterű etűd,
- Két előadási darab kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kromatikus skálák ismerete.
- A nagy triola, pontozása a triolán belül, kvintolák, szextolák és hasonló ritmusképletek. Trillák, előkék és utókák használata.
- Az 5/4–, 6/4–, 9/8–, és a 12/8 –os ütem.
- Az intonációs hibák tudatos korrigálása.
- A formai ismeretek további bővítése: rondóforma, variációs forma stb.
- Transzponálás □C□–be könnyű dallamokkal.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Skálák kotta nélkül, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, valamint kromatikus skála.
- A helyes ajakvibrato kialakítása.
- A pp játékmód továbbfejlesztése.
- Harmincketted–menetek egyenletes eljátszása.
- Lapról olvasás, az eddig tanultaknál hosszabb művek memorizálása.
- Az alkalmazkodóképesség továbbfejlesztése, kamarazenélés vagy zenekari játék által.

Ajánlott tananyag

Harle: Scale and Arpeggios (Universal)

Giampieri: 16 Studi (Ricordi)

Klosé: 25 Études de Mécanisme (Leduc AL 6403)

Études de Genre et de Mécanisme (Leduc AL 17 363)

Bernhards: 24 Virtuosen Etüden (Zimmermann)

Bumcke: Etüdek szaxofonra III–IV. (Elite Edit. 350)

Londeix: Szaxofoniskola III–IV. (Shultz Blasmusik–verl. A/849–A/850)

É.&P. Perényi: 222 Etüd szaxofonra (EMB)

Beekun Studies (HU 3794)

Verroust: 24 Études I. II. (Billaudot G.2138 B/2057 B)

É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)

Demler: Zenekari részletek I–II. (Edit. Simrock Eg 5187)

Bach: Aria (in Es) (Leduc AL 19 576)

Bach: Badinerie (in Es) (Leduc AL 19 511)

Bach: Sonate (□. 4 F1.) (in Es) (Leduc AL 20 831)

Chopin: Nocturne (in Es) (Leduc AL 19 651)

Dukas: Alla Gitana (in Es) (Leduc AL 19 995)

Fauré: Pièce (in Es) (Leduc AL 16 152)

Händel: Sicilienne et Gigue (in Es)(Leduc AL 20 834)

Händel: Sonate (□.4 F1.) (in Es) (Leduc AL 20 828)

Ibert: L□age d□or (in Es) (Leduc AL 21 654)

Ravel: Pièce en Forme de Habanera

Händel: Sonate (□.1) (in B)(Leduc AL 25 143)

Händel: Sonate en Sol Mineur (LeducAL 25144)

Követelmény

A hangszer hangjainak megfűvése p dinamikával d–f3–ig.

Tiszta intonáció.

Dúr és moll skálák3#, 3b előjegyzésig, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzat, tercmenet, A leggyakoribb trillák és díszítőelemek magabiztos alkalmazása.
Rövidebb szonátatételek vagy hasonló terjedelmű művek kotta nélkül történő előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor 4#, 4b előjegyzésig, kotta nélkül,
- Két ellentétes karakterű etűd,
- Két előadási darab, kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangterjedelem bővítése f3–tól fölfelé, egyéni adottságok szerint.
- A nagy triola, pontozása a triolán belül, kvintolák, szextolák és hasonló ritmusképletek.
- Bonyolultabb díszítőelemek: előkék, trillák, mordentek alkalmazása.
- Az intonációs hibák tudatos korrigálása.
- A formai ismeretek további bővítése: rondóforma, variációs forma stb.
- Transzponálás „C”-be könnyű dallamokkal.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Skálák kotta nélkül, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, valamint kromatikus skála és egészhangú skála.
- A helyes ajakvibrato fejlesztése.
- A pp játékmód továbbfejlesztése.
- Harmincketted–menetek egyenletes eljátszása.
- Lapról olvasás, az eddig tanultaknál hosszabb művek memorizálása.
- Az alkalmazkodóképesség továbbfejlesztése, kamarazenélés vagy zenekari játék által.

Ajánlott tananyag

Harle: Scale and Arpeggios (Universal)

Giampieri: 16 Studi (Ricordi)

Capelle: 20 Grandes Études 1. (Leduc AL 20 085)

Klosé: 25 Études de Mécanisme (Leduc AL 6403)

Études de Genere et de Mécanisme (Leduc AL 17 363)

Blémant: 20 Études Melodiques 2. (Leduc AL 15 802)

Bernhards: 24 Virtuosen Etüden (Zimmermann)

Londeix: Szaxofoniskola III–IV. (Shultz Blasmusik A/849–A/850)

É.&P. Perényi: 222 Etűd szaxofonra (EMB)

Beekun: Studies (HU 3794)

Verroust: 24 Études I. II. (Billaudot G.2138 B/2057 B)

Demler: Zenekari részletek I–II. (Edit. Simrock Eg 5187)

É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)

Mendelssohn: Andante Perényi: Szaxofon ABC II/53. (EMB 14299)

Muszorgszkij: Ódon kastély (Simonffy 053/C)

Rimdzsík–Korsakov: Hindu dal (Simonffy 053/D)

Debussy: A kis néger (Simonffy 074 v. Leduc 19555)

Bozza: Aria (Leduc 19714)

Teal Larry Solos (Schirmer 45722)

Követelmény

A hangszer hangjainak megfűvése p dinamikával d–f3–ig.

Tiszta intonáció.

Dúr és moll skálák, kotta nélkül, hármashangzat, négyeshangzat, tercmenet, valamint a kromatikus skála.

A leggyakoribb trillák és díszítőelemek magabiztos alkalmazása.

Rövidebb szonátatételek vagy hasonló terjedelmű művek kotta nélkül történő előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy szabadon választott hangsor 5#, 5b előjegyzésig, kotta nélkül,

– Két ellentétes karakterű etűd,

– Két előadási darab, kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A hangterjedelem bővítése f3–tól fölfelé.

– A nagy triola, pontozása a triolán belül, kvintolák, szextolák és hasonló ritmusképletek.

– Bonyolultabb díszítőelemek: előkék, trillák, mordentek alkalmazása.

– Az intonációs hibák tudatos korrigálása.

– A formai ismeretek további bővítése: rondóforma, variációs forma stb.

– Transzponálás □C□–be könnyű dallamokkal.

A hangszerkezelés fejlesztése

– Skálák kotta nélkül: 6#, 6b előjegyzésig, hármashangzatok, négyeshangzatok, tercmenet, valamint kromatikus skála és egészhangú skála.

– A helyes ajakvibrato továbbfejlesztése.

– A pp játékmód továbbfejlesztése.

– Harmincketted–menetek egyenletes eljátszása.

– Lapról olvasás, az eddig tanultaknál hosszabb művek memorizálása.

– Az alkalmazkodóképesség továbbfejlesztése, kamarazenélés vagy zenekari játék által.

Ajánlott tananyag

J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17770)

Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028)

M. Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20455)

Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402)

Harle: Scale and Arpeggios (Universal)

Giampieri: 16 Studi (Ricordi)

Études de Genre et de Mécanisme (Leduc AL 17 363)

Blémant: 20 Études Melodiques 2. (Leduc AL 15 802)

Bernhards: 24 Virtuosen Etüden (Zimmermann)

É.&P. Perényi: 222 Etűd szaxofonra (EMB)

Beekun: Studies (HU 3794)

Verroust: 24 Études I. II. (Billaudot G.2138 B/2057 B)

Demler: Zenekari részletek I–II. (Edit. Simrock Eg 5187)

É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)

Händel: Sicilienne et Gigue (Leduc 20834)
Pescetti: Presto Hresztomatyija 5–6 (Muzika 14103)
Mendelssohn: Andante Perényi: Szaxofon ABC II/53. (EMB 14299)
Muszorgszkij: Ódon kastély (Simonffy 053/C)
Rimszkij–Korszakov: Hindu dal (Simonffy 053/D)
Debussy: A kis néger (Simonffy 074 v. Leduc 19555)
Bozza: Aria (Leduc 19714)
Teal Larry Solos (Schirmer 45722)

Követelmény

A hangszer hangjainak megfűvése p dinamikával d–f3–ig.

Tiszta intonáció.

Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig, kotta nélkül, hármass– és négyeshangzat, tercmenet, valamint a kromatikus skála.

A leggyakoribb trillák és díszítőelemek magabiztos alkalmazása.

Rövidebb szonátatételek vagy hasonló terjedelmű művek kotta nélkül történő előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül,
- Két ellentétes karakterű etűd,
- Két előadási darab, kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje

- a szaxofon és a fafűvós hangszerek múltját, irodalmát,
- a hangszer teljes hangterjedelmét,
- a tudatos és helyes légzéstechnikát,
- a szaxofon intonációs hibáit (és tudatosan korrigálja azokat),
- a dúr és moll hangnemeket 4#, 4b előjegyzésig,
- a egyszerűbb díszítések írásmódját és ritmusát,
- a vibrató szerepét a zenei megvalósításban,
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó– és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a jelentősebb szaxofonos előadóművészeket.

Legyen képes

- a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- a különböző hangindítások és hangbefejezések megvalósítására,
- az önálló hangolásra,
- a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
- a kottahű játékra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
- hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.),
- egyenletes, pergő–technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- dúr és moll skálákat játszani 4#, 4b előjegyzésig tercekkel, hármashangzattal, szimpla- és duplanyelvvel
- a játszott irodalom által megkövetelt dinamikák megvalósítására,
- készségfejlesztő gyakorlatok hibátlan eljátszására
- nehezebb etűdök zenei és technikai megvalósítására
- hosszabb terjedelmű művek memorizálására

Művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Szaxofon főtárgy

„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

A vizsga bármilyen hangolású szaxofonon teljesíthető.

– Egy etűd vagy etűd-jellegű egyéb mű; J.Harle: Easy Classical Studies (Universal Edition UE 17 770) 50., Perényi É.-P.: 222 etűd (EMB Z.14371) 158., 178., 182., M.Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20455) 5., 13., 35 J.v.Beekum: Studies (Harmónia HU 3794) Valsette (in a), Tiroler Landler (in Esz). nehézségi szintjén.

– Két különböző stílusú és karakterű előadási darab; J.S.Bach: Gavottes (A.Leduc AL 19 664), B.Marcello: Adagio (Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III/5., Simonffy 028), A.Corelli: Adagio (A. Leduc AL 25 707), Dancla: Románc (Szaxofonmuzsika kezdőknek – Kraszna L. EMB 14 251), Fr.Schubert: Sérénade (A.Leduc AL 25 708), Glinka: Vocalise (Simonffy 014), Debussy: A lenhajú lány (Hofmeister FH 2136). nehézségi szintjén.

Az egyik előadási darab lehet szólómű, vagy kamaramű

Az előadási darabot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

A vizsga kötelező alaphangszere az altszaxofon, egy előadási darabnál azonban más hangolású hangszer is használható.

– Két különböző karakterű etűd vagy egyéb gyakorlat; Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028) 37., Perényi É.-P.: 222 etűd (EMB Z. 14 371) 192., 194., 201., M. Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20 455) 9., 15., J.v.Beekum: 35 Studies (Harmónia HU 3794) Square Dance (in B), Tarantella (in c), Invention (in f), Klosé: 25 napi gyakorlat (A.Leduc AL 6402) 8. nehézségi szintjén.

– Két különböző stílusú és karakterű, előadási darab, (egy barokk tételpár esetében még egy más stílusú művet is választani kell); G.Fr.Händel: Sicilienne et Gigue (A.Leduc AL 20 834), G.Pescetti: Presto (Hresztomatyija 5–6 Muzika 14 103), F.Mendelssohn: Andante (Perényi: Szaxofon ABC II/53. EMB 14 299), M. Muszorgszkij: Ódon kastély (Simonffy 053/C), Rimszkij–Korsakov: Hindu dal (Simonffy 053/D), Cl.Debussy: A kis néger (Simonffy 074 v. A.Leduc AL 19 555), E.Bozza: Aria (A.Leduc AL 19 714). nehézségi szintjén.

Az egyik előadási darab lehet szólómű, vagy kamaramű

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

7. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangterjedelem fokozatos bővítése a tanuló adottságai szerint
- Az eddig megismert ritmusképletek rendszerezése.
- A vibrato.
- A többi szaxofonfajta megismerése és lehetőség szerint oktatása.
- Transzponálási alapismeretek.
- A zenei műveltség bővítése (pl. zenehallgatás, hangverseny-látogatások, szakmai beszélgetések stb.).
- Hangszerjavítási alapismeretek és nádfaragás.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Skálák.
- A helyes ajakvibrato fejlesztése.
- Az önálló gondolkodás és kifejezőmód, valamint az igényes és tudatos gyakorlás továbbfejlesztése. – Igényesebb előadási művek megszólaltatása.
- Kamarazene, zenekari munka.

Ajánlott tananyag

Harle: Scale and Arpeggios (Universal)

J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17770)

Klosé: Méthode Complète 1. 2. (Leduc AL 3186/6023)

25 Exercices Journaliers (Leduc AL 6402)

15 Études Chantantes (Leduc AL 6404)

Mule: 24 Études Faciles (Leduc AL 20 455)

Exercices Journaliers (Leduc AL 20 211)

Mule: 53 Études 1. (Leduc AL 20 441)

Blémant: 20 Études Melodiques 1.2. (Leduc AL 15 801/802)

Bernhards: 24 Virtuosen Etüden (Zimmermann)

Szabó F.: Etűdök szaxofonra (Edit. Simonffy 042)
É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
Rózsa P.: Három szólódarab szaxofonra (Edit. Simonffy 041)
Albéniz: Tango (in Es) (Schott 33 749)
Bach: Aria (in Es) (Leduc AL 19 576)
BachCopin: Nocturne (in Es) (Leduc AL 1965)
Dukas: Alla Gitana (in Es) (Leduc AL 19 995)
Fauré: Pièce (in Es) (Leduc AL 16 152)
Ibert: Aria (in Es) (Leduc AL 19 675)
Leclair: Adagio et Allemande (Leduc AL 20 830)
Mozart: Adagio (Klar. v. II. t.) (Leduc AL 19 595)
Soproni: Four Pieces for Saxophon (in Es) (EMB 8811)
Telemann: Sonate (in Es) (Leduc AL 25 008)
Go down Moses (Vincze P.) (in Es, in B) (Edit. Simonffy 022)
Joplin: Ragtimes (in Es, in B) (Noetzel 3693)
Ravel: Pièce en Forme de Habanera (in Es) (Leduc AL 17 680)
Händel: Sonate en Sol Mineur (in B) (Leduc AL 21 144)

Követelmény

Az összes hang és fogási ismerete b–f3–ig.

Skálák

Tiszta intonáció, egészséges hang.

Az előadási darabok stílusos megszólaltatása.

Alapos zenei műszóismeret, megbízható kottaolvasás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
- Két ellentétes karakterű etűd,
- Két különböző tempójú darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül (valamelyik kamarazenei mű is lehet).

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangterjedelem fokozatos bővítése a tanuló adottságai szerint
- Az eddig megismert ritmusképletek rendszerezése.
- A vibrato.
- A többi szaxofonfajta megismerése és lehetőség szerint oktatása.
- Transzponálási alapismeretek.
- A zenei műveltség bővítése (pl. zenehallgatás, hangverseny–látogatások, szakmai beszélgetések stb.).
- Hangszerjavítási alapismeretek és nádfaragás.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Skálák, kromatikus hangsor gyors tempóban.
- A helyes ajakvibrato fejlesztése.
- Az önálló gondolkodás és kifejezőmód, valamint az igényes és tudatos gyakorlás továbbfejlesztése.

– Igényesebb előadási művek megszólaltatása. Kamarazene, zenekari munka.

Ajánlott tananyag

Harle: Scale and Arpeggios (Universal)
J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17770)
Klosé: Méthode Complète 1. 2. (Leduc AL 3186/6023)
25 Exercices Journaliers (Leduc AL 6402)
15 Études Chantantes (Leduc AL 6404)
Mule: 24 Études Faciles (Leduc AL 20 455)
Exercices Journaliers (Leduc AL 20 211)
Mule: 53 Études 1. (Leduc AL 20 441)
Blémant: 20 Études Melodiques 1.2. (Leduc AL 15 801/802)
Bernhards: 24 Virtuosen Etüden (Zimmermann)
Szabó F.: Etüdök szaxofonra (Edit. Simonffy 042)
É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)
Rózsa P.: Három szólódarab szaxofonra (Edit. Simonffy 041)
Albéniz: Tango (in Es) (Schott 33 749)
Bach: Aria (in Es) (Leduc AL 19 576)
BachCopin: Nocturne (in Es) (Leduc AL 1965)
Dukas: Alla Gitana (in Es) (Leduc AL 19 995)
Fauré: Pièce (in Es) (Leduc AL 16 152)
Ibert: Aria (in Es) (Leduc AL 19 675)
Leclair: Adagio et Allemande (Leduc AL 20 830)
Mozart: Adagio (Klar. v. II. t.) (Leduc AL 19 595)
Soproni: Four Pieces for Saxophon(in Es) (EMB 8811)
Telemann: Sonate (in Es) (Leduc AL 25 008)
Go down Moses (Vincze P.) (in Es, in B) (Edit. Simonffy 022)
Joplin: Ragtimes (in Es, in B) (Noetzel 3693)
Ravel: Pièce en Forme de Habanera (in Es) (Leduc AL 17 680)
Händel: Sonate (□. 1) (in B) (Leduc AL 25 143)
Händel: Sonate en Sol Mineur(in B) (Leduc AL 21 144)

Követelmény

Az összes hang és fogási ismerete b–f3–ig.

Skálák

Tiszta intonáció, egészséges hang.

Az előadási darabok stílusos megszólaltatása.

Alapos zenei műszóismeret, megbízható kottaolvasás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy szabadon választott skála kotta nélkül,

– Két ellentétes karakterű etüd,

– Két különböző tempójú darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül (valamelyik kamarazenei mű is lehet).

9. évfolyam "A" tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangterjedelem fokozatos bővítése a tanuló adottságai szerint
- Az eddig ismeretlen ritmusképletek megismertetése.
- A vibrato.
- A többi szaxofonfajta megismerése és lehetőség szerint oktatása.

Transzponálási alapismeretek.

- A zenei műveltség bővítése (pl. zenehallgatás, hangverseny-látogatások, szakmai beszélgetések stb.).
- Hangszerjavítási alapismeretek és nádfaragás.
- A jazz elemeinek megismertetése a zeneelmélet tantárgy által szerzett ismeretekre támaszkodva.

A hangszerkezelés fejlesztése

Skálák teljes hangterjedelemben, kromatikus, hangsorok

A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.

Az önálló gondolkodás és kifejezőmód, valamint az igényes és tudatos gyakorlás továbbfejlesztése. Igényesebb előadási művek megszólaltatása. Kamarazene, zenekari munka.

Ajánlott tananyag

Harle: Scale and Arpeggios (Universal)

J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17770)

Klosé: Méthode Complète 1. 2. (Leduc AL 3186/6023)

25 Exercices Journaliers (Leduc AL 6402)

15 Études Chantantes (Leduc AL 6404)

Mule: 24 Études Faciles (Leduc AL 20 455)

Exercices Journaliers (Leduc AL 20 211)

Mule: 53 Études 1. (Leduc AL 20 441)

Blémant: 20 Études Melodiques 1.2. (Leduc AL 15 801/802)

Bernhards: 24 Virtuosen Etüden (Zimmermann)

Szabó F.: Etüdök szaxofonra (Edit. Simonffy 042)

É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)

A. Corelli: Gigue (Muzika 13672)

G. Fr. Händel: Allegro, Largo et Final (Leduc AL 20835)

Bach: Badinerie(Leduc AL 19511)

Bach: Esz-dúr szonáta Hresztomatyija 5–6. (Muzika 14103)

Singelée: Solo de concert (Lemoine 26260)

Bozza: Aria (Leduc 19714)

Ravel: Darab Habanera formában (Leduc 17679)

Götz Nándor: Koncertetüdök (Fon-Trade)

Követelmény

Az összes hang és fogási ismerete b–f3–ig.

Skálák

Tiszta intonáció, egészséges hang.

Az előadási darabok stílusos megszólaltatása.

Alapos zenei műszóismeret, megbízható kottaolvasás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott skála kotta nélkül,
- Két ellentétes karakterű etűd,
- Két különböző tempójú darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül (valamelyik kamarazenei mű is lehet).

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A hangterjedelem fokozatos bővítése a tanuló adottságai szerint.
- Az eddig ismeretlen ritmusképletek megismertetése.
- A vibrato.
- A többi szaxofonfajta megismerése és lehetőség szerint oktatása.
- Transzponálási alapismeretek.
- A zenei műveltség bővítése (pl. zenehallgatás, hangverseny-látogatások, szakmai beszélgetések stb.).
- Hangszerjavítási alapismeretek és nádfaragás.
- A jazz elemeinek megismertetése (ahol mód és lehetőség van rá), kizárólag hozzáértő tanár vezetésével, és ha lehetséges, a zeneelmélet tantárgy által szerzett ismeretekre támaszkodva.

A hangszerkezelés fejlesztése

Skálák teljes hangterjedelemben, kromatikus hangsor gyors tempóban.

A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.

Az önálló gondolkodás és kifejezőmód, valamint az igényes és tudatos gyakorlás továbbfejlesztése. Igényesebb előadási művek megszólaltatása. Kamarazene, zenekari munka.

Ajánlott tananyag

- J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17770)
- Perényi É.–P: 222 etűd (EMB Z 14371)
- Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028)
- Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20455)
- Beekun: 35 Studies (Harmónia HU 3794)
- Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402)
- Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A. Leduc AL 6403)
- Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A. Leduc AL 6404)
- Ferling: 48 etűd (A. Leduc AL 20402)
- A. Corelli: Gigue (Muzika 13672)
- Fr. Händel: Allegro, Largo et Final (A. Leduc AL 20)
- Fr. Händel: 4. szonáta (A. Leduc AL 20828)
- Bach: Badinerie (A. Leduc AL 19511)
- J. B. Singelée: Rondo Op. 63.
- Perényi: Szax. ABC II/84 (EMB 14299)
- J. B. Singelée: Solo de concert (H. Lemoine 26 260 H.L.)
- A. Chailleux: Andante és Allegro (A. Leduc AL 22177)
- E. Bozza: Aria (A. Leduc AL 19714)
- Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon–Trade)

Ravel: Darab Habanera formában (A. Leduc AL 17679)

Követelmény

Az összes hang és fogási ismerete b–f3–ig.

Skálák 6#, 6b előjegyzésig.

Tiszta intonáció, egészséges hang.

Az előadási darabok stílusos megszólaltatása.

Alapos zenei műszóismeret, megbízható kottaolvasás.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy szabadon választott skála kotta nélkül,

– Két ellentétes karakterű etűd,

– Két különböző tempójú darab zongorakísérettel, legalább az egyik kotta nélkül (valamelyik kamarazenei mű is lehet).

Továbbképző évfolyam „B” tagozat

A tanulók csekély hányada, egyéb tanulmányai mellett, a „B” tagozat továbbképző évfolyamain készül későbbi felvételi vizsgára, továbbra is megőrizve a zenei pálya választásának lehetőségét.

7. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

– A kromatikus és egészhangú skálák bevezetése.

– A hangterjedelem bővítése:

– Az eddig nem tanult, összetettebb ritmusképletek és díszítőelemek alkalmazása.

– A stílusismeret elmélyítése a romantika és a XX. század témakörében.

A hangszerkezelés fejlesztése

– Dúr és moll skálák, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, kvint– és oktávskála, valamint kromatikus és egészhangú skálák.

– A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.

– A virtuóz technika kifejlesztése.

– A hangszertechnikai és zenei feladatok önálló megoldása.

– Az egyéni hangszín megkeresése.

– A szuggesztív interpretáció megvalósítása a hangszeren.

Ajánlott tananyag

J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17 770)

Rascher: Top Tones for the Saxophone (Carl Fischer Edit.)

Capelle: 20 Grandes Études 1. 2. (Leduc AL 20085/086)

Caillieret: 15 Études (Bach) (Leduc AL 23 918)

Mule: 53 Études 2. 3. (Leduc AL 20442/443)

Mule: 48 Études (Leduc AL 20 402)

É.&P. Perényi: Répertoire szaxofon szóló (EMB 14449)

Bach: Sonate (□. 6 F1.) (in Es) (Leduc AL 20 832)

Bozza: Aria (in Es) (Leduc)
Bozza: Pulcinella (in Es) (Leduc)
Bernstein: Rhapsody (in Es) (Gerard Billaudot Edit.)
Händel: Sonate (□. 6 V1.) (Leduc AL 20 830)
Ibert: Aria (in Es) (Leduc AL 19 675)
Lajtha: Intermezzo (in Es) (Leduc AL 21 438)
Martin: Ballada (in Es) (Universal)
Poulenc: Presto (in Es) (Gerard Billaudot Edit.)

Követelmény

Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig,
Mindenfajta trilla és díszítőelem alkalmazása.
Komolyabb és nehezebb művek koncertszerű előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, 6#, 6b előjegyzésig,
- Két ellentétes karakterű etűd,
- Két előadási mű kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kromatikus és egészhangú skála bevezetése.
- A hangterjedelem bővítése: b–a3–ig, kromatikusan.
- Az eddig nem tanult, összetettebb ritmusképletek és díszítőelemek alkalmazása.
- Modern effektusok: glissando, flatterzunge.
- A stílusismeret elmélyítése a romantika és a XX. Század témakörében.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Dúr és moll skálák 7#, 7b előjegyzésig, kotta nélkül, hármashat és négyeshangzatok, tercmenet, kvint- és oktávskála, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
- A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.
- A virtuóz technika kifejlesztése.
- A hangszerteknikai és zenei feladatok önálló megoldása.
- Az egyéni hangszín megkeresése.
- A szuggesztív interpretáció megvalósítása a hangszeren.

Ajánlott tananyag

J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17 770)
Rascher: Top Tones for the Saxophone (Carl Fischer Edit.)
Capelle: 20 Grandes Études 1. 2. (Leduc AL 20085/086)
Caillieret: 15 Études (Bach) (Leduc AL 23 918)
Mule: 53 Études 2. 3. (Leduc AL 20442/443)
Mule: 48 Études (Leduc AL 20 402)
Karg-Elert: 25 Capricen und Sonaten I–II. (Zimmermann)

Követelmény

Dúr és moll skálák 5#, 5b előjegyzésig, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
Mindenfajta trilla és díszítőelem alkalmazása.
Komolyabb és nehezebb művek koncertszerű előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, 6#, 6b előjegyzésig,
- Két ellentétes karakterű etűd,
- Két előadási mű kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

9. Évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kromatikus és egészhangú skálák mellett a fél–egész skálák bevezetése.
- A hangterjedelem bővítése
- Az eddig nem tanult, összetettebb ritmusképletek és díszítőelemek alkalmazása.
- Modern effektusok: glissando, flatterzunge, stb.
- A stílusismeret elmélyítése a romantika és a XX. század témakörében.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Dúr és moll skálák, kotta nélkül, hármashat és négyeshangzatok, tercmenet, kvint– és oktávskála, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
- A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.
- A virtuóz technika kifejlesztése.
- A hangszertervezési és zenei feladatok önálló megoldása.
- Az egyéni hangszín megkeresése.
- A szuggesztív interpretáció megvalósítása a hangszeren.

Ajánlott tananyag

J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17 770)
Rascher: Top Tones for the Saxophone (Carl Fischer Edit.)
Capelle: 20 Grandes Études 1. 2. (Leduc AL 20085/086)
Caillieret: 15 Études (Bach) (Leduc AL 23 918)
Mule: 53 Études 2. 3. (Leduc AL 20 442/443)
Mule: 48 Études (Leduc AL 20 402)
Karg–Elert: 25 Capricen und Sonaten I–II. (Zimmermann)
Bach: Szonáta (Leduc 20831)
Händel 2. szonáta (Leduc 20829)
Händel 6. szonáta (Leduc 20830)
Vivaldi: Concerto Op. 3/6 RV 356 (Universal 19075)
Schumann: Fantáziadarab (Schirmer 45722)
Singelée: Fantaisie brillante (Lemoine 26260)
Singelée: Solo de concert (Lemoine 26259)
Bozza: Scaramouche(Leduc 20299)
Busser: Aragon (Leduc 21143)
Götz Nándor: Koncertetűdők (Fon–Trade)

Követelmény

Dúr és moll skálák 6#, 6b előjegyzésig, valamint kromatikus és egészhangú skálák.

Mindenfajta trilla és díszítőelem alkalmazása.

Komolyabb és nehezebb művek koncertszerű előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, 7#, 7b előjegyzésig,
- Két ellentétes karakterű etűd,
- Két előadási mű kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok

Hangszeres és zenei ismeretek átadása

- A kromatikus és egészhangú skálák mellett a fél–egész skálák bevezetése.
- A hangterjedelem bővítése: b–b3–ig, kromatikusan.
- Az eddig nem tanult, összetettebb ritmusképletek és díszítőelemek alkalmazása.
- Modern effektusok: glissando, flatterzunge, stb.
- A stílusismeret elmélyítése a romantika és a XX. század témakörében.

A hangszerkezelés fejlesztése

- Dúr és moll skálák, kotta nélkül, hármas– és négyeshangzatok, tercmenet, kvint– és oktávskála, valamint kromatikus és egészhangú skálák.
- A vibrato sűrűségének fokozása, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazása.
- A virtuóz technika kifejlesztése.
- A hangszerteknikai és zenei feladatok önálló megoldása.
- Az egyéni hangszín megkeresése.
- A szuggesztív interpretáció megvalósítása a hangszeren.

Ajánlott tananyag

J. Harle: Easy Classical Studies (Universal UE 17770)

Perényi É.–P: 222 etűd (EMB Z 14371)

Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028)

Mule: 24 könnyű etűd (A. Leduc AL 20455)

Beekun: 35 Studies (Harmónia HU 3794)

Klosé: 25 napi gyakorlat (A. Leduc AL 6402)

Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A. Leduc AL 6403)

Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A. Leduc AL 6404)

Ferling: 48 etűd (A. Leduc AL 20402)

A. Corelli: Gigue (Muzika 13)

Fr. Händel: Allegro, Largo et Final (A. Leduc AL 20835)

G. Fr. Händel: 4. szonáta (A.Leduc AL 20828)

J. S. Bach: Badinerie (A.Leduc AL 19511)

J. S. Bach: Esz–dúr szonáta Hresztomatyija 5–6. (Muzika 14 103)

J. B. Singelée: Rondo Op. 63.

Perényi: Szax. ABC II/84 (EMB 14299)

J. B. Singelée: Solo de concert (H.Lemoine 26 260 H.L.)

A. Chailleux: Andante és Allegro (A.Leduc AL 22177)

E. Bozza: Aria (A. Leduc AL 19714)

M. Ravel: Darab Habanera formában (A.Leduc AL 17679)

Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon–Trade)

Követelmény

Dúr és moll skálák 6#, 6b előjegyzésig, valamint kromatikus és egészhangú skálák.

Mindenfajta trilla és díszítőelem alkalmazása.

Komolyabb és nehezebb művek koncertszerű előadása.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Egy szabadon választott hangsor kotta nélkül, 7#, 7b előjegyzésig,

– Két ellentétes karakterű etűd,

– Két előadási mű kotta nélkül, az egyik kamaramű is lehet.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló legyen képes

– a szép, kifejező hang tudatos megteremtésére,

– a tiszta intonációra,

– a hangszerét könnyedén kezelni,

– a levegő tudatos beosztására,

– hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,

– a nagyobb lélegzetű, összetett feladatokat tartalmazó etűdök eljátszására,

– a vibrató sűrűségének fokozására, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazására,

– a különböző zenei korok megkomponált stílushű díszítéseinek kottából való lejátszására – a technikai és zenei szempontból tudatos, elemző gyakorlásra, a pontos ritmus feltétel nélküli megtartására,

– az értelmes, tagolt, árnyalt előadásra,

– a legfontosabb zenei karakterek megjelenítésére,

– egyszerűbb javítási műveletek elvégzésére (pl. csavar meghúzása, rugó visszatétele stb.).

A tanuló rendelkezzen

– megfelelő hangszeres technikával,

– olyan lapról olvasási készséggel, amely a kamarazenei és zenekari játékhoz szükséges,

– olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befűvási érzetek rövid időn belül elérhetők,

– a tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.

A tanuló tudja alkalmazni

– hangszerének transzponáló jellegét,

– a hang képzésének fizikai törvényszerűségeit (légzés, rekesz, stb.),

– a különböző artikulációs előírásokat (staccato, legato, tenuto, marcato stb.).

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

– a modern zenei effektusokat,

– az újabb légzéstechnikákat,

– a szaxofon társhangszereit, azok transzponálási módjait,

– korunk zenéjének intonációs sajátosságait.

Legyen képes

– biztos hangindításra és befejezésre,

– nehéz etűd virtuóz előadására

– nehezebb előadási darab, kamaramű, zenekari szólam önálló zenei és technikai megoldására

Művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati részből áll

A vizsga tantárgya és időtartama

Szaxofon főtárgy

„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 15 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

A vizsga bármilyen hangolású szaxofonon teljesíthető.

– Egy szabadon választott dúr vagy harmonikus és melodikus moll skála legalább három előjegyzéssel, hármashangzat–felbontással, tercmenettel, domináns–, ill. szűkített szeptim–felbontással, minél teljesebb hangterjedelemben, kotta nélkül.

– Egy etűd vagy etűd–jellegű egyéb mű; J.Harle: Easy Classical Studies (Universal Edition UE 17 770) 49., 66.; Perényi É.–P.: 222 etűd (EMB Z 14 371) 210., 211., 221.; Schuster–Perényi: Szaxofoniskola III. (Simonffy 028) 9.; M.Mule: 24 könnyű etűd (A.Leduc AL 20 455) 9., 15.; J.v.Beekum: 35 Studies (Harmónia HU 3794) Musette (in G); Klosé: 25 napi gyakorlat (A.Leduc AL 6402) 13–tól; Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A.Leduc AL 6403) 9–tól; Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A.Leduc AL 6404) bármely etűd; Ferling: 48 etűd (A.Leduc AL 20 402) nehézségi szintjén.

– Két különböző stílusú és karakterű előadási darab; A.Corelli: Gigue (Muzika 13 672); G.Fr.Händel: Allegro, Largo et Final (A.Leduc AL 20 835); G.Fr.Händel: 4. szonáta (A.Leduc AL 20 828); J.S.Bach: Badinerie (A.Leduc AL 19 511); J.S.Bach: Esz–dúr szonáta (Hresztomatyija 5–6. Muzika 14 103 v. G.Schirmer 45 722); J.B.Singelée: Solo de concert (H.Lemoine 26 260 H.L.); A.Chailleux: Andante és Allegro (A.Leduc AL 22 177); E.Bozza: Aria (A.Leduc AL 19714); M.Ravel: Darab Habanera formában (A.Leduc AL 17 679); Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon–Trade); nehézségi szintjén

Az egyik előadási darab lehet szólómű, vagy kamaramű.

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

A vizsga kötelező alaphangszere az altszaxofon, egy előadási darabnál azonban más hangolású hangszer is használható.

– Két dúr vagy harmonikus és melodikus moll skála, legfeljebb öt előjegyzéssel, hármashangzat–felbontással, tercmenettel, domináns–, illetve szűkített szeptim–felbontással, minél teljesebb hangterjedelemben, kotta nélkül.

– Két különböző karakterű, megfelelő etűd vagy etűd–jellegű egyéb mű; Klosé: 25 napi gyakorlat (A.Leduc AL 6402) 19–tól; Klosé: 25 mechanikus gyakorlat (A.Leduc AL 6403) 9–tól; Klosé: 15 dallamos gyakorlat (A.Leduc AL 6404) bármelyik etűd; Ferling: 48 etűd (AL 20 402) nehézségi szintjén.

– Két különböző stílusú és karakterű, előadási darab, (egy barokk szonáta vagy versenymű lassú–gyors tétele, és egy romantikus, impresszionista vagy későbbi mű); J.S.Bach: Szonáta (A.Leduc AL 20 831); G.Fr.Händel: 2. szonáta (A.Leduc AL 20 829); G.Fr.Händel: 6. szonáta (A.Leduc AL 20 830); A.Vivaldi: Concerto Op. 3/6 RV 356 (Universal Edition UE 19 075); R.Schumann: Fantáziadarab (G.Schirmer 45 722); J.B.Singelée: Fantaisie brillante (H.Lemoine 26 260 H.L.); J. B. Singelée: Solo de concert (H.Lemoine 26 259 H.L.); E.Bozza: Scaramouche (A.Leduc AL 20 299); Busser: Aragon (A.Leduc AL 21 143); Götz Nándor: Koncertetűdök (Fon–Trade) nehézségi szintjén.

Az egyik előadási darab lehet szólómű, vagy kamaramű

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

A tananyag feldolgozásához szükséges kötelező (minimális) taneszközök

Megfelelő mennyiségű és minőségű, többfajta hangolású hangszer és tartozékok (fúvóka, nyakló).

Fejenként és havonta 1 db nád.

Zongora, vagy pianínó.

Nagyméretű falitükör.

Kottaállvány.

Metronóm.

Fuvola

A fuvolatanítás szakirányú feladatai:

- a helyes légzés kialakítása,
- a kifejező fuvolahang elsajátíttatása,
- a kéz-, test-, fej-, hangszertartás lazaságának tudatosítása,
- a megismert mozgásmechanizmusok automatikussá tétele,
- a biztonságos hangszerkezelés kialakítása,
- a belső hallás fejlesztése,
- a ritmus alapérzetének biztonságos alkalmazása,
- rendszerezett zenei ismeretek átadása.

Ismertesse meg a tanulókkal

- a fuvola történetét,
- a fuvola társhangszereit (fafúvós hangszercsalád),

- a hangszer irodalmát,
- a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát.

Tudatosítsa

- a helyes légzéstechnikára épülő ideális befúvási mód (ansatz) együttes használatát,
- a hangminőség, dinamika és intonáció összefüggéseit,
- a hangszer könnyed kezelését, a laza mozgásérzetek kialakítását,
- a fuvola hangképzésének fizikai törvényszerűségeit,
- a rendszeres és helyes gyakorlási módszer alapelveit,
- a kottahű játék – mint legfontosabb alapelv – pontos betartását.

Fejlessze a tanuló zenei képességeit

- hangszeres technikáját,
- improvizációs tevékenységét (kreativitását),
- lapról játszási készségét.

Ösztönözze a tanulót

- a lapról olvasási készség folyamatos, aktív művelésére.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a fuvola és a fafúvós hangszerek múltját, irodalmát,
- a hangszer teljes hangterjedelmét,
- a tudatos és helyes légzéstechnikát,
- a fuvola intonációs hibáit (és tudatosan korrigálja azokat),
- a dúr és moll hangnemeket 6 #, 6 b előjegyzésig,
- a bonyolultabb ékesítések (trilla utókéval vagy anélkül, kettős ékesítés stb.) írásmódját és ritmusát,
- a különböző korok zenéinek díszítésrendszerét (pl. barokk),
- a vibrato szerepét a zenei megvalósításban,
- ismerje a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a jelentősebb fuvolás előadóművészeket.

Legyen képes

- a kiegyenlített és kifejező hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- a különböző hangindítások és hangbefejezések megvalósítására,
- a különböző nyelvütések (szimpla és dupla staccato) gyorsaságának fejlesztésére,
- az önálló hangolásra,
- a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
- a kottahű játékra és folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
- hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- a különböző artikulációs előírások megszólaltatására (staccato, tenuto, legato, marcato stb.),
- egyenletes, pergő-technikához vezető ujjgyakorlatok fokozatos gyorsítására.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- dúr és moll skálákat játszani 4 #, 4 b előjegyzésig, tercekkel, hármashangzat- és dominánsseptim-felbontásokkal, szimpla- és duplanyelvvel is,
- szélsőséges dinamikák megvalósítására,
- készségfejlesztő gyakorlatok hibátlan eljátszására (pl. Eördögh, Platonov stb.),
- nehezebb etűdök zenei és technikai megvalósítására (pl. Köhler op. 33-as és op. 66-os etűdsorozata),
- egy barokk szonáta lassú és gyors tételének eljátszására egyszerűbb díszítésekkel,
- hosszabb terjedelmű művek memorizálására (pl. Járdányi: Szonatina, Szervánszky: Szonatina stb.).

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló legyen képes

- a szép, kifejező hang tudatos megteremtésére,
- a tiszta intonációra,
- a hangszerét könnyedén kezelni,
- a levegő tudatos beosztására,
- hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- a nagyobb lélegzetű, összetett feladatokat tartalmazó etűdök eljátszására,
- a vibrato sűrűségének fokozására, az amplitúdó nagyságnak változtatására és helyes alkalmazására,
- a különböző zenei korok stílushű díszítéseinek önálló alkalmazására,
- a technikai és zenei szempontból tudatos, elemző gyakorlásra, a pontos ritmus feltétel nélküli megtartására,
- az értelmes, tagolt, árnyalt előadásra,
- a legfontosabb zenei karakterek megjelenítésére,
- önállóan 1-2 ütemes rövid zárati kadenciák (pl. futamok, akkordfelbontás, skálamenetek stb.) rögtönzésére,
- egyszerűbb javítási műveletek elvégzésére (pl. csavar meghúzása, rugó visszatétele, a hangolódugó folyamatos ellenőrzése stb.).

A tanuló rendelkezék

- megfelelő hangszeres technikával, előadói és formálókészséggel,
- képzelőerővel,
- biztos zenei memóriával,
- koncentrálóképeséssel,
- olyan lapról olvasási készséggel, amely a kamarazenei és zenekari játékhoz szükséges,
- olyan bejátszási módszerrel, amelynek birtokában a jó befűvási érzetek rövid időn belül elérhetők,
- a tudásszintjének megfelelő önállósággal a játszandó művek kiválasztásánál.

A tanuló tudja alkalmazni

- a hang képzésének fizikai törvényszerűségeit (légzés, rekesz, felhangok stb.),
- a különböző artikulációs előírásokat (staccato, legato, tenuto, marcato stb.).

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje

- a modern zenei effektusokat,
- az újabb légzéstechnikákat,

- a fuvola társhangszereit, azok transzponálási módjait,
- korunk zenéjének intonációs sajátosságait.

Legyen képes

- biztos hangindításra és -befejezésre,
- nehéz etűd virtuóz előadására (pl. Köhler: Etűdök fuvolára op. 33 III. kötet, Wehner: 12 nagy etűd vagy Jean-Jean: Modern etűdök),
- nehezebb előadási darab, kamaramű, zenekari szólam önálló zenei és technikai megoldására.

Rendelkezzék

- olyan biztos hangszeres tudással, előadói és formálókészséggel, zenei ismerettel, amelynek birtokában zenei pályára is irányítható – közép-, esetleg felsőfokra is.

Klarinét

A klarinéttanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten) hangszerük történetét, akusztikai sajátosságainak alapjait, a klarinétirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit, a klarinétcsalád egyéb tagjait és a rokon hangszereket (szaxofon, tárogató).

Alakítson ki

- megfelelő légzéstechnikát, helyes befúvásmódot, test-, hangszer- és kéztartást, billentést és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező klarinéthangot,
- differenciált hangindítást, elválasztást és hanglezárást,
- megfelelő tempójú repetíciót,
- laza, egyenletes ujjtechnikát,
- pontosan összehangolt nyelv- és ujjmozgást,
- könnyed hangszerkezelést.

Gyakoroltasson rendszeresen

- tartott hangokat állandó és változó dinamikával (pl. *mf<ff>pp*), az intonáció megtartásával,
- hangsorokat fokozatosan táguló hangterjedelembe,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangszer karbantartására.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló

- legyen tisztában a hangszerkezelés alapvető tudnivalóival, alkalmazza tudatosan a helyes légzéstechnikát, befúvásmódot, billentést stb.,
- e-f³ hangterjedelembe legyen képes a klarinét biztonságos megszólaltatására,
- tudjon valamennyi regiszterben dinamikailag árnyalt, kulturált hangot képezni,
- alkalmazza játékában a hangindítás és elválasztás különböző módjait,

- ismerje az e-f³ hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segédfogásokat,
- törekedjék játékában a tiszta intonációra, javítsa tudatosan hangszere intonációs hibáit,
- rendelkezzen az alapfokon játszott zenei anyag megszólaltatásához szükséges ujjtechnikával,
- tudjon önállóan hangolni, legyen tisztában a klarinét transzponáló jellegével,
- legyen tisztában a náddal és a nádválasztással kapcsolatos alapvető tudnivalókkal,
- ismerje a hangszer karbantartásának alapvető módjait, és végezze ezeket önállóan,
- tudjon folyékonyan kottát olvasni,
- ismerje a tanult anyagban előforduló ritmikai elemeket, ütemfajtákat, tempó- és karakterjelzéseket, dinamikai és egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanár útmutatásai alapján legyen képes a különböző zenei kifejezőeszközök alkalmazására (dinamika, agogika, lassítás, hangsúlyozás stb.),
- rendelkezzen a játszott anyagra vonatkozó formai ismeretekkel, ismerje az egyes tételtípusok jellegzetességeit,
- ismerje a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat,
- a zenei anyagot életkorának, egyéni képességeinek és készségeinek megfelelő hangszerkezeléssel, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes e-g³ hangterjedelemben a hangszer biztonságos megszólaltatására.

Legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- dúr és moll skálák 4 #, 4 b előjegyzésig tercmenetekkel, hármashangzat-, dominánsszeptim- és szűkített septim-felbontásokkal,
- Jeanjean: Etűdök I/2.
- egy szabadon választott etűd, az előbbtől eltérő stílusú,
- az alábbi versenyművek bármelyikének lassú tétele:
 - Leopold Koželuch: Esz-dúr klarinétverseny
 - Tuček: B-dúr klarinétverseny
 - Rössler-Rosetti: Klarinétverseny
- egy szabadon választott előadási darab vagy szélső gyors tétel, amely az előbbtől eltérő stílusú.

További követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló

- legyen képes e-g³ hangterjedelemben a hangszer biztonságos megszólaltatására,
- tudjon valamennyi regiszterben széles dinamikai határok közt mozgó, színes, telt, kifejező hangot játszani,
- alkalmazza önállóan a hangindítás és hangelválasztás különböző módjait (ízlésének és a játszott zenei anyagnak megfelelően),
- ismerje az e-g³ hangterjedelem valamennyi hangjának fogását, a leggyakoribb segédfogásokat, tisztító- és trillafogásokat, a háromvonalas hangok fogáslehetőségeit,
- legyen képes a legmegfelelőbb ujjrend önálló megválasztására,
- rendelkezzen egyenletes, laza ujjtechnikával,
- legyen fogalma a klarinét történetéről, fizikai sajátosságainak alapjairól, irodalmáról, a különböző műfajokban betöltött szerepéről,

- rendelkezzen átfogó ismeretekkel a ritmikai elemekre, ütemfajtákra, tempó- és karakterjelzésekre stb. vonatkozóan,
- legyen képes új ismeretek önálló megszerzésére (új ritmikai elemek megértésére, zenei műszavak lefordítására, fogások kikeresésére különböző táblázatokból stb.),
- legyen képes önállóan megválasztani az előadandó mű stílusának, jellegének megfelelő zenei kifejezőeszközöket, és játékában alkalmazza ezeket,
- a játszott zenei anyagot kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezően szólaltassa meg,
- legyen képes megszerzett ismereteinek és hangszerkezelési szintjének megfelelő előadási darabok, kamarazenei, illetve zenekari szólamok önálló, technikailag és zeneileg igényes elsajátítására, a hibák önálló javítására,
- rendelkezzen az egyéni és társas muzsikáláshoz szükséges koncentrálóképeséssel, lapról olvasási készséggel, zenei képzelőerővel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- legyen képes e-a³ hangterjedelemben a hangszer biztonságos megszólaltatására,
- tudatosan alkalmazni a helyes légzéstechnikát,
- hangsorokat játszani: valamennyi dúr és moll hangnemben hármass- és négyeshangzat-felbontásokkal, hangközmenetekkel, valamint kromatikus skálát,
- kiegyenlített hangon játszani a különböző regiszterekben, kielégítő intonáció mellett.

Ismerje a különböző előadási jelek jelentését és tudja azokat megvalósítani a hangszerén.

Tudjon

- kielégítően transzponálni „A” klarinéra,
- jól lapról olvasni.

Rendelkezzék alapvető ismeretekkel a nádfaragásról.

Trombita

A trombitatanítás szakirányú feladatai:

- a tanuló egyéni adottságához, képességéhez igazodó módszerek kialakítása, kiemelt figyelmet fordítva az egyéni hangszeroktatásban rejlő pedagógiai lehetőségek kihasználására,
- a helyes légzés, befúvás, testtartás, hangszertartás beállítása, kialakítása,
- a hangszeres játékhoz szükséges motorikus reflexek, motivációs bázis, a naponkénti gyakorlás szükségletének kialakítása,
- a hangszeres játék megvalósításában résztvevő izmok lazaságának, terhelhetőségének tartósabb igénybevétel teljesítéséhez szükséges készségek kialakítása,
- a zenei memória fejlesztése, gyakorlati alkalmazásához szükséges jártasságok kialakítása,
- az egyéni hangszeres tanórákra, kamarazenei, zenekari foglalkozásokra történő önálló felkészülés képességének kialakítása.

Ismertesse meg a tanulókkal

- a trombita történetét,
- a trombitának a rézfúvósok családjában és különféle együttesekben betöltött szerepét, szakmai lehetőségeit,
- a hangszer irodalmát,
- a tananyagon keresztül a főbb zenei stílusokat,
- a trombita hazai és külföldi művészeinek munkásságát.

Tudatosítsa

- a helyesen beállított légzéstechnika állandó ellenőrzésének fontosságát,

- a helyes szájtartás mint a jó „ansatz”, befúvási mód kialakulása alapfeltételének fontosságát,
- a mindennapi gyakorlás didaktikai és fiziológiai szempontok szerinti szükségességét,
- a könnyed, felszabadult hangszeres játékmód kialakításának fontosságát.

Fejlessze a tanuló

- hallását, belső hallását, „intonációs” képességét,
- hangszeres adottságait,
- hangszerttechnikai tudását,
- megformáló- és előadói képességét.

Tegye képessé a tanulókat

- rendszeres, hatékony, igényes gyakorlásra,
- a gyakorlás során felmerülő hibák önálló kijavítására,
- a beállított alapfunkciók önellenőrzésére,
- a tiszta intonációra,
- folyamatos hangszerjátékra, árnyalt stílusos előadásra,
- a pontos kottaolvasásra, a ritmus, valamint a zenei kifejezések előadásmódjára, illetve a tempóra vonatkozó utasítások megvalósítására.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje a tanuló

- a helyes test- és hangszertartást,
- a helyes légzéstechnikát,
- a hangszere múltját, irodalmát,
- a dúr és moll hangnemeket 7 #, 7 b előjegyzésig,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes

- a helyes légzéstechnika alkalmazására, fejlesztésére,
- az alapvető funkciók helyes alkalmazására, a szájizomzat fejlesztésére a mindennapi gyakorlatok segítségével:
 - o fúvóka nélkül, csupán ajakrezgéssel,
 - o csak fúvókával,
 - o hangszerrel,
- az előírt hangterjedelmen belül (fisz-b²-ig) kiegyenlített, szép hang elérésére a tiszta intonáció megtartásával,
- a könnyebb technikai problémák elemző gyakorlására,
- a tanult darabok stílushű megszólaltatására,
- folyamatos, mérsékelt tempójú lapról olvasásra,
- a különböző artikulációs előírások (staccato, tenuto, legato, marcato) megszólaltatására,
- skálázni egy oktávon keresztül valamennyi hangnemben.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- egy dúr és egy moll skála 5 képlete a másféloktávos rendszerben,
- Clodomir: Trombitaiskola I./26., 28., 29.,
- Telemann: F-dúr szonáta I-II., vagy

- Händel: B-dúr szonáta I-II.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje a tanuló

- a hangszer múltját, a jelentősebb alkotó- és előadóművészek munkásságát,
- a rézfúvós hangszerek közötti azonosságot, különbséget.

Legyen képes a tanuló

- az előforduló légzéstechnikai és funkcionális problémák korrigálására a mindennapi gyakorlatok segítségével,
- az előírt hangterjedelmen belül (fisz-c³-ig) kiegyenlített és kifejező hang elérésére,
- a különböző hangindítások, hangbefejezések megvalósítására,
- a különböző nyelvütések (szimpla, dupla, tripla) gyorsaságának fejlesztésére,
- önálló hangolásra,
- a hosszabb zenei gondolatok egy levegővel történő összefogására,
- skálázni másfél oktávon keresztül valamennyi hangnemben,
- az adott zenei anyagot egyéni képességei, illetve készségei szintjének megfelelően, kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, kifejezéssel megszólaltatni.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló rendelkezék megfelelő állóképességgel.

Ismerje a hangképzés folyamatát.

Legyen képes a tudatos légzéstechnika alkalmazására.

Tudja

- az ajak-, a nyelv- és a manuális technika alapjait,
- az összes dúr és moll skálát a kétoktávos rendszerben, 7 képletben.

Gitár

A gitártanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal (életkoruknak megfelelő szinten)

- a gitár felépítését, akusztikai sajátosságait, hangolását, a hangszer lehetőségeit,
- a gitár irodalmát, történetét, a gitáriródalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a gitáron megszólaltatható főbb zenei stílusok előadási sajátosságait,
- a leggyakrabban előforduló akkordokat és akkordfűzéseket.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- helyes test-, hangszer- és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező gitárhangot,
- differenciált pengetést és helyes fogástechnikát,
- laza, egyenletes kar- és ujjtechnikát,
- a két kéz pontosan összehangolt mozgását.

Tanítsa meg

- a játszott művek karakterének, tempó és dinamikai jellegzetességeinek kifejezését,
- a legato játékot,
- a staccato, portato, tenuto játékmód alkalmazásával az artikuláció megvalósítását,
- a gitárjáték alapvető technikai elemeit (fekvésváltás, barré, kötések, apoyando, tirando, arpeggio, törtaakkordok),
- a tompítás különféle lehetőségeit.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- hangsorokat különböző figurációkkal,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujjgyakorlatokat.

Ösztönözze a tanulókat a helyes hangszertechnika folyamatos gondozásával szép gitárhangszín elsajátítására.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a precíz hangszerhangolásra,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Alakítsa ki a lapról játék technikáját, mindig az előző év nehézségi szintjén gyakoroltatva. Tanítsa meg a tanulókat a legszükségesebb karbantartási feladatok elvégzésére.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló rendelkezzen a gitárjátékhoz szükséges koncentrálóképesseggel.

Alkalmazza a tanulmányai során elsajátított zenei és technikai ismereteket. Különböző stílusú darabok önálló feldolgozásával és memorizálásával artikulált, dinamikailag árnyalt hangszerjátékot valósítson meg.

Ismerje

- a gitár hangjait, tudja hangszerét behangolni,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Ismerje és készségszinten alkalmazza a gitárjáték alapvető technikai elemeit:

- a fekvésjátékot, fekvésváltást,
- a kis és nagy barré-t,
- a kötéseket (ráütés, elpengetés),
- a dallamjátékot apoyando és tirando pengetéssel,
- az akkordfelbontás (arpeggio) különböző formáit,
- a törtakkord megszólaltatását,
- a nem kívánt hangösszezsengések tompítását (jobb és bal kézben egyaránt).

Legyen képes különböző játékmódok megvalósítására:

- dallam akkordkísérettel (pl. Neusiedler-darabok),
- harmóniafelbontásos játék (pl. Carcassi, Diabelli, Giuliani),
- egyszerű többszólamú darabokban szólamvezetés, dallamkiemelés (pl. Losy, Campion, Robert de Visée).

Rendelkezzék az egyszerű kortárs darabok (pl. Borsody, Brouwer) eljátszásához szükséges zenei alapismeretekkel és technikai készségekkel.

Repertoárjának egy részét tudja kotta nélkül játszani.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- G-dúr, C-dúr skála 2 oktávon, háromoktávós E-dúr skála, transzponálva, repetíciós pengetéssel is, kromatikus skálák, arpeggio-gyakorlatok,
- 2 etűd (pl. Carcassi: Etűdök op. 60),
- 1 vagy 2 reneszánsz vagy barokk mű,

- XX. századi művek (pl. Bartók – Szendrey).

A választott etűdök tartalmazzanak egymástól eltérő technikai feladatokat.

A teljes anyagot kotta nélkül kell előadni.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Rendelkezzék a tanuló ismeretekkel

- a fontosabb korok és stílusok gitáron megszólaló darabjainak jellemző vonásairól,
- a különféle hangeffektusokról és azok használatáról (rasgueado, üveghang, étouffé, dobolás),
- a gitárdarabok szerzőinek és előadóművészeinek munkásságáról,
- a hangszer múltjáról, hagyományairól.

Legyen képes az életkorának és képességeinek megfelelő zene még árnyaltabb, kifejezőbb előadására, mely kiterjed a kötetlenebb előadású romantikus és impresszionista művekre is.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló ismerje a különböző hangeffektusokat és azok használatának módját.

Legyen képes

- a darabok hibátlan megszólaltatására,
- a szólamvezetések pontos megvalósítására,
- természetes, oldott hangszerkezelésre,
- az egész fogólapot uralni,
- tiszta, könnyed fekvésváltásra,
- a vibrato alkalmazására,
- a fontosabb zenei karakterek megjelenítésére,
- a tiszta játék érdekében történő hangtompítások végrehajtására,
- értelmesen tagolt, árnyalt és kifejező előadásra.

Rendelkezzék

- kimunkált előadói és technikai képességekkel,
- biztos memóriakészséggel,
- koncentrálóképeséggel,
- hangszer rendeltetésszerű használatához és karbantartásához szükséges alapvető ismeretekkel.

Zongora

A zongoratanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a zongora alapvető sajátosságait, felépítését, működésének elvét (kalapács-mechanika, pedálszerkezet, hangolás), akusztikai sajátosságait,
- a hangszer gazdag irodalmának legjelentősebb zeneszerzőit és előadóművészeit,
- a hangszer kialakulásának vázlatos történetét.

Alakítson ki

- a testrányoknak megfelelő elhelyezkedéssel természetes hangszerkezelést,
- megfelelő kéztartást,
- független játszóapparátust (ujjak, kar), a kezek önállóságával,
- rugalmas, laza ízületeket (váll, könyök, csukló, ujjtő),
- az adottságok alapján kiegyenlített zongoratechnikát (sima pozícióváltást, a kezek ügyes alá- és fölétevését),

- differenciált billentést, ujjvégérzetet.

Tegye képessé a tanulókat arra, hogy

- tudjon a billentyűzet teljes terjedelmében tájékozódni és azon játszani,
- tudja a zongorajáték alapelemeit, játékformáit (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), a billentésmódokat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
- tudja a zongorapedálokat megfelelően használni (prolongációs, bal – tompító, jobb),
- a mű mondanivalójának megfelelően tudja kifejező hangon, hangszínen hangerőben, gazdagon megszólaltatni a hangszer, a zenei karaktereket megvalósítani,
- a zongoradarabokat stílus- és kottahűen játszani.

Fejlessze a tanuló

- muzikalitását a hajlékony, dinamikában árnyalt dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával, billentéskultúrával,
- zenei hallását, a tiszta intonációt, a melodikus, a polifon és funkciós hallást,
- metrum- és ritmusérzékét, az egyenletes tempótartását,
- kottaolvasási készségét, lapról játékát, memóriáját,
- hangszerkezelését, technikáját az ügyesítő, az ujjgyakorlatok, etűdök, skálák alkalmazásával.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- hangszer alapvető sajátosságait, működési elvét (kalapács-mechanika, pedálszerkezet, húrozat, hangolás, rezonáns szekrény),
- a zongorairodalom legjelentősebb alkotóit és alkotásait,
- a tanulandó zenemű formáját és vázlatos harmóniai szerkezetét,
- a kottában előforduló jeleket és zenei műszavakat, különös tekintettel a hangszerre vonatkozó speciális utasításokra (pl. una corda, prol. ped.),
- a kortárs zenei notáció alapvető jelzéseit,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes

- természetes hangszerkezelésre és az ehhez szükséges gyakorlatok elvégzésére,
- egyenletes és helyes tempóban, pontos ritmusban zongorázni,
- zenei és technikai szempontból tudatos, önálló gyakorlásra,
- a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogás, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
- a játszandó zongoraművek értelmes tagolására,
- a zenei karakterek megvalósítására,
- a zongorapedálok használatára (elő-, után- és együttnyomás),
- életkorának és képességeinek megfelelően a zongorázandó anyag kottahű, stílusos, dinamikailag változatos és kifejező előadására,
- az együttzenélésre (négykezes, hatkezes, kétzongorás darab, zongorakíséret).

Rendelkezzék

- biztonságos kotta- és lapról olvasási készséggel,
- adottságainak megfelelő zenei memóriával,
- képességei alapján kiművelt zenei hallással.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- 2 fúgaszerkesztésű J. S. Bach-mű (invenciók, kis prelúdiumok, fughekták stb.),
- 1 teljes klasszikus szonáta,
- 1 virtuóz etűd,
- 2 különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik XX. századi magyar mű legyen.

A teljes anyagot kotta nélkül kell előadni.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- hangszer múltját, irodalmát és a jelentősebb külföldi és hazai előadóművészeket (pl. Sz. Richter, Rubinstein, Fischer Annie, Cziffra György...),
- a kottában előforduló jelek és zenei műszavak pontos jelentését, különös tekintettel a zongorára vonatkozó speciális utasításokra.

Legyen képes

- technikai és zenei szempontból tudatos, önálló munkára,
- a zongorajáték során előforduló különböző játékmódokat, játékformákat (skála, hármashangzat, futam, kettősfogas, tremolo, trilla, díszítés), billentésfajtákat (legato, staccato, tenuto, leggiero, portato, non legato) a zenei anyaghoz alkalmazni,
- saját kézzel való megfelelő ujjrendek készítésére,
- a zongorapedálok tudatos használatára,
- a zongoraművek formálására és kifejező előadására.

Rendelkezzék

- olyan zenei műveltséggel, amely képessé teszi az értékes zene befogadására,
- az együttzenélés igényével.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- A zongorázandó anyag kottahű, stílusos, dinamikailag változatos és kifejező előadására,
- skálákat, gyakorlatokat minden hangnemben játszani,
- a különböző játékformákat, játékmódokat a zenei anyagnak megfelelően alkalmazni,
- a zenei karakterek és a hozzájuk kapcsolódó billentésmódok megjelenítésére,
- dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre,
- a zongorapedálok tudatos és változatos használatára.

Rendelkezzék

- megfelelő hangszeres ügyességgel, virtuozitással,
- biztos memóriával, koncentrációképességgel,
- megfelelő lapról olvasási készséggel.

A „B” tagozatos tanuló rendelkezék olyan szintű zongoratudással, hogy zenei képességei alapján – adott esetben – legyen alkalmas szakirányú tanulmányok elkezdésére.

Hegedű

A hegedűtanítás szakirányú feladatai

Ismertesse meg a tanulókkal

- a hangszer lehetőségeit, irodalmát, történetét,
- a hegedű akusztikai sajátosságait,

- a hangszer hangolását,
- a hangszer és a vonó felépítését, részeit,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit,
- a különböző ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez tartozó vonókezelést,
- a hegedűirodalom legkiemelkedőbb alkotó- és előadóművészeit,
- a vonós hangszercsalád többi tagját.

Alakítson ki könnyed hangszerkezelést:

- megfelelő vonóvezetést, balkéz-technikát,
- helyes, test-, hangszer- és kéztartást és tudatosítsa ezeket,
- dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező hegedűhangot,
- differenciált hangindítást és hanglezárást,
- laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
- a kezek pontosan összehangolt mozgását.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- hangsorokat és hangzatokat különböző vonásnemekkel valamennyi húron és fekvésben,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, ujj- és vonógyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a különböző vonásnemek elsajátítására,
- a pizzicato-technikára, a pergő-technikára,
- az üveghangok megszólaltatására,
- a megfelelő ujjrendek készítésére és a fekvések alkalmazására,
- a hangköz és akkordjáték sajátosságaira,
- a lapról olvasási készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas muzsikálásra.

Tanítsa meg a tanulókat a hangolási és a legalapvetőbb hangszer-karbantartási feladatokra.

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- a hangszer és a vonó felépítését, részeit, hangszerének gondozását és megóvását,
- a fontosabb tempó- és karakterjelzéseket, valamint a dinamikára vonatkozó jeleket,
- a bal kéz játékára és a vonó kezelésére vonatkozó jelzéseket,
- a hangsorok előjegyzését és ujjrendjét,
- a hangképzés főbb fiziológiai törvényszerűségeit (a vonás iránya, a vonó sebességének, nyomásának és a lábtól való távolságának összefüggése),
- a gyakran előforduló ritmusképletekhez szükséges vonóbeosztást,
- a zenei alapkarakterekhez (dolce, grazioso, espressivo, risoluto) tartozó vonókezelést,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult előadási darabok zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Legyen képes

- a zenei anyagot életkora és egyéni képességei, illetve készsége szintjén kotta- és stílushűen, értelmesen tagolva, a zene folyamatát és összefüggéseit érzékeltetve, kifejezően megszólaltatni,
- ujjrenddel és vonásjelzéssel gondosan ellátott, könnyebb zenei anyagot mérsékelt tempóban lapról eljátszani,
- szokatlan nehézséget nem támasztó könnyebb művet ujjrenddel és vonásjelzéssel ellátni,
- technikai eszközeit a stílusos és kifejező játék szolgálatába állítani,
- tájékozódni, szabad fekvésváltással közlekedni a fogólapon, törekedve az igényes intonációra,
- az alapvonások, valamint a dallamnak, a ritmusnak, a dinamikának megfelelő vonóbeosztás alkalmazására,
- szép hangon való, karakteres előadásra,
- a megismert mozgások, izomérzetek felidézésére, tudatos alkalmazására.

Kottaolvasási készsége legyen olyan szintű, hogy belső elképzelés vezesse játékát.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- háromtávós skála, akkordfelbontásokkal,
- 2 szabadon választott etűd,
- 1 versenymű saroktétele,
- 1 barokk szonáta lassú és gyors tétele, vagy 1 lassú és 1 élénk tempójú előadási darab.

A választott etűdök tartalmazzanak egymástól eltérő technikai feladatokat.

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló legyen képes

- szép hangon, kifejezően koncertet, szonátákat, előadási darabokat eljátszani,
- gazdagabb hangszínek és karakterek megvalósítására, gyors tempójú, technikailag nehezebb művek eljátszására,
- a stílusnak és karakternek megfelelő vonásnemek, a célszerű ujjrendek megválasztására,
- igényes intonációra, az előforduló dinamikai fokozatok természetes hangképzéssel való megszólaltatására,
- előadási darabokat, kamaraműveket, zenekari szólamokat önállóan is megtanulni.

Bővítse repertoárját.

Lapról játéka olyan fokú legyen, hogy képes legyen beilleszkedni a társas muzsikálásba.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

A tanuló legyen képes

- természetes, oldott hangszerkezelésre,
- az egész fogólapot uralni,
- a tiszta intonáció érdekében érzékeny billentésre, folyamatos, könnyed fekvésváltásra,
- a különböző skálákat 3 – esetleg 4 – oktávon keresztül akkordfelbontásokkal, tisztán, ritmikusan, élénk tempóban játszani,
- differenciált vibrato alkalmazására,
- a jobb és bal kéz játszómechanizmusának összehangolására,
- az alapvonások – legato, détaché, martelé, spiccato, staccato – alkalmazására,
- dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre.

Rendelkezzék

- igényes, fejlett hallással, kontrollálóképességgel,
- biztos memóriakészséggel,
- koncentráloképességgel,
- megfelelő lapról olvasási készséggel.

ELEKTROAKUSZTIKUS ZENE

Klasszikus szintetizátor

A program célja:

- alakítsa ki a különböző billentéstechnikájú billentyűs hangszerek – akusztikus zongora, digitális zongora, szintetizátor – játéktechnikai és zenei alapjait,
- fejlessze a tanuló zenei képességeit a szintetizátor és a hozzá tartozó digitális eszközök segítségével,
- alapozza meg a klasszikus és kortárs zenei műveltséget a digitális és számítástechnikai eszközök segítségével,
- fejlessze a hangszínek iránti fogékonyságot és a hallást a különböző előadásmódok finomabb megkülönböztetéséhez.

A program feladata:

- adjon áttekintést a zenetörténet billentyűs irodalmáról, és ne zárkózzon el a jazz- és tánczene kiemelkedő alkotásaitól sem,
- foglalkozzon a szintetizátorra írott eredeti művekkel és átiratokkal, alakítsa ki az ezek interpretálásához szükséges játéktechnikai és stílusbeli jártasságot,
- ismertesse meg a hangszer technikai sajátosságait, hangtechnikai alapelveit,
- teremtsen meg már az alsóbb évfolyamokon is az aktív kamarazenélés, zenekari játék lehetőségét,
- alakítson ki jó improvizációs készséget, ösztönözze a tanulót zenei fantáziájának kiélésére,
- készítsen fel a számítógépes zenei alkalmazások kreatív használatára,
- adjon lehetőséget a későbbi szintetizátor előadóművészi, illetve zeneszerzői pályára való felkészülésre.

Követelmények az alapfok elvégzése után

A tanuló ismerje

- az akusztikus, az elektronikus (analóg és digitális) billentyűs hangszerek kialakulását, fejlődéstörténetét, főbb szerkezeti elemeit, azok működését,
- az akusztikus, az elektronikus (analóg és digitális) eszközökre írt klasszikus és kortárs irodalmat, a meghatározó előadók munkásságát,
- az analóg és digitális hangkeltő–berendezések közötti különbségeket,
- a hangszintézissel kapcsolatos alapvető tudnivalókat,
- a számítógép felhasználási lehetőségeit a zene területén.

Legyen képes

- a maga és környezete örömeire muzsikálni választott hangszerén,
- klasszikus és kortárs zeneműveket akusztikus és digitális zongorán, illetve szintetizátoron megfelelő szinten megszólaltatni,
- szintetizátorokkal és más hangszerekkel együtt zenélni (kamara- és zenekari produkcióban egyaránt),

- a szintetizátor funkciót készségszinten kezelni,
- a hangszintézis–ismeretek felhasználásával önállóan hangszíneket, hangzásokat létrehozni,
- a tanult művekből önállóan egyszerűbb átiratokat (kamaraátiratokat is), hangszereléseket készíteni,
- kisebb kompozíciókat önállóan megalkotni,
- a hangszer megszólaltatásához szükséges hangtechnikai eszközöket (erősítő, hangfal, mikrofon stb.) összeállítani, alapfokon kezelni.

Rendelkezzék

- a program anyagának megfelelő billentyűs készségekkel az elektronikus zenei területen szükséges és elvárható előadókészséggel,
- a kortárs zene olvasásához és interpretálásához szükséges alapvető elméleti ismeretekkel,
- a korszerű képzettség alapjául szolgáló kreativitással,
- a későbbi amatőr zenéléshez szükséges jártassággal a hangtechnika területén,
- a zenei alkalmazásoknak megfelelő jártassággal a számítástechnika területén.

Követelmények a továbbképző elvégzése után

Az alapfok végére megfogalmazott követelményeken felül:

- a tanuló játéktechnikai készsége érje el azt a szintet, hogy legyen képes az ajánlott anyagnak megfelelő nehézségű művek előadására – az egyéni alkati sajátosságok figyelembevételével,
- a tanuló előadói készsége tükrözze az életkorából adódó érettebb, elmélyültebb és átéltebb minőséget,
- a hangszer értő használatához tartozó számítógépes zenei, hangtechnikai, elektrotechnikai és hangszintézis–elméleti ismeretek kerüljenek tudatosabb alkalmazásra a közismereti iskolákban szerzett fizikai ismeretek felhasználása révén,
- a tanuló legyen képes önállóan elektroakusztikus zeneműveket létrehozni.

VOKÁLIS TANSZAK

Magánének

A magánének-tanítás legfőbb sajátossága, hogy a technikai, zenei képzés mellett alapfeladata az énekhang (mint hangszer) kiépítése, képzése. Erre csak a mutálás befejezése után kialakult hangképzőszervek (felnőtt gége, illetve hangszalagok) alkalmasak. Így a magánének-tanulást 15–18 éves korban lehet elkezdeni (ez nemtől és hangfajtól függően változik). Az énektanulás megkezdéséhez gégeorvosi javaslatot kell beszerezni.

A magánének tárgy tanításának a *célja*, hogy

- adjon helyes alapot a tanulók hanggi adottságai és zenei képességei optimális kifejléséhez,
- felkészítse a tanulókat a vokális társas muzsikálásra,
- nyújtson segítséget az énekhang és beszédhang karbantartásában.

A magánének tárgy tanításának szakirányú feladatai

Ismertesse a tanulókkal

- az emberi hang anatómiai, működésbeli, hangfaji sajátosságait, technikai lehetőségeit,
- a vokális irodalmat, annak jeles alkotó- és előadóművészeit,
- a különböző éneklési technikák (legato, staccato, portato, leggiero, tenuto) alkalmazását.

Alakítson ki

- helyes légzési módot,
- tiszta intonációs képességet,
- a tanuló saját hangterjedelmében egységes hangszínt,
- árnyalt dinamikai megoldásokat,
- igényt és képességet a rezonáns üregek és a rekesz minél szakszerűbb alkalmazására,
- érthető és szép szövegmondást,
- helyes hangeszményt.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- beéneklő-, hangképző-, hangterjedelem-növelő gyakorlatokat,
- rezonancia- és rekesz-gyakorlatokat,
- szövegmondó feladatokat,
- koloratúra-, trilla- és díszítő gyakorlatokat.

Fordítson figyelmet

- a tanuló saját hangjának helyes hangfaji megítélésére,
- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról éneklési készség fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a művek zeneileg és énektechnikailag igényes kidolgozására,
- a rendszeres társas éneklésre.

Tanítsa meg a tanulókat hangképző szervük egészségi állapotának felmérésére, és a szükséges egészségügyi tennivalókra.

Követelmények a program elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- az emberi hang anatómiai, működésbeli, hangfaji sajátosságait, technikai lehetőségeit,
- a vokális irodalmat, annak jeles alkotó- és előadóművészeit,
- a tanult anyagban előforduló tempó- és karakterjelzéseket, egyéb előadási jeleket, zenei műszavakat és ezek jelentését,
- a tanult művek zeneszerzőinek nevét, a művek címét, és tudja helyesen kiejteni és leírni azokat.

Tudjon

- az énekléshez szükséges módon helyesen lélegezni,
- könnyed izomérzet mellett az előadandó mű kívánalmai szerinti hangot adni,
- tisztán intonálni,
- hangfájának hangterjedelmén belül színben egyöntetűen, dinamikailag pedig árnyaltan énekelni,
- bánni rezonáns üregeivel, illetve rekeszével, és azokat maximálisan kihasználni,
- érthető és szép szövegmondással énekelni és beszélni,
- összhangot teremteni a szöveg és a zenei anyag között,
- értelmezni és megvalósítani tempóbeli és dinamikai előírásokat a tanult darabokban,
- zeneműveket az évfolyamának és egyéni képességeinek megfelelően stílushűen, művészi kifejezéssel megszólaltatni.

Legyen képes

- rendszeres gyakorlásra, a saját hangképző szerv feletti ellenőrzésre,
- helyes hangeszmény kialakítására, elsősorban saját hangjának helyes hangfaji megítélésére, ezen belül az eszményi hangzás elérésére.

Rendelkezzék

- megfelelő zenei memóriával, koncentráló- és állóképességgel,
- jó előadói készséggel, művészi fantáziával, a közönséggel való kapcsolatteremtési készséggel.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

- bonyolultabb koloratúra-gyakorlatok, trilla és nehezebb díszítő elemek,
- a legato, staccato, portato, leggiero, tenuto éneklés biztonságos alkalmazása,
- a hangterjedelem teljes kiépítése.

Nagyobb anyag igényesebb feldolgozásával magasabb szint elérése.

A tanuló legyen képes tudásáról számot adni az alábbiak pódiumon történő bemutatásával:

- 1 népdal vagy népdalfeldolgozás
- 1 preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal,
- 1 romantikus dal,

NÉPI ÉNEK

A népi ének tanításának szakirányú feladata

Ismertesse meg a tanulókat

- az énekes népzene hagyományaival, a népdalok hiteles megszólaltatásához szükséges elméleti és technikai ismeretekkel, hogy tanulmányaik végeztével képességeiknek és megszerzett tudásuknak megfelelően tudatosan vállalják a megtanult népdalkincs megőrzését, továbbadását, átmentését,
- az emberi hang sajátosságaival, kifejezési lehetőségeivel, a népdalok élményszerű, ugyanakkor autentikus megszólaltatásához szükséges természetes éneklés technikai hátterével,
- a magyar népzenei dialektusok sajátosságaival (hangszín, tempó, ornamentika, szöveg).

Fejlessze folyamatosan, módszeresen és sokoldalúan

- az énekhang technikai adottságait (légzés, vokális hangzók, hangterjedelem, hangszín),
- a tanulók zenei képességeit: hallását, intonálási képességét, ritmusérzékét,
- az egyszerű, érthető és kifejező szövegmondás képességét,
- a népdalok memorizálási képességét,
- az énekelt népzenei karakterek megformálásához szükséges forma-, dallam- és tempóérzéklet,
- a különböző népzenei dialektusok felismerésének képességét,
- a dialektusok díszítésmódjainak megszólaltatásához szükséges készségeket.

Törekedjen a korosztályi jellemzők, az egyéni adottságok, készségek és képességek, habitus, érzelmi beállítódás figyelembe vételére az egyes tanulók fejlesztési programjának kialakításában.

Ismertesse meg a tanulókat a vokális anyag hangszeres és táncbeli vonatkozásaival, a gyakorlatban is.

Teremtsen alkalmat – a hangzó felvételek hallgatása mellett – a még élő adatközlőkkel való élményt adó találkozásokra, az adott tájegységre történő kirándulás vagy táborozás formájában is.

Vegye figyelembe a repertoár kialakításánál, hogy a vokális népzenei hagyományban olyan emberi érzések, viszonyok tükröződnek és nyernek kifejezést, melyek a tanulók későbbi önálló, felnőtt életében családi, baráti körben a legkülönbözőbb hétköznapi és ünnepi helyzetekben aktivizálódhatnak, kerülhetnek használatba: pl. gyermeknevelés, karácsonyi

ünnep, baráti mulatság.

Bíztassa a tanulókat a tanultak további használatára és önálló repertoárbővítésre a tanulmányok befejezése után is, a hangzó és irodalmi források megismertetésével.

Előkészítő évfolyamok

1. évfolyam

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

– A magyar nyelvterület szabadon választott területeiről származó mondókák, gyermekdalok, népszokás dallamok, illetve kis ambitusú népdalok hallás utáni megtanulása, éneklése segítségével, a tanuló természetes, helyes testtartásának (testtartás, légzés, artikuláció) kialakítása.

Követelmény

A tanuló életkorához, képességeihez mérten fejlődjön az alábbiakban: természetes testtartás, helyes légzés, artikuláció, intonáció, ritmusérzék.

Sajátítsa el, és legyen képes minimum 40 mondókát, gyermekjátékot, szokásdallamot, kis ambitusú népdalt szabadon énekelni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Három különböző karakterű gyermekdal vagy népszokásdallam megszólaltatása.

2. évfolyam

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

– A magyar nyelvterület különböző területeiről származó mondókák, gyermekdalok, népszokás dallamok, illetve kis ambitusú népdalok hallás utáni megtanulása, éneklése.

A tanuló természetes, helyes testtartásának, légzésének, artikulációjának kialakítása, fejlesztése.

Követelmény

A tanuló életkorához, képességeihez mérten fejlődjön az alábbiakban: természetes testtartás, helyes légzés, artikuláció, intonáció, ritmusérzék.

Sajátítsa el, és legyen képes minimum 40 mondókát, gyermekjátékot, szokásdallamot, kis ambitusú népdalt szabadon énekelni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– Három különböző karakterű gyermekdal vagy népszokásdallam megszólaltatása.

Alapfokú évfolyamok „A” tagozat

1. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- A helyes testtartás, légzés kialakítása
- A tiszta intonáció, differenciált ritmizálás fejlesztése
- Bemelegítő skálagyakorlatok
- Érthető, kifejező szövegmondás, artikuláció fejlesztése
- Dunántúli jellegzetes népdaltípusainak, műfajainak megismerése és elsajátítása.

Követelmény

A dunántúli dialektusból a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően:

- gyermekjátékdalok,
- különböző témájú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy népszokás dallam
- Egy táncdallam
- Egy lírai dal

2. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekesség fejlesztése

- Légzésfejlesztés
- Intonációs, ritmusfejlesztő, artikulációs gyakorlatok
- A kifejező szövegmondás fejlesztése
- A bartóki II. népzenei dialektus, Észak jellegzetes népdaltípusainak, műfajainak megismerése és elsajátítása.

Követelmény

Az északi dialektusból a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően:

- gyermekjátékdalok,
- különböző témájú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy népszokás dallam
- Egy karikázó-fűzér
- Egy ballada vagy lírai dal

3. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- Légzésfejlesztés
- Intonációs, ritmusfejlesztő, artikulációs gyakorlatok
- A váltóhangok kiegyenlítése
- A hangterjedelem növelése
- A kifejező szövegmondás fejlesztése
- Az Alföld népzenei dialektus jellegzetes népdaltípusainak, műfajainak megismerése és elsajátítása a – kistájak anyagának figyelembe vételével.

Követelmény

Az alföldi dialektusból a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően:

- gyermekjátékdalok,
- különböző témájú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy dalcsokor táncdallamokból
- Egy parlando–rubato dal vagy egy ballada
- Egy népszokás dallam

4. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- A légzéskapacitásra irányuló gyakorlatok
- A hangterjedelem növelése
- A váltóhangok kiegyenlítése
- A könnyebb díszítési gyakorlatok
- A tiszta intonáció, a kifejező előadás és a jó szövegmondás fejlesztése
- Az Erdély népzenei dialektusból Székelyföld és Bukovina legjellemzőbb népdaltípusainak, műfajainak megismerése és elsajátítása.

Követelmény

Székelyföld és Bukovina vokális népzenei anyagából a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően:

- különböző témájú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy lakodalmi összeállítás
- Egy táncdallamokból álló összeállítás
- Egy ballada vagy lírai dal

5. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- A hangterjedelem továbbfejlesztése
- Az egyenletes éneklés biztosítása a váltóhangok kiegyenlítésének segítségével
- Nehezebb díszítési gyakorlatok,
- A tanult stílusokra, népdaltípusokra és földrajzi területekre jellemző díszítések felismerése és megszólaltatása.
- Az Erdély népzenei dialektusból Szilágyság, Kalotaszeg és Mezőség legjellemzőbb népdaltípusainak, műfajainak megismerése és elsajátítása.

Követelmény

Szilágyság, Kalotaszeg, Mezőség vokális népzenei anyagából a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően:

- különböző témájú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- táncszók,
- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Önállóan és tudatosan alkalmazva a tanultakat énekeljen tisztán, szép szövegmondással, stílusosan, átélt, kifejező módon.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy népszokás dallamokból álló összeállítás
- Egy különböző karakterű és tempójú táncdallamokból álló összeállítás
- Egy hosszabb lélegzetű parlando–rubato dal.
- Egy ballada.

6. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

Az előző években tanult technikai készségek továbbfejlesztése:

- légzés,
- hangterjedelem,
- a kiegyenlített, törésmentes éneklés,
- kifejező szövegmondás,
- a tanult tájegységekre jellemző díszítések.

Moldva legjellemzőbb népdaltípusainak, műfajainak megismerése és elsajátítása.

Követelmény

Moldva vokális népzenei anyagából a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően:

- különböző témájú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- táncszók,

a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Önállóan és tudatosan alkalmazva a tanultakat énekeljen tisztán, szép szövegmondással, stílusosan, átélt, kifejező módon.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy guzsalyas dalokból álló összeállítás
- Egy díszített parlando–rubato dal
- Egy klasszikus ballada
- Egy táncdallamokból álló összeállítás

Alapfokú évfolyamok „B” tagozat

„B” tagozatra irányítható az a tanuló, aki az átlagot meghaladó zenei tehetséggel és énekes adottságokkal rendelkezik, valamint érdeklődése és szorgalma alkalmassá teszi arra, hogy megfeleljen minőségben és mennyiségben magasabb követelményeinek. „B” tagozat követelménye a végzett anyag mennyiségében, de elsősorban minőségben, a hangszerkezelés biztonságában és az előadás zenei kifejezőerejében haladja meg az A tagozat szintjét.

2. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- Légzésfejlesztés
- Intonációs, ritmusfejlesztő, artikulációs gyakorlatok
- A kifejező szövegmondás fejlesztése
- A bartóki II. népzenei dialektus, Észak jellegzetes népdaltípusainak, műfajainak megismerése, elsajátítása és átélt, élményszerű előadása szólóban és csoportban is.

Követelmény

Az északi dialektus kistájainak jellemző vokális népzenei anyaga: Csallóköz, Zoborvidék, Palócföld.

A feldolgozás az alábbi tematikai rendben történjen:

- gyermekjátékdalok,
- különböző szövegtípusú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő.

A népdalok válogatása a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően történjen.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy népszokás dallamokból álló összeállítás
- Egy karikázó–füzér
- Egy ballada vagy lírai dal

3. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- Légzésfejlesztés
- Intonációs, ritmusfejlesztő, artikulációs gyakorlatok
- A váltóhangok kiegyenlítése
- A hangterjedelem növelése
- A kifejező szövegmondás fejlesztése
- Az Alföld népzenei dialektus jellegzetes népdaltípusainak, műfajainak megismerése, elsajátítása és átélt, élményszerű előadása szólóban és csoportban, hangszerkísérettel is.

Követelmény

Az alföldi dialektus kistájainak jellemző vokális népzenei anyaga: Szatmár, Hajdúság és Nyírség, Nagykunság, Körösök vidéke, Jászság, Kiskunság, Kalocsai Sárköz, Bácskai Duna mente.

A feldolgozás az alábbi tematikai rendben történjen:

- gyermekjátékdalok,
- különböző témájú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő

A népdalok válogatása a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően történjen:

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy dalcsozor különböző tempójú táncdallamokból
- Egy pásztordal vagy egy ballada
- Egy népszokás dallamokból álló összeállítás

4. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- A légzéskapacitásra irányuló gyakorlatok
- A hangterjedelem növelése
- A váltóhangok kiegyenlítése
- A könnyebb díszítési gyakorlatok
- A tiszta intonáció, a kifejező előadás és a jó szövegmondás fejlesztése
- Az Erdély népzenei dialektusból Székelyföld és Bukovina legjellegzőbb népdaltípusainak, műfajainak megismerése, elsajátítása és átélt, élményszerű előadása szólóban és csoportban, a dialektusra jellemző hangszerkísérettel is.

Követelmény

Az erdélyi dialektusból Székelyföld kistájainak (Maros–Küküllő vidéke, Udvarhely szék, Csík, Gyimes) és Bukovina (beleértve a Magyarországra telepített és a jelenlegi Szerbiában élő bukovinai székelyeket) jellemző vokális népzenei anyaga.

A feldolgozás az alábbi tematikai rendben történjen:

- különböző szövegtípusú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Az előadásra kerülő népdalokat stílushűen, érzelmileg kifejezően adja elő

A népdalok válogatása a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően történjen:

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy lakodalmi összeállítás
- Egy táncdallamokból álló összeállítás
- Egy ballada vagy keserves

5. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- A hangterjedelem továbbfejlesztése
- Az egyenletes éneklés biztosítása a váltóhangok kiegyenlítésének segítségével
- Nehezebb díszítési gyakorlatok,
- A tanult stílusokra, népdaltípusokra és földrajzi területekre jellemző díszítések felismerése és megszólaltatása.
- Az Erdély népzenei dialektusból Szilágyság, Kalotaszeg és Mezőség legjellemzőbb népdaltípusainak, műfajainak megismerése, elsajátítása és átélt, élményszerű előadása szólóban és csoportban, a dialektusra jellemző hangszerkísérettel is.

Követelmény

Az erdélyi dialektusból Szilágyság, Kalotaszeg, Mezőség jeles énekes adatközlőinek népzenei felvételei alapján:

Szilágyság: Hoffner Jánosné Szabó Katalin, Lukács Andrásné Nagy Anna (Kárásztelek).

Kalotaszeg: Ambrus Sándorné Márton Kata, (Sárvásár), Péntek Jánosné Szabó Ilona (Körösfő), Gergely András „Zsüke” (Türe) és mások.

Mezőség: Balla Ferencné Szász Etelka (Feketelak), Eke Péterné Simon Mari „Csutkó” (Buza), Pap Mártonné Filep Mária, Szabó Varga György, Csorba János, Kis Sándor „Kicsi”(Szék) és mások.

A feldolgozás az alábbi tematikai rendben történjen:

- különböző témájú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- táncszók,
- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Önállóan és tudatosan alkalmazva a tanultakat énekeljen tisztán, szép szövegmondással,

stílusosan, átélt, kifejező módon.

A népdalok válogatása a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően történjen:

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy népszokás dallamokból álló összeállítás
- Egy különböző karakterű és tempójú táncdallamokból álló összeállítás
- Egy hosszabb lélegzetű parlando rubato dal.
- Egy ballada.

6. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

Az előző években tanult technikai készségek továbbfejlesztése:

- légzés,
- hangterjedelem,
- a kiegyenlített, törésmentes éneklés,
- kifejező szövegmondás,
- a tanult tájegységekre jellemző díszítések.

Moldva legjellemzőbb népdaltípusainak, műfajainak megismerése, elsajátítása és átélt, élményszerű előadása szólóban és csoportban, a dialektusra jellemző hangszerkíséréssel is.

Követelmény

Moldva vokális népzenei anyagából a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően, beleértve a Magyarországra települt moldvai csángók népzenejét is:

- különböző témájú lírai dalok,
- balladák,
- különböző lüktetésű és tempójú táncdallamok,
- táncszók,
- a jeles napokhoz és az emberi élet fordulóihoz és szakaihoz, valamint a munkához kötődő népszokásdallamok.

Önállóan és tudatosan alkalmazva a tanultakat énekeljen tisztán, szép szövegmondással, stílusosan, átélt, kifejező módon a dialektusra jellemző hangszerkíséréssel is.

A népdalok válogatása a korosztálynak és egyéni adottságoknak megfelelően történjen:

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- Egy guzsalyas dalokból álló összeállítás
- Egy díszített parlando rubato népdal
- Egy klasszikus ballada
- Egy táncdallamokból álló összeállítás

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

A tanuló ismerje

- az emberi hang sajátosságait, és képes legyen ezeket alkalmazni a dallamok megszólaltatásakor,
- a magyar népdalok alapvető stílusjegyeit, az öt magyar népzenei dialektus fő jellemzőit és a

népdalok díszítési és variációs lehetőségeit,

– a legjelentősebb hagyományörző népi énekeseket.

Tudjon

– helyesen lélegezni,

– tisztán intonálni,

– kezdőhangokat önállóan megtalálni,

– hangfajának megfelelő terjedelemben törésmentesen énekelni,

– érthető szövegmondással énekelni,

– életkorának, képességének, egyéniségének megfelelő módon, a tanult dialektusok figyelembevételével, stílusosan népdalokat megszólaltatni.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

Legyen képes a tanuló az „A” tagozatra építve gyarapítani technikai eszközeit a tanult népzenei stílusok, műfajok, valamint dialektusok autentikus megszólaltatása érdekében. Önállóan és tudatosan alkalmazva a tanultakat énekeljen tisztán, szép szövegmondással, átélt, kifejező módon.

Tudjon

– önállóan beéneklő gyakorlatokat végezni,

Rendelkezzék

– a szükséges kottaolvasási, lejegyző készséggel, memóriával és összpontosító képességgel,

– jó előadói készséggel, önállósággal.

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Népi ének főtárgy

„A” tagozat: minimum 10 perc

„B” tagozat: minimum 10 perc

A vizsga tartalma

„A” tagozat

– Egy gyerekjátékdalokból vagy párosító dalokból álló népdalcsozor,

– Egy jeles napi szokásdalokból álló összeállítás,

– Egy pásztor– vagy rabének,

– Egy klasszikus ballada a Dunántúlról vagy az Alföldről,

– Egy különböző lüktetésű és tempójú táncdallamokból álló összeállítás.

Az előadásban közreműködhetnek hangszeres tanulók.

„B” tagozat

– Egy lakodalmi szokásdalokból álló összeállítás,

– Egy keserves,

– Egy klasszikus ballada,

– Egy szabadon választott népdal összeállítás.

– Egy karikázó dallamokból álló összeállítás csoportos énekszóval

– Egy hangszerkíséretes táncdalciklus.

A vizsga értékelése

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes légzés, testtartás,
- intonáció,
- helyes ritmus és tempó,
- szép, érthető szövegmondás
- memória,
- állóképesség,
- előadásmód, tartalmi érzékenység,
- technikai és művészi megvalósítás,
- népzenei hitelesség.

Továbbképző évfolyamok „A” tagozat

A továbbképző évfolyamok eléréséig a tanulók tudásszintje között képességeik, teherbírásuk és szorgalmuk alapján jelentős különbség alakulhat ki. Ez a különbség a továbbképző évfolyamokon egyéb elfoglaltságaiktól, gyakorlási idejüktől, érdeklődési körüktől függően tovább növekedhet. Zenetanulásuk iránya és célja is eltérhet; így az egyéni énektudás tökéletesítése, vagy a kamarazenei együttes muzsikálás fejlesztése kerülhet előtérbe.

A továbbképző anyagának megtervezésekor egyéni programokat alakítsunk ki, hogy összefoglaljuk, elmélyítsük a népzenei dialektusok, stílusok és műfajok eddig tanult anyagát, új nézőpontból is.

A továbbképző lehetőséget teremt arra, hogy megismertessük azokat a tájegységeket, illetve műfajokat, amelyekkel nem volt módunk foglalkozni az alapfokú tanulmányok ideje alatt: pl. egyházi népénekek, történeti énekek, hangszerutánzó dallamok stb.

A továbbképző osztályaiban a tananyagot a tanuló alapfokon elvégzett anyaga, egyéni adottságai, érdeklődése figyelembe vételével állítsuk össze.

Az iskola adottságaitól függően a továbbképzőben teremtsünk lehetőséget a népdalok stílusos hangszerkíséretes megszólaltatására.

Ösztönözzük a tanulókat énekes–hangszeres együttesek alakítására, a kamarazene tantárgy keretein kívül is.

A tanuló képes legyen az eddigiekre építve tovább gyarapítani tudását a népzenei dialektusok eredeti megszólaltatása érdekében. Az eddig tanultakra építve fejlesszük tovább a tanuló készségeit (hangterjedelem, kifejező szövegmondás, a dialektusokra jellemző hangvétel és díszítési módok). A tanultakat tudatosan alkalmazva énekeljen tisztán, szép szövegmondással, kifejező módon.

7 évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- Az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji háttérét és funkciós kötöttségei: a lakodalomhoz kötődő szokásdallamok Zoborvidéken.
- Az egyes dialektusterületek különböző táncrendjének énekelt dallamai: sárközi, rábaközi táncok.
- Egy dunántúli énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a helyi vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Markaf József (Karád), Mosonyi József (Perkáta), Tóth Imre (Kisbárapáti).

- Egy dunántúli falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Karád, Nemespátró, Szentlászló.
- Egy műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. katonadalok, egyházi népénekek stb.

Követelmény

A tanuló életkorához, képességeihez, alkatahoz mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítottokhoz képest fejlődni az alábbiakban: légzőkapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.

Sajátítsa el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult anyagból a tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsoport előadása.

8. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- A jeles napokhoz vagy az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji háttérét és funkciók köztöttségeit: pl. gyermekjátékdalok, a karácsonyi ünnepkör népszokás dallamai.

- Az alföldi dialektusterületek különböző táncrendjének énekelt dallamai: Szatmár, Dél-alföld.

- Egy alföldi énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: Barnucz Mihályné Kecán Irén, Simon Mária, Maszlag Józsefné Mecsbalog Mária és mások.

- Egy alföldi falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Nyíradony, Dávod, Tápé, Horgos.

Egy népdal- vagy szövegtípus, műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. pásztordalok, rabénekek, summásdalok.

Követelmény

A tanuló életkorához, képességeihez, alkatahoz mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítottokhoz képest fejlődni az alábbiakban: légzőkapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.

Sajátítsa el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanult anyagból a tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsoport előadása.

9. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- A jeles napokhoz vagy az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji háttérét és

funkciós kötöttségeit: pl. párosítók, a húsvéti ünnepkör szokásdallamai.

– Az egyes dialektusterületek különböző táncrendjének énekelt dallamait: csallóközi, gömöri táncok.

– Egy zoborvidéki énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Brath Lászlóné, Brath Margit, Potuska Jánosné Fülöp Ilona, Süttő Mónika és mások.

– Egy, az északi népzenei dialektushoz tartozó kistáj vagy falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Zoborvidék, Barslédec, Bogács, Bag, Fedémes.

– Egy népdal– vagy szövegtípus, műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. keserves, jajnóták.

Követelmény

A tanuló életkorához, képességeihez, alkatához mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítottokhoz képest fejlődni az alábbiakban: légzőkapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.

Sajátítsa el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult anyagból a tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsoport előadása.

10. évfolyam „A” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az ének-készség fejlesztése

– A jeles napokhoz vagy az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji háttérét és funkciós kötöttségeit: halott búcsúztatáshoz kapcsolódó szokásdallamok, guzsályos dalok.

– Az erdélyi dialektus különböző táncrendjeinek (pl. szilágysági, széki, kalotaszegi, csiki, marosszéki) valamint a moldvai csángók táncainak énekelt dallamai.

– Egy erdélyi (pl. Kádár Sándorné Papp Erzsébet, Mogyorósi János, Papp Mária) vagy moldvai (Demeter Antalné János Anna, Lőrincz Györgyné Hodorog Luca, Kotyor Balán Mihályné Bálint Erzsébet) énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei.

– Egy kistáj vagy falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Gyimes, Magyarózd, Válaszút, Magyarszovát, Ördögösfüzes.

– Egy népdal– vagy szövegtípus, műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. ballada, dudanóta és dudautánzás.

Követelmény

A tanuló életkorához, képességeihez, alkatához mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítottokhoz képest fejlődni az alábbiakban: légzőkapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.

Sajátítsa el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanult anyagból a tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsoport előadása.

Továbbképző évfolyamok „B” tagozat

7 évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- Az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji háttérét és funkciós kötöttségei: a lakodalomhoz kötődő szokásdallamok Zoborvidéken, Mezőségen.
- A dunántúli dialektusterület különböző táncainak énekelt dallamai: sárközi, rábaközi, somogyi, mezőföldi táncok.
- Egy dunántúli énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a helyi vokális dallamrepertoár rétegei: Markaf József (Karád), Mosonyi József (Perkáta), Tóth Imre (Kisbárapáti), Csirke István (Somogyaszaló), Gyöke Illésné Kántor Mária és mások.
- Egy dunántúli falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Karád, Nemespátró, Törökkoppány, Szenna, Szentlászló, Vitnyéd stb.
- Egy műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. katonadalok, egyházi népénekek, karácsonyi kántálók, névnapköszöntők stb.

Követelmény

A tanuló életkorához, képességeihez, alkatahoz mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítottokhoz képest fejlődni az alábbiakban: légzőkapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.

Sajátítsa el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

- A tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalcsozor előadása.

8. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

- A jeles napokhoz vagy az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji háttérét és funkciós kötöttségeit: pl. gyermekjátékdalok, párosítók, a karácsonyi ünnepkör népszokás dallamai.
- Az alföldi dialektusterületek különböző táncainak énekelt dallamai: Szatmár, Dél-alföld. Bácska, Jászság.
- Egy alföldi énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: Barnucz Mihályné Kecán Irén és testvérei, Simon Mária, Maszlag Józsefné Mecsbalog Mária, Sivák Barna és családja, Vlasity Károlyné Zélity Klára és mások.
- Egy alföldi falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Nyíradony, Dávod, Tápé, Horgos, Nagyecsed, Bátmonostor.
- Egy műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. pásztordalok, rabénekek, summásdalok, történeti énekek.

Követelmény

A tanuló életkorához, képességeihez, alkatahoz mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítottához képest fejlődni az alábbiakban: légzőkapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.

Sajátítsa el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalszokor előadása.

9. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

– A jeles napokhoz vagy az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji háttérét és funkciók köztöttségeit: pl. párosítók, a húsvéti ünnepkör szokásdallamai, pünkösdi szokásdallamok.

– Az egyes dialektusterületek különböző táncrendjének énekelt dallamait: csallóközi, gömöri, galga-menti táncok.

– Egy zoborvidéki (pl. Brath Lászlóné, Brath Margit, Potuska Jánosné Fülöp Ilona, Süttő Mónika) vagy egy palóc énekes egyéniség (pl. Holecz Istvánné Kanyó Margit, Bajzáth Ferencné Szabó Malvin, Koós József, Tóth Istvánné Kovács Julianna) tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei.

– Egy, az északi népzenei dialektushoz tartozó kistáj vagy falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Zoborvidék, Hont, Áj, Barslédéc, Bogács, Bag, Fedémes, Tura.

– Egy népdal– vagy szövegtípus, műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. keserves, jajnóták, betyárdalok, 48-as dalok.

Követelmény

A tanuló életkorához, képességeihez, alkatahoz mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítottához képest fejlődni az alábbiakban: légzőkapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.

Sajátítsa el, és legyen képes a zenei anyagban minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalszokor előadása.

10. évfolyam „B” tagozat

Fejlesztési feladatok – Tananyag

Zenei ismeretek, az énekkészség fejlesztése

– A jeles napokhoz vagy az emberi élet szakaszaihoz és fordulóihoz kötődő szokásdallamok egy népzenei dialektus dallamanyagán keresztül, szem előtt tartva a szokás műfaji háttérét és

funkciós kötöttségeit: halott búcsúztatáshoz kapcsolódó szokásdallamok, guzsalyas dalok. Az erdélyi dialektus különböző táncrendjeinek (pl. szilágysági, széki, palatkai, csíki, marosszéki) valamint a moldvai csángók táncainak énekelt dallamai.

– Egy erdélyi (pl. Kádár Sándorné Papp Erzsébet, Mogyorósi János, Papp Mária) vagy moldvai (Demeter Antalné Jánó Anna, Lőrincz Györgyné Hodorog Luca, Kotyor Balán Mihályné Bálint Erzsé, Miklós Györgyné Szályka Rózsa, Simon Ferenc Józsefné Fazakas Ilona) vagy bukovinai (pl. Gáspár Simon Antal, Molnár Ambrus, Kovács Julianna) énekes egyéniség tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei.

– Egy kistáj vagy falu tudásanyagán keresztül a vokális dallamrepertoár rétegei: pl. Gyimes, Magyarózd, Válaszút, Magyarszovát, Ördögösfüzes, Udvarhely székhely, Nádás-mente.

– Egy népdal- vagy szövegtípus, műfaj legjellemzőbb darabjait: pl. ballada, dudánóta és dudautánzás, bordalok, mulatónóták.

Követelmény

A tanuló életkorához, képességeihez, alkatahoz mérten, minden évben legyen képes az előzőben elsajátítottakhoz képest fejlődni az alábbiakban: légzőkapacitás, hangterjedelem, kifejező szövegmondás, állóképesség, előadói, önkifejező készség.

Sajátítsa el, és legyen képes a zenei anyagban az „A” és „B” tagozaton minimum 50 különböző műfajú, karakterű, tempójú dallamot kotta nélkül, saját hangján, szabadon, dallamfűzésekkel is megszólaltatni.

Az év végi vizsga ajánlott anyaga

– A tanuló által összeállított, három különböző tájegységről származó szabadon választott népdalsorok előadása.

ELMÉLETI TÁRGYAK, TANSZAKOK

Szolfézs

A szolfézsoktatás *célja* a zenei képességek sokoldalú fejlesztése és olyan zenei gondolkodás kialakítása, amely segíti a tanulókat a zenei anyag helyes értelmezésében és megszólaltatásában.

A szolfézs tantervi program e cél elérését kívánja segíteni azzal, hogy

- az általános zenei képességek fejlesztését, és
- a zenei alapismeretek elsajátítását pedagógiai folyamattá szervezi.

Külön figyelmet fordít arra, hogy e folyamat gazdagítsa a tanulót a zene megszólaltatásának és befogadásának örömeivel.

A szolfézsoktatás szakirányú feladatai:

- a tanuló személyiségének erkölcsi és szellemi formálása; érzelmvilágának kibontakoztatása, nemzeti identitástudatának megalapozása,
- átfogó zenei műveltség kialakítása,
- a hangszeroktatás segítése,
- a társművészetek iránti nyitottság megalapozása,
- a zenei készségek kiművelése, a képességek fejlesztése (mind befogadásban, mind reprodukálásban) az alábbi területeken:
 - o ritmus-metrum,
 - o tiszta intonáció,

- tájékozódás a magassági viszonyokban (relációk, hangközök),
- dallamhallás,
- többszólamúság-harmóniaazonosítás,
- zenei olvasás-írás,
- zenei szerkezet (forma, frazeálás, agogika),
- zenei memória,
- rögtönzés,
- zenehallgatás (szemben az előbbiekkal: a szintetizáló hallás fejlesztése),
- a zenei pályára készülő tanulók felkészítése a továbbtanulásra.

A szolfézstanítás – a hangszeritanítással szerves egységben – a zene megszerettetését, a későbbi öntevékeny muzsikálás és zenehallgatás iránti igény kialakulását kívánja megalapozni.

Követelmények a program elvégzése után

Általános követelmények

Rendelkezzék a tanuló

- olyan késztetéssel, mely a választott – eddig tanult – muzsikálási formát élete szerves részévé teszi,
- mindazokkal a zenei készségekkel, jártasságokkal, ismeretekkel, melyek eszközt biztosítanak a zene stílushű megszólaltatásához,
- olyan zenei áttekintőképességgel, melynek birtokában önállóan meg tudja oldani a képesség-készség szintjének megfelelő zenei feladatokat,
- a tanulmányai során elsajátított készség- (K), jártasság- (J), ismeret-repertoárral (I).

Követelmények az alapfok elvégzése után

Hangszeres tanszakok és szolfézs főtan szak „A” tagozat

Ismerje a tanuló a ritmuselemeket a harminckettedektől az egész értékű kottáig (I). Tudjon tájékozódni ezeknél nagyobb és kisebb értékekben is.

Ismerje fel hallás után és kottaképről az alábbi ritmusképleteket: szinkópa, éles és nyújtott ritmus, egyszerűbb átkötések (K).

Legyen jártas ezek diminuált és augmentált formáiban is (J).

Legyen áttekintőképessége a $2/4$, $3/4$, $4/4$, $3/8$, $6/8$, $2/2$, $3/2$, $4/2$ -es ütemekben (K).

Ismerje az egyszerűbb aszimmetrikus metrumokat (J-I).

Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben (könnyebb alterációkban is) 4 #, 4 b-ig (K).

Ismerje a pentaton hangsort (J-I).

Tudja a dúr és moll hangsorokat 7 #, 7 b-ig (J). Ismerje a háromféle moll hangsort (J-I), ismerje a modális hangsorokat (J-I).

Tudja megállapítani a hangnemeket – hangszeres anyagához kapcsolódóan is (K).

Legyen tájékozott a hangmagassági viszonyokban:

- ismerje fel hallás után az oktávon belüli tiszta, kis és nagy hangközöket (K),
- ismerje a bővített szekund, bővített kvart, szűkített és bővített kvint, szűkített szeptim hangközöket; tudja ezeket kottaképről is azonosítani (J).

Ismerje a négyféle hármashangzat, a dúr és moll fordítások, valamint a dominánsszeptim-hangzat felépítését (K). (A szűkített és bővített hármashangzatok megfordításait csak ismeret szinten.)

Legyen képes ezeket hallás után felismerni, és kottaképről azonosítani (K).

Ismerje a mollbeli VII. fokú szűkített szeptimhangzat felépítését (I).

Ismerje a funkciós főakkordokat 4 #, 4 b-ig (K). Tudja ezeket kottaképről felismerni hangszeres anyagához kapcsolódóan is (J-I).

Ismerje a funkciós vonzást (I).

Ismerje a hangnemi kitérés és moduláció fogalmát. (J-I)

Tudjon lejegyezni:

- rövid szótagszámú, tempo giusto magyar népdalt szöveggel (K),
- igen könnyű műzenei periódust, funkciót jelző basszussal (K).

Legyen képes fentieknek megfelelő nehézségi fokú dallamot lapról olvasni (K).

Ismerje és tudja kottaképről is azonosítani (hangszeres tanulmányaiban alkalmazni):

- a magyar népzene stílusjegyeit,
- a periódus fogalmát,
- a kis formákat,
- a triós formát,
- a szonátaformát,
- a rondót,
- a barokk és klasszikus táncokat (J-I).

Rendelkezzék alapvető zenetörténeti tájékozottsággal: a zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (J-I).

Legyen képes zenehallgatás alapján felismerni barokk, klasszikus, romantikus és XX. századi zenét.

Ismerje a leggyakrabban előforduló zenei kifejezéseket.

Szolfézs főtanszak „B” tagozat

Azonos a 6 évfolyamos „B” tagozat követelményrendszerével, kivéve:

Tudjon lejegyezni

- hangközmenetet,
- hangzatmenetet, mely alterációt, hangnemi kitérést, tartalmazhat – 4-5 meghallgatás alapján,
- kétszólamú dallamot, mely alterációt, hangnemi kitérést, modulációt tartalmazhat – 6-8 meghallgatás alapján.

Tudjon lapról énekelni a fentiekhez hasonló nehézségi fokú dallamot szolmizálva, alkalmi hangzókkal és ábécés nevekkkel.

Ismerje fel a funkcióváltásokat.

Ismerje fel a hangnemi kitéréseket és a modulációt.

Követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

Az „A” tagozat végén

Ismerje és tudja alkalmazni – az alapfokon tanultakon túl – a zenehallgatási anyagban, hangszeres darabjaiban és a tanult készségfejlesztési anyagban előforduló ritmuselemeket és -képleteket (K).

Legyen áttekinthetősége a $\frac{9}{8}$, $\frac{6}{4}$ -es és a zenei anyagban előforduló egyéb ütemekben (K).

Ismerje az aszimmetrikus metrumokat (I).

Rendelkezzék biztos tájékozódóképességgel a relatív és abszolút rendszerben (alterációkban is) 7 #, 7 b-ig (K).

Ismerje a dallamhangok szerepét, tudja ezeket zeneileg értelmezni:

- melizma,
- főhang,

- váltóhang,
- átmenőhang (J-I).

Ornamensek (I).

Ismerje a kvintkört. (J)

Tudja a dúr és háromféle moll hangsorokat, a vezetőhangokat 7 #, 7 b-ig (J-I).

Ismerje

- az egészhangú skálát,
- az akusztikus hangsort,
- a modellskálákat,
- a Reihe-t (J).

Tudja

- a dodekafónia,
- az arany metszés fogalmát (J-I).

Ismerje

- a hármas- és négyeshangzatok felépítését (dominánsszeptim, mollbeli VII. fokú szűkített septim), ismerje fel hallás után, tudja azonosítani kottaképről, és felépíteni abszolút rendszerben (K),
- a cluster fogalmát.

Rendelkezzék biztos tájékozottsággal a funkciós zenében:

- ismerje fel a funkciókat hallás után (K),
- ismerje a funkciós fő- és jellegzetes mellékhármasokat (K-J),
- ismerje az alterációk szerepét (J-I),
- ismerje fel a hangnemi kitérést és modulációt – kottakép alapján (J-I).

Ismerje a romantika hangzásvilágának jellegzetességeit:

- alterációk,
- tercrokonság (I).

Ismerje a tonalitás felbomlásának elvét, ismerje a bi- és a politonalitást (I).

Ismerje a legfontosabb zenei szerkesztésmódok fogalmát.

Tudja ezeket alkalmazni hangszeres tanulmányaiban is.

Ismerje

- a barokk szonátaformát,
- a Scarlatti-féle szonátaformát,
- a klasszikus szonáta-rondót,
- romantikus szonátát (I-J).

Tudjon lejegyezni

- könnyű klasszikus periódust funkciót jelző basszussal,
- könnyű romantikus dallamot, vagy szemelvényt (K).

Tudjon lapról olvasni fentiek nehézségi fokának megfelelő dallamot.

Rendelkezzék alapos zenetörténeti tájékozottsággal, zenetörténeti korok, kiemelkedő zeneszerzők, műfajok ismeretével (I-J).

Ismerje fel hallás után a főbb zenetörténeti korok stílusjegyeit, jellemző műfajait, formáit.

Tudja ezeket néhány társművészeti alkotással összekapcsolni.

A „B” tagozat végén (az „A” tagozat követelményein felül)

(A követelményrendszer kapcsolódik a felvételi vizsgák anyagához.)

Tudjon a tanuló

- 30 népdalt stílusosan énekelni és elemezni,
- 5 műdalt – különböző zenetörténeti stíluskorszakokból – saját zongorakíséretével előadni.

Ismerjen minden zenetörténeti korszakból 5-5 jelentős művet, tudja azokat elemezni formailag és harmóniaiilag; tudjon ezekből zenei idézetet előadni.

Tudjon éneklőtársakkal kétszólamú énekgyakorlatokat, műveket előadni.

Tudjon zongora-ének előadásban c-kulcsos műveket megszólaltatni.

Tudjon biztosan tájékozódni az alap- és középfokon megismert ütemfajtákban, tudjon ütemezni.

Legyen biztos tájékozottsága a relatív és abszolút rendszerben.

Ismerje az ötfokú, a hétfokú és a modális hangsorokat, tudja ezeket az abszolút rendszerben elhelyezni és énekelni.

Tudja a hármas- és négyeshangzatokat felépíteni és adott hangnemekben elhelyezni.

Ismerje fel ezek fordításait, tudja megnevezni ábécés nevekkkel.

Tudjon lejegyezni

- barokk kétszólamú idézetet,
- klasszikus zenei szemelvényt,
- XX. századi dallamot.

Tudja a c-kulcsokat alkalmazni írásban is.

Rendelkezzék a tanuló zenetörténeti áttekintőképességgel.

Tudja a zenetörténeti, a történelmi korokat időben összekapcsolni, és társművészeti alkotásokhoz kötni.

Legyen képes önállóan elemezni, tudja tudását kreatív módon alkalmazni hangszeres tanulmányaiban is.

Zeneelmélet

A program célja, hogy

- biztosítsa a zene iránt érdeklődő tanuló számára, hogy művelt, zeneértő emberré válhasson,
- érje el sajátos eszközeivel, hogy a megszerzett ismereteket önállóan is alkalmazó tanulókat neveljen,
- mutasson rá az egyes művészeti stíluskorszakokban a zene és a társművészetek kapcsolatára,
- adjon alapos elméleti felkészülést a főiskolai felvételi vizsgához,
- tegye alkalmassá a tanulót, hogy speciális felkészítéssel felvételi vizsgát tehessen a zeneművészeti szakközépiskola zeneszerzés tanszakára.

A zeneelmélet-tanítás szakirányú feladatai

- Fejlessze a zenei összefüggésekben való eligazodó-, elvonatkoztató- és rendszerező-képességet,
- a tanuló szerezzon jártasságot a funkciós zene összetevőinek ismeretében (harmónia, dallam, ritmika, forma stb.),
- ismertesse meg a tanulót – zenei és általános tanulmányait, érdeklődését is figyelembe véve – az európai zenetörténet más korszakaival is,
- alakítsa ki azt a látásmódot, mellyel a zenei összefüggéseket – egy-egy tanulmányi időszaknak megfelelően – a tanuló önállóan is meg tudja közelíteni,
- ösztönözze a tanulót, hogy az elsajátított ismeretek alapján, tanulmányaiból kiinduló zenei gondolatokat fogalmazzon meg (reproduktívból produktív tevékenység),
- segítse a tanulót a hangszeres tanulmányaiban felmerülő problémák megoldásában (dallamvezetés, forma, harmónia, hangnem stb.).

Követelmények az alapfok évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje fel

- a bécsi klasszikus funkciós zene harmónia- és formavilágának alapvető jelenségeit,
- hallás után a tanult zenei formákat,
- hallás után és nevezze meg a tanult harmóniai fordulatokat.

A tanuló legyen képes

- az általa tanult hangszeres darabokban a tanult zenei formákat felismerni, az elméleti ismereteket az előadásban tudatosan alkalmazni,
- a tanult zenei formákat részletesen elemezni kottából,
- egyszerűbb zenei anyagban ének-zongora együttjátékra,
- diktálás után a tanult harmóniai fordulatokat zongorázni.

A tanuló tudja

- diktálás után a feldolgozott harmóniai fordulatokat foks számokkal, számozott basszussal vagy négyszólamúságban lejegyezni (szűk fekvésben),
- egyszeri hallás után a tipikus zenei formákat vázlatosan, illetve többszöri hallás után részletesen elemezni,
- az összetett autentikus kadenciát (4 #, 4 b előjegyzésig) emlékezetből, illetve példákat játszani, diktálás után zongorázni (4 #, 4 b előjegyzésig).

További követelmények a továbbképző évfolyamainak elvégzése után

A tanuló ismerje meg

- a reneszánsz modális harmóniai fordulatokat (motetták alapján),
- a barokk polifon szerkesztésmódokat (Bach-invenciók és -fűgák alapján),
- a diatonikus összhangzattant, s egy-egy jellegzetes alterációt a stíluskörön belül,
- a romantikus kis formákat, elsősorban dalokon és zongoradarabokon keresztül,
- a XX. század alapvető zenei irányzatait.

A tanuló legyen képes

- a különböző tanult stílusok harmóniai és formatani jelenségeiben tájékozódni,
- kottából a tanult harmóniakat, zenei formákat részletesen elemezni,
- a tanult harmóniai fordulatokat diktálás után, illetve fejből mintapéldákat zongorázni.

A tanuló tudja alkalmazni az általa tanult hangszeres darabok elemzése során – vagy új mű esetében – a zeneelmélet tárgyban szerzett ismereteit (formai, harmóniai, dallami).

Zenetörténet - zeneirodalom

A zenetörténet-zeneirodalom tanításának a célja, hogy

- a zene iránt érdeklődő, művelt embereket neveljen, akik zenei tanulmányaik során képessé válnak a további (egyéni) önművelésre, valamint a zene aktív (öntevékeny) művelésére,
- legyen lehetőségük zenei műveltség szerzésére azoknak is, akik nem tanultak hangszeren, illetve egyéb elfoglaltságaik miatt már nem, vagy csak kisebb intenzitással képesek hangszeres tanulmányokat folytatni.

A zenetörténet-zeneirodalom tanításának szakirányú feladatai

- A zene iránti fogékonyság elmélyítése, a zenei ismeretek bővítése,
- hosszú távon a teljes zenetörténet átfogó megismertetése.

Az egyes zenetörténeti stíluskorszakok mestereinek, műfajainak, alkotásainak részletesebb megismertetése, elemzése, széles körű kitekintéssel az adott kor főbb tendenciáira, stílusjegyeire, társművészeteire, mestereire, alkotásaira.

Neveljen az értékes zene szeretetére: ösztönözze a tanulókat

- rendszeres hangverseny- és operalátogatásra,
- a rádió és a televízió zenei műsorainak meghallgatására,
- a zenei élet eseményei iránti érdeklődésre,
- értékes hangfelvételek és videofelvételek gyűjtésére és meghallgatására,
- aktív társas muzsikálásra.

Alakítson ki szilárd értékrendet a tanulóban, melynek segítségével a későbbiekben a zene bármely műfajában és korszakában biztosan tájékozódni tud.

Tegye nyitottá és érdeklődővé a tanulót minden újdonság iránt a kortárs zenében (és társművészetekben).

Fejlessze a tanulók esztétikai érzékét és érzelmi fogékonyságát.

Követelmények a program elvégzése után

A tanulók mutassanak kellő tájékozottságot a tanult zenetörténeti stíluskorszakban.

Ismerjék fel az órákon bemutatott, meghallgatott zenei példák, elemzett művek jellegzetes tematikus részleteit.

Tudják definiálni és konkrét példákkal megvilágítani az adott stíluskorszakokhoz, műfajokhoz, művekhez, formaegységekhez szorosan kapcsolódó szakkifejezéseket.

Tudjanak eligazodni a megismert korszakok szerteágazó zenei sajátosságaiban, a társművészetek idevonatkozó legfőbb stílári jelenségeiben.

Az egyes évfolyamokban elérendő minimális követelményeket a helyi tantervben rögzítse a szaktanár az adott tanévben feldolgozandó anyag célirányainak, szerkezetének, a csoport összetételének, teljesítőképességének figyelembevételével.

Kórus

A kórusfoglalkozás célja

A kifejező, szép éneklés elsajátítása, az egy- és többszólamú kórusművek tiszta intonálása és stílushű előadása.

A tanulók zenei és közösségi élményhez juttatása.

Közösségformáló ereje által hasson az emberi kapcsolatok fejlődésére, azon belül az egyén személyiségfejlődésére (utazáson, kiránduláson, kórustáborokban a közös éneklés által).

Olyan pozitív élménynyújtás – a zene és az emberi kapcsolatok által –, amely arra ösztönzi a tanulót, hogy felnőtt korában is részt vegyen a kulturális élet különböző vokális művészeti csoportjaiban.

Az alapfokú művészetoktatási intézmény és egyéb hangversenyek, ünnepek színessé tétele.

A kórusfoglalkozás szakirányú feladatai

Ösztönözze a tanulót a kórusirodalom, illetve a zeneirodalom megismerésére.

Fejlessze a tanulók

- hallását,
- ritmusérzékét,
- tempó- és dinamikai érzékenységét,
- hangszínek iránti igényét,
- kottaolvasási készségét,
- zenei memóriáját,
- zenei ízlését,
- stílusérzékét,
- formaérzékét,

- hangképző- és intonációs gyakorlatok segítségével a harmonikus hallását.

Ismertesse meg a kórustagokat

- az emberi hang sajátosságaival, kifejezési lehetőségeivel a csoportos hangképzés által,
- a kórusműveken keresztül a zeneirodalom különböző stíluskorszakaival.

Tudatosítsa a tanulóknak az alkalmazkodóképesség fontosságát zenei és emberi szempontból is.

Követelmények a program elvégzése után

A kórus legyen képes önálló, élményt adó szereplésre.

Tudjon

- fegyelmezetten viselkedni úgy a próbákon, mint a hangversenyeken,
- „vezénylésre” énekelni.

A tanuló ismerkedjék meg a kórusirodalom számos remekművével.

Tudjon jól tájékozódni a különböző stíluskorszakokban.

Tudja

- helyes légzéstechnikával,
- tiszta intonációval,
- pontos ritmusban,
- érthető szövegmondással,
- helyes tempó- és dinamikai választással,
- művészileg kidolgozottan – stílushű formálással, szuggesztivitással – elénekelni szólamát.

Rendelkezzék

- jó kottaolvasási készséggel,
- zenei memóriával.

Hallgassa a többi szólamot és hangszínével alkalmazkodjék hozzá, ezáltal segítve az egységes kórushangzás megteremtését.

KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI OKTATÁS ÁLTALÁNOS FEJLESZTÉSI KÖVETELMÉNYEI

Kiemelt kompetenciák a képző- és iparművészeti oktatás területén

A kiemelt kompetencia területek a vizuális művészeti alkotótevékenység által a személyiség fejlesztését, az önkifejezés kibontakoztatását segítik.

Olyan tulajdonság-együttest alakítanak ki, amely lehetővé teszi a változó élethelyzetekhez való rugalmas alkalmazkodást, a probléma felismerést, a probléma megoldást.

Bemeneti kompetenciák: iskolai előképzettség nem szükséges

Szakmai kompetenciák

A környezet által közvetített üzenetek befogadása

A környezet által közvetített üzenetek értelmezése

Tervezési készség

Alkotói magatartás

Kreativitás

Vizuális gondolkodás

Vizuális kifejezőkészség

Eszközhazsnálati készség

Anyaghazsnálati készség

Komplex szemlélet

Tudatos környezetformálás igénye

Biztonságos munkavégzés képessége

Az esztétikum iránti igény és befogadóképesség

Problémaérzékenység

Véleményformálási képesség

Személyes kompetenciák:

Nyitottság

Fejlődőképesség

Önállóság

Önkifejezés

Rugalmasság

Érzékenység

Kísérletező kedv

Interaktivitás (személyközi kapcsolatok aktivitása, kooperáció).

Társas kompetenciák:

Motiválhatóság

Empatikus készség

Együttműködési készség

Kezdeményezőkézség

Segítőkézség

Módszerkompetenciák:

Figyelemösszpontosítás

Gyakorlatias feladatértelmezés

Ismeretek helyénvaló alkalmazása

Következtetési képesség

Kreativitás, ötletgazdagság

Módszeres munkavégzés

Nyitott hozzáállás

Probléma felismerés, –megoldás

Tervezési készség

Új ötletek, megoldások kipróbálása

A munkakörnyezet tisztántartása

Vizuális alapozó gyakorlatok

A közvetlen érzéki tapasztalás (hallás, látás, tapintás) útján megszerzett élmények képi, plasztikai feldolgozási képességének fejlesztése.

- A természeti és tárgyi környezet szépségeinek felfedeztetése.
- A hagyományok élményszerű megismertetése.
- Egyszerű kézműves tevékenységek iránti nyitottság kialakítása:
- Az arányok, színek, formák, felületek, tömegek és a tér felfedeztetése játékos tevékenységeken keresztül.
- Az önkifejezés változatos formáinak megismertetése.
- Az egyéni és csoportos alkotómunka alapelemeinek elsajátíttatása.
- Örömteli munkával a személyes megnyilvánulásnak teret adó alkotótevékenység motiválása. Kreatív munkára és gondolkodásra nevelés.

Vizuális alkotó gyakorlat

A vizuális alkotó gyakorlat célja a tanuló egyéni, kreatív személyiségjegyeinek előhívása, az ismeretek, élmények feldolgozásának segítése, a pozitív lelki tulajdonságok megerősítése a képi emlékezet és képzelet gazdagításával, a vizuális gondolkodás és kifejezőkészség fejlesztésével, valamint az esztétikai érzékenység és befogadó készség kialakításával.

A tantárgy feladata a tanulók életkori sajátosságainak megfelelő, erős belső motivációra épülő, változatos alkotó folyamatok biztosítása, melyek lehetővé teszik a csoportos és egyéni kreatív tevékenységformák megismerését, feltárják az értékmegőrzés, értékteremtés lehetőségeit, kialakítják a formák, színek használatában való jártasságot. Az egyes témák, témacsoportok változatos feldolgozása, a különféle képzőművészeti technikák gyakorlásához szükséges eszközök és anyagok használatának megismertetése, a népművészeti és művészettörténeti ismeretek aktív beépítése az alkotó tevékenységbe. A baleset-, munka-környezet és tűzvédelmi szabályok betartatása.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a vizuális művészetek eszköztárát,
- a tárgytervezés és tárgykészítés fázisait,
- a rajzolás, festés, terművészet műfaji sajátosságait, anyagait és eszközeit,
- a különböző ábrázolási és tárgyalakító technikákat,
- a legjelentősebb művészettörténeti korszakok művészetének jellegzetességeit, kultúráját, tárgyait,
- a legfontosabb baleset- és munkavédelmi tudnivalókat.

A tanuló legyen képes:

- az alkotói munka végigvitelére,
- a látvány és jelenségek megragadására, visszaadására,
- motívumgyűjtésre, feldolgozásra, vázlatok készítésére, átírásra,
- a perspektivikus ábrázolás szabályainak alkalmazására,
- szintani ismereteinek felhasználására,
- kompozíciós ismereteinek alkalmazására,
- sokféle eszköz- és anyaghasználatra a kifejezés érdekében,
- konzekvens munkák elkészítésére,
- a művészettörténeti korok, stílusok megkülönböztetésére, értő befogadására,

- a legfontosabb baleset- és munkavédelmi szabályok betartására.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a vizuális művészetek területén létrejött értékeket,
- a népi kultúra jellegzetes szokásait, tárgyait,
- a sík- és térbeli művek, alkotás-sorozatok létrehozásának módjait,
- pontos arányokat és karaktereket rögzítő rajzok, plasztikák készítési módszereit,
- a fény-árnyék viszonyok törvényszerűségeit,
- a művészeti anatómia alapvető törvényszerűségeit,
- az alapvető munkabiztonsági, környezetvédelmi előírásokat.

A tanuló legyen képes:

- eligazodni a művészettörténet korstílusai között,
- az adott témák önálló feldolgozására,
- művészeti ismereteinek alkotó felhasználására,
- A témák elemző értelmezésére, sokrétű technikai feldolgozására,
- konkrét és elvont gondolatok képi-plasztikai megjelenítésére,
- portré, figura rajzolására, festésére vagy mintázására,
- a saját és mások alkotásainak elemző értékelésére.

Grafika és festészet alapjai

A grafika és festészet alapjai tantárgy célja a képi világ, a képi kifejezés különböző módjainak megismertetése. A fantázia kibontakoztatása, a valósággal való összekapcsolása. Változatos felfedező és alkotó folyamatokon keresztül hozzásegíteni a tanulókat az önálló, kreatív tevékenységekhez.

A tantárgy feladata előkészíteni és megalapozni a művészi igényű szakmai munkát.

Grafika és festészet műhelygyakorlat

A grafika és festészet műhelygyakorlat célja olyan általános és speciális ismeretek átadása, melyek képessé teszik a tanulót önálló, színvonalas grafikai és festészeti alkotások létrehozására. Célja továbbá, hogy a tanulókat önmaguk megismeréséhez és a valóság törvényszerűségeinek egyre pontosabb és mélyebb megértéséhez juttassa a kritikus megfigyelés és gyakorlati tevékenységek segítségével.

A műhelygyakorlat feladata a tanulói képzelet, a belső képek és a valóság törvényszerűségeiből fakadó vizuális látványelemek összekapcsolásának elősegítése. Feladata továbbá kreatív alkotói tevékenységen keresztül az emberi, társadalmi és művészeti problémákra való érzékenység és véleménynyilvánítási igény kialakítása.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a grafika és festészet történetét, korszakait, jellemző alkotásait,
- a grafika és festészet kiemelkedő hazai és külföldi képviselőit, kortárs alkotóit,
- a grafika és festészet technikai és műfaji sajátosságait,
- a képgrafikai, alkalmazott grafikai és a festészeti tevékenységeket, eljárásokat
- a grafikai és festészeti munkához szükséges anyagok és technikai eszközök szakszerű használatát,
- a képépítés törvényszerűségeit, kompozíciós lehetőségeit,

- a legfontosabb munkavédelmi tudnivalókat.

A tanuló legyen képes:

- munkájához motívumokat gyűjteni és vázlatokat, színvázlatokat készíteni,
- a tanszak tanult műfaji sajátosságainak megfelelő átírásra, absztrakcióra,
- az egyedi– és sokszorosított grafikai eljárások, festészeti technikák alkalmazására,
- a grafikai és festészeti anyagok helyes használatára,
- a színek, formák és kompozíciós lehetőségek kifejezési szándék szerinti használatára
- grafikai és festészeti elméleti és gyakorlati tudásának alkalmazásával önálló alkotások, variációk és illusztrációk készítésére,
- a tanult grafikai és festészeti technikák sokszínű használatára és továbbfejlesztési lehetőségeinek keresésére, kísérletezésre,
- esztétikus képi megjelenítésre,
- műalkotás és környezet kapcsolatának, összefüggéseinek felismerésére,
- önálló véleményformálásra saját és mások műveivel kapcsolatban,
- a munkavédelmi szabályok betartására.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a legújabb hazai és nemzetközi festészeti és grafikai törekvéseket és azok képviselőit,
- a grafika és festészet szaknyelvét,
- a grafikai és festészeti munkához szükséges anyagok és technikai eszközök használatát,
- a grafika és festészet műfaji lehetőségeit és korlátait,
- a legfontosabb munkavédelmi teendőket.

A tanuló legyen képes:

- a vizuális kifejezés elemeinek, eszközeinek alkotói szándék szerinti tudatos alkalmazására,
- önálló grafikai és festészeti alkotások, alkotás–sorozatok létrehozására,
- alkalmazott grafikai és dekoratív festészeti alkotások tervezésére, megvalósítására,
- egyedi képi világgal bíró illusztrációk létrehozására,
- klasszikus sokszorosított grafikai lapok és táblaképek, muráliák készítésére,
- technikailag tiszta és kevert technikájú munkák létrehozására,
- műalkotás és környezet összefüggéseiből fakadó ismeretek alkalmazására,
- a különböző műfajok, stílusok, technikák határait átfedő, a lehetőségeket kiterjesztő eljárások keresésére, alkalmazására,
- munkáinak dokumentálására és installálására,
- saját és mások alkotásainak elemzésére és értékelésére,
- a biztonsági és balesetvédelmi előírások betartására.

Népművészet

A népművészet tantárgy célja a hagyományos magyar népi kultúra átfogó rendszerének megismertetése, a hagyomány értékeinek bemutatásával a múlt öröksége iránti tisztelet, megbecsülés kialakítása, a múlt és a jelen összefüggéseinek felfedeztetése, mindezzel a személyiség formálódásának pozitív irányba terelése.

A tantárgy feladata a tantárgy iránti nyitottság kialakítása, az általános néprajzi, népművészeti ismeretek átadása. Feladata emellett a hagyományos népi kultúra és értékrendszer bemutatásával a mindennapi élet kérdéseire, problémáira való válaszkeresés, a közösségi érzés mélyítése, az egyén helyének, szerepének tudatosítása, a hovatartozás–tudat, a szülőföldhöz való kötődés erősítése, értelmi és érzelmi ráhatással a személyiség fejlesztése, az esztétikai, etikai élmény– és ítélőképesség, az empátia és a tolerancia mélyítése.

A népművészet tantárgy oktatása szorosan kötődik a művészeti képzés programjához, a vizuális alkotó gyakorlattal, valamint a műhelyekben folyó elméleti és gyakorlati tudnivalók elsajátításával párhuzamosan nyújt ismereteket, ugyanakkor igyekszik kapcsolatot találni a társdművészetek felé is.

A népművészet tantárgy szabadon választható, emellett tananyagtartalma szervesen beépíthető a többi tantárgy oktatási folyamatába is.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a néprajz, a népi kultúra fogalmát, területeit,
- az egyén és a közösség viszonyát, a hagyományok szerepét,
- a szellemi kultúra területeit, a népszokások, a népi hitvilág, a népköltészet alapjait,
- a természet és az életmód alapvető összefüggéseit,
- tárgyalkotás szerepét, területeit,
- a népi építészet fontosabb jellemzőit.

A tanuló legyen képes:

- a népi kultúra értékeinek befogadására,
- az ember, a természet, a tárgyi és a szellemi kultúra közti összefüggések megértésére,
- a megismert népi hagyományok, valamint a mai kor és saját tapasztalatai közt párhuzamot vonni.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a népművészet fogalmát, területeit,
- a népi közösségek működésének és értékrendjének alapjait,
- a tárgyi és a szellemi kultúra területeit és kapcsolatukat,
- a népművészet korszakait, a népi kézműves tárgyalkotás területeit,
- a magyar nép, és a népművészet táji, történeti tagolódását,
- a díszítőművészet eszközrendszerét,
- az alapvető néprajzi szakirodalmat.

A tanuló legyen képes:

- a népművészet tárgyainak vizsgálatára, elemzésére, az esztétikai értékek felismerésére és megfogalmazására,
- az egyes tárgyak funkcióját, helyét a népi kultúrában meghatározni,
- megadott szempontok alapján önálló gyűjtőmunkára,
- az empátiára, a sajátjától eltérő kultúra, gondolkodásmód elfogadására.

Művészettörténet

A művészettörténet tantárgy célja a tanuló érdeklődésének felkeltése, érzékennyé és nyitottá tétele a műalkotások által nyújtott vizuális élmény befogadására. A tanuló világos kifejező- és érvelési képességének fejlesztése a közös műelemzéseken és az egyes korokra jellemző legfontosabb stílusirányzatokon keresztül. A már megismert művészettörténeti korok új összefüggésbe helyezése, a korszakok formanyelvének, stílusjegyeinek vizsgálata. Célja továbbá a művészettörténet emléktanyagában való eligazodás elősegítése, az ismeretek beépítése a tanuló életébe és munkájába az ábrázolási és kifejezési módok tanulmányozásával, az anyagok, műfajok, technikák, eljárások megismerésével.

A tantárgy feladata a világkép és a képzőművészet viszonyának megismertetése. A művészet kultúrában és társadalomban betöltött szerepének bemutatása, a művészet folytonosságának és

korról korra változó jellegének feltárása, az egyes művészettörténeti korok jellemző stílusjegyeinek összehasonlítása. Feladata továbbá a kortárs művészet hagyományokhoz való viszonyának bemutatása a művészeti ágak kapcsolatának, érzékeltetése a műfajhatárok elmosódásának és a műfajok közötti közlekedés lehetőségeinek, megmutatásával. Az önálló tájékozódás képességének, az ismeretszerzés igényének kialakítása. Jelentős műemlékek, múzeumok, gyűjtemények, kiállítások látogatásával a szűkebb környezet iránti elkötelezettség előhívása. A művészetek formanyelvének, a legjellemzőbb kifejezőeszközöknek és komponálásmódoknak megismertetése, a művészettörténet nagy alkotóinak és jellemző alkotásainak bemutatása az őskortól napjainkig.

A művészettörténet tantárgy oktatása szorosan kötődik a művészeti képzés programjához, a vizuális alkotó gyakorlattal, valamint a műhelyekben folyó elméleti és gyakorlati tudnivalók elsajátításával párhuzamosan nyújt ismereteket, ugyanakkor igyekszik kapcsolatot találni a társművészetek felé is.

A tantárgy szabadon választható, emellett tananyagtartalma szervesen beépíthető a többi tantárgy oktatási folyamatába is.

Követelmények az alapfokú évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- az elemi ábrázolási módokat (konvenciókat), s ismerje fel azokat konkrét műalkotásokban,
- a művészettörténeti korok, korszakok, irányzatok főbb stílusjegyeit és legkiemelkedőbb alkotóit, alkotásait.

A tanuló legyen képes:

- műalkotásokat elemezni a témák és stíluselemek szempontjából,
- eligazodni és szelektálni a tárgy- és környezetkultúra világában,
- az egyes művészettörténeti korokra jellemző stílusjegyek felismerésére,
- művészeti, esztétikai élmények kifejtésére szóban, írásban és kompozíciós vázlatokban,
- a megismert művészettörténeti korok időrendi áttekintésére.

Követelmények a továbbképző évfolyamok elvégzése után

A tanuló ismerje:

- a művészettörténeti korok lényeges sajátosságait a legfontosabb alkotók és legjellemzőbb alkotások tükrében,
- tudja olvasni, elemezni a tanult műalkotásokat.

A tanuló legyen képes:

- összehasonlító elemzéseket végezni jellemző példák, műalkotások segítségével,
- reálisan értékelni önmaga és mások munkáját, eredményeit és a sokszínűséget,
- összefüggések megértésére a kor és a műalkotások kapcsolatában,
- tájékozódni a művészettörténet nagy korszakaiban,
- ismertetni az adott kor kiemelkedő alkotóinak munkásságát és elemezni alkotásaikat,
- felismerni koronként jellemző alkotásokat a tárgy- és környezetkultúra világából,
- önálló, alkotószellemű műelemzésre, vélemények ütköztetésére, vitakészsége fejlesztésével más nézetek, vélemények megértésére, elfogadására.

7.12. A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA KÖVETELMÉNYEI ÉS TÉMAKÖREI.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga általános követelményei

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett. Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével az iskola helyi tantervében kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és tudása. A művészeti alapvizsgát és záróvizsgát háromtagú vizsgabizottság előtt kell letenni. A vizsgabizottság elnökét és tagjait a vizsga szervezője bízza meg. A művészeti alapvizsga és záróvizsga lebonyolítása a vizsgáztató intézmény feladata.

Vizsga tantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

Zeneművészet ág

A művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsga tantárgyak

Alapvizsga tantárgyai

Az alapvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. Az alapvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, vagy szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos tanulók, valamint zeneelmélet főtan szakos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

1. Írásbeli vizsga tantárgya:

Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező, vagy szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „B” tagozat: szolfézs

Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs

Zenetörténet-zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet-zeneirodalom

Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet

Kamarazene főtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

2. Szóbeli vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „A” tagozat: szolfézs kötelező, vagy szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „B” tagozat: szolfézs

Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs

Zenetörténet-zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet-zeneirodalom

Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet

Kamarazene főtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

3. Gyakorlati vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok és magánének főtárgy „A” és „B” tagozat, kamarazene főtárgy („A” tagozat): főtárgy

Szolfézs „A” és „B” tagozat, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): tanult hangszer

Záróvizsga tantárgyai

A záróvizsga írásbeli és/vagy szóbeli, valamint gyakorlati vizsgarészből áll. A záróvizsgán az „A” tagozatos tanuló választhat írásbeli, vagy szóbeli vizsga között. A „B” tagozatos, valamint zeneelmélet főtanszakos tanulók számára mindkét vizsgarész kötelező. Gyakorlati vizsgát valamennyi tanulónak kell tennie.

1. Írásbeli vizsga tantárgya:

Hangszeres tanszakok „A” tagozat: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Hangszeres tanszakok „B” tagozat: szolfézs

Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs

Zenetörténet-zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet-zeneirodalom

Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet

Kamarazene főtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

2. Szóbeli vizsga tantárgya

Hangszeres tanszakok „A” tagozat: szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

Hangszeres tanszakok „B” tagozat: szolfézs

Szolfézs főtárgy „A” és „B” tagozat: szolfézs

Zenetörténet – zeneirodalom főtárgy („A” tagozat): zenetörténet – zeneirodalom

Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat): zeneelmélet

Kamarazene főtárgy („A” tagozat): szolfézs, vagy zeneismeret, vagy zenetörténet-zeneirodalom, vagy zeneelmélet

3. Gyakorlati vizsga tantárgya:

Hangszeres tanszakok „A” és „B” tagozat, kamarazene főtárgy („A” tagozat): főtárgy

Szolfézs, zeneelmélet és zeneirodalom-zenetörténet főtárgy („A” tagozat): a tanult hangszer

A vizsgák ideje:

Hangszeres főtárgyak

Gyakorlati vizsga

„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 10 perc

Elméleti tantárgyak

„A” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc

„B” tagozat: írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 15 perc

Szolfézs főtárgy

Gyakorlati vizsga:

„A” tagozat minimum 10 perc

„B” tagozat minimum 10 perc

Elméleti vizsga:

„A” tagozat írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc

„B” tagozat írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 15 perc

Zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtárgy („A” tagozat)

Gyakorlati vizsga: minimum 10 perc

Elméleti vizsga: írásbeli: minimum 45 perc; vagy szóbeli: minimum 10 perc

Zeneelmélet főtárgy („A” tagozat)

Gyakorlati vizsga: minimum 10 perc

Elméleti vizsga: írásbeli: minimum 45 perc; és szóbeli: minimum 10 perc

Kamarazene főtárgy („A” tagozat)

Gyakorlati vizsga: minimum 10 perc

Előrehozott vizsga

Az alapfokú művészetoktatási intézmény tanulói számára előrehozott vizsga is szervezhető.

Előrehozott művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga az egyes tantárgyra előírt iskolai tanulmányi követelmények teljesítése után, a tanulói jogviszony fennállása alatt, az iskolai tanulmányok teljes befejezése előtt szervezhető.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – az adott tanévben döntőbe került.

Ha a tanuló már rendelkezik a zeneművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett művészeti alapvizsgával vagy záróvizsgával, akkor az adott tantárgyakból a vizsga alól felmentés adható.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

Amennyiben az intézmény előrehozott művészeti alapvizsgát vagy záróvizsgát szervez, úgy annak eredményét a művészeti alapvizsgán és záróvizsgán figyelembe kell venni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a végső eredmény meghatározásában a főtárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a vizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott.

Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA TARTALMA

1. AZ ÍRÁSBELI VIZSGA TARTALMA

Szolfézs

„A” tagozat

Hangszer, magánének, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtantervek

A vizsgán az iskola választhat a) és b) feladat közül.

Diktálás, elemzés

a) feladat

- Egy magyar népdal lejegyzése és elemzése

A népdal négyesoros, legfeljebb 8-10 szótagszámú, tempo giusto, izometrikus ($\frac{2}{4}$ vagy $\frac{4}{4}$) lehet, szinkópát, nyújtott és éles ritmust tartalmazhat. Előre meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, metrumot és kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők. A népdal tizenkétszer hangozhat el.

- Periódus terjedelmű, funkciós basszusú műzenei idézet felső szólamának lejegyzése és elemzése

Az idézet $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$ vagy $\frac{4}{4}$ -es lökötésű, nem moduláló, lehetőleg a-a_v felépítésű, nehezebb hangközlépéseket nem tartalmazó, de akkordfelbontást, illetve könnyebb alterációt lehetőleg tartalmazó szemelvény. Előre szükséges megadni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: a funkciók bejelölése, formai felépítés, a zenei elemek megjelölése (hármashangzat-felbontás, szekvencia, késleltetés stb). Az idézet zongorán két szólamban tizenkétszer hangozhat el.

b) feladat

- Egy magyar népdal első két sorának lejegyzése és kiegészítése

A népdal négyesoros, legfeljebb 8-10 szótagszámú, tempo giusto, izometrikus ($\frac{2}{4}$ vagy $\frac{4}{4}$) legyen, szinkópát, nyújtott és éles ritmust tartalmazhat. Előre meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, metrumot és kezdőhangot. A befejezéshez meg kell adni a szöveget. A népdal tizenkétszer hangozhat el.

- Periódus terjedelmű, funkciós basszusú műzenei idézet előtagjának lejegyzése és befejezése két szólamban, vagy felső szólamának lejegyzése

Az idézet $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$ vagy $\frac{4}{4}$ -es lökötésű, nem moduláló, lehetőleg a-a_v felépítésű, nehezebb hangközlépéseket nem, de akkordfelbontást, illetve könnyebb alterációt lehetőleg tartalmazó szemelvény. Előre szükséges megadni a kulcsokat, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az idézet zongorán tizenkétszer hangozhat el.

Szolfézs főtanszak

- *Egy magyar népdal lejegyzése szöveggel együtt, és elemzése*
A népdal négysoros, 8-10 szótagszámú, tempo giusto, izometrikus, szinkópát, nyújtott és éles ritmust, valamint színező hangokat tartalmazhat. Előre meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, metrumot és kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők. A népdal nyolcszor hangozhat el.
- *Periódus terjedelmű műzenei idézet lejegyzése funkciós basszussal*
Metruma $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$ vagy $\frac{6}{8}$ lehet. Ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig. Lehet benne szinkópa, éles és nyújtott ritmus, triola, valamint átkötések. Az idézetben előfordulhatnak nehezebb hangközlépések, alterált hangok, és hangnemi kitérés, esetleg moduláció is. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

„B” tagozat

Hangszer, magánének, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtanszakok

- *Hangközmenet lejegyzése*
10 hangközből álló hangközmenet lejegyzése tonális keretben (oktávon belüli tiszta, kis és nagy hangközök, bővített kvart és szűkített kvint). Diktálás előtt meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, és a kezdő hangközt, elnevezéssel együtt. A hangközlánc zongorán hatszor hangozhat el.
- *Hangzatlejegyzés*
10 akkordból álló akkordsor lejegyzése tonális keretben, vagy 10 akkord felismerése és lejegyzése adott hangra, oldással együtt (valamennyi hármashangzat és fordításai, valamint domináns szeptim). Diktálás előtt meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést és a kezdő harmóniát, elnevezéssel együtt, illetve adott hangra felépítésnél az adott hango(ka)t. A harmóniasor zongorán hatszor hangozhat el.
- *Egy négysoros, közepesen nehéz magyar népdal lejegyzése szövegge együttl, és elemzése*
Előre meg kell adni a violinkulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők. A népdal nyolcszor hangozhat el.
- *Periódus terjedelmű műzenei idézet lejegyzése funkciós basszussal*
Metruma $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$ vagy $\frac{6}{8}$ legyen. A ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig. Az idézet tartalmazhat változatos ritmikai, dallami fordulatokat, átkötéseket. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

Szolfézs főtanszak

- *Hangközmenet lejegyzése*
10 hangközből álló hangközmenet lejegyzése tonális keretben, hangnemi kitérésekkel. Diktálás előtt meg kell adni a violinkulcsot, előjegyzést, és a kezdő hangközt, elnevezéssel együtt. A hangközlánc zongorán háromszor hangozhat el.
- *Hangzatlejegyzés*
10 akkordból álló akkordsor lejegyzése tonális keretben, maximum egykvintes hangnemi kitéréssel, vagy 10 akkord felismerése és lejegyzése adott hangra, oldással együtt. Diktálás előtt meg kell adni a violinkulcsot, az előjegyzést és a kezdő harmóniát, elnevezéssel együtt, illetve adott hangra felépítésnél az adott hango(ka)t. A harmóniasor zongorán hatszor hangozhat el.
- *Egy közepesen nehéz, enyhén díszített magyar népdal lejegyzése szöveggel együtt, és elemzése*
Előre meg kell adni a violinkulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők. A népdal nyolcszor hangozhat el.
- *Periódus terjedelmű kétszólamú műzenei idézet lejegyzése*
Metruma 2/4, 3/4, 4/4 vagy 3/8, 6/8 lehet. Az idézet tartalmazzon változatos ritmikai, dallami fordulatokat átkötéseket, lehetnek benne hangnemi kitérések és moduláció. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

Zenetörténet - zeneirodalom

„A” tagozat

Hangszer, magánének, zenetörténet-zeneirodalom főtanszak

- A zenei korszakok felsorolása időrendben. A barokk korszak ideje, rövid általános jellemzése és zenei jellegzetességei.
- A barokk zeneszerzők felsorolása, a korszak vokális és hangszeres műfajai. Néhány hangszeres műfaj bemutatása részletesebben (pl. concerto, concerto grosso, szvit [táncok, táncpárok], fuga). Domenico Scarlatti és a barokk szonáta jellemzése. Két – a tanuló által ismert, meghallgatott – mű bemutatása (pl. Händel: Vízizene, Vivaldi: Négy évszak, Bach: A fuga művészete vagy a Wohltemperiertes Klavier kötetei). Egy vokális műfaj jellemzése (pl. Bach kantátái, a kantáták tételei).
- A bécsi klasszicizmus időszakának 3 jelentős és több kevésbé ismert, de fontos zeneszerzőjének felsorolása. A klasszikus zene általános jellemzése. A bécsi klasszika korszakának jellemzése a barokkal összehasonlítva. A bécsi klasszika műfajai és jellemző formái, a szonátaforma részei. Joseph Haydn életéről röviden, fontosabb művei; a szimfónia tételei; Haydn szimfóniáinak három korszaka egy-egy példán kersztül; a vonósnégyes hangszerei. W. A. Mozart műveinek jellemző műfajai egy-egy példával; két különböző műfajú művének részletes bemutatása.

Zeneelmélet

„A” tagozat

Hangszer és magánének főtanszak

- Négyszólamú példa számozott basszusának lejegyzése 4#, 4b előjegyzésig.
- Számozott basszus kidolgozása négy szólamban, szűk fekvésben.
- Formatani elemzés kottakép után.

Zeneelmélet főtanszak

- Négyszólamú példa számozott basszusának lejegyzése 5#, 5b előjegyzésig.
- Számozott basszus kidolgozása négy szólamban, szűk fekvésben.
- Formatani elemzés kottakép után.

2. A SZÓBELI VIZSGA TARTALMA

Szolfézs

„A” tagozat

Hangszer, magánének, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtanszak

- A „hozott anyag”: a vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül 10 népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni 5 műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/ barokktól a XX. századig) éneklőtársakkal ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), abból kettőt kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.
- A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság egyszerű zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai, és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

Szolfézs főtanszak

- Egyszólamú dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet metruma 2/4, 3/4, 4/4, vagy 6/8 lehet; ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig, lehet benne szinkópa, nyújtott és éles ritmus, triola, átkötések; lehetnek benne nehezebb hangközlépések, alterált hangok, és hangnemi kitérés, moduláció is.
- A „hozott” anyag: 10 népdal éneklése emlékezetből, és azok elemzése (forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők alapján); 10 műzenei szemelvény (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) – ezek közül három kotta nélkül – saját kísérettel előadva. A vizsgázó ismerje ezek hangsorát, hangnemét, az előforduló előadási jeleket, utasításokat, tudja meghatározni az előadott szemelvények műfaját, stílusát és formáját.
- A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

„B” tagozat

Hangszer, magánének főtanszak

- Egyszólamú dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet metruma $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$ vagy $\frac{6}{8}$ lehet; ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig, tartalmazhat változatos ritmikai, dallami fordulatokat, átkötéseket; alterált hangokat és hangnemi kitérést, modulációt is.
- A „hozott anyag”: a vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül 10 népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni 4 műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), ebből kettőt kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.
- A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

Szolfézs főtanszak

- Egyszólamú dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet metruma $\frac{2}{4}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{4}{4}$ vagy $\frac{3}{8}$, $\frac{6}{8}$ lehet; ritmusértékek előfordulhatnak az egész hangtól a tizenhatodig, lehet benne szinkópa, nyújtott és éles ritmus, triola, átkötések; lehetnek benne nehezebb hangközlépések, alterált hangok, és hangnemi kitérés, moduláció is.
- A „hozott anyag”: 10 népdal éneklése emlékezetből, és azok elemzése (forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők alapján); 10 műzenei szemelvény (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) – ezek közül hármat kotta nélkül – saját kísérettel előadva. A vizsgázó ismerje ezek hangsorát, hangnemét, az előforduló előadási jeleket, utasításokat, tudja meghatározni az előadott szemelvények műfaját, stílusát és formáját.
- A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

Zenetörténet - zeneirodalom

„A” tagozat

Hangszer, magánének, zenetörténet-zeneirodalom főtanszak

- Teszt, ami 15-20 általános zenei-zenetörténeti ismeretekkel kapcsolatos feladatot tartalmaz.
- A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

Zeneelmélet

„A” tagozat

Hangszer és magánének főtanszak

- Kadenciák és mintapéldák zongorázása a fő hármashangzatokkal és fordításaikkal.
- Zongorázás diktálás után fő hármashangzatokkal és fordításaikkal.
- Számozott basszus zongorázása négy szólamban, szűk fekvésben.
- Formatani elemzés kottakép után.

Zeneelmélet főtanszak

- Nápolyi szextes mintapéldák zongorázása mollba, dúrban.
- V⁷ akkord és fordításai; mintapéldák zongorázása.
- A fentiek zongorázása diktálás után.
- Zongorázás számozott basszusról.
- Formatani elemzés kottakép után.

3. A GYAKORLATI VIZSGA TARTALMA

Gyakorlati vizsgát főtárgyból, elméleti tanszakok esetén zongora kötelező tárgyból, illetve kamarazene főtanszakon a tanult hangszerből kell tenni.

FURULYA

„A” tagozat

- Egy etűd vagy technikai jellegű mű szoprán- vagy altfurulyán (Kállay G.: Hangnemgyakorló, Paubon: Etűdök, Baroque Solo Book-ból könnyebb darabok, Giesbert: Furulyaiskola 2. rész nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab két különböző karakterű tétele, az egyik tétel választható kamaraműből is (Anon: Greensleeves to a Ground, Marcello: d-moll szonáta, Loeillet de Gant: Szonáták op. 1 és op. 3, Vivaldi: F-dúr szonáta RV 52, d-moll RV 36, Telemann: F-dúr szonáta, kamaraművek: Boismortier: Leichte Duos, 6 Suite, Loeillet: 6 szonáta 2 furulyára, Naudot: Triószonáta, Czidra: Régi magyar táncok nehézségi szintjén).

Az előadási darabot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy etűd vagy szólómű (Kállay G.: Hangnemgyakorló, V. Eyck: Variációk, Braun: etűdök/Baroque Solo Book, Winterfeld: 12 etűd altfurulyára nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab két különböző karakterű tétele, az egyik tétel választható kamaraműből is (Telemann: C-dúr szonáta, Veracini: a-moll szonáta, Lavigne: Rondeau és Tambourin I-II. tétel, Fesch: F-dúr szonáta op. 6. no. 2; Telemann: 6 duett, Telemann: Kánonszonáták, Loeillet de Gant: Szonáta 2 altfurulyára nehézségi szintjén).

Az etűd és kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

FUVOLA

„A” tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Jeney: Fuvolaiskola II. kötet/56-85., Bántai: Válogatott etűdök II. kötet/12., Köhler: Etűdök op. 33 no. 1/1-3. nehézségi szintjén).

- Egy barokk szonátatétel (Marcello: d-moll szonáta, Telemann: F-dúr szonáta valamelyik tétele nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (Romantikus album, 3 Menüett, 3 Tambourin, Népszerű előadási darabok nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két különböző karakterű etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Platonov: 30 etűd 1-10., Köhler: Etűdök op.33 no. 1/1-5., Eördögh: Technikai és olvasógyakorlatok I/1-4. nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonáta-tételpár (Händel: Hallei szonáták nehézségi szintjén).
- Egy karakterdarab vagy kamaramű (Járdányi Pál: Szonatina nehézségi szintjén).

A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

KLARINÉT

„A” tagozat

- Két különböző karakterű etűd vagy technikai jellegű mű (Perényi Éva: Klarinétetűdök 60-tól, Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II: 13., 28. nehézségi szintjén).
- Két különböző stílusú és műfajú előadási darab, melyek közül az egyik lehet kamaramű is (Dancs: Románc [Perényi Éva–Perényi Péter: Repertoár 39.], Weber: Sonatina [Perényi Éva–Perényi Péter: Repertoár 44], Haydn: Szent Antal korál [200 év klarinétmuzsikája] Barokk és klasszika, Mozart: Románc [Klarinétmuzsika 10.], Weber: Vadászórus [Kis előadási darabok 19]; Ludwik Kurkiewicz I.: 57., 72., 74., Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.: 15., 69., 84., Balassa György–Berkes Kálmán: Klarinétiskola II.: 13., 27., 28., 30., 74. nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két különböző karakterű etűd vagy technikai jellegű mű (Perényi Éva: Klarinétetűdök 86-tól, Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.: 36., 46., 59., 75.; Jean-Jean I: 2. nehézségi szintjén).
- Két különböző stílusú és műfajú előadási darab, melyek közül az egyik lehet kamaramű is (Bärmann: Románc, Debussy: Kis néger, Mozart: Sonatina, Mendelssohn: Dal szöveg nélkül, (Berkes: Előadási darabok klarinéttra és zongorára II. kötetből a 9-es), Donizetti: Concertino II. tétel, Glinka: Vocalise, Tuček: B-dúr klarinétverseny II. tétel, Leopold Kozeluch: Esz-dúr Klarinétverseny II. tétel nehézségi szintjén; kamaraművek: Devienne: 6 duó, Kovács Béla: Klarinétozni tanulok II.: 72., 86., Balassa György–Berkes Kálmán II.: 31., 40., 55., Kocsár Miklós: Ungaresca nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

TROMBITA

„A” tagozat

- Egy másfél oktávos skála első képlete.
- Egy etűd (Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola III./1-65., Clodomir: Petits exercices 1-21., Arban: Trombitaiskola – ritmustanulmányok, díszítés- és trillaelőkészítő tanulmányok, egyszerű díszítések és trillák nehézségi szintjén).
- Egy előadási darab (Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola III./66-74., Baldassari: Szonáta, Händel: Hallei szonáta, Rangers: Velencei karnevál, Tornýos: Szonatina nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy másfél oktávos skála öt képlette.
- Egy etűd (Varasdy–Nagyiván–Sztán: Trombitaiskola III./1-65., IV./1-53., Clodomir: Petits exercices 1-29., Arban: Trombitaiskola – ritmustanulmányok, díszítés- és trillaelőkészítő tanulmányok, egyszerű díszítések és trillák nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele (Albinoni: Esz-dúr concerto III-IV. tétel, Albinoni: F-dúr concerto I. tétel, Händel: B-dúr szonáta, Telemann: F-dúr szonáta nehézségi szintjén).
- Egy, az előbbtől eltérő stílusú előadási darab (Balay: Andante et allegro, Bogár: I. és II. Concertino nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

GITÁR

„A” tagozat

- Egy etűd (Szendrey-Karper: Gitárgyakorlatok V-VII. kötet, Carcassi: 25 Etűd op. 60, nr. 3., 4., 7., 10., Giuliani: Etűdök gitárra op. 100 nr. 13., 15., Leo Brouwer: 10 etűd nr. 1., 5., 6., 7., Carcassi: Capriccio, Legnani: Capricci nehézségi szintjén).
- Három különböző stílusú előadási darab (Dowland: Táncok és Fantáziák, Mertz: Magyar honi virágok 1., 2., Milan: Pavane-ok, Villa-Lobos: I. IV. prelude, J. S. Bach-Szendrey-Karper: 20 könnyű darab, de Vissee szvit tánc-tétel, Mosóczi: IV-V kötetből klasszikus szerzők darabjai, vagy spanyol és latin amerikai romantikus szerzők darabjai: F. Tárrega: Lágrima, Mazurka, Polka, Antonio Lauro: Vals Venezolano nr. 2.; vagy XX. századi darabok Farkas Ferenc, Bartók-Szendrey nehézségi szintjén).

Az előadási darabokat lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy etűd (Szendrey-Karper: Gitárgyakorlatok VII-VIII. kötet; Carcassi: 25 Etűd op. 60 nr. 13., 18., 19.; Legnani: Capricciok, Giuliani: Etűdök gitárra op. 48 nr. 19., op. 100 nr. 13., 15.; F. Sor: op. 31 nr. 18., 23.; Leo Brouwer: 10 Etűd nr. 9., 10. nehézségi szintjén).
- Három különböző stílusú előadási darab (Francesco da Milano: 14 Fantasie; Luys Milan: 6 Pavan; J. S. Bach: 20 könnyű darab; Robert de Visée: d-moll szvit; J. S. Bach: d-moll prelúdium; klasszikus és romantikus darabok: Mertz: Magyar honi virágok: 3, 4, 5, Tarrega darabok vagy spanyol és latin-amerikai szerzők darabjai: Antonio Lauro: Vals Venezolano nr. 2., 3 nehézségi szintjén).
- XX. századi darabok (Bartók-Szendrey, Farkas Ferenc, Sári J., Huzella, Villa-L., Choros-Mazurka, Prelüdök nehézségi szintjén).

Az előadási darabokat kotta nélkül kell játszani.

ZONGORA

„A” tagozat

A 4 stílusból választható 3 különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.

- Barokk mű, lehet tánc, vagy többszólamú szerkesztést bemutató darab (Bach: 18 kis prelúdium 13, 15, 18, Händel: Válogatott darabok, Telemann: Kezdők zongoramuzsikája nehézségi szintjén).
- Klasszikus szonatina vagy szonáta-tétel, könnyebb variáció (Könnnyű szonatinák, 15 könnyű szonáta, Szonatina album, Clementi: C Op. 36 Nr. 3., Haydn: D Hob. XVI/4,

Beethoven: 6 könnyű variáció egy svájci népdalra, Csurka: Szonatina-gyűjtemény I-II. kötet nehézségi szintjén).

- Romantikus mű (Schumann: Emlékezés, Színházi utóhangok, Csajkovszkij: Édes álmodozás, Pacsirtadal, Schubert: Táncok, Keringők nehézségi szintjén).
- XX. századi mű (Bartók Béla: Mikrokozmosz III/84 Mulatság, 90 Oroszos 91-92, Kromatikus invenció IV/97 Notturmo, Kodály: Gyermektáncok 5-10 nehézségi szintjén).

A három mű közül lehetőség szerint egy éneklő, egy pedig virtuóz jellegű legyen.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Négy különböző stílusú darab:

- Barokk mű, többszólamú szerkesztésben írt darab, vagy szvit-tétel (J. S. Bach: 18 kis preludium 9, 16, 17, Kétszólamú invenciók C, a, F nehézségi szintjén).
- Klasszikus szonatina vagy szonáta-tétel, variáció (15 könnyű szonáta, Haydn: Szonáták A Hob. XVI/12, E Hob. XVI/13, D Hob. XVI/14, Mozart: 6 bécsi szonatina, Beethoven: Szonatinák, Grazioli: G-dúr Szonáta nehézségi szintjén).
- Romantikus mű (Schumann: Fantáziatánc, Chopin: Keringők a, h, nehézségi szintjén).
- XX. századi mű (Bartók: Mikrokozmosz IV/100 népdalféle, 109 Bali szigetén, Mikrokozmosz: V/128, Dobbantós tánc, Kurtág: Játékok nehézségi szintjén).

A vizsgaműsorban legyen egy éneklő és egy virtuóz jellegű darab.

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

HEGEDŰ

„A” tagozat

- Egy etűd (Dénes: V-VI. Hegedűiskola, vagy Dancla op. 68/2., 9., 14., vagy Dont op. 38, vagy Mazas: Études speciales op. 36. I/2., 8., 9. nehézségi szintjén).
- Két különböző karakterű előadási darab, koncert-tétel, vagy szonáta-tétel (Beethoven: Menuett és Trio, Rameau: Gavotte, Dancla: Variációk-sorozat, Vivaldi: G-dúr koncert I. tétel, Seitz: D-dúr koncert I. tétel, Corelli: e-moll, A-dúr szonáta nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két különböző technikai követelményt tartalmazó etűd.
 - o A játék technikai biztonságának felmérésére (Dont op. 68/12., 15., Mazas: Études speciales op. 36. I/2., 7., 9., 15., 17., 18., Mazas: Études brillantes op. 36. II. nehézségi szintjén).
 - o Karakteretűd a zenei kifejezés felmérésére (Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37, a könnyebbek szintjén).
- Egy előadási darab vagy barokk szonáta tételpár (lassú-gyors) (Boyce: Matelotte, Járdányi: Magyar tánc, Wieniawski: Kuyawiak nehézségi szintjén).
- Egy koncert- vagy szonáta-tétel (Komarovszkij: A-dúr koncert I. tétel, Vivaldi: a-moll Koncert I. tétel, Accolay: a-moll koncert, Seitz: g-moll koncert op. 12 no. 3 I. tétel, Dancla: Concert-solo op. 77 no. 2, 3, Telemann: A-dúr szonáta, Händel: E-dúr Szonáta nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

ELEKTROAKUSZTIKUS ZENE

KLASSZIKUS SZINTETIZÁTOR

A vizsga tartalma

A vizsgán a tanulónak három művet – köztük legalább egyet akusztikus hangszereken – kell előadnia egyénileg és kamarapartnerekkel

- két előadási darab, különböző klasszikus stílusból választva (Bach: 18 kis zongoradarab, „Könnyű szonatinák” (Hernádi), Bartók: Mikrokozmosz III kötet, Bartók: Gyermekeknek II–III nehézségi szintjén)
- egy 3–4 szólamú kamarazenei mű (Bartók–Weiner: 10 darab a Gyermekeknek, Bach: Wohltemperiertes Klavier I–II kötetének kamara átiratai nehézségi szintjén).

MAGÁNÉNEK

„A” tagozat

- Egy népdalfeldolgozás (Farkas Ferenc: Béres legény..., Molnár–Kern: Szól a kakas már..., Zöld erdőben, zöld mezőben... népdalfeldolgozások, ill. a Százszínű csokor c. kötet dalai: Pierlala, francia népdal, Vira, portugál népdal nehézségi szintjén).
- Egy preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal, esetleg ária (A dal mesterei I-II. kötet: Scarlatti: Meddig tart e kínos élet, Caldara: Fényben fürdik a táj, Morley: Leány és legény, Haydn: Az elhagyott, Beethoven: Szeretlek nehézségi szintjén).
- Egy romantikus dal (Schubert: A vadrózsa, Jókendv, Könnyzápor, Schumann: Az árva, Az elhagyott lányka, Zöld hímes rét, Mendelssohn: A dalnak lenge szárnyán, Szívek, ha végül válnak, Viszontlátásra, Aratódal, ill. A dal mesterei II-III. kötet dalainak nehézségi szintjén).

A műveket lehetőleg kotta nélkül kell énekelni.

„B” tagozat

- Egy dal Kodály: A magyar népzene sorozatból (Kocsi szekér, kocsi szán..., Ludaim, ludaim, Bárcsak engem valaki megkérne... nehézségi szintjén).
 - Egy preklasszikus, barokk vagy klasszikus dal, vagy ária (Caldara: Szívem szép álma; Carissimi: Így élni nem tudok; Händel: Jöjj és járjad; Ó, jaj, vajon csak emlék; Pergolesi: Nina; Beethoven: Rózsalánc; Mozart: Barbarina áriája a Figaro házassága c. operából, illetve A dal mesterei: IV., V., VII/a kötetek dalai nehézségi szintjén).
 - Egy romantikus dal (Csajkovszkij: Csak az, ki vágyban ég; Egy szót sem, ó, kérlek; Áldás; Brahms: Útban a kedveshez; Vasárnap; Kárbaveszett szerenád, Wolf: Harmatos reggel, illetve A dal mesterei VII/c, Énekiskola III., Csajkovszkij: Dalok és románcok darabjai nehézségi szintjén).
 - Egy XX. századi szerző dala (Farkas: Gitárdalok, Kósa: Veronika dala; Gyermekdalok).
- A műveket kotta nélkül kell énekelni.

A MŰVÉSZETI ZÁRÓVIZSGA TARTALMA

1. AZ ÍRÁSBELI VIZSGA TARTALMA

SZOLFÉZS

„A” tagozat

Zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtanszakok

Diktálás, elemzés

- Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam lejegyzése és elemzése. Az idézet átlagos zenei mondat/periódus hosszúságú, egyszerűbb hangnemi kitérést tartalmazhat. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az elemzés szempontjai: formai felépítés, zenei értelmezés (felütések, kötések, előadásmódra vonatkozó jelek bejelölése), zenei elemek megjelölése (hangzatfelbontás, késleltetés, szekvencia). Az idézet zongorán két szólamban nyolcszor hangozhat el.
- Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam felének lejegyzése és befejezése. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az idézet átlagos zenei mondat/periódus hosszúságú, amely zongorán hatszor hangozhat el.

Szolfézs főtanszak

- Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam lejegyzése. A dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok. Hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.
- Periódus terjedelmű kétszólamú bécsi klasszikus idézet lejegyzése. Az idézet tartalmazzon változatos dallami és ritmikai fordulatokat. Hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

„B” tagozat

Hangszer, kamarazene főtanszak

- Egyszólamú barokk vagy romantikus dallam lejegyzése. A dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok. Hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.
- Periódus terjedelmű kétszólamú bécsi klasszikus idézet lejegyzése. Az idézet tartalmazzon változatos dallami és ritmikai fordulatokat. Hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

Szolfézs főtanszak

- Kétszólamú barokk idézet lejegyzése. Az idézet tartalmazzon változatos dallami és ritmikai fordulatokat. Hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne. Előre meg kell adni a kulcsokat, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangokat. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

- Egyszólamú XX. századi dallam lejegyzése. Az idézet tartalmazhat változatos dallami és ritmikai fordulatokat. Előre meg kell adni a kulcsot, az előjegyzést, a metrumot és a kezdőhangot. Az idézet zongorán nyolcszor hangozhat el.

ZENETÖRTÉNET-ZENEIRODALOM FŐTANSZAK

- Gregorián elnevezése, általános jellemzői, műfajai. Egy műfaj részletes bemutatása. A többszólamúság kialakulása (orgánum típusai). Világi zene a középkorban (trubadúr, trouvère, Minnesänger). Reneszánsz (szó jelentése, ideje, általános jellemzése, jellegzetes műfajainak ismerete.) Korareneszánsz, reneszánsz fénykora, későreneszánsz zeneszerzőinek felsorolása. Homofónia, polifónia fogalma. Mise típusai, mise részei, (Ordinarium, Proprium), motetta és madrigál összehasonlítása. Világi vokális műfajok felsorolása.
- A barokk korszak általános stílusjegyei és zenei jellemzése, vokális és hangszeres műfajok sorolása. Egy vokális műfaj (pl. kantáta) tételeinek bemutatása, két hangszeres műfaj (pl. concerto, fuga) részletesebb magyarázata zenei példát hozva. A szvit (táncok és táncpárok), egy tánc bemutatása (pl. menüett). Barokk zeneszerzők felsorolása.
- A bécsi klasszika sajátosságai (formák, szerkezet, hangnem). Főbb műfajok sorolása, szonáta vagy szimfónia tételeinek általános jellemzése, pl. szonátaforma bemutatása. Haydn vagy Mozart művészete (egy mű bemutatása alapján).
- Romantika – új műfajai, élményanyaga (témái). Chopin zongorazenéje (kisformák), Schumann zongoradarab-ciklusai (címek).
- A programzene (példával). A századforduló zenéje – Debussy művészete, impresszionista művei (zenéje, jellemzői). Egészhangú skála, politonalitás, dodekafónia magyarázata zenei példa alapján. Bartók életműve, jelentősége, népdalgyűjtő útjai. Kodály egy művének részletes bemutatása (pl. Psalmus Hungaricus, Hány-szvit, Felszállott a páva – variációk).

ZENEELMÉLET FŐTANSZAK

- Négyszólamú példa számozott basszusának lejegyzése.
- Számozott basszus kidolgozása négy szólamban 7#, 7b-ig.
- Bach korálelemzése.
- Formatani elemzés a négy év anyagából.

2. A SZÓBELI VIZSGA TARTALMA

SZOLFÉZS

„A” tagozat

Hangszer, kamarazene, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet főtanszak

- Periódus terjedelmű dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet tartalmazzon változatos ritmikai és dallami fordulatokat, hangnemi kitérést, esetleg modulációt.
- A „hozott anyag”: a vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül 15 népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni 5 műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) éneklőtársakkal ill. hangszerkíséréssel (saját kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

Szolfézs főtanszak

- Periódus terjedelmű dallam lapról éneklése rövid átnézés után, szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet tartalmazzon változatos ritmikai és dallami ésfordulatokat, hangnemi kitérést, esetleg modulációt.
- A „hozott anyag”: 15 népdal éneklése emlékezetből, és azok elemzése forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők alapján; 10 műzenei szemelvény (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig), ezek közül három kotta nélkül, saját kísérettel előadva. A vizsgázó ismerje ezek hangsorát, hangnemét, az előforduló előadási jeleket, utasításokat, tudja meghatározni az előadott szemelvények műfaját, stílusát és formáját.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

SZOLFÉZS

„B” tagozat

Hangszer, kamarazene főtanszak

- Periódusnyi dallam lapról éneklése – rövid átnézés után – szolmizálva vagy hangnévvel; a dallamban legyenek változatos dallami és ritmikai fordulatok, hangnemi kitérés vagy moduláció előfordulhat benne.
- A „hozott anyag”: a vizsgázó tudjon énekelni kotta nélkül 15 népdalt, és ismerje azok legfontosabb jellemzőit; tudjon énekelni 6 műzenei szemelvényt (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) éneklőtársakkal, ill. hangszerkísérettel (saját kíséret nem kötelező), ebből hármat kotta nélkül, és ismerje az énekelt darabok legfontosabb jellemzőit.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

Szolfézs főtanszak

- Periódusnyi dallam lapról éneklése – rövid átnézés után – szolmizálva vagy hangnévvel; az idézet tartalmazzon változatos ritmikai és dallami fordulatokat, lehet benne hangnemi kitérés és moduláció is; C-kulcs előfordulhat.
- A „hozott” anyag: 15 népdal éneklése emlékezetből, és azok elemzése (forma, stílus, hangsor/hangkészlet, zárások, esetleg ritmikai jellemzők alapján); 10 műzenei szemelvény (társasének, hangszerkíséretes darabok a reneszánsztól/barokktól a XX. századig) – ezek közül három kotta nélkül – saját kísérettel előadva. A vizsgázó ismerje ezek hangsorát, hangnemét, az előforduló előadási jeleket, utasításokat, tudja meghatározni az előadott szemelvények műfaját, stílusát és formáját.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

ZENETÖRTÉNET-ZENEIRODALOM

„A” tagozat

Hangszer, kamarazene és zenetörténet- zeneirodalom főtanszak

- Teszt, ami 10-15 egyszerű, általános zenei-zenetörténeti ismeretekkel kapcsolatos kérdést tartalmaz.
- A tanuló által a gyakorlati vizsgán játszott darabokkal kapcsolatban a vizsgabizottság zenetörténeti, stílusjegyekre vonatkozó, műfaji, formai és egyéb általános zenei kérdéseket tesz fel.

Kottáról a tanulónak kell gondoskodnia.

ZENEELMÉLET

„A” tagozat

Hangszer, kamarazene főtanszak

Mintapéldák zongorázása 5#, 5b-ig amelyekben szerepel

- váltódomináns,
- késleltetések,
- mollbéli akkordok dúrban,
- bőszextes hangzatok,
- könnyebb modulációk,
- formatani elemzés a négy év anyagából.

3. A GYAKORLATI VIZSGA TARTALMA

Gyakorlati vizsgát főtárgyból, elméleti tanszakok esetén zongora kötelező tárgyból, illetve a tanult hangszerből kell tenni.

FURULYA

„A” tagozat

- Egy technikai jellegű mű vagy szólódarab (Paubon: Études Melodiques 1., 7., Brüggén: Etüdök, Linde: Neuzeitliche Übungsstücke, Winterfeld: Technische Studien, Telemann: Fantáziák, Eyck: Der Fluyten Lust-hof I-III. nehézségi szintjén).
- Egy teljes szonáta vagy concerto (kettősverseny) és egy korabarokk, vagy XX. századi mű, vagy tétel (Telemann: f-moll szonáta, d-moll szonáta, Telemann: Metodikus szonáták 1-6., Vivaldi: G-dúr concerto, Dornel: Sonate op. 3 no.7, 3 altfurulyára nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy etüd vagy szólódarab (Brüggén: 1., Quantz: Solos 1-5./Baroque Solo Book, Eyck, J. van: Der Fluyten Lust-hof I-III., G. Ph. Telemann: Fantázia 2, c-moll nehézségi szintjén).
- Egy teljes szonáta vagy concerto és 1 korabarokk vagy XX. századi mű vagy tétel, amelyből 1 lehet kamaramű (Krähmer, E: Variációk op. 18, Händel: g-moll szonáta (V.), Castrucci, P.: Szonáták op. 1/5, op. 1/6, Vivaldi: a-moll piccoloverseny RV445 nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot az etüd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

FUVOLA

„A” tagozat

- Egy etüd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Bántai: Fuvolaetüdök III. kötet, vagy Köhler: Etüdök op. 33 no. II. kötet valamelyik darabja nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonáta két tétele, vagy egy barokk kamaramű (Marcello, Veracini, Telemann műveinek nehézségi szintjén).
- Egy karakterdarab, vagy XX. századi mű vagy kamaramű (Fauré, Doppler, Mező Imre, Szervánszky Endre műveiből).

A vizsgaanyagot az etüd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy etűd vagy szólódarab, vagy technikai jellegű mű (Köhler: Etűdök op. 33 no. III. 1-5., Andersen: 24 etűd fuvolára/1.; Hangversenyetűdök fuvolára c. gyűjtemény valamelyik darabja nehézségi szintjén).
- Egy barokk szonáta két tétele, vagy egy barokk kamaramű (Händel: Hat szonáta, egy barokk triószonáta két tétele nehézségi szintjén).
- Egy XX. századi mű (Farkas: Bihari román táncok nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

KLARINÉT

„A” tagozat

- Két etűd, vagy technikai jellegű mű (Klosé: Karakterisztikus etűdök, Jean-Jean: Etűdök I. nehézségi szintjén);
- Két különböző stílusú és műfajú zongorakíséretes előadási darab, vagy kamaramű (Wagner: Adagio, Barat: Szláv dal, Donizetti: Concertino I-II. tétel, Niels Gade: Fantáziadarab op. 43., Bartók: Három csikmegyei népdal, Draskóczy: Korondi táncok; kamaraművek: Pranner: 3 duó concertante, Pleyel: Duók: I-II., Devienne: Concertino 2 klarinéttra és zongorára nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két etűd, vagy technikai jellegű mű (Klosé: Napi gyakorlatok, Klosé Karakterisztikus etűdök, Jean-Jean: Etűdök II. nehézségi szintjén).
- Két különböző stílusú és műfajú zongorakíséretes előadási darab, vagy kamaramű (Danzi: Szonáta, Stamitz: Esz-dúr koncert, Weiner: Csördögölő, Dimler: B-dúr klarinétverseny, Wasilenko: Keleti táncok, Weber: Variáció op. 33; kamaraművek: Kreutzer: Duók, Pleyel: Duók I-II., Pranner: 3 duó concertante nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot az etűd és a kamaramű kivételével lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

TROMBITA

„A” tagozat

- Egy másfél oktávos skála öt képlettel.
- Egy etűd (Clodomir: Petits exercices 22-70., Clodomir: Etűdök II., III., IV., VI., és Arban: Trombitaiskola etűdjeinek nehézségi szintjén).
- Két különböző karakterű előadási darab, melyből az egyik lehet kamaramű is (előadási darabok: Albinoni: Esz- dūr, g-moll, C-dūr concerto, Barat: Fantázia, Gedicke: Koncertetűd; kamaraművek: Borst: Trombitaduók, Mező Imre: Variációk, Clodomir: Six petits duo és Six duo faciles, Reschowsky: Trió, Farkas Ferenc: Régi magyar táncok nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Egy dūr és 1 moll skála másfél oktávon, öt képlettel.
- Két etűd, vagy 1 etűd és 1 kamaramű (Clodomir: Petits exercices 22-70., Clodomir: Etűdök II., III., IV., VI., és Arban: Trombitaiskola etűdjeinek nehézségi szintjén; kamaraművek: Clodomir: Six duo Faciles, Scheidt: Brass: Quintets I-II., nehézségi szintjén).

- Egy barokk szonáta lassú és gyors tétele (Albinoni: Esz-dúr, g-moll, C-dúr concerto, Corelli: e-moll szonáta, Purcell: B-dúr szonáta, Vivaldi: d-moll concerto nehézségi szintjén).
- Egy más stílusú előadási darab (Bozza: Capriccio nehézségi szintjén).

Az etűd és a kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

GITÁR

„A” tagozat

- Egy etűd (Carcassi: 25 Etűd op. 60 nr. 19., 20., 23., F. Sor op. 29 nr. 1., Aguado: Etűdök II. kötetből nr. 9., 11., 12., Giuliani: 24 etűd op. 48 nr. 20., 21., Leo Brouwer 8., 9., 10. nehézségi szintjén).
- Három különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik lehet többtételű (reneszánsz és barokk darabok: John Dowland: Táncok és Fantáziák; J. S. Bach: Könnyű táncművek (Lantszvitek cselló szvit); klasszikus és romantikus darabok: F. Carulli, Giuliani, F. Sor művei; tételek Vivaldi gitárversenyeiből, Carulli, Johann Kaspar Mertz: Románc, F. Tarrega: Marieta, Rosita nehézségi szintjén).
- XX. századi szerzők: Leo Brouwer, Farkas Ferenc, Villa-Lobos: Prelud II. V.).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Két különböző karakterű etűd (Carcassi: 25 Etűd op. 60 nr. 24., 25.; F. Sor: Zwölf Etuden op. 29 nr. 4., Giuliani: Etűdök gitárra op. 48. nr. 22., 23., 24., Villa-Lobos: Etűdök nehézségi szintjén).
- Három különböző stílusú előadási darab, melyből az egyik lehet egy szvit vagy versenymű több tétele, vagy egy szonáta, a másik egy kortárs mű (reneszánsz szerzők: Bakfark Bálint, J. Dowland; Luis Mylan, Gaspar Sanz, Frescobaldi művei, J. S. Bach: Lantszvitek és csellószvitek tételei, valamint szonáták és partiták tételei; D. Scarlatti szonátái; klasszikus versenyművek: Vivaldi, Diabelli szonátái; romantikus és kortárs szerzők, pl. F. Tárrega Romantikus darabok J. K. Mertz továbbá Moreno Torroba, Manuel de Falla, Isaak Albéniz, Augustin Barrios Mangoré művei nehézségi szintjén).

Az etűd kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

ZONGORA

„A” tagozat

A négy stíusból választható három különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.

- Barokk mű, több szólamú szerkesztésű darab, vagy szvit-tétel, vagy könnyebb barokk variáció (nehézségi szint: Händel: Könnyű zongora darabok Schaconne, Scarlatti: Szonáta C K.513 h K. 377, Bach: Francia szvit G táncművek).
- Klasszikus szonáta-tétel (Beethoven: Szonáta G Op. 49 no 2 I tétel, Beethoven: Szonáta G. Op. 79.; rondók, variációk, bagatellek Beethoven: Bagatelle C Op. 33 nehézségi szintjén).
- Romantikus mű (Schumann: Kinderszenen, Mendelssohn: Dalok szöveg nélkül 14., 19, Chopin: Mazurka g Op. 67 no. 2 nehézségi szintjén).
- XX. századi mű (Bartók: Mikrokozmosz IV/102 Felhangok, V/130 Falusi tréfa nehézségi szintjén).

A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot lehetőleg kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

Három különböző stílusú darab, amiből lehet egy kamaramű.

- Egy barokk mű: többszólamú szerkesztésben írt darab, vagy szvit-tétel (J. S. Bach: h-moll háromszólamú invenció, Francia szvit, Esz Allemande, Courande, Sarabande. Scarlatti: A-dúr szonáta K.453. nehézségi szintjén).
- Egy klasszikus szonáta-tétel (Haydn: Szonáta D Hob. XVI/19, Mozart: C-dúr szonáta KV. 309 nehézségi szintjén).
- Romantikus mű (Liszt-Zempléni: Etüd 2 a, Liszt: Consolation Desz nehézségi szintjén).
- XX. századi mű (Bartók: Szonatina, Mikrokozmosz VI/Hat tánc bolgár ritmusban, Debussy: Arabesque E nehézségi szintjén).

A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

HEGEDŰ

„A” tagozat

Két különböző karakterű zongorakíséretes mű (barokk szonáta két tétele, vagy egy versenymű két tétele, vagy egy gyors és egy lassú tempójú előadási darab), az egyik lehet kamaramű is (pl. Bartók: Hegedűduók).

A kamaramű kivételével a vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

„B” tagozat

- Háromoktávos hangsortanulmány.
- Két etüd (Mazas: Études brillantes op. 36. II., Dont: 24 előkészítő gyakorlat op. 37, Kreutzer: 42 gyakorlat, Rode: 24 Caprices/2., 7., 10. nehézségi szintjén).
- Barokk szonáta két tétele (Händel: g-moll, D-dúr, A-dúr szonáta nehézségi szintjén).
- Egy koncert-tétel, vagy előadási darab (Bach: a-moll, E-dúr, Haydn: C-dúr, Mozart: D-dúr – Adelaide, Beriot: a-moll op. 104 koncertek 1. tétele, Raff: Cavatine, Fiocco: Allegro, Beethoven: F-dúr románc, Weiner: Rókatánc nehézségi szintjén).

A vizsgaanyagot kotta nélkül kell játszani.

ELEKTROAKUSZIKUS ZENE

KLASSZIKUS SZINTETIZÁTOR

A vizsga tartalma

A vizsgán a tanulónak három művet – köztük legalább egyet akusztikus hangszeren – kell előadnia egyénileg és kamarapartnerekkel

- két előadási darab különböző klasszikus stílusból választva (Bach: Két- ill. háromszólamú invenciók Chopin: Mazurkák Bartók: Mikrokozmosz V., Bartók: Gyermeknek III–IV nehézségi szintjén)
- egy 3–4 szólamú kamarazenei mű (Vivaldi: 4 évszak tételek szintjén), Ravel–, Muszorgszkij–, Grieg–, Debussy– átiratait, vagy eredeti szintetizátorzenék Jan Michael Jarre, Vangelis, Presszer Gábor feldolgozását).

MAGÁNÉNEK

„A” tagozat

- Egy barokk dal, vagy kantáta-részlet (Händel: Csordul a könnyem, Bach: Már örvendj bús lelkem, Purcell: Jöjj, bűvös éj, Bach kantátainak áriái, ill. A dal mesterei IV., V., VI. kötetéből és más gyűjteményekből nehézségi szintjén).
- Egy bécsi klasszikus szerzők dalaiból (Mozart: Das Veilchen/Az ibolya/ Die Zufriedenheit, Haydn: Der Wanderer nehézségi szintjén).
- Egy romantikus dal (Schubert: An die Musik, Schumann: Die Lotosblume, Kjuji: A fecske, Glinka: A pacsirta? Richard Strauss: Ajánlás nehézségi szintjén).
- Egy XX. századi szerző dala (Bartók Béla: 8 magyar népdal, Kodály Zoltán: Magyar népzene köteteiből /nehézségi fok szerint/, Kelen H., Kerekes J., Kósa P., Farkas F., Fauré, Debussy nehézségi szintjén).

A műveket lehetőleg kotta nélkül kell énekelni.

„B” tagozat

- Egy barokk kantáta-, vagy oratórium-ária (Parisotti: Arie Antiche I.-II.-III. kötetéből, Vivaldi: Glória, Bach kantátái, áriái nehézségi szintjén).
- Egy bécsi klasszikus szerző igényesebb dala vagy áriája (Mozart: Abendenfindung, Ridente la calma, An Chloe, Haydn Fideliti, Das Leben ist ein Traum, Mozart: Figaro házassága c.operából megfelelő hangfajok áriái, vagy Bastien és Bastiene áriái nehézségi szintjén).
- Egy nehezebb, romantikus vagy késő romantikus dal, vagy rövidebb romantikus operaária (Schubert, Brahms, Liszt, Csajkovszkij, Rubinstein, Masenet, Glinka, Grieg dalai vagy Puccini: Lauretta áriája nehézségi szintjén).
- Egy XX. századi szerző dala (Kodály: A magyar népzene, I.-XI. [nehezebb darabok], Bartók: 20 magyar népdal., Orbán: Dalok, Wolf: Olasz daloskönyv, Kósa: Válogatott dalok, Külföldi szerzők dalai hasonló nehézségi fokon nehézségi szintjén).

A műveket kotta nélkül kell énekelni.

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÉRTÉKELÉSE

1. A gyakorlati vizsga értékelésének általános szempontjai

Fúvóhangszerek

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes légzés, testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Pengetős hangszerek

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes testtartás, hangszertartás, kéztartás,
- hangminőség,
- hangszerkezelés,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- zenei stílusok és előadások megvalósítása,
- artikulációk és díszítések megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség,
- technikai felkészültség,
- jobb és bal kéz-technika,
- intonáció.

Billentyűs hangszerek

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes test- és kéztartás,
- hangminőség, billentés,
- pedálhasználat,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Vonóhangszerek

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- technikai felkészültség,
- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- előadásmód,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- alkalmazkodóképesség,
- állóképesség.

Magánének

- megfelelés az előírt követelményeknek,
- helyes légzés, testtartás,
- intonáció,
- helyes ritmus és tempó,
- zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- memória,
- állóképesség,
- előadásmód, tartalmi érzékenység,
- technikai és művészi megvalósítás,
- hangszínek iránti differenciáló képesség,
- szép, érthető szövegmondás.

2. Az írásbeli vizsga értékelésének általános szempontjai

Szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet

- teszt: a kérdésekre adott rövid, lényegi, a megértésre utaló egyszerű válasz; fogalmazásmód, helyesírás;
- fogalmazás (műelemzés): információtartalom, a műről, illetve a szerzőről és a korról szóló információk megfelelő aránya, felhasznált irodalom színvonala, mennyisége, eredetiség, objektív és szubjektív tartalom megfelelő aránya, felépítés, fogalmazás, helyesírás,
- dallamírás: dallami, metrikai/ritmikai korrektség, kottairási készség, külalak.

3. A szóbeli vizsga értékelésének általános szempontjai

Szolfézs, zenetörténet-zeneirodalom, zeneelmélet

- általános zenei ismeretek (hangnemek, hangközök, akkordok, előadásmód, zenei szakkifejezések ismerete),
- zenetörténeti tájékozottság,
- stílusismeret,
- formai ismeretek,
- tájékozódás a zenei műfajok között.

KÉPZŐ- ÉS IPARMŰVÉSZETI ÁG

A MŰVÉSZETI ALAPVIZSGA ÉS ZÁRÓVIZSGA ÁLTALÁNOS KÖVETELMÉNYEI

A művészeti alapvizsgára és záróvizsgára bocsátás feltételei

Művészeti alapvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó alapfokú évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

Művészeti záróvizsgára az a tanuló bocsátható, aki az alapfokú művészetoktatási intézmény utolsó továbbképző évfolyamát sikeresen elvégezte, és a vizsgára jelentkezett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményei, feladatai meghatározásának módja

A művészeti alapvizsga és záróvizsga követelményeit, vizsgafeladatait – valamennyi vizsga tantárgy tekintetében – az alapfokú művészetoktatás követelményei és tantervi programja figyelembevételével kell meghatározni.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga feladatait a követelmények alapján a vizsgát szervező intézmény állítja össze oly módon, hogy azokból mérhető és elbírálható legyen a tanuló felkészültsége és gyakorlati tudása.

Az alapvizsga és záróvizsga feladatait a vizsgabizottság elnöke hagyja jóvá. Amennyiben az nem, felel meg a követelményeknek, átdolgoztathatja.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga vizsgatantárgyak

- Műhelygyakorlat
- Vizuális alkotó gyakorlat

A fentiek felül szabadon választható vizsgatantárgy:

- Művészettörténet
- Népművészet

A szabadon választható vizsgatantárgyak esetén a művészeti alapvizsga és záróvizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészekből áll. A szabadon választható tantárgyak közül vizsgatantárgynak csak az a tantárgy választható, amelyet az intézmény pedagógiai programja szerint biztosít, valamint amely esetében a tanuló a tantárgy tanításának utolsó évfolyamán az előírt tantárgyi követelményeknek eleget tett.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga egyes részei alóli felmentés

Mentesülhet (részlegesen vagy teljes mértékben) az adott tantárgyból a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga letétele alól az a tanuló, aki az országos művészeti tanulmányi versenyen – egyéni versenyzőként – helyezést ért el vagy a versenyfelhívásban meghatározott teljesítményi szintet teljesítette.

Ha a tanuló már rendelkezik a képző- és iparművészeti ág valamelyik tanszakán megszerzett alapvizsga- vagy záróvizsga-bizonyítvánnyal, akkor felmentés adható a vizuális alkotógyakorlat főtantárgyból. A műhelygyakorlat vizsgarész alól felmentés nem adható.

A művészeti alapvizsga és záróvizsga minősítése

A tanuló teljesítményét a művészeti alapvizsgán és a záróvizsgán vizsga tantárgyanként külön-külön osztályzattal kell minősíteni.

A művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga eredményét a vizsga tantárgyakból kapott osztályzatok számtani közepe adja. Ha az átlagszámítás eredménye öt tizedre végződik, a vizsga tantárgy végső eredményének a meghatározásában a műhelygyakorlat tantárgyból kapott osztályzat a döntő.

Eredményes művészeti alapvizsgát, illetve záróvizsgát tett az a tanuló, aki valamennyi előírt vizsga tantárgy vizsgakövetelményeit teljesítette.

Sikertelen a művészeti alapvizsga, illetve záróvizsga, ha a tanuló valamely vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból elégtelen érdemjegyet kapott. Sikertelen vizsga esetén a tanulónak csak abból a vizsgarészből, illetve vizsga tantárgyból kell javítóvizsgát tennie, amelynek vizsgakövetelményét nem teljesítette.

Vizuális alkotó gyakorlat

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama:

Vizuális alkotó gyakorlat

- vizsgamunka bemutatása 15 perc
- helyszíni feladat megoldása 105 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, alkotó, konstruáló, tárgykészítő képessége. A feladatmegoldás tükrözze a tanulónak a vizuális alkotó gyakorlatok során megszerzett tudását a művészeti ág anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, megszerzett ismeretét. A megvalósított vizsgamunka mutassa be a tanuló technikai jártasságát, tudását.

A vizuális alkotó gyakorlat alapvizsga két részből tevődik össze:

A) Dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képsorozat vagy tárgy, tárgycsoport.

A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- tárgy, tárgye gyűttes,
- festészeti, grafikai alkotás–sorozat,
- szobor, térkonstrukció és variációi.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kész kép vagy tárgy.

Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott anyaggal és technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- tárgy,
- festészeti, grafikai alkotás,
- szobor, térkonstrukció

A vizsga értékelése

A vizuális alkotó gyakorlat alapvizsga értékelésének általános szempontjai:

- esztétikai érzékenység, művészeti ismeretek jelenléte,
- tervezési, plasztikai tárgyformáló készség,
- a kísérletező kedv és kreativitás megjelenése,
- alapvető anyag–, eszköz– és szerszámhasználati ismeret, jártasság,
- térformálás, konstruáló és kompozíciós készség,
- a tartalomnak megfelelő anyag, forma, szín, technika és kifejezőmód használata,
- az elkészült munka egyedisége, összhangja.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A vizsga tantárgyai és időtartama

Vizuális alkotó gyakorlat

- a vizsgamunka bemutatása 10 perc
- helyszíni feladat megoldása 180 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, alkotó, konstruáló, tárgykészítő képessége. A feladatmegoldás tükrözze a tanulónak a vizuális alkotó gyakorlatok során megszerzett tudását a művészeti ág anyagairól,

műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről, megszerzett ismeretét. A megvalósított vizsgamunka mutassa be a tanuló technikai jártasságát, tudását.

A vizuális alkotó gyakorlat alapvizsga két részből tevődik össze:

A) Dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képsorozat vagy tárgy, tárgycsoport.

A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- tárgy, tárgye gyűttes,
- festészeti, grafikai alkotás–sorozat,
- szobor, térkonstrukció és variációi

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kész kép vagy tárgy.

Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott anyaggal és technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- tárgy,
- festészeti, grafikai alkotás,
- szobor, térkonstrukció

A vizsga értékelése

A vizuális alkotó gyakorlat vizsga értékelésének általános szempontjai:

- esztétikai érzékenység, művészeti ismeretek jelenléte,
- a vizuális nyelv kifejezőeszközeinek használata,
- tervezési, plasztikai tárgyformáló készség,
- sík és térbeli ábrázolási képesség,
- a kísérletező kedv és kreativitás megjelenése,
- alapvető anyag–, eszköz– és szerszámhasználati ismeret, jártasság,
- térformálás, konstruáló és kompozíciós készség,
- a tartalomnak megfelelő anyag, forma, szín, technika és kifejezőmód használata,
- az elkészült munka egyedisége, összhangja.

Grafika és festészet műhelygyakorlat

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati vizsgarészekből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

A grafika és festészet műhelygyakorlat

- tervezés 40 perc
- tárgykészítés 140 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, képalkotó, képessége. A terv tükrözze a tanulónak a grafika és festészet anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét. A megvalósított kép, képtárgy, képsorozat mutassa be a tanuló grafikai és festészeti jártasságát, tudását.

A grafika és festészet műhelygyakorlat vizsga két részből tevődik össze:

A) Tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából.

A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján létrehozott alkotás, amely lehet:

- alkalmazott grafikai, sokszorosított grafikai alkotás, sorozat vagy variáció,
- grafikai és festészeti illusztráció sorozat,

- szabadodon választott technikákkal készített képi alkotás, alkotássorozat vagy variáció.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az alapvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából.

Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- modell alapján készített képi, képtárgyi átírás,
- alkalmazott grafikai vagy dekoratív festészeti vázlat-terv – sorozat.

A vizsga értékelése

A grafika és festészet műhelygyakorlat alapvizsga értékelésének általános szempontjai:

- tervezési, képalkotási készség,
- színhasználat, kompozíciós készség,
- alapvető anyag- és eszközismeret, jártasság,
- a grafikai és festészeti ismeretek gyakorlati alkalmazása,
- a tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő átíró és kifejezőképesség,
- az elkészült munka összhangja.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga gyakorlati és szóbeli vizsgarészekből áll.

A vizsga tantárgya és időtartama

Grafika és festészet műhelygyakorlat

- tervezés 50 perc
- tárgyalakotás 190 perc

A szóbeli vizsga időtartama: max. 10 perc

A vizsga tartalma

A vizsgafeladatot az intézmény úgy határozza meg, hogy a megoldásból mérhető legyen a tanuló tervező, képalkotó, képessége. A terv tükrözze a tanulónak a grafika és festészet anyagairól, műfaji sajátosságairól, esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett ismeretét. A megvalósított kép, képtárgy, képsorozat mutassa be a tanuló grafikai és festészeti jártasságát, tudását.

1. A grafika és festészet műhelygyakorlat gyakorlati vizsga két részből tevődik össze:

A) Tervezési dokumentációval együtt benyújtott kész kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából.

A benyújtott vizsgamunka – tanári irányítással megvalósított – tervezési munka alapján létrehozott alkotás, amely lehet:

- alkalmazott grafikai, sokszorosított grafikai alkotás vagy sorozat,
- grafikai és festészeti illusztráció sorozat,
- szabadodon választott technikákkal készített elbeszélő képi alkotás vagy sorozat,
- díszlet- és jelmeztervek,
- murália vagy annak részlete.

A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti záróvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) A záróvizsga helyszínén, ideje alatt önállóan elkészített kép, képtárgy, képsorozat, a grafika és festészet műfajából.

Az intézmény által meghatározott vizsgafeladat tervvázlat alapján, szabadon választott technikával létrehozott alkotás, amely lehet:

- modell alapján készített képi, képtárgyi átírás,
- alkalmazott grafikai vagy dekoratív festészeti vázlatterv vagy sorozat.

2. A grafika és festészet műhelygyakorlat szóbeli vizsga tartalma:

- a grafika és festészet nagy stíluskorszakai,
- a grafika és festészet legjelentősebb alkotásai, alkotói,
- a grafika és festészet anyagai, eszközei, műfajai,
- a grafika és festészet műfajában alkalmazott technikák,
- az elkészített tervek és művek bemutatása,
- egészség- és környezetvédelmi alapismeretek.

A vizsga értékelése

A gyakorlati vizsga értékelése:

- a tartalomnak, műfaji sajátosságoknak megfelelő megjelenítő, átíró, kifejező készség,
- tervezői, kivitelező készség,
- szintani és formatani ismeretekben való jártasság, a kompozíció törvényeinek ismerete,
- műalkotás és környezet összefüggéseinek ismerete,
- a grafika és festészet technikáinak és eljárásainak alkalmazási szintje,
- a felületalakítás módja,
- kreativitás, egyediség,
- az elkészült munka összhangja.

A szóbeli vizsga értékelése:

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szakszerűsége, pontossága,
- kommunikációs készség.

Népművészet

A művészeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll.

Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama

Népművészet max. 45 perc

A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama

Népművészet max. 15 perc

A vizsga tartalma

A népművészet írásbeli vizsga tartalma:

Az írásbeli vizsga feladatát az intézmény úgy határozza meg, hogy az írásbeli dolgozatból mérhető legyen a tanuló néprajzi ismerete: néprajzi alapfogalmakról, népszokásokról, népköltészetéről, hitvilágról, életmódról, a hagyományos tárgyalakotásról megszerzett tudása.

1. A népművészet írásbeli vizsga két vizsgarészből tevődik össze:

A) Rajzokkal illusztrált néprajzi gyűjtőmunka.

A tanuló által készített írásbeli munka szemléltesse az intézmény által meghatározott feladat megoldásának lépéseit, a tanuló adott témában szerzett ismereteit, egyéni gyűjtőmunkáját.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Népművészeti kérdéseket tartalmazó tesztlap kitöltése a vizsga helyszínén és ideje alatt. Az írásbeli vizsga feladatát az intézmény úgy határozza meg, hogy az írásbeli dolgozathatól mérhető legyen a tanuló népszokásokról, népköltészetéről, hitvilágról, életmódról megszerzett ismerete.

2. A népművészet szóbeli vizsga tartalma:

- a néprajz kutatási tárgya, a népi kultúra fogalma, a hagyomány fogalma,
- a hagyományozódás kérdésköre, az egyén és közösség viszonya,
- népszokások (jeles napok, az emberélet fordulói),
- népi hitvilág, világkép,
- a népköltészet, (népmesék, népmondák, népdalok...),
- gyermekjátékok,
- természetharmonikus életmód, gazdálkodás, közösségi munkamegosztás, munkaalkalmak-hoz kapcsolódó szokások, hiedelmek,
- népi építészet, a parasztház berendezése, bútorai, a belső terek funkciói,
- hagyományos tárgyalakotás helye és szerepe a népéletben, szokásokban.

A szóbeli vizsgafeladatokat az intézmény úgy határozza meg, hogy a feleletekből mérhető legyen, hogy a tanuló az életkori sajátosságainak megfelelően milyen szinten:

- tud eligazodni a népköltészet világában,
- ismeri a szokások és a hiedelmek helyét és szerepét a népéletben,
- ismeri a karácsonyi, húsvéti és pünkösdi ünnepkör alapjait,
- ismeri az emberélet fordulóihoz kapcsolódó szokásokat,
- ismeri a munkaalkalmakat, a hozzájuk kapcsolódó szokásokat, népköltészeti alkotásokat, hiedelmeket,
- tájékozott a népi építészet, a hagyományos tárgy- és környezetkultúra világában.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

- megfigyelő, értelmező készség,
- összehasonlító, összegző készség,
- feladatmegoldó készség,
- tárgyismeret,
- helyes fogalomhasználat,
- tárgyelemző készség.

A szóbeli vizsga értékelése

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szabatosága, pontossága.

A művészeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll.

Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama

Népművészet max. 60 perc

A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama

Népművészet max. 20 perc

A vizsga tartalma

A népművészet írásbeli vizsga tartalma

Az írásbeli vizsga feladatát az intézmény úgy határozza meg, hogy az írásbeli dolgozathatól mérhető legyen a tanuló népművészeti ismerete: a népművészetről, a hagyományos népi kézműves tárgyalakotó tevékenységekről, mesterségekről megszerzett tudása.

1. A népművészet írásbeli vizsga két vizsgarészből tevődik össze:

A) Rajzokkal illusztrált tárgyelemzés, műleírás.

A tanuló által készített írásbeli munka szemléltesse az intézmény által meghatározott tárgyelemző feladat megoldásának lépéseit, a tanuló adott témában megszerzett ismereteit, egyéni gyűjtőmunkáját, tárgyleírását.

A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Népművészeti kérdéseket tartalmazó tesztlap kitöltése a vizsga helyszínén és ideje alatt. Az írásbeli vizsga feladatát az intézmény úgy határozza meg, hogy az írásbeli dolgozatból mérhető legyen a tanuló népművészeti ismerete, tárgyelemző jártassága, a népművészet ágairól, azok esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett tudása.

2. A népművészet szóbeli vizsga tartalma:

- a népművészet fogalma, a népművészet korszakai,
- a hagyományos tárgyalkotás természeti, társadalmi, gazdasági meghatározói,
- a hagyományos tárgyak esztétikuma, a tárgyak megjelenését meghatározó összetevők (funkció, anyag, méret, technika, forma, díszítés) összefüggései,
- a népművészet motívumrendszere, a tárgyakkal kifejezett jelentéstartalom,
- szöttek, népi hímzések, képfestés,
- a népviselet fogalma, a viselet elemei, a viselet jelentéstartalma,
- bőrművesség területei, tárgytipusai, hagyományai,,
- a fazekasság tárgytipusai, hagyománytárgyai, a magyar lakta területek fazekas központjai,
- a faművesség sajátos tárgyai, a tárgyak motívumkincse,
- vessző-, gyékény-, szalma-, csuhé megmunkálásának hagyományai,
- mézesbábosság, tojásfestés,
- a népi kultúra táji tagolódása,
- a Dunántúl, Alföld, Felföld és Erdély legfontosabb tájegységeinek népművészete, valamint lakhelyének hagyományai,
- a népművészet továbbélése, a hagyományápolás lehetőségei.

A szóbeli vizsgafeladatokat az intézmény úgy határozza meg, hogy a feleletekből mérhető legyen, hogy a tanuló milyen szinten:

- ismeri népművészet mibenlétét, motívumrendszerét, korszakait, ágait és alkotásait,
- ismeri a fa-, bőr-, textilművesség és népi fazekasság jellemzőit,
- ismeri a magyar nyelvterület legfontosabb tájegységeinek népművészetét,
- tud eligazodni a tárgy- és környezetkultúra világában,
- tudja elemezni a megismert tárgyakat,
- tud összehasonlító elemzéseket végezni,
- tudja rendszerezni a népi kultúráról megszerzett ismereteit,
- tudja kifejezni művészeti és esztétikai élményeit.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

- megfigyelő, értelmező készség,
- összehasonlító, összegző készség,
- feladatmegoldó készség,
- tárgyismeret,
- fogalomismeret,
- tárgyelemző készség.

A szóbeli vizsga értékelése

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szabatosága, pontossága,

- kommunikációs készség.

Művészettörténet

A művészettörténeti alapvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll.

Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama

Művészettörténet max. 45 perc

A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama

Művészettörténet max. 15 perc

A vizsga tartalma

Művészettörténet írásbeli vizsga tartalma

Az írásbeli vizsga feladatait az intézmény úgy határozza meg, hogy az írásbeli dolgozatból mérhető legyen a tanuló művészettörténeti ismerete, műelemzési jártassága, az építészetről, a képzőművészeti ágakról – grafikáról, festészetéről, szobrászatról –, a képzőművészeti ágak műfajairól, a különböző műfajok esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett tudása, ismeretszerző igénye.

1. A művészettörténeti írásbeli vizsga két vizsgarészből tevődik össze:

A) Műalkotásokkal, tanulmányrajzokkal illusztrált műelemzés, műleírás.

A tanuló által készített írásbeli munka szemléltesse az intézmény által meghatározott komplex műelemző, műleíró feladat megoldásának fázisait, a feladatra adott egyéni választ, válaszokat. A vizsgamunkát az alapfok utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti alapvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az intézmény által összeállított művészettörténeti kérdéseket tartalmazó tesztlap kitöltése a vizsga helyszínén és ideje alatt.

2. Művészettörténet szóbeli vizsga tartalma:

- művészettörténeti alapfogalmak,
- a művészettörténet helye és szerepe a tudományok között,
- a képző- és iparművészet ágai, műfajai,
- a képzőművészeti ágak és műfajok kapcsolata, kölcsönhatása,
- a művészet kezdetei, az őskori művészet,
- az ókori Egyiptom, Mezopotámia művészete,
- Kína, Japán, India, Afrika művészete,
- a prekolumbiánus művészet,
- Kréta, Mükéné művészete, a görög művészet szellemisége,
- etruszk és római művészet, Bizánc művészete,
- a népvándorlás korának művészete,
- a román és a gótikus kor művészete,
- a reneszánsz művészete,
- a barokk és rokokó művészete,
- a klasszicizmus, romantika és realizmus művészete,
- az impresszionizmus és posztimpresszionizmus művészete,
- a századforduló építésze és képzőművészete,
- a 20. század első felének művészete,
- a két világháború közötti és az 1945 utáni művészet.

A szóbeli vizsgafeladatokat az intézmény úgy határozza meg, hogy a feleletekből mérhető legyen, hogy a tanuló milyen szinten:

- ismeri az egyes művészettörténeti korok, korstílusok kifejezési szándékát és módját,
- tud eligazodni a tárgy- és környezetkultúra világában,
- tudja kifejezni művészeti és esztétikai élményeit,
- ismeri fel a művészettörténeti ágak kapcsolatát,
- képes a műalkotások önálló értelmezésére, elemzésére.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

- befogadó, megfigyelő, értelmező, eligazodó készség,
- analizáló és szintetizáló készség,
- összehasonlító készség,
- tervező, feladatmegoldó készség,
- műelemző készség,
- műfaj- és stílusismeret,
- műtárgyismeret,
- fogalomismeret.

A szóbeli vizsga értékelése

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szabatossága, pontossága,
- kifejező és érvelési képesség.

A művészettörténeti záróvizsga követelményei

A vizsga részei

A vizsga írásbeli és szóbeli vizsgarészből áll.

Az írásbeli vizsga tantárgya és időtartama

Művészettörténet max. 60 perc

A szóbeli vizsga tantárgya és időtartama

Művészettörténet max. 15 perc

A vizsga tartalma

Művészettörténet írásbeli vizsga tartalma

Az írásbeli vizsga feladatát az intézmény úgy határozza meg, hogy az írásbeli dolgozatból mérhető legyen a – tanuló művészettörténeti ismerete, műelemzési jártassága, elemző, összehasonlító képessége, az építészetről, grafikáról, festészetéről, szobrászatról, azok műfajairól, alkotóiról, a különböző műfajok esztétikai törvényszerűségeiről megszerzett tudása, ismeretszerző igénye, egyéni kutatómunkája.

1. A művészettörténeti írásbeli vizsga két vizsgarészből tevődik össze:

A) Műalkotásokkal, tanulmányrajzokkal illusztrált műelemzés, műleírás.

A tanuló által készített írásbeli munka szemléltesse az intézmény által meghatározott komplex műelemző, műleíró feladat megoldásának fázisait, a feladatra adott egyéni választ, válaszokat.

A vizsgamunkát a továbbképző utolsó évfolyamának szorgalmi ideje alatt, a második félévben kell elkészíteni, és a művészeti záróvizsga napját megelőzően tíz nappal kell a tanulónak leadnia a vizsgát szervező intézménynek.

B) Az intézmény által összeállított művészettörténeti kérdéseket tartalmazó tesztlap kitöltése a vizsga helyszínén és ideje alatt.

2. Művészettörténet szóbeli vizsga tartalma:

- primitív művészet egykor és ma,
- városi folklór,
- naiv művészet,
- az antikvitás és hatásai a művészettörténetben,
- hiedelemvilág és művészet,
- vallás és művészet,
- ideológiák és művészet,
- hivatalos művészet és az avantgarde,
- művészet és kommunikáció,
- kortárs művészet.

A szóbeli vizsgafeladatokat az intézmény úgy határozza meg, hogy a feleletekből mérhető legyen, hogy a tanuló milyen szinten:

- ismeri művészettörténeti korok lényeges alkotóit és alkotásait,
- ismeri a művészettörténeti korok sajátosságait,
- tudja elemezni a megismert műalkotásokat,
- tud összehasonlító elemzéseket végezni,
- tud eligazodni a tárgy- és környezetkultúra világában,
- tudja kifejezni művészeti és esztétikai élményeit,
- képes a pontos önértékelésre.

A vizsga értékelése

Az írásbeli vizsga értékelése

- befogadó, megfigyelő, értelmező, eligazodó készség,
- összehasonlító készség,
- tervező, gyakorlatias feladatmegoldó készség,
- műelemző készség,
- műfaj- és stílusismeret,
- műtárgyismeret,
- fogalomismeret.

A szóbeli vizsga értékelése

- a követelményekben meghatározott elméleti anyag ismerete,
- a megfogalmazás szabatosága, pontossága,
- kommunikációs készség.

8. TANTÁRGYI TANTERVEK

- CD melléklet
- www.admin.sztjanos.hu

9. MELLÉKLETEK

- A nevelő-oktató munkát segítő eszközök jegyzéke
- Egészségnevelési program
- Környezeti nevelési program
- Intézményi Digitális Fejlesztési Terv
- Fejlesztő program

10. ZÁRADÉK

10.1. A pedagógiai program érvényességével, módosításával, nyilvánosságával kapcsolatos egyéb intézkedések

10.1.1. A pedagógia program érvényességi ideje

- A Pedagógiai program érvényességi ideje öt tanévre, 2018. szeptember 1. napjától 2023. augusztus 31. napjáig szól.

10.1.2. A pedagógiai program értékelése, felülvizsgálata

- A pedagógiai programban megfogalmazott célok és feladatok megvalósulását a nevelő-testület folyamatosan vizsgálja.
- A nevelők munkaközösségei minden tanév végén írásban értékelik a Pedagógiai programban megfogalmazott általános célok és követelmények megvalósulását.

10.1.3. A pedagógiai program módosítása

A pedagógiai program módosítására javaslatot tehet:

- az igazgatótanács,
- a nevelőtestület bármely tagja,
- a nevelők szakmai munkaközösségei,
- a szülői munkaközösség,
- az iskola fenntartója

A program módosítását, kiegészítését jogszabály is előírhatja.

A pedagógiai program módosítását a szülői közösség és a diákönkormányzat véleményezi, azon rendelkezéseinek érvénybelépéséhez, amelyekből a fenntartóra többletkötelezettség hárul a fenntartó egyetértése szükséges, a nevelőtestület fogadja el, az intézményvezető hagyja jóvá.

10.1.4. A Pedagógiai Program nyilvánossága

Az intézmény pedagógiai programja nyilvános, minden érdeklődő számára hozzáférhető és megtekinthető az intézmény honlapján digitálisan: www.sztjanos.hu és az intézmény irodájában nyomtatott formában.

11. LEGITIMÁCIÓS ZÁRADÉK

Nyilatkozat

A Szent János Katolikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Szülői Munkaközösségének választmánya képviselőjében és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy a *Pedagógiai Program* elkészítése során véleményezési jogunkat gyakoroltuk.

Egyek, 2019. augusztus hó 28. nap

Készler Csaboné

SZMK elnök iskola

Fodoré Erődi Anna

SZMK elnök óvoda

Nyilatkozat

A Szent János Katolikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola Diákönkormányzatának képviselőjében és felhatalmazása alapján aláírással tanúsítom, hogy a *Pedagógiai Program* elkészítése során véleményezési jogunkat gyakoroltuk.

Egyek, 2019. augusztus hó 28. nap

Kim Átila Rózsa Anikó

DÖK elnöke

A Szent János Katolikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola *Pedagógiai Programját* az intézmény nevelőtestülete megtárgyalta és elfogadta.

Egyek, 2019. augusztus hó 30. nap

Szűcsné Szabó Mari

jegyzőkönyvvezető

Fehér Szabolcs

1. jegyzőkönyv hitelesítő iskola

Gulyásné Fungel Melinda

2. jegyzőkönyv hitelesítő óvoda

A Szent János Katolikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola *Pedagógiai Programját* az intézmény vezetője jóváhagyta.

Egyek, 2019. augusztus hó 30. nap

Palánki Ferenc

intézményvezető

A Szent János Katolikus Óvoda, Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola *Pedagógiai Programját* az intézmény fenntartója jóváhagyta.

2019. aug. 30.

Palánki Ferenc

fenntartó